ANAYASA MAHKEMESİ KARARININ YILDÖNÜMÜNDE BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN

- SENDİKAL/MESLEKİ
- İNSAN HAKLARI
- DEMOKRASİ
- HUKUK(LA)

MÜCADELESİ

barış için akademisyenler

BARIŞI SAVUNMAK SUÇ DEĞİLDİR
GASP EDİLEN HAKLARIMIZI İSTİYORUZ
ANTALYA BARIŞ AKADEMİSYENLERİ
KESK ANTALYA ŞUBELER PLATFORMU

MÜSIAD
GERİ DÖNECEĞİZ

Anayasa Mahkemesi Kararının Yıldönümünde Barış Akademisyenlerinin

Webinar programına canlı katılım için Barış İçin Akademisyenler YouTube kanalını ziyaret ediniz.

Sendikal/Mesleki Mücadelesi

KESK
Aysun Gezen
Eğitim Sen
Beyzade Sayın
TMMOB
Gül Köksal
TTB
Hafize Öztürk Türkmen

06 Temmuz Pazartesi
20.00

İnsan Hakları Mücadelesi

İHD
Osman İşçi
TİHV
Ümit Biçer
TİHV Akademi
Lütüfer Körükmez
İHOP
Feray Salman
İHO
Elçin Aktoprak

13 Temmuz Pazartesi
20.00

Demokrasi Mücadelesi

Bağımsız Milletvekili
Cihangir İslam

CHP Milletvekili
İbrahim Kaboğlu

HDP Milletvekili
Ömer F. Gergerlioğlu

20 Temmuz Pazartesi
20.00

Hukuk(la) Mücadelesi

AİHM Başvuruları
Hülya Dinçer
Esra Demir
ILO Raporları
Özgür Bozdoğan
BAK Davaları
Aslı Odman
AYM Kararları
Reyda Ergün
Berke Özenç

27 Temmuz Pazartesi
20.00

İÇİNDEKİLER

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN İŞ, ÖZGÜRLÜK, DEMOKRASİ VE HUKUK(LA) MÜCADELESİ 5

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNE VERİLEN RET KARARLARI, AKADEMİK ÖZGÜRLÜKLERE SALDIRIDA ISRARDIR, AYM KARARINA AYKIRIDIR, HUKUKSUZDUR! 7

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN SENDİKAL/MESLEKİ MÜCADELESİ 9

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN İNSAN HAKLARI MÜCADELESİ 40

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN DEMOKRASİ MÜCADELESİ 69

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN HUKUK(LA) MÜCADELESİ 102

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN İŞ, ÖZGÜRLÜK, DEMOKRASİ VE HUKUK(LA) MÜCADELESİ

Bu Suça Ortak Olmayacağız bildirisinin 11 Ocak 2016'da kamuoyunda ilan edilmesinden yaklaşık dört yıl sonra, 27 Temmuz 2020'de, Anayasa Mahkemesi (AYM) Barış Akademisyenlerine (BAK) verilen hapis cezalarının ifade özgürlüğünü ihlal ettiğine karar verdi. Böylece açılan davalar beraat ile sonuçlandı, pasaportlar üzerindeki tahditler kaldırıldı. Ancak özlük hakları gasp edilen ve çalışma hakları engellenen Barış Akademisyenlerinin kayıplarına yönelik başka bir olumlu gelişme gerçekleşmedi. Hatta OHAL Komisyonu Barış Akademisyenleri kararlarını bilerek sona bıraktığını alenen dile getirdi.[1]

BAK Beraatler Sonrası Çalışma Grubu (BSÇG)[2], AYM kararının üzerinden bir yıla yakın zaman geçmesine rağmen Barış Akademisyenlerinin işlerine geri dönmeleri yönünde karar verilmemiş olmasına, kasıtlı bekletildikleri süreç boyunca yaşadıkları hak kayıplarına ve mücadele alanlarına dikkat çekmek için 2021 Temmuz ayı boyunca çevrimiçi bir söyleşi serisi düzenledi. Barış Akademisyenlerinin iş, özgürlük, demokrasi ve hukukla mücadelesi başlıklı bu oturumlar AYM Kararının yıldönümü olan 27 Temmuz 2021'e kadar her Pazartesi günü canlı olarak yayınlandı.[3] Her bir oturum üç temel soruya verilen yanıtlardan oluşuyordu;

(i) 2016'dan bu yana neler yapıldı? (ii) OHAL Komisyonu hakkındaki görüşler neler? (iii) Mücadelemizi nasıl sürdüreceğiz? Bu sorular etrafında hükümet-YÖK-üniversite yönetimleri iş birliği ile hukuksuzca sergilenen şiddetin ve buna karşı geliştirdiğimiz kolektif mücadelelerin hafıza kaydını oluşturduk.

Açılış oturumunda (6 Temmuz 2021) KESK, Eğitim-Sen YÖB, TMMOB ve TTB bünyesinde oluşturulan KHK çalışma gruplarının araştırmaları, eylemleri, hukuki takip mekanizmaları etrafında Barış Akademisyenlerinin iş ve emek mücadelesini konuştuk.[4] İkinci oturumda (13 Temmuz 2021) Kürt illerinde yürütülen savaş politikalarına ve ağır hak ihlallerine karşı durmak üzere bir araya gelip insan hakları savunuculuğu yaptıkları sırada ifade özgürlükleri engellenen, sivil ölüme mahkûm edilen Barış Akademisyenlerinin ulusal ve uluslararası alanda yürüttükleri hak arayışını ele aldık.[5] Barış Akademisyenleri fiili meşru mücadele zemininde ve barışçıl eylemler aracılığıyla fikir ve düşüncelerini ifade eden bir grup olmakla birlikte toplu tasfiye sonrası parlamento içerisinde de demokrasi mücadelesi veriyordu. Bu nedenle üçüncü oturumda (20 Temmuz 2021) mecliste ihraç edilen tüm emekçilerin haklarını

1 AYM Suç Yok Dedi Ama Cezalandırma Sürüyor - https://barisicinakademisyenler.net/node/2071, 24.08.2

2 Akademisyenler KHK Eyleminde Çorba Dağıttı: "Ağaç Kökü Değil Dayanışma Çorbası!" https://barisicinakademisyenler.net/node/1843, 24.08.2022
Barış Bildirisinin 5. Yıldönümü https://www.youtube.com/watch?v=qLZVIghLSWA&ab_channel=B%C4%B0RARADADernek, 24.08.2022
Barış İçin Akademisyenler: 'Reddinizi Reddediyoruz!' - https://barisicinakademisyenler.net/node/2272, 24.08.2022
Barış İçin Akademisyenlere Yönelik Hak İhlalleri - https://barisicinakademisyenler.net/node/314, 24.08.2022

3 https://www.youtube.com/channel/UC6FG-3QKFTbGHSlAW_BYnfA

4 https://www.youtube.com/watch?v=HcR1ymZuLI

5 https://www.youtube.com/watch?v=aTtvCt0EVS4&t=6848s

savunan ve gündemleştiren milletvekilleri ile görüştük.[6] Son oturumda (27 Temmuz 2021) ise ironik bir biçimde hukuki mücadelesi hukukla mücadeleye dönüşen Barış Akademisyenlerinin BAK davaları sürecinde, AYM kararı sonrasında, AİHM başvurularında ve ILO raporları oluştururken neler yaşadığını tartıştık.[7]

COVİD-19 pandemisi sürerken gerçekleştirilen bu etkinlik serisi, BSÇG çalışmalarını gönüllü emekle yürüten pek çok insanın kolektif çabasının ürünü oldu. Düzenli toplantılarla bir araya gelerek 'Sesimizi nasıl duyurabiliriz?' diye mücadele veren insanların muazzam bir zaman ve emek harcaması ile bu çalışma ortaya çıktı. Her bir oturum için ilgili kurum ve kişilerle ayrı ayrı görüşmeler yapılarak programa nihai hali verildi. Afiş tasarımından her hafta düzenli olarak duyuru/çağrı yapılmasına, oturumun gerçekleşmesi için gerekli teknik işlerden moderasyonuna kadar tüm süreç dayanışma içinde gerçekleşti. Etkinlikten kısa bir süre sonra tüm oturumların kaydı deşifre edilerek bu kitabın hazırlıklarına başlandı. Fakat son halini alması çok daha uzun sürdü. Çünkü aynı dönemde OHAL Komisyonu Barış Akademisyenlerinin dosyaları ile ilgili peş peşe ret kararı verdi ve BSÇG bu süreci yakından takip etti. İşlerine geri dönmeleri engellenen ve hiçbir hukuki temeli olmayan bir komisyonca hakkında ret kararı verilen Barış Akademisyenleri bu hukuksuzluğa karşı hâlâ direniyor. Gasp edilen haklarımızı alana, geride tek bir arkadaşımız kalmayana kadar da mücadelemiz sürecek.

BAK Beraatler Sonrası Çalışma Grubu
Ağustos 2022

6 https://www.youtube.com/watch?v=awYkLBGQp9k
7 https://www.youtube.com/watch?v=EkJiP0cSBLA&t=6275s

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNE VERİLEN RET KARARLARI, AKADEMİK ÖZGÜRLÜKLERE SALDIRIDA ISRARDIR, AYM KARARINA AYKIRIDIR, HUKUKSUZDUR!

23 Ocak 2017 tarihli 685 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulan Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu, Barış Akademisyenleri'nin göreve dönüş başvurularını dört yıl boyunca sürüncemede bırakarak yargıya erişim haklarını ihlal ettikten sonra 28 Ekim 2021 tarihi itibariyle bu başvuruları reddettiğini açıklamaya başladı. Şu ana dek başvurusunun reddedildiği açıklanan Barış Akademisyeni sayısı 340'ı buldu.

Bu hayati kararlar, bazı üniversite rektörlerinin soruşturmaya dahi başvurmaksızın kendi imal ettikleri suçlamalara dayandırılıyor. Siyasi iktidardan aldığı talimatlarla akademik usulleri ihlal eden kayyum rektörler, üniversitelerimizin ve gençlerimizin geleceğini tehdit etmeye devam ediyor. Akademik özgürlüklere ve üniversitelerin özerkliğine yönelik saldırılar durmaksızın sürerken üniversitelerimiz, akademik kadro ve öğrenci profili bakımından ciddi nitelik kaybı yaşıyor. Bu sadece Barış Akademisyenlerinin değil, akademik özgürlüğü, üniversite özerkliğini, bilimsel çalışmaların bağımsızlığını, içinde yaşadığı toplumun refahını ve geleceğini umursayan herkesin meselesidir.

Barış Akademisyenleri Neden OHAL Komisyonuna Başvurmak Zorunda Kalmıştı?

Barış Akademisyenleri, 11 Ocak 2016'da kamuoyu ile paylaşılan "Bu Suça Ortak Olmayacağız" başlıklı metni imzalamış oldukları için çeşitli yaptırımlara maruz bırakıldılar. 7 Haziran 2015 seçimlerinin ardından ülke yangın yerine dönmüştü ve Kürt illerinde çok ağır hak ihlalleri yaşanmaktaydı. Barış Akademisyenleri, imzaladıkları metinle çatışma koşullarının sona erdirilmesi ve barış masasına geri dönülmesi çağrısında bulundular. Hemen ardından iktidar çevreleri imzacı akademisyenleri hedef gösterdi ve çok sayıda akademisyen gözaltılarla, linç girişimleriyle, tehditlerle, tutuklamalarla, işten çıkarmalarla karşı karşıya kaldı. 15 Temmuz 2016'da yaşananların ardından ülke genelinde OHAL ilan edilmesiyle baskılar kitlesel bir akademik kıyıma dönüştü. Yasama ve yargı erkini de elinde toplayan siyasal iktidar, istisnai yetkilerle çıkardığı OHAL KHK'larıyla 130 bini aşkın kamu çalışanının görevine son verdi. 406 Barış Akademisyeni de bu KHK listelerine eklenerek ihraç edildi. Bu ihraç kararları, haklarında mahkemeler tarafından verilmiş ve kamu görevinden çıkarılmalarını gerektiren herhangi bir mahkumiyet kararı ya da disiplin soruşturmasına dayanmıyor; ayrıca ihraç edilenlere, kendilerini savunma hakkı bile verilmedi. OHAL KHK'leri, ihraç edilen kamu görevlilerinin, özel yaşam, aile yaşamı, seyahat, çalışma, sosyal güvenlik ve benzeri birçok yurttaşlık haklarından mahrum edilmelerine yol açtı.

Herkesin darbeci olmak tehdidiyle susturulduğu OHAL koşullarında, Anayasa Mahkemesi de dahil olmak üzere hiçbir mahkeme, KHK'larla yaratılan bu devasa hukuksuzluğa karşı yargısal denetim başlatmadı. Başvuruların AİHM önünde yığılmasının önüne geçmek isteyen Avrupa Konseyi'nin tavsiyesiyle, itiraz makamı olarak, OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu kuruldu.

KHK listelerine alınarak ihraç edilen 406 Barış Akademisyeni, OHAL'in ilan edilmesine neden olan olaylarla hiçbir ilişkileri olmadığı halde OHAL Komisyonuna başvurmak zorunda bırakıldı.

Ret Kararları Ne Anlama Geliyor?

OHAL Komisyonu, Avrupa Konseyinin tavsiyesi üzerine kurulmuş olsa da yapısı ve işleyişiyle Avrupa Konseyi'nin tavsiyelerine uygun olmaktan uzaktı. Geçen zaman içinde Komisyon binlerce kamu görevlisinin uğradığı haksızlığı gidermek bir yana, bu haksızlıkları onaylayan kararlara imza attı. Dört yıllık oyalamanın sonunda Barış Akademisyenlerinin başvurularını reddederken, Anayasa Mahkemesi'nin, ifade özgürlüğü ve akademik özgürlüklere sahip çıkan 26 Temmuz 2019 tarihli kararını görmezden geldi. Barış Akademisyenleri bu karar doğrultusunda yargılandıkları ceza davalarından beraat ettiler, ama siyasi manevralarla resmen ve fiilen cezalandırılmaya devam etmektedirler. Hem de anayasayla güvenceye alınmış bir hakkı kullandıkları için!

Red kararları, öncelikle idarenin yargıyı ve yargı kararlarını, daha da önemlisi Anayasa Mahkemesini tanımadığını gözler önüne seriyor; ayrıca Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcı olduğunu belirten Anayasa'nın 153. maddesinin de açık ihlali anlamına geliyor. Bu da Türkiye'nin anayasasızlaşma sürecinin derinleşerek devam ettiğini gösteriyor. Anayasa Mahkemesi kararı gereğince Barış Akademisyenlerinin çalışma haklarının önündeki her türlü engelin kaldırılması, görevlerine iade edilmeleri ve ihraçlarından bu yana geçen yıllar içinde uğradıkları hak ve gelir kayıplarının tazmin edilmesi gerekiyor.

OHAL komisyonunun ret kararları, baştan sona haksız ve hukuksuzdur. Bu kararlar, sivil ölüme karşı sivil dayanışmanın, akademik kıyıma karşı akademik özgürlükleri savunmanın, üniversite özerkliğinin yok edilmesine karşı özerklik mücadelesi vermenin yaşamsal önemini bizlere bir kez daha hatırlatıyor.

BARIŞ AKADEMİSYENLERİ
11 Ocak 2022

Anayasa Mahkemesi Kararının Yıldönümünde

Barış Akademisyenlerinin Sendikal/ Mesleki Mücadelesi

KESK

Aysun Gezen

Eğitim-Sen

Beyzade Sayın

TMMOB

Gül Köksal

TTB

Hafize Öztürk Türkmen

6 Temmuz Pazartesi Saat 20.00'de

Barış İçin Akademisyenler

YouTube Kanalında

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN SENDİKAL/MESLEKİ MÜCADELESİ[1]

6 Temmuz 2020

Emine Sevim: Yaklaşık bir yıl önce Anayasa Mahkemesi Barış Akademisyenlerinin bazılarının başvurusuna ilişkin olumlu bir karar verdi. Bu karara göre akademisyenlerin devleti muhatap alarak çeşitli konularda görüş bildirmesi ifade özgürlüğü olarak değerlendirildi. Böylece toplumda Barış Bildirisi olarak bilinen ve 2212 akademisyen tarafından imzalanan *"Bu Suça Ortak Olmayacağız!"* bildirisine ilişkin olarak açılan davalar art arda beraatle sonuçlanmaya başladı. Dahası, bu bildiriye imza attığı için işlerinden edilen Barış Akademisyenlerinin işlerini geri alacağı umudu doğdu. Fakat Bir yılın ardından OHAL Komisyonu herhangi bir işe dönüş kararı vermedi. Arkadaşlarımızın bir kısmının pasaport ve benzeri konulardaki hak gasplarının iadesi de kasıtlı yöntemlerle yavaşlatılıyor.

Son bir yılda, OHAL Komisyonundan Barış Akademisyenleri kararlarının bilerek sona bırakıldığı haberleri geldi. Hatta, hükûmet kanadından sözcüler barış akademisyenleri beraat etse dahi bunun devletin onları tekrar kabul edeceği anlamına gelmediği gibi ifadeler kullandı. Bu ifadeler yalnızca hukuka aykırılık içermiyor, aynı zamanda hâkim olan keyfiliği yansıtıyor. Peki neler olmuştu, Barış akademisyenleri neden böyle büyük bir cadı avına hedef oldular? Süreci kısaca hatırlayalım.

20 Temmuz 2015 Suruç Katliamından sonra Çözüm Süreci'nin kesilmesi ve çatışmaların başlamasıyla yaşanan insan hakları ihlalleri ve sivil ölümlerine tepki göstermek üzere 11 Ocak 2016 tarihinde 1128 akademisyenin imzaladığı *"Bu Suça Ortak Olmayacağız!"* başlıklı bildiri, basın açıklamasıyla kamuoyuna sunuldu. Bildirinin açıklanmasından sonra Cumhurbaşkanı'nın doğrudan hedef almasıyla karşılaşan akademisyenlere destek olmak üzere binden fazla meslektaş metne imza attı ve imzacı sayısı toplam 2212'e ulaştı. Bildirinin açıklanmasının ardından imzacılar çok çeşitli baskı ve saldırılara maruz kaldılar. Polisin evlerini basarak gözaltına almasından bulundukları şehirlerde hedef gösterilmeye, üniversitelerin YÖK'ün talimatıyla imzacıları hedef alan metinlerinin internet sitelerinde günlerce durmasına kadar çeşitlilik gösteren saldırılardı bunlar. İlk günlerde yaşanan bu saldırıları idari soruşturmalar, görevden uzaklaştırmalar ve işten atmalar izledi. Mart 2016'da dört akademisyen bu hak ihlallerinin kamuoyuna açıklandığı bir basın açıklamasının ardından tutuklandı.

15 Temmuz 2016 askeri darbe girişimini izleyen günlerde ilan edilen olağanüstü hale kadar çoğunlukla sözleşme yenilememek şeklinde devam eden işten atmalar, imzacıların Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) listelerine konulmasıyla kitleselleşti. KHK'larla işlerinden atılan Barış Akademisyenleri yalnızca işlerinden edilmekle kalmadılar aynı zamanda, KHK listesine girdikleri için bütün kamu görevlerinden yasaklanmış oldular; sağlık ve sosyal güvenlik sigortaları iptal edildi; özel kurumlarda çalışmaları baskılar nedeniyle çoğu durumda engellendi; akademik

1 Etkinliğin kaydına şuradan erişilebilir; https://www.youtube.com/watch?v=HcR1ymZuLIg

çalışmaları engellendi ya da yarıda kesildi, kendilerinin ve eşlerinin ve çocuklarının pasaportları iptal edildi.

Yaşanan hak ihlalleri insanların sağlığından sosyal ilişkilerine kadar pek çok alanda ciddi tahribatlara neden oldu. Haklı mücadelemizin sonuca ulaşması ve kazanımlarla sona ermesini ümit ediyoruz fakat bu süreçte yaşananların telafisinin mümkün olmayacağını da biliyoruz. Ne yazık ki bu süreçte arkadaşlarımızı kaybettik. Hastalık, sıkıntı ve intihar nedeniyle yaşamını yitiren hocalarımızı saygıyla anıyoruz.

Tüm bu zorlu sürecin bir evresi de Füsun Üstel ve Tuna Altınel hocalarımızın tutuklanmalarıydı. Geçtiğimiz yılın yaz aylarını hapishanede geçiren arkadaşlarımıza kavuşmamızın akabinde, AYM Kararı açıklandı. Adli tatilin bitmesi ve yeni dönemin başlamasıyla birlikte Barış Akademisyenleri hakkında açılan davalar beraatle sonuçlanmaya başladı. Ancak tüm arkadaşlarımızın davaları bitmiş değil. Benzer bir durum pasaport tahditlerinin kaldırılmasında da yaşandı, arkadaşlarımızın birçoğu pasaportlarına yeniden erişebilirken bazıları hala sürüncemede bırakılıyor. Fakat bir kez daha gördük ki baskı varsa direniş de vardır. Tüm bu süreçte ciddi direnişler ve mücadeleler örgütlendi.

Bizler toplum, doğa ve insan için bilim üretmeyi savunan, üniversitelerdeki otoriter neoliberal dönüşüme dair eleştirel tutum sergileyen akademisyenleriz. Sendikal ve mesleki mücadeleden, sokak direnişlerine ve sivil toplum alanına, parlamenter demokrasi mücadelesinden, adalet için hukuk mücadelesine tüm alanlarda Barış akademisyenleri vardı, var olmaya devam edecek. İhraç edilen ve işlerinden çıkarılan arkadaşlarımızın mücadelesinde bir kişi bile kalmayana kadar mücadele edeceğiz. İşte biz bu Webinar Serisinde hem 2016 Ocak ayından beri yaşadığımız baskıları, hem de bu baskılara karşı geliştirdiğimiz direniş yöntemlerini tartışacağız.

Barış Akademisyenlerinin iş, özgürlük, demokrasi ve hukukla mücadelesi başlıklı online oturum serisinde– AYM Kararının yıldönümü olan 27 Temmuz'a kadar her hafta bir konuyu ele alacağız. Elbette mücadelemiz burada konuşacaklarımızla sınırlı değil ihraçlar başlamadan evvel örülen bir süreç vardı. Avukat arkadaşlarımızın canını dişine takarak sürdürdüğü bir mücadele var, Barış akademisyenlerinin akademik hayatta kalma mücadelesi var, üniversitelerin dışında kolektif kurulan dayanışma akademileri var ve elbette tüm bu sürecin zorluklarına karşı ekonomik ve sosyal bir dayanışma örme mücadelesi var.

Bugün bu mücadelenin sendikal mesleki örgütlülük bağlamını birlikte konuşacağız. Akademisyenlerin bağlı oldukları çok çeşitli ulusal-uluslararası meslek birlikleri ve örgütlenmeleri var fakat bu süreci hem ortak platformlar yaratarak hem de kendi bünyesinde sürdüren KESK, Eğitim-Sen YÖB, TMMOB ve TTB ile konuşacağız. Her bir grubun kendi içinde oluşturduğu OHAL veya KHK çalışma grubu var ve sadece Barış Akademisyenlerinin değil tüm kamu emekçilerinin yaşadıkları hak ihlallerine ilişkin çalışmalar yapıyorlar. Biz bugün Barış Akademisyenleri ile ilgili kısımda Şimdiye kadar nasıl çalışmalar yürütüldüğünü, sürece dair değerlendirmelerini ve ortak mücadelemize nasıl devam edeceğimizi birlikte konuşacağız.

Kısaca katılımcı arkadaşlarımızla ilgili bilgi vermek istiyorum. Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'ndan Aysun Gezen arkadaşımız. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak çalışıyordu. Aysun Gezen, 1 Eylül 2016 tarihinde KHK ile ihraç edildi. Şu anda KESK'in eş genel başkanı. Beyzade Sayın arkadaşımız Eğitim Sen 6. No'lu Şube Başkanı ve İstanbul Üniversitesi'nde çalışıyor. Gül Köksal, Kocaeli Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ndeki görevinden o da Aysun gibi 1 Eylül 2016 KHK'sı ile ihraç edildi. Gül Köksal, mimar ve koruma uzmanı. Kocaeli Dayanışma Akademisi ve TMMOB KHK Çalışma Grubunun üyesi. Hafize Öztürk Türkmen, Antalya Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesindeki görevinden 22 Kasım 2016'da ihraç edildi. Antalya Dayanışma Akademisi, Antalya Tabip Odası, Türk Tabipler Birliği Yüksek Onur Kurulu üyesi. Aynı zamanda TTB'nin Kamudan İhraçlar Çalışma Grubu'nunda şu anda sorumluluk alan bir arkadaşımız. Bu çerçevede isterseniz bugünkü tartışacağımız konulara biraz giriş yapabiliriz. Ben tüm kurumlar adına, biraz belki Barış Akademisyenleri'nin süreçleri nasıldı, şimdiye kadar kendi kurumları içinde nasıl değerlendirdiler, nasıl deneyimler yaşandı, neler yapıldı, bunların kısaca özetlemesini rica edeceğim arkadaşlarımızdan. KESK'le başlayabiliriz, Asyun senin için de uygunsa.

Aysun Gezen: Herkese iyi akşamlar. Hem kamu görevinden ihraç edilmiş, Akademi'den uzaklaştırılmış ve daha kürsüsü bile olamamış bir araştırma görevlisi olarak hem de KESK'in Eş Genel Başkanı olarak hepinizi saygıyla selamlıyorum ben de. Aslında sen süreci çok güzel özetledin. Yine de çok ufak bir hatırlatmayla başa dönüp 11 Ocak'ta bildiri hemen yayınlandıktan sonra Cumhurbaşkanı'nın imzacıları hedef gösterip bütün ilgili kurumları göreve davet etmesiyle, onun sözlerini emir telakki edip rektörlerin, çeşitli kamu otoritelerinin soruşturma süreçlerini başlattığı bir dönemi deneyimledik hep birlikte. Özellikle bildirinin yayınlanmasının hemen akabinde çeşitli illerde aslında çağrıldığı anda gidip hemen ifadeye hazır olan arkadaşlarımız, ev baskınlarıyla göz altına alınmışlardı. Bunun arkasından gelişen süreçte birçok üniversite çok hızlı bir şekilde soruşturmalar açmaya başladı. Hatta üniversitelerin içinden bir karşı bildiri yayınlandı. Bugün konuşurken tabii ki vurgulayacağız üniversite mücadelesini ama yaratmak istedikleri üniversite profiline dair çok önemli bir şey söylüyordu o karşı bildiri bize. Aslında hepimizin mücadelesini verdiği şeyin, özgür, özerk, demokratik üniversite mücadelesinin kendisi olmaya başladı süreç. Zaten öncesinde de her birimiz bu mücadelenin içindeydik, barış talebi özelinde toplumsal sorunlara dair taleplerle üniversite mücadelesi iç içeydi.

Bu gelişmelerle birlikte YÖK, 'gereği yapılacaktır' diye bir açıklama yapıp çok hızlı bir şekilde soruşturmaları başlattı. Bazı üniversiteler bu soruşturmaları hiç açmazken, Ankara Üniversitesi'nin de başını çektiği, özellikle Rektör Erkan İbiş'inde burada oynadığı rolle birlikte birçok üniversitenin çok hızlı bir şekilde soruşturma açıp, sözleşmelerin feshedilmesinden ihraç istemiyle soruşturma açmasına kadar bir süreç yürüdü. Bununla birlikte belki konumuz açısından önemli olabilecek kısmı, üniversiter mücadele için de temel bir hak olan ifade özgürlüğünün ne olduğu ve kapsamı meselesi. Sedat Peker gibi bir mafya, kalkıp da 'oluk oluk kanları akıtacağız, kanlarında duş alacağız' derken, bu nefret söylemi olmadı, suç olmadı, buna ifade özgürlüğü dendi. Ama çok uzun bir süre AYM kararına kadar Barış İçin Akademisyenlerin, barış talebi ile bildiriyi imzalayanların bu eylemi suç olarak sayıldı,

hukuka tamamen aykırı biçimde. Dolayısıyla da gerçekten çok ciddi bir süreç yaşadık ve mart ayında dört tane hocamızın 'biz barış sözümüzün arkasındayız' açıklamasını yapmasından sonra tutuklanmasıyla süreç, biraz daha sertleşmeye başlamıştı.

KESK aslında ilk baştan itibaren, bildiri açıklanıp da hedef göstermeler başlayınca, bu anlamda hem açıklamalar yaparak hem bütün süreçleri, bulunduğu her yerde, şubeleri üzerinden, avukatları üzerinden takip ederek gözaltı ve soruşturmalarda bizzat bunlara müdahil olarak sürecin en başından beri içinde oldu. Çünkü zaten KESK'in kendi tüzüğünde de KESK'e bağlı iş kollarının tüzüklerinde de hayat görüşlerinde de dünyaya bakış açıklarında da gerçekten demokratik, barış içinde, laik bir ülkede yaşama ve burada herkese güvenceli iş, güvenli gelecek sloganlarında cisimleşen görüşleri doğrultusunda zaten bu mücadelenin başından beri en doğal bir parçasıydı. Bununla birlikte mecliste grubu bulunan partilerle ortak çalışmalar, onlara yönelik bilgilendirme, raporlama çalışmaları yapıldı. Hatırlarsak o dönem tutuklu hocalarımız için cezaevi önlerinde nöbetler tutulmuştu, özgürlük demokrasi nöbetleri. Bu nöbetlerin de aktif katılımcısı, örgütleyicisi oldu aynı zamanda. Tabii ki genel merkezlerde zaman zaman ziyaretler düzenlediler. Bununla birlikte soruşturma süreçlerinde hukuki bir destek de sağlandı. Soruşturmaların kendisi, o soruşturmalara gitme, o soruşturmalarda savuma verme işinin kendisini de eyleme çevirdik ve eylem şekilde örgütledik hepsini.

Akademik kurullarda açıklamalar yapılması noktasında çok ciddi çalışmalarımız oldu. Özellikle üç tane üniversite şubemiz var, İzmir, Ankara ve İstanbul'da ve geri kalan illerde de temsilcilikler aracılığıyla süreç yürütülüyor. Akademik kurullarda bu süreçle ilgili, düşünce ve ifade özgürlüğüne, akademik özgürlüğe özellikle sahip çıkılması noktasında çeşitlik açıklamalar yapılması için ciddi çalışmalar oldu. Sürecin aslında bir anlamda akademik tasfiyenin bir aracı kılınacağı yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlamıştı. Ama hiçbirimiz bunun şeklini öngöremedik maalesef. Bir darbe girişimi olacağı, iktidarın bunu allahın lütfu görüp arkasından kanun hükmünde kararname ekli listelerinde tasfiyenin gerçekleşeceği sanıyorum hiçbirimizin tahmin edebileceği bir şey değildi. Bizim düşüncemiz, daha ziyade YÖK eliyle bu ihraçların, tasfiyelerin gerçekleştirileceğiydi. Ama kendilerinin de dediği gibi 'Allah'ın lütfu olarak' karşılarına çıkan bu süreçte, üniversitede istedikleri dönüşümü yaratmak için bu tasfiyeyi hızlandırdılar. Ellerinde de listeler zaten çoktan vardı. Bu ihraçlar olmaya başladıktan sonra da özellikle YÖK önünde 22 Eylül'de 2016'da Türkiye'nin her yerinden katılımla birlikte bir eylem düzenlendi. OHAL koşullarında belki de uzun süre sonra sokağa çıkılabilen, nefes aldıran bir eylemdi. Aynı zamanda tekrar üniversiteye yönelik saldırıların da aracı oldu KHK'ler.

Biliyorsunuz ÖYP diye bir program vardı, Öğretim Elemanı Yetiştirme Programı. Bizim atıldığımız KHK ile birlikte çıkan 674 sayılı KHK'da bir gecede 10.000'den fazla asistan, maalesef güvencesiz bir kadro olan, hatta kendisi bir istihdam kadrosu bile olmayan, sadece burs olan 50/d'ye geçirilmişti. Dolayısıyla güvencesizliğin başka bir boyutu da akademide yaşanmış oldu. Buna karşı da çok ciddi bir eylem vardı. Tabii ki bağlı bulunduğumuz uluslararası kuruluşları, sendikaları, örgütleri bilgilendirme, raporlama ve onların da kendi hükümetleri üzerinde baskı unsuru olarak açıklamalar yapması, kınama mesajları göndermesi noktasında çeşitli

çalışmalarımız oldu. Dünya Sendikalar Konfederasyonu, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Eğitim Enternasyonali ve Eğitim Sendikaları Birliği gibi birçok yerden Türkiye'ye yönelik baskı oluşturmak, baskı unsuru yaratmak için de çok ciddi girişimleri oldu sendikaların. Bunun dışında işyerlerimiz, biliyorsunuz sadece işyeri değil, orası bizim yaşam alanımızdı aslında. Buralarda da kampüslerde çok ciddi eylem ve etkinlikler örgütlendi, bu eylem ve etkinliklerin örgütlenmesi noktasında yine sendikaların önemli bir öncü olması, toparlayıcı, birleştirici olması söz konusu oldu. Üniversitelerde öğrencilerle, üniversitenin tüm bileşenleriyle birlikte çeşitli açıklamalar, eylemler yapıldı.

Dayanışma Akademilerinin kurulmasında da aslında sendikalarda yürüttüğümüz tartışmalar temel teşkil etti; sendikalarda, sendikalarımızın maddi ve hukuki dayanışma dışında neler yapabileceği, akademiyi, gerçekten bizim tahayyül ettiğimiz tarzda bir üniversiteyi yaşatmak için neler yapılabileceği noktasında tartışmalar sonucunda da yavaş yavaş şekillenmişti. Daha sonrasında da Dayanışma Akademileriyle birliktelik içerisinde çeşitli programlar sürdürüldü. Birçok yerde panellerle, forumlarla bu süreçten nasıl çıkılması, nasıl mücadele edilmesi gerektiği noktasında ortak akıl yürütmeye çalıştık. Bu süreç hala aslında bir anlamda devam ediyor. Toplamda baktığımızda KESK'in her hafta kent meydanlarında eylem kararları vardı. Bu kararlar büyük illerde özellikle İstanbul, Ankara, İzmir'de çok uzun süre devam etti ve Barış İçin Akademisyenlere hep burada ayrı kürsüler de verildi. Çünkü gerçekten bu toplumun, insanın, doğanın yararına bilgi üretme, kamusal sorumluluk taşıyarak sahip olduğu bilgiyi toplumsallaştırma uğraşında olan akademisyenlerin, toplum içerisinde de ciddi anlamda bir saygınlığı vardı. İktidarın yaptığı da aslında biraz bu saygınlığı ortadan kaldırmak, bilgiyi değersizleştirmek oldu. Bu sürece karşı da alanlarda oldu hep sendikalar. Ve İstanbul'dan Ankara'ya bir ihraçlar yürüyüşü gerçekleştirildi. Yine bir ihraçlar kurultayı yapıldı. Burada ihraçlara karşı topyekûn bir mücadeleyi nasıl örgütleyebileceğimiz noktasında tartışmalar yürütüldü. Şimdilik ben bu kadar bırakayım. Tabii ki saymadığım, eksik bıraktığım şeyler vardır ama çoğunlukla hepimiz gerçekten yapacağımız eylem ve etkinliklerin doğrudan iş yerlerinden ve kolektif bir şekilde tasarlanması, kolektif bir şekilde kararlaştırılması noktasında çok ciddi özen gösterdik. Sendika bu anlamda gerçekten çok önemli bir zemin teşkil etti, hepimiz açısından.

Emine Sevim: Aysun çok teşekkürler. Çok güzel bir özet oldu. Aslında ben biraz bu oturumun yönteminden bahsetmeyi unutmuşum. Sorular etrafında tur şeklinde konuşacağız. Cihan arkadaşımız BİRARADA Akademi'den ve burada teknik destek vermek için bizimle birlikte. BİRARADA Akademi bu toplantının gerçekleşmesi için gerekli teknik altyapıyı bize sağlıyor. Bunun için de çok teşekkür ediyoruz. Bu soru üzerinden aslında konu epeyce açılmış oldu. KESK'in kamu emekçileri etrafında ve onlarla birlikte örgütlediği bir mücadele bu. Belki şunu da söylemek lazım, burada hepimiz aynı zamanda kesişme noktaları da yaşıyoruz. Hepimiz aynı zamanda Eğitim-Sen'liyiz. Bir çoğumuz farklı farklı olsa da çeşitli Dayanışma Akademilerinde birlikteyiz. Eğitim-Sen, belki bu süreçte bizim doğrudan içinde bulunarak ortak mücadele yürüttüğümüz sendikamız. Buna dair Beyzade, sen bir şeyler söylemek ister misin? Bu süreçte neler yaptı Eğitim Sen? Nasıl bir mücadele sürdürdük birlikte?

Beyzade Sayın: Bütün katılımcılara tekrar merhabalar. Bizi izleyenlere de iyi seyirler diliyorum. Aslında siz açılışta kapsamlı olarak çerçeve bir sunum yaptınız. Daha sonra Aysun hoca da Barış Akademisyenleri'ne dair KESK'in, yapmış olduklarını kısaca özetledi. Ben aslında konuyu biraz daha bu çerçeveyi genişleterek devam ettirmek istiyorum. Aslında bir emek örgütü olarak, KHK hukuksuzluğuyla hakkında herhangi bir dava açılmamış ve yargı kararı olmadan çalışanların işlerinden ihraç edilmelerini doğru bulmuyoruz. İlk önce bunu söyleyeyim. Diğer taraftan da KESK'i ihraçlar arasında bir ayrımın yapılmasını da doğru bulmuyoruz. Çünkü bizim bütün ihraçlarımız, bulundukları işyerlerinde emek, barış, demokrasi mücadelesi veren arkadaşlarımızdı. Bu arkadaşlarımız ihraç edildiler. Tabi bugünkü oturumun asıl ağırlık noktasını Barış Akademisyenleri oluşturduğu için biraz ağırlığı bu konuya vereceğiz. Dolayısıyla ben ilk önce şöyle bir İstanbul ayağını kronolojik olarak kısaca özetlemek istiyorum. Daha sonra da Barış Akademisyenleri ile ne yaşandı İstanbul'da, bu davalar sürecinde, nasıl mücadele ettik, ne yaptık, bunları özetleyeceğim.

OHAL ve KHK rejimi, sözde FETÖ ile mücadele için ilan edildikten sonra kısa sürede dışarıda ve içeride, iktidarın kendine muhalif gördüğü kesimlere yöneldi. İstanbul'da ilk ihraçların başladığı Ekim ayında biz hemen bir toplantı yaptık, KESK İstanbul Şubeler Platformu ve üyelerimizle. Hızlıca bir refleks göstererek 3 Kasım'da hatırlanacağı gibi, belki de KHK tarihinin en büyük eylemini, basın açıklamasını, hatta ona bir küçük miting de denebilir, İstanbul Üniversitesi önünde yapmıştık ve değişik illerden toplumun bütün kesimlerinden katılım olmuştu. Arkasından 30 Kasım'da hemen bir tane daha yaptık, herhangi bir ihraç yaşanmadan, bir KHK çıkmadan. Bu önemli bizim açımızdan. Şu açıdan önemli, o tarihten sonra biz orada net bir tavır alarak, aslında daha hiç kimsenin dillendirmediği bir şeyi dillendirdik. Üniversiteden ihraçların ya da kurumlardan ihraçların, kurum yöneticileri, kurum idarecileri eliyle ihraç edildiğini, asıl ihraç listelerini bunların hazırladığını söyleyerek, içeride aslında o koltuklarda oturanların kripto FETÖ'cü olduklarını ilan ettik. İlk günden beri ısrarla bunu söyledik. Daha sonra bu YÖK tarafından tescillendi. 'Biz gelen listelere hiç müdahale etmiyoruz' denilerek tescillendi. İstanbul'da yaptığımız başka bir şey de 7 Şubat ihraçlarıydı. Bu kapsamlı bir ihraçtı, KESK ve akademi açısından. Bizim özellikle İstanbul'da Yıldız Teknik Üniversitesi'yle (YTÜ) Marmara Üniversitesi'nden ikinci imzacılar da dahil olmak üzere bütün arkadaşlarımızı ihraç ettirdiler. Burada da aynı şekilde aynı tavrı üniversitelerin önünde göstererek, mücadelemizi sürdürmekte kararlı olduğumuzu ve asıl FETÖ'cüleri ifşa etme ve ağırlık merkezinin kurumlar olduğunu ısrarla vurgulamaya çalıştık.

YTÜ'nün rektörü FETÖ'den ihraç edildi daha sonra, tabi sonra aklandı bir şekilde. Biliyorsunuz nasıl aklandığı da ortada. Kasım 2017'de yine İTÜ bizim yönetim kurulu üyelerimizin de içinde bulunduğu arkadaşlarımız, ilk önce rektörlük ve YÖK marifetiyle, daha sonra da Aralık'taki KHK listesiyle ihraç edildiler. Bunlara dair de kapsamlı, yine işyerleri önünde basın açıklaması ve küçük mitinglerle idarecileri ifşa ettik kamuoyuna. Daha sonra aslında bir taraftan akademide bunlar yaşanırken, yani kendi işyerlerimize yönelik, üniversitelere yönelik bu saldırıları protesto ederken, İstanbul KESK Şubeler Platformu olarak, 13 Şubat 2017 itibariyle haftada üç gün ve üç meydanda oturma eylemleri ve açık dersler düzenledik. Kartal, Kadıköy ve Bakırköy Özgürlük Meydanı gibi yerlerde 2017'den 2018'in Haziran'ına kadar bu

meydanlarda açık dersler düzenledik ve bu derslerin içeriklerini de büyük ölçüde kamu üniversitelerinden ihraç edilen akademisyen arkadaşlarımız oluşturdular. Daha sonra Eylül 2018'den Haziran 2019'a kadar da her hafta değişik bir ilçede gezici basın açıklamaları yapmaya çalıştık ve burada da KHK zulmünü İstanbul'un değişik ilçelerine taşıdık ve orada bu zulmü anlattık. Eylül 2019'dan 22 Şubat 2020'ye kadar Kadıköy ve Beşiktaş ama ağırlıklı Kadıköy'de basın açıklamaları yaptık. Burada da değişik yöntemler izledik. BİRARADA Derneği ile yaptık, daha sonra açık dersler yaptık, içeriğini değiştirdik. Dayanışma çorbası dedik, GDO'lu gıdalara karşı, çevre sorununa dair gibi birçok başlıkta açık derslerle devam ettik. Bu eylemlerle aynı zamanda üniversiteyi sokağa taşımaya çalıştık. Bunda da kısmen başarılı olduğumuzu düşünüyorum.

Tabi bundan sonra asıl konuya değinmek istiyorum. Bizim barış imzacısı arkadaşlarla yaşanan sürece dair, Barış Akademisyenleri ihraçlarına dair meseleye gelince, Aysun hocam orada bir özet geçti. Aslında 11 Ocak 2016'da bu imza metnini kamuoyuyla paylaşmasıyla birlikte hedef göstermeler, hakaretler, devletin her kademesinden yapılan çirkin saldırılar sonucunda kurumlar, gereğini yapın dendiğinde hemen yaptılar. Ankara'daki hapşırınca yereller zatürre oluyor. Dolayısıyla kurumlar hemen idari soruşturma başlattılar. Bu idari soruşturmalar açıldığında, bizim idari soruşturmalarda arkadaşlarımızın, Eğitim Sen 6 No'lu olarak tabi, doğrudan bizim şubenin üyeleri olduğu için soruşturmalara müdahil olduk. Burada hem hukuki destek hem de hiçbir arkadaşımızın bu süreçte yalnız bırakmamak adına arkadaşlarımızın bütün taleplerini yerine getirmeye çalıştık. Burada bir not düşmek istiyorum. Bu ihraçlar meselesinde biraz da havayı değiştirir belki. 2010'la 2013 yılında YÖK'ün gündemli toplantıları öncesi bir gündemsiz maddesi vardı. Buna bazı hocalarımız tanıklık etmiştir, bilirler. Rektörler o toplantılara gittiklerinde bu üç yıllık dönemde önce, 'ben şu kadar mescit açtım', 'ben daha büyük cami yaptırdım kampüse' derken, bu KHK'lar döneminde de 'ben daha çok barış imzacısı ihraç ettim' diyorlardı. Böyle bir yarış halindeydiler. Dolayısıyla bu davaların böyle bir özelliği var bizler açısından. Dava tarihleri belli olduğunda biz birlikte, başta barış akademisyenleri olmak üzere, emek ve meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarıyla, avukatlarla birçok toplantı düzenledik, bu davalara ilişkin bir strateji geliştirmek için toplantılar yaptık. Birçoğunuz da bu toplantılara katıldı. Hatta o toplantıların çoğunu da Mimarlar Odası'nda gerçekleştirdik. Toplantılarda yapılan tartışmalardan iki tane mesele bizim açımızdan yani Eğitim Sen açısından önemliydi. Davalar da bu önemli gördüğümüz süreç doğrultusunda devam etti. Bunlardan ilki, hiçbir arkadaşımız hukuki destekten yoksun kalmayacak. İkincisi ise hiç kimse yalnız kalmayacak ve birbirini geriye düşürecek bir tutum içerisinde bulunmayacak. Bu önemliydi, yani ilkesel bir tutumdu. Dolayısıyla ondan sonra 5 Aralık'ta, malum ilk dava 5 Aralık 2017'de başladı yanlış hatırlamıyorsam tarihi. Büyük bir kalabalıkla birlikte orayı bir kürsüye çevirerek o davalara müdahil olmaya başladık. 5 Aralık'ta başladığımız dava tarihi, yani Çağlayan mesaimiz, aslında bizim bir önceki şube başkanımız Görkem'in söylemiyle 'Çağlayan tesisleri', mesaisine 27 Temmuz 2019'da son verdi. Anayasa Mahkemesinin arkadaşlarımızı düşünce ve ifade özgürlüklerinin olduğunu hatırlattı. Daha doğrusu biz biliyorduk da Türkiye kamuoyuna ve muktedirlere hatırlattı. Kısacası ben şimdilik böyle söyleyeyim, yani toparlamış olayım, daha sonra diğer konuları da ilave yaparız diye düşünüyorum. Teşekkürler.

Emine Sevim: Çok teşekkürler Beyzade, ağzına sağlık. Çok güzel bir vurgu yaptın aslında. Bu süreç, hem kamu emekçilerini, akademisyenleri, çeşitli iş kollarındaki arkadaşlarımızı, farklı farklı uygulamalarla birbirinden ayıracak bazı nitelikler ön plana sürüyor. Ama biz biliyoruz ki tüm bunlara ortak mücadele ve ortak bir etkinlikle karşı çıkabiliriz. Benzer bir şey belki vakıf üniversiteleri çalışanları için geçerliydi. Yine onların da kurdukları örgütlenmeler ve bugün bu oturumda aramızda bulunmasa da çeşitli ağ ve oluşumlarla ortak mücadelemizi sürdürüyoruz. Ben benzer bir soruyu şimdi Gül'e sormak istiyorum. TMMOB çerçevesinde Barış Akademisyenleri'ne ilişkin, mesleki örgütlü mücadelede neler oldu, ne gibi çalışmalar üretildi? Sen neler söylemek istersin?

Gül Köksal: Herkese merhaba. Özellikle Barış Akademisyenleri içerisindeki Beraatler Sonrası Çalışma Grubu emekçilerine bu etkinlik için teşekkür etmek isterim. Aynı şekilde BİRARADA Akademi'ye de teşekkürlerimi sunarım bu etkinlik için. İzleyen herkese de selamlarımı yollarım. Benim bir sunumum olacak. İzninizle şuradan onu açayım. Görüntü geliyor değil mi? Şimdi bugünkü etkinliğin afişine baktığımızda bu biraradalığın kendisinin az önce benden önce konuşan tüm dostlarım, meslektaşlarımın hepsi vurguladılar. Bence bu çok önemli. Çünkü aslında bizim kesişim kümelerimiz aynı zamanda bizim ortak mücadelemizin de göstergesi. Ortak mücadelemiz, kesişim kümelerimizde şuna karşılık geliyor: Özgürlük, adalet, barış, eşitlik, laiklik çerçevesinde biz bir araya geliyoruz ve bunun takipçisi olarak hem bir yandan mücadele ediyoruz yan yana, hem de bir yandan buna karşı müdahalelere maruz kalıyoruz. KESK'in yapısından bir miktar daha farklı olduğunu düşündüğüm için TMMOB'un kendine özgü yapısından çok kısaca söz etmek istiyorum.

TMMOB Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, 1954 yılında kurulan, tüzel kişiliğe sahip bir kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu. 2019 yılının sonu itibari ile oda sayısı 24, yani bünyesindeki meslek odası sayısı 24. Üye sayısı ise 600.000'e yakın durumda. TMMOB halihazırda çalışmalarını 24 oda, bu odalara bağlı 213 şube ve 50 il ve ilçede, buralarda bir araya gelen il koordinasyon kurullarıyla ki bu da çok önemli bir şey, o bölgedeki veya ildeki çeşitli meslek odalarının bir arada çalışmalarına imkan tanıyan bir birliktelik olduğu için. Bütün bunlarla da ilişkili olarak 108 tane farklı mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı disiplininden mezun olan mühendis, mimar, şehir plancılarını bünyesinde barındırıyor. Aynı zamanda da uluslararası anlamda eşdeğer nitelikteki ilkelere sahip çeşitli Dünya Mühendislik Birlikleri Federasyonu, Avrupa Ulusal Mühendislik Birlikleri Federasyonu gibi yerlerle ilişki halinde, onlarla da temasta. Çok kısaca temel ilkelerine de bakarsak, aslında demokratik kitle örgütü olarak, emekten, halktan yana, antiemperyalist, barıştan yana, meslek ve meslektaşların sorunlarına bakarak, aslında bizim bugünkü afişte yer alan bütün diğer kurumlarla da eş bir şekilde nitelikleri, çalışma disiplini ve buna ilişkin süreci var. Şu ana kadar olan süreçten kısaca söz edeceğim ama bir yandan da şunu demem gerekiyor. Baskı hala devam ediyor, özellikle bölgede halihazırda hem KESK'li hem TMMOB üyesi olan, yine bir kesişme çakışması olan belki barış imzacısı değil akademisyen olmadığı için ama o süreç, barışın tesis edilmesi konusunda emek veren meslektaşlarımız da tutuklanmış durumda, hele de salgın koşullarında çeşitli baskıların da devam ettiğini biliyoruz.

TMMOB bünyesindeki bütün mimar, mühendis, şehir plancılarına baktığımızda, bunlar o kesişim kümeleri nedeniyle de aslında bütüncül olarak dayanışmayı gerektiriyor. Az önce Beyzade'nin dediği biçimde ya da Aysun hocanın dediği gibi birbirinden çok ayrılan şeyler de değil. KHK'lerle ihraç edilen mühendis, mimar, plancıların kurumlarını görüyoruz burada, TMMOB'un yapmış olduğu araştırmaya bağlı olarak. Aslında 3.000 civarında olduğu tahmin ediliyor ve bunlar mahalli idarelerde bakanlıklara, YÖK üyesi olan, ben ve benim gibi bir sürü başka meslektaşımın olduğu, ki bunlar mühendis mimar fakültelerinden 700 kişi civarında YÖK'e bağlı olup orada çeşitli kurumlarda, birimlerde çalışan meslektaşlarımız da var. Bunlara böyle üçüncül bakmanın önemi, aslında topyekûn saldırıya karşı topyekûn mücadelede yan yana olmamızla ilişkili bir durum olduğu için önemli. Sadece KHK ile kapatılan yerler değil, aynı zamanda kayyumlar belediyelerdeki, kurumlarda çalışan kişilerin işsiz kalması veya ihraç edilmediği halde kamuda çalışmasa da çeşitli projelerde kamu yararına işlerini görevlerini yapamayan meslektaşlarımız. Bunları tespit etmek de çok kolay olmuyor bir yanıyla. Çünkü KHK listelerini de takip etmek çok zor ama bir yanıyla da böyle farklı meslek odalarına ve İKK'lara ilişkin olarak tespit edilen sayıların da burada dökümünü görebiliyoruz.

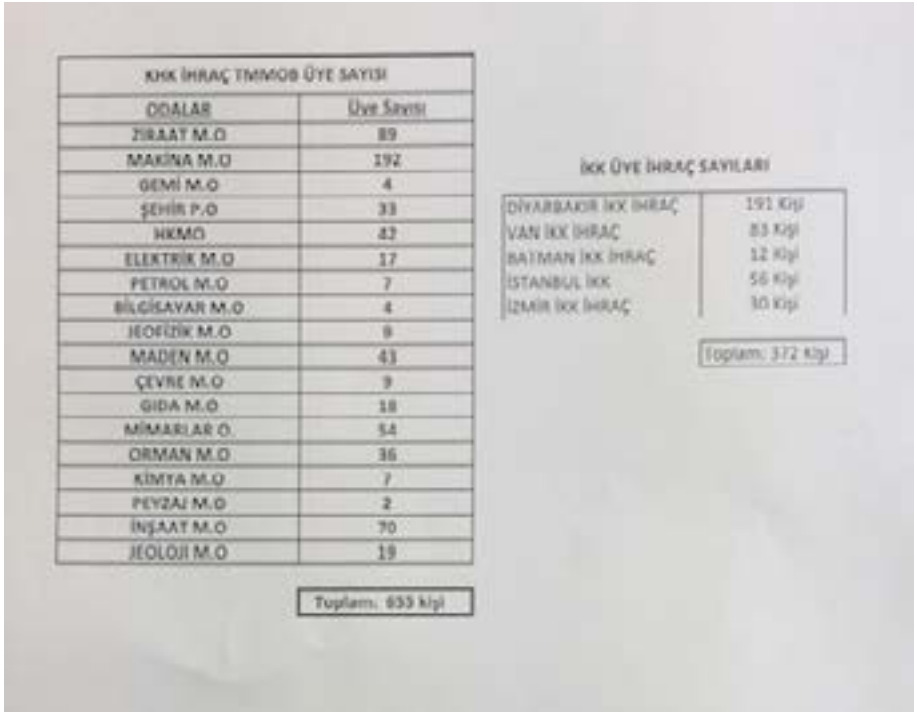

KHK İHRAÇ TMMOB ÜYE SAYISI

ODALAR	Üye Sayısı
ZİRAAT M.O	89
MAKİNA M.O	192
GEMİ M.O	4
ŞEHİR P.O	33
HKMO	42
ELEKTRİK M.O	17
PETROL M.O	7
BİLGİSAYAR M.O	4
JEOFİZİK M.O	9
MADEN M.O	43
ÇEVRE M.O	9
GIDA M.O	18
MİMARLAR O.	54
ORMAN M.O	36
KİMYA M.O	7
PEYZAJ M.O	2
İNŞAAT M.O	70
JEOLOJİ M.O	19

Toplam: 653 kişi

İKK ÜYE İHRAÇ SAYILARI

DİYARBAKIR İKK İHRAÇ	191 Kişi
VAN İKK İHRAÇ	83 Kişi
BATMAN İKK İHRAÇ	12 Kişi
İSTANBUL İKK	56 Kişi
İZMİR İKK İHRAÇ	30 Kişi

Toplam: 372 Kişi

KHK ile ihraç edilen TMMOB üye sayısı, 2021.

Konuşmanın başında da söylediğim gibi TMMOB bünyesindeki bu bütün farklı müdahaleler karşısında yan yana gelmesi gereken meslek insanları olarak, TMMOB genel kurulunda bir karar alıyor ve o karara bağlı olarak OHAL KHK'leriyle ilgili ihraç edilen mimar, mühendis, şehir plancılarına ilişkin bir çalışma grubu oluşturuyor. Benim de içinde olduğum bir çalışma grubunda bir kesişim hali var. Her odada ve çeşitli illerden, Ankara, Diyarbakır, İstanbul, İzmir gibi farklı illerden asil ve yedek, en az iki katılımcının olduğu, içlerinde kimisinin barış metni imzacısı akademisyen ve Eğitim-Sen üyesi olduğu, kimisinin çeşitli konularda görev yapan TÜMBELSEN gibi KESK'e bağlı sendika üyesi olduğu ve KHK ile işinden ihraç edilen ya da

bununla ilişkili kişiler, TMMOB genel merkezi temsilcisi emekçilerinden oluşan bir KHK çalışma grubu var. Bu çalışma grubunun yanı sıra genel merkezin KHK'larla ilgili yapmış olduğu, kamuya yönelik 2016'dan bugüne ilişkin çok sayıda basın açıklaması var. Bu basın açıklamalarının bazılarının DİSK, KESK, TMMOB, TTB dörtlü yapı olarak yapıldı. Az önce hem benden önceki iki hocamın ifade ettiği gibi Barış Akademisyenleri'nin etkinliklerinde veyahut da kurmuş oldukları dayanışma akademilerinin açılışlarında, toplantılarında TMMOB da yer aldı. Mekânlarının kullanımı konusunda kolaylık sağladı ve imkanların paylaşımı konusunda ortam sağladı. KHK Çalışma Grubu ise en az bir ay aralıklarla Ankara'da düzenli toplantılar yapıyor.[2] Çevrimiçi toplantılar yapıyoruz şu anki pandemi koşulları nedeniyle. Ve ilk başta KHK'lı üyelere yönelik bir anket çalışması yapıldı. Birazdan anketten de kısaca söz edeceğim. Ulusal ölçekte bir çalıştay, Diyarbakır, İstanbul ve İzmir illerinde de il koordinasyon kurulları aracılığı ile üç yerel çalıştay düzenlendi ve orada da çeşitli anketler yapıldı. Bütün bunları içeren bir rapor hazırladı, şu an son aşamasında olup yakında TMMOB'un web sayfasından erişilebilecek.[3] Bütün bunların dışında bütün üyelik, yani KHK'li üyelere yönelik kapsamlı bir hukuki destek çalışması da yapılıyor. Ayrıca TMMOB'a bağlı odaların genel kurulları içerisinde KHK'li üyelere yönelik önergeler hazırlığı ve buna ilişkin bir mücadele programı da gündemde. Yapılan ankette mühendis, mimar, şehir plancıları dediğim gibi bu kişiler içerisinde benim gibi Barış Akademisyenleri de var. Hepimiz bir şekilde kendi mesleğimizi icra etme konusunda bu baskılar nedeniyle yapamaz hale getiriliyoruz.

Bu anket çalışmasının amacı da bütün bu süreçlere ilişkin sorunların ne olduğunu tespit etmeye yönelikti ve ilk önce ne şekilde işten çıkarmalar olduğuna bakıldığında ağırlıklı kısmın OHAL KHK'siyle olduğu ama kurum kararı, belediyedeki kayyumlardan sözleşme yenilememeye, kapatılan kurumlardan güvenlik soruşturması nedeniyle istifaya zorlamaya, emeklilik sonrası ihraç etmeye gibi farklı biçimlerde, başta Emine'nin söz ettiği biçimde müdahaleleri de neredeyse kişiye özel olacak şekilde indirgeyecek farklı biçimlerde olduğunu görüyoruz. Bunlar da yapılan ortak çalıştayların afişleri, ilki 2019 ocak ayında ulusal çapta Ankara'da yapılan bir çalıştay. Ardından Diyarbakır, İzmir ve İstanbul'da yapılan çalıştay. Bu çalıştaylarda da TMMOB üyelerinin ve yakınlarının yaşamının nasıl etkilendiği, iş olanaklarıyla sorunlarının ne olduğu, meslek odaları ile ilişkilerin ne olduğu ve beklentilerinin ne olduğuna ilişkin tartışmalar yapıldı. Çalıştaylara katılım da ilginçti, çünkü mesela bölgedeki çalıştaylara katılım çok daha yoğun oldu. Oradaki meslektaşlarımız çok daha uzun yıllardır baskılara maruz kaldıkları için çok daha örgütlü bir şekilde bu çalıştaylarda varlık gösterirken, daha batıya geldiğimizde, İzmir'de, İstanbul'da katılımın da o kadar olmadığını, belki TMMOB'la yan yana gözükmek istemeyen KHK'li üyelerin de olduğunu gördük.

Bu konuşmaların aralarında da ifade etti sanırım, Beyzade'nin de söylediği ihraç edilmelerin de farklı biçimleri var. O yüzden de KESK ve Eğitim Sen'den bir miktar farklılıklar da taşıyor. Herkes sonuçta eşitlik, barış, adalet üzerinden, kimi zaman

2 46. Dönem TMMOB OHAL Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile İhraç Edilen Mühendis, Mimar, Şehir Plancıları Çalışma Grubunun toplantı kararları için bkz: http://www.tmmob.org.tr/calisma-gruplari/khk-ile-ihrac-edilen-muhendis-mimar-ve-sehir-plancilari-calisma-grubu-0
45. Dönem için bkz: http://www.tmmob.org.tr/calisma-gruplari/khk-ile-ihrac-edilen-muhendis-mimar-ve-sehir-plancilari-calisma-grubu

3 TMMOB OHAL Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile İhraç Edilen Mühendis, Mimar, Şehir Plancıları Raporu, (Ankara, 2020) bkz: http://www.tmmob.org.tr/sites/default/files/tmmob_rapor_01.09.2020_0.pdf

da cemaat suçlamaları nedeniyle ama tabii ki adil yargılama hakkı herkesin vakıf olması gerektiğini belirterek ama bazı meslektaşlarımızın da TMMOB'la yan yana gözükmeyi istemediği durumların da olduğunu biz bu çalıştaylar, etkinlikler sırasında gördük. Ne şekilde etkileniyor meslektaşlarımız? İşte kesişim kümesi olarak barış imzacılarının ya da yerel yönetimlerde çeşitli kurumlarda çalışan meslektaşlarımızın oradaki barış mücadelesi, kamu yararına mesleğini icra etme yönünde mücadele eden meslektaşlarımızın sorunlarına baktığımızda aslında konuşmanın başında Emine'nin söz ettiği her şeyi TMMOB üyelerinde ya da KESK'te ya da Eğitim Sen'de, muhtemelen TTB'de konuşacağımız türden sorunlarla karşılaşıyoruz. Çalışma hakkından pasaport tahdidine kadar, ekonomik müdahalelerden kaçırma, gözaltı, işkence, sürgün, sivil ölüme kadar. Ve çeşitli çalışmalar yapmasına engel olmaya kadar baskılar da görüyoruz. Bütün bu yapılan çalışmalar içinde Barış Akademisyenleri'nin de olduğu Barış Akademisyeni mimar, mühendis, plancıların da olduğu meslek insanlarının ne tür problemlerle karşılaştıkları, örgütlü mücadele içerisinde ne şekilde yan yana gelerek bu sorunları çözebilecekleri, meslek odaları ile nasıl ilişki kurabilecekler, nasıl destek alacakları demek istemiyorum çünkü meslek odaları da biziz aynı zamanda, üyeleri olduğumuz için, yönetimde yer alsak da almasak da bizim meslek örgütümüz, bizim mesleğimiz sonuçta elimizden alınmaya çalışılan. Dolayısıyla ben burada bırakayım sözlerimi. Bu doğrultuda TMMOB'un çalışmaları devam ediyor. Web sayfasında yakında o rapor paylaşılır hale gelince, bugüne kadar yapılmış olan çalışmalara da erişmek mümkün olacaktır diyorum. Şimdilik sözü burada bırakıyorum.

Emine Sevim: Gül çok teşekkürler, epeyce detaylı bir çalışma yapmışsınız. Herhalde bunu sürdürüyorsunuz da. Ellerinize sağlık. Bu çerçevede aynı soruyu biraz da TTB çerçevesinde değerlendirelim. Hafize hocamızın bize bu konuda anlatacaklarını dinleyelim.

Hafize Öztürk Türkmen: Ben buradaki bütün dostlarımıza merhaba diyerek söze başlayayım. Tabii ki bizi izleyenlere de aynı şekilde, dayanışma duygularımı ve selamlarımı göndermek isterim. Her şeyden önce, programı hazırlayan Beraatler Sonrası Çalışma Grubu BSÇG'ye ve teknik altyapıyı sunan BİRARADA Akademi'ye de teşekkürlerimi iletiyorum. Son konuşmacı olmanın avantajları olduğu kadar dezavantajları da var. Fakat genel çerçeve zaten, sevgili Emine'nin başlangıçtaki konuşmasıyla çizilmişti. Daha sonraki sözlerde de aslında benim söyleyeceklerimin bir kısmı söylenmiş oldu. Özellikle sevgili Gül'ün sunumu da benzer nitelikteki bir kurumun temsilcisi olduğumuzdan dolayı daha yol açıcı oldu diyebilirim. Çünkü Türk Tabipleri Birliği (TTB), bilindiği gibi kamu kurumu niteliğindeki örgütlerden biri; Anayasanın 135. maddesi gereği 6024 sayılı yasayla kurulmuş bir meslek örgütü. TTB'nin kuruluş tarihi 1953 olmakla birlikte, meslek örgütü çalışmaları 1920'lerden itibaren Tabip Odaları olarak başlamıştır, dolayısıyla 100 yıllık bir öyküsü ve köklü geçmişi olan bir örgütten söz ediyoruz. Bu süreçte örgütün çeşitli deneyimleri var elbette gerek örgütsel yapılanma ile ilgili gerekse Türkiye'de başta yaşam ve sağlık konuları olmak üzere olup bitenlerle ilgili karşılaşılan sorunlarda aldığı tutumdan doğru gelen bir deneyime sahip.

Kamudan ihraçlarla, aslında TBB'nin deneyimlerine bir yeni halka daha eklenmiş

oldu diyebiliriz. Başlangıçtan Eylül'de başlayan ihraçlar dönemine kadar neler oldu diye soracak olursak, benden önce söz alan arkadaşlarımın söylediklerinden çok farklı şeyler söyleyemeyeceğim. Bizde de yani Merkez Konseyi'nde ve odalarda da neler olabileceği konusunda tartışmalar yürütülüyordu, sürecin nereye gideceği konusunda endişelerimiz ve kaygılarımız vardı. Fakat ihraçlar başladıktan sonra, ilk iki-üç ay içinde sayısı yaklaşık 2.500'lerde olan kamudan hekim ihraçları, 2018'in ortalarında, Haziran ayında da 3.500'e ulaşmıştı. Bilindiği gibi, sağlık sektöründeki hekim kamu çalışanları Sağlık Bakanlığı'nda ve üniversitelerde istihdam edilmiş durumda. İhraçlara ilişkin tam sayı verecek olursak 2018 Haziran'ında Sağlık Bakanlığı'ndan 1.960, üniversitelerden 1.382 olmak üzere toplamda 3.342 hekim ihraç edilmişti. Peki TTB bu süreçte ne yaptı diye bakarsak; bir kere her şeyden önce ilgili sendikalar SES ve Eğitim Sen başta olmak üzere KESK'le ve diğer sağlık meslek örgütleriyle; TMMOB'la, DİSK'le dayanışma içinde olduk elbette. Çünkü biz zaten, her zaman böyle, birlikte ancak engelleri göğüsleyebilme deneyimine sahibiz. İyi ki de öyleyiz diyorum.

İhraçların başlamasından hemen sonra soruna ilişkin bir çalıştay yapılması için çalışmalara başlandı, 29 Ocak 2017'de, Ankara'da TTB Merkez Konseyi'nde sendikalardan arkadaşlarımızın da katılımıyla büyük bir çalıştay düzenlendi. TTB tarafından düzenlenen "OHAL Sürecinde İhraç Edilen Hekimler - Mesleki ve Kurumsal Sorumluluklarımız" başlıklı bu çalıştay için Türkiye'nin dört bir tarafından 100'e yakın hekim gelmişti. Neydi amacı çalıştayın? Aslında amaç OHAL'in ilanından itibaren hekimlerin mesleki uygulamada karşılaştıkları sorunlar, ihraç süreçlerinde yaşadıkları sorunlar, işe alınma, işe başlama, atanma süreçlerinde karşılaştıkları sorunlar, işsiz kalan meslektaşlarımızın yaşadıkları sorunlar konusunda doğrudan bilgi edinmek ve doğru politikaları birlikte oluşturmaktı. Örneğin işsiz kalanların özel sektörde çalışma olanağı yasal olarak bulunmakla birlikte, özel hastanelerin özellikle ihraç edilenleri almama konusunda bir eğilimi vardı ve orada ayrımcılık ve hekim emeğinin değersizleştirilip ucuzlaştırılması da içinde olmak üzere ciddi sorunlar yaşanıyordu. İşsizlikle birlikte, periferden nüfusun yoğun olduğu metropol kentlere doğru bir göç başlamıştı ve hekimler iş arama/ bulma yanı sıra göç etmenin yol açtığı sorunlarla da baş etmek zorunda kalıyorlardı. Diğer sorunlar yani, akademilerden ve kamudan ihraçların yol açtığı sorunlar biraz önce zaten dile getirildi. Bunlara ek olarak; örneğin, ihraç edilen hekimler uzmanlık derneklerinde herhangi bir kademede görevliyse, uzmanlık dernekleri yöneticilerinin çekinceleri nedeniyle o görevlerinden de ihraç edildiler. Pasaport tahditleri konuşuldu. Ama en önemlisi işsizlik meselesiydi elbette. Bunun getirdiği sorunları konuşmak ve çözüm önerileri geliştirmek üzere toplanmıştık. Ama özünde bir dayanışma amacı taşıyordu aslında bu çalıştay. Çünkü herkes ne yapacağını bilemez durumdaydı ve meslek örgütünün desteğine ciddi ihtiyacı vardı ihraç edilen arkadaşlarımızın. Hatta TTB'de şu anda görevde olan ve daha doğrusu yıllardır yönetimlerde olan ekibe oy vermemiş arkadaşlar da geldiler bu toplantıya. "Biz size oy vermemiştik ama, TTB bize kucak açtı, biz de sorunlarımızı aktarmak istiyoruz" dediler. Bu ihraçların bir kısmı Barış Akademisyenleri ile ilgiliydi, ama çoğunluğu değildi elbette. Örneğin öğrenciliği sırasında bir basın açıklamasına ya da bir eyleme katılmış öğrenci, mezun olduktan sonra işe başlatılmadı. Güvenlik soruşturması ya da arşiv araştırması gerekçe gösterilerek mezun olan hekimlerin atamaları yapılmadı, kuraları çekmiş gidecekleri yer belirlenmiş olmalarına rağmen zorunlu hizmet atamaları yapılmadı. Zorunlu hizmeti yapmadan da özel sektörde

çalışamıyorsunuz hekimler olarak. Dolayısıyla bu durum özellikle mesleğe henüz adım atmış yeni mezun hekimler için yaşamsal bir krize dönüşüyor. Bir kısım ihraçlar da biraz önce bahsettiğim Barış Akademisyenleri idi. Türkiye'de bugüne kadar Barış Akademisyeni olarak çeşitli üniversitelerden toplam 27 hekim ihraç edildi, 45 hekim hakkında da dava açıldı. Dolayısıyla öteki meslek gruplarıyla karşılaştırdığımızda Barış Akademisyeni hekim ihraçları sayıca az görünüyor, TTB de konuyla ilgili politikasını tüm kamudan ihraçlar üzerine ördü. Çalıştay da bu politikanın bir yansıması olarak başladı. Çalıştayda çeşitli başlıklarda çalışma grupları oluşturuldu, sorunlar saptandı, çözüm yolları üzerine tartışma yürütüldü ve bir sonuç bildirgesi hazırlandı. Bu sonuç bildirgesinde de belirtildiği üzere Kamudan İhraçlar Komisyonunun bir çalışma grubu olarak oluşturulması kararı alındı.

Çalıştay sonrası odalara çalıştayın sonuç bildirgesi gönderilerek en kısa zamanda envanter oluşturulması, tabip odasına üye olsun olmasın - çünkü bazı hekimler tabip odasına üye değildi, kamuda çalışanların üye olma zorunluluğu yok zira – tüm ihraç edilen hekimleri içerecek şekilde envanterlerin çıkarılması yoluna gidildi. Bu amaçla TTB tarafından Sağlık Bakanlığı'ndan ve üniversitelerden ihraç listeleri alındı, bu listeler ilgili odalara gönderilerek oda yönetimlerinden ihraç edilen hekim arkadaşlara ulaşılması ve iletişim/dayanışma içinde olunması istendi. Hekim arkadaşlarımıza ulaşıp neye ihtiyaçları olduğunu belirlemek, iş arıyorlarsa özel sektörde iş bulabilmeleri için sektörde çalışan özellikle yönetici pozisyonundaki hekimlerle görüşmek, işyeri hekimliği sertifikaları varsa işyeri hekimliği ihtiyacı olan yerlerde istihdam edilmelerini sağlamak, belediyelerle görüşerek belediyelerde iş bulmalarını sağlamak gibi dayanışma girişimleri yapıldı. Bunların yanı sıra ve belki daha önemlisi, Haziran 2017'de yapılan 68. Büyük Kongre idi. 68. Büyük Kongre'de konuya yönelik iki karar alındı. Bunlardan ilki, ihraçlarla ilgili olarak bir Dayanışma Tutum Belgesinin hazırlanıp kabul edilmesiydi. Tutum Belgesinde hekimlik mesleğinin geleneklerinden biri olan mesleki dayanışmanın bu koşullarda çok daha önemli olduğu ve yaşamsal nitelik taşıdığı vurgulandı. İkincisi ise, OHAL KHK'lerinin derhal ortadan kaldırılması, kamudan ihraçların acilen görevlerine döndürülmesi konusunda oy birliğiyle alınan Genel Kurul Kararı idi. Meslek örgütlerinde bu tür genel kurul kararları başta etik ve hukuk olmak üzere pek çok açıdan bağlayıcıdır. Gül de bilir, TMMOB'da da öyle bildiğim kadarıyla. Alınan kararlar hekimler için bir tür yol gösterici ilkeler demetidir diyebiliriz. Bir yandan da dayanışmayı örmek; işsiz kalan arkadaşlarımızla mesleki, sosyal, ekonomik alanda dayanışma içinde olmak, çocuklarının okulla ilgili sorunları varsa ona el uzatmak, pasaport sorunlarıyla ilgilenmek vb. çalışmalardan söz edebiliriz. Ancak bu süreçte en çok TTB Hukuk Bürosunun ve odalardaki hukukçu arkadaşların çalışmaları ön plandaydı. 2018 yılında da 69. Büyük Kongre'de çok önemli bir başka karar alındı. TTB Etik Kurulu, özellikle üniversitelerde kamudan ihraçları tetikleyen, ihraç listelerini hazırlayan, kendi oturdukları koltukları korumak için meslektaşlarını harcayan hekim rektörler, dekanlar, dekan yardımcılarının, yani hekimlerin mesleklerini icra etmelerini, haksız, hukuksuz, mesnetsiz gerekçelerle ortadan kaldıran ya da bu sürece ortak olan yönetici pozisyondaki hekimlerin TTB Disiplin Yönetmeliği ve Etik Bildirgeler çerçevesinde sorgulanması, disiplin süreçlerinin işletilmesi konusunda bir görüş ve öneri oluşturmuştu. TTB Etik Kurulu'nun bu önerisi, 69. Genel Kurul'da oy birliğiyle kabul edildi ve ihraç edilen Barış Akademisyenleri bu karardan sonra, rektörleri hakkında

soruşturmaların yapılması için tabip odalarına başvuruda bulundular. Hazırlanan soruşturma dosyalarının şu anda işlemleri yürümekte, bunu önemsiyoruz.

Bilindiği gibi TTB, "savaş bir halk sağlığı sorunudur" dediği için yargılanan bir örgüt. Merkez Konseyi üyeleri gözaltına alındı, cezalar aldılar. Bu nedenle 69. Genel Kurul'da bir karar daha alındı. Bir hekim meslek örgütü olarak TTB'nin savaşın getireceği yıkımı ve yol açacağı sorunları hatırlatmak, devleti ve devlet dışı yapıları bu konuda uyarmak ve ayrıca kamuoyunu da bu konuda bilgilendirmek görevi olduğu yolunda bir genel kurul kararı alındı. Barış Akademisyenleri'ni ilgilendiren bir karar olduğu için özellikle bunu söylüyorum. Zaten Barış Akademisyenleri ile TTB'nin kardeşliği ve dayanışması, kendisinin de barışı savunduğu için yargılanan bir örgüt olmasından da kaynaklanıyor. Kaldı ki TTB Merkez Konseyi'nde, tabip odalarının başkanlıklarında, denetleme kurullarında, Yüksek Onur Kurulu'nda görev alan akademisyenlerden de ihraç edilenler vardı hepinizin bildiği gibi. Ben de onlardan biriyim. Dolayısıyla TTB, bu süreci olabildiğince odalarla birlikte ve üyelerin de gönüllü katılımlarıyla, yaralarını sarmaya ve zararları en aza indirmeye yönelik bir çaba içinde oldu. Bu bağlamda bir de işin sosyal boyutu var elbette, sözlerimin sonunda ondan da söz etmeden geçemeyeceğim. "Timsah" adlı bir oyun sahnelendi biliyorsunuz, İstanbul Tabi Odası'nın önderliğinde ve yürütücülüğünde. Bu da ironik bir durum desem yanlış olmayacak. Haldun Taner'in yıllar önce 147'ler için Dostoyevski'nin romanından uyarladığı bir oyundu Timsah. Selçuk Erez hocamız senaryoyu yeniden uyarladı, Barış Akademisyenleri ve İstanbul Tabip Odası aktivistlerinin de katılımıyla oyun sergilendi. Aslında bu hem kendimizi güçlendirmek hem de söyleyecek sözümüzün olduğunu, haklı olduğumuzu ve bu kadar badireyi atlatmış bir örgüt olarak bunun da üstesinden geleceğimizi bir kez daha hem kendimize hem de Türkiye'ye ilan etmekti. Son söz olarak şunu söyleyeyim; uluslararası dayanışma da önemliydi bizim için. Gerek TTB'nin yargılandığı davalarda gerek Barış Akademisyenleri'nin sürecinde, Çağlayan duruşmalarında, Dünya Tabipler Birliği'nin, Avrupa Hekimler Daimî Komitesi'nin, İnsan Hakları Hekimler Örgütü'nün ve sayamayacağımız pek çok ülke tabip birliklerinin desteklerini aldık bu süreçte. Bu deneyimler ve TTB'de yapılan çalışmaların ortaya çıkarttığı sonuçlar, aslında Dayanışma Akademilerindeki çalışmalarımıza da büyük ölçüde yol gösterici oldu. Tabii ki ihraçlarla ilgili olarak Eğitim Sen'in katkıları gözden uzak tutulamaz, Türkiye'nin diğer illerinde olduğu gibi Antalya'da da hep yanı başımızda oldu sendikadan dostlarımız. Kısaca şimdilik bunları söyleyebilirim, daha sonra diğer sorularla da açarız geri kalanını.

Emine Sevim: Hocam çok teşekkürler. Çok iyi bir çerçeve çıkarmış oldun Tabipler Birliği'nde de neler yapıldığına dair. Konuşmanızın sonuna doğru vurguladığınız şey aslında çok önemliydi. Zaten ortak platformlarda mücadele veren KESK, TMMOB, TTB, Eğitim-Sen ve diğer sendikalar, işkolları aslında topyekûn bir baskıya, yani tek tek üyelerinin ihraçları veyahut OHAL döneminde yaşadıkları sorunlar haricinde bir de bir bütün olarak, sendikalara yönelik bir baskı da var. Biz bunun bir örneğini Türkiye Barolar Birliği'ne yapılan baskı üzerinde gözlemledik. Bu da içinden geçtiğimiz otoriterleşme ve onun beraberinde getirdiği baskılarla ilintili. Buradan onlarla da dayanıştığımızı vurgulamak isterim, onlar için de zaten ortak eylemliliklerde bulunuyoruz hep birlikte. Bu sürecin ne yazık ki bu tür yönleri de var. Arkadaşlar bir saati devirdik hep beraber. Biraz konuyu AYM kararlarına

ve ondan sonrasında bir umut da doğmuş oldu buraya getirmek istiyorum. Barış Akademisyenleri'nin davaları beraatla sonuçlanmaya başladıktan sonra pasaportlar iade edildi ve belki de OHAL Komisyonu ile ilgili birtakım gelişmeler bekliyorduk. Fakat bir yıldır bu kasıtlı biçimde bekletiliyor. Siz sendikalar ve meslek örgütünüz çerçevesinde bu durumu nasıl yorumluyorsunuz? Hatta mücadelemizi de nasıl sürdüreceğiz bundan sonrasında, sorusuyla devam etmek istiyorum. Yine isterseniz aynı sırayla devam edebiliriz, Aysun sen başlamak istersen.

Aysun Gezen: Ben de çok hızlıca şunu belirtmek isterim: aslında mevcut gelişmeler 1980'den bugüne uygulana gelen bir projenin parçası olarak devam ediyor ve bu projeye karşı aktif mücadele eden, bu projeyi geciktirmek, durdurmak için özellikle 90'lı yıllarda verdiği mücadeleyle önemli ölçüde etkili olan sendikal yapılara, meslek örgütlerine yönelik saldırıları yeni değil bu anlamıyla da. Baro lafı geçmişken Feyzioğlu'yla ilgili ufak bir hatırlatmayı da yapmak istiyorum. Baktığımızda yine Barış Akademisyenleri özelinde bir söylemi var ve akademisyenlerle ilgili diyor ki 'mütareke dönemi, işgal altındaki İstanbul'un sözde aydın kalıntıları'. İçeriğine katılır katılmaz ama bir hukuk insanı ve baro başkanı olarak hukuki haklarımızı, hukukun üstünlüğünü, hukuk devletini savunmak zorundaydı. Zaten o yüzden o baro başkanı olarak tutulurken bugün barolar bölünmek isteniyor. Bu saldırıların bir parçası ve bizim yaşadığımız süreçte akademisyenler olarak bu süreçten azade değil. Çünkü kamu personel rejiminde yaratılmak istenen dönüşüm, yaratılmak istenen otoriter siyasal rejim için KHK'lar seferber edildi; KHK'lar sadece bizim için bu nedenle sadece ihraç listelerinden müteşekkil değil.

Biliyorsunuz yaklaşık 35 KHK ile birlikte bu ülkenin siyasi rejiminde, emek rejiminde çok ciddi değişikler yapıldı ve kalıcı değişikliklerdi bunlar. Ve neoliberal politikaların daha saldırgan uygulanması doğrultusunda bu değişiklikler gerçekleşti, güvencesizleşmeyle birlikte. Dolayısıyla bu saldırılar yeni olmadığı gibi bizi şaşırtmıyor. Ben açıkçası OHAL Komisyonu üzerinden yürütülen sürecin de bu saldırının özel bir parçası olduğunu düşünüyorum. Şöyle açacağım. Bu komisyon biliyorsunuz Avrupa insan hakları mahkemelerine başvurular çok fazla artıp da bu başvurular 10.000'in üzerine çıkıp baş edilemez duruma gelince aslında oranın işaret ettiği bir yol yöntem olarak Türkiye'de yine bir kanun hükmünde kararname ile kuruldu. Usul ve esaslarına baktığımızda zaten en başından beri neye hizmet edeceği çok ortadaydı. Çünkü tamamında Cumhurbaşkanı'nın atadığı üyelerle çoğunlukla da karar alabilecekler ve açık oyla karar alacaklar. Düşünün ki tamamında Cumhurbaşkanı'nın atadığı bir komisyonda açık oyla o ihraçlara hayır diyebileceğini bir komisyon üyesinin, zaten bu anlamıyla yapısıyla da en başından beri gayet antidemokratik ve kendisinin bir yargı mercii yerine geçeceği çok aşikâr olan bir yapısı vardı. Bununla birlikte yine usul ve esaslarda birçok istihbari bilginin de kaynak olarak kullanılabileceği vardı. Bu istihbari bilgiler ne, bunun içeriği ne, hangi birimlerden gelen bilgiler istihbarat olarak kabul edilecek? Örneğin hepimizin bahsettiği kendini kurtarmak, kendini gizlemek için başkalarının adını veren, başkalarını tabiri caizse ihbar eden, jurnalleyen kurum amirlerinin mesela kanaatleri bu istihbarat içinde sayılacak mı sayılmayacak mı? Buralarda çok ciddi belirsizlikler vardı ve komisyon kurulduğundan çok sonra çalışmaya başladı. Bir oyalama mekanizması oldu ve bu süreci uzatmak istediği çok açıktı. Sürecin uzamasının

nedenlerinden bir tanesi de bahsettiğim dönüşümle ilgili olarak, yani güvencesiz, esnek istihdam biçimlerinin hâkim kılınması, üniversitelerin içinin boşaltılması ve üniversitelerin sadece iktidarın istediği bilgiyi üreten teknisist bir alana/mekâna indirgenmesi noktasındaki projelerin parçasıydı açıkçası. Bunu yapmadan da hiç kimseyi geri döndürmeye niyetleri yoktu. Tasfiyeler de zaten bu sürecin bir parçasıydı. Dolayısıyla bugün OHAL Komisyonunda AYM kararlarına rağmen, AYM'nin bu bir ifade özgürlüğüdür kararına rağmen hala iadelerin yapılmamış olmasına politik gerekçeler dışında ve bu projenin adım adım hayata geçmesi ve iyice yerleşmesinin sağlanması dışında bir nedeni olduğunu düşünmüyorum açıkçası.

Biz yaptığımız çeşitli görüşmelerde, gerek adalet bakanlığının müsteşarlığına gidip görüştüğümüzde, gerek TBMM İnsan Hakları Komisyonu'yla görüşmeler yaptığımızda çok açık bir şekilde şunu da duyduk: Bu ülkede çok fazla hukukçu atıldı ve henüz yeterli hukukçu yetiştiremedik – siz bunu istediğimiz kararları verecek hakimler diye okuyabilirsiniz – dolayısıyla bu süreç biraz daha uzayabilir. İktidarın bugün yargı içindeki kadrolaşması, yargının siyasallaşması çok açık bir şekilde ortada, güvenlik soruşturmaları, arşiv kaydı araştırması, mülakat gibi uygulamalarla zaten belirli bir elemeden gelerek kamuya girebilen güvencesiz bir emek rejimi yaratıldı. Bu sistemi bozacak, siyasi kadrolaşmayı engelleyecek, AKP'nin devletleşmesine engel teşkil edebilecek her türlü direniş odağının dağıtılması, iktidar açısından gerekiyordu. Dolayısıyla yaptıkları budur ve komisyonda özellikle bizlerin dosyalarını bekletmelerinin sebebi budur. Aslında en başa dönersek, bütün tarihi boyunca bu tip yapılanmalara, gerici cemaat tarikatlara karşı mücadele veren barış diyen, demokrasi diyen, laiklik diyen, emeğin Türkiye'si diyen bir konfederasyonun zaten bu torbanın içine atılmış olmasının kendisinin amacı zaten en başından beri buydu. Dolayısıyla komisyonda geldiğimiz aşamada şunu açıkça söylemekten çekinmemeleri çok doğal. Biz zaten KESK'lilerin dosyalarında bir şey bulamadık, o yüzden bekletiyoruz. Bunu söylediğinizde ben bunu hiçbir şekilde olumlu algılamam. Bizim örgütümüzün hiçbir üyesi de bunu olumlu algılamaz, çünkü bunu söylerken şunu söylemiş oluyor komisyon üyeleri: Biz bunları özellikle bekletiyoruz, döndürmek istemiyoruz aslında ama nihayetinde döndürmek zorunda kalabiliriz. Uzatabildiğimiz kadar bu süreci uzatalım ki yapmak istediğimiz dönüşümü tamamlayalım bize hiçbir yerde örgütlü mücadeleleriyle engel olamasınlar. Aslında bunun tek açıklaması bu. Bekletmelerinin de en büyük sebeplerinden biri bu. Bu sadece tabii ki AYM kararıyla da bağlı değil.

Aslında konuşmaların hepsinde söylendi, hatırlayalım Ege Üniversitesi rektörü, bir sürü ihraca imza attıktan sonra kendisi FETÖ'den ihraç oldu. Şimdi madem böyle bir durum ortaya çıktı. Bu işe kendini saklamak için bu isimleri vermiş ve FETÖ'cü olduğu sonradan açığa çıkmış, bu kişinin yaptığı işlemler neden geçerli kabul ediliyor? Demek ki arkada başka bir şey var. Dolayısıyla bu tip işlemlerde aslında üniversitenin tasfiyesinin istendiği, üniversitenin tamamen yeni emek rejimine uygun hale getirildiği, sadece ucuz işgücü, teknik eleman ara eleman yetiştirmek için teknik bilgi aktarımının yapıldığı yerlere indirgenmek, üniversitenin kendisinin aslında bir pazar, piyasa gibi kurulmasını sağlamak ve burada herkesin de tabiri caizse işadamı gibi kendisine çalıştığı, bireyselleşmenin aşırı arttığı, kolektif bilgi üretimi süreçlerinin parçalandığı, insan toplum doğa yararına değil sermaye çıkarına iktidarın istediği hakikatin üretildiği bir mekana çevirmeyi istedikleri için üniversiteyi,

bu saldırıları arttırdılar. İhraçları bu anlamda kullandılar, kendi amaçlarını gerçekleştirmek için. Şu anda barış için akademisyenler de arasında olmak üzere KESK üyelerini bekletmelerinin, iadeleri yapmamalarının en büyük nedeni halen bu dönüşümü oturtamamış olmaları ve karşılarında hiçbir direniş odağı oluşmasını istememelerinden kaynaklanıyor. Ben şimdilik bu kadar bırakayım, devam ederiz tekrar.

Emine Sevim: Aysun çok teşekkürler, çok iyi bir açıklama oldu gerçekten. Beyzade senin bu kısma ekleyeceğin bir şeyler vardır.

Beyzade Sayın: Aslında bu siyasal ve politik bir soru. Dolayısıyla bu soruya hepimizin değişik değişik cevaplar vereceğiz ama netice itibariyle vereceğimiz cevapların da belli bir yerde kesişeceği muhakkak. AKP-MHP iktidarı, tüm hedeflerini gerçekleştirmeye devam ediyor. Şimdi mevcut durumu analiz yapmalı. Fiili bir şefçi rejim oluşturuldu. Hukuk devletinin yerine anayasasızlığa geçildi. Yani anayasa hak ve özgürlüklerimiz kullanamıyoruz. Genç işsizlik devasa boyutta, sömürünün doğal bir şey olduğu kanıksandı. Seçilmiş belediye başkanlarının yerine kayyumlar atanıyor. Milletvekillerinin milletvekillikleri düşürülüyor. Bu örnekleri çoğaltabiliriz mevcut koşullarda. Bu artan otoriterleşme diye adlandırılan mesele bugünlerde çok gündemde. Aslında bu durum bunu karşılamıyor, bu doğrudan bir faşizm durumu. Dolayısıyla bir faşizm durumuyla karşı karşıyayız. Baro ve meslek örgütlerine yönelik son zamanlardaki tartışmalar da aslında bunun bir yansıması. Baroya yaptıklarını önümüzdeki süreçte TTB ve TMMOB'a yapacaklarını hemen hemen hepimiz tahmin ediyoruz. Bu şekilde devam edecekler. Bu nedenle muhalefet ve toplumsal muhalefet, bazı kesimleri bekleyerek bunu atlatmayı umuyor ama aslında bu rejim kendiliğinden gitmesi gibi bir durum söz konusu değil. Dolayısıyla bu durdukça bunun maliyeti de artıyor. Bu maliyet işte barış diyen, emek diyen, itiraz eden, kendine karşı itaat etmeyenleri baskıyla zapturapt altına almak durumunda ve bunu yapıyor şu anda.

Komisyona dair mesela bu davalar başlarken ne demiştik? Bu davalar hukuki bir dava değil bir siyasal dava. Peki, siyasi dava ise verilecek karar komisyonun kararı hukuki mi? Değil. Yani bizleri iade de etseler, arkadaşlarımızı iade de etse, aslında bizim arkadaşlarımız herhangi bir hukuksuzluk nedeniyle işlerinden edilmiş değiller. Yukarıdan verilen siyasi kararlarla ya da işte kurumların verdiği siyasi kararlarladır. Peki bu komisyon ne iş yapıyor? Her sene görev süresini uzatıyor. Ne zaman bitecek bunun görev süresi? 26 Haziran 2021'de bitecek. Dolayısıyla anlaşılan o ki bu komisyon emek, barış, demokrasi diyen, bu iktidara karşı direnen kesimleri sonuna kadar bekletmeye kararlı. Ellerinde hukuki bir ret gerekçeleri olmadığına göre bu şekilde, Barış Akademisyenleri ve KESK'li arkadaşlarımızı hukuk marifetiyle atmadıkları için, hukuk marifetiyle de iade etmeyecekler. Dolayısıyla bu arkadaşlarımızı siyasi bir tercihle attılar. Siyasi bir emirle de geri iade edecekler. Onun için Aysun başkanın dediği doğru. Biz bekletiyoruz, bize emir gelirse yarın da iade ederiz, emir bekliyoruz diyorlar aslında. Bunun Türkçe meali, sadece vatandaşın da anlayacağı dil bu. Yukarıdan bir emir gelsin yarın hemen kurumlara arkadaşlarımızı iade ettiğini göreceğiz. Dolayısıyla burada siyasi kararlara karşı asıl olan mücadeledir. Toplumsal muhalefetin, emek örgütlerinin, meslek odalarının, siyasi partilerin, derneklerin, vakıfların, ne ise toplumsal muhalefetin buna karşı mücadele etmesi

gerekir. Dolayısıyla da bu mücadele ne kadar geç yapılırsa bence iadeler de o kadar geç olacak diye düşünüyorum.

Emine Sevim: Beyzade çok teşekkürler. Söylediklerin, herhalde hak gaspları ve uğradığımız bütün problemler için geçerli. Alanlarda haklarımızı aramak, birlikte ortak eylemler etkinliklerle dile getirmek çok önemli. Gül, sen bu konuda neler söylemek istersin?

Gül Köksal: Az önce Hafize hocam demişti, son konuşmacı olunca kendisinden önce söylenenlerden dolayı kişinin işi kolaylıyor diye. Benim de çok kolayladı işim, çok rahat oldu. Sağ olsun sevgili Aysun hocamla Beyzade hocam KESK ve Eğitim Sen üzerinden AYM kararını hem politik çerçevesini hem de eğitim emekçisinden kamu emekçilerine kadar çeşitli yönleriyle gayet güzel aktardılar. Ben de kişisel olarak katılıyorum kendilerine. TMMOB'un da zaten kurumsal ilişkilenmesi üzerinden de bu şekilde bir değerlendirme yaptığını biliyorum. Aynı şekilde bir de belki şunu da ekleyebiliriz: AYM dışında AİHM de biliyorsunuz, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin işleyişi de bundan çok farklı değil. Onu söylemedik, belki bir cümleyle onu da eklemekte fayda var. Biliyorsunuz OHAL Komisyonu öncesinde oraya bir başvuru vardı, oraya sadece bizim gibi emek, demokrasi, barış mücadelesinde olanlar değil, cemaat yapılanması içerisinde olan ya da o şekilde itham edilen kişilerin yoğun başvurusu oldu. Ülke içerisinde böyle bir bariyer icat edildi. Uluslararası hukuk işleyişi de aynı ulusal ölçekte olduğu gibi politik bir şey olduğu için orada da kararlar çıkmıyor, bekleyecek, o da aynı buradan gelecek emrin, uluslararası anlamda başka bir emre ya da başka bir sürece bağlı bir durum. Dolayısıyla soruların devamına geçersek, TMMOB üzerinden de konuşursam, mühendis, mimar, plancı meslektaşlar olarak, mesleğini kamu yararına yapmaya çalışan kişilerin mesleğini icra edememesi her durum aslında ne barışın ne adaletin ne de eşitliğin tesisini imkânsız hale getiriyor. Çünkü o sunumun başında da söz etmeye çalıştığım gibi, TMMOB, aynı TTB gibi bir meslek örgütü olarak kamusal kaynakların ve hakların korunması yararına, kamu yararına mücadele eden bir örgütlenme. Bugün ülkenin her bir yanında, üstelik de salgın koşullarında, kent doğa katliamının hızla devam ettiği, yıkımların, kıyımların gerçekleştiği, HES'lerden işyeri cinayetlerinin işlendiği madenlere kadar, hızla kentleşen, kırdan kent suçu projelerle talan edilen kentlere kadar bütün bunlarla mücadele veren bir örgüt TMMOB. Sunumda sağ alt köşede görmüşsünüzdür, 'TMMOB'a dokunma' diye. Aynı bugün baroların karşı karşıya kaldığı tehdit gibi TMMOB da meslek yasasının değişikliği çerçevesinde müdahale görmek üzere birtakım planların döndüğü, buna karşı mücadele eden bir örgütlenme.

Çoklu baro isteniyor, aynı şekilde örgütlenmeyi bozacak, çok tipik, hepimizin bildiği böl parçala yönet, o bütün bir araya gelişleri ki bu kaç yıllık, en az 50-60 yıllık belki daha da fazla, bir asra yakın bir mücadele geleneğinin, birikiminin ortadan kaldırılmasına yönelik bir durum söz konusu. Bu bağlamda kamu görevinden çeşitli biçimlerde ihraç edilen mimar mühendis plancılarla ilgili TMMOB içerisinde KHK çalışma grubunda da sıkça söz edilen, bundan sonraki süreçlerde yapılmaya devam edilecek olan çalışma, çeşitli biçimlerde dayanışma olacak. Aslında bu dayanışma, barış için akademisyenlerde de yapılan KESK'te de Eğitim-Sen'de de TTB'de de yapıldığını bildiğimiz mesleki dayanışmadan tutun da hukuki dayanışmaya ya da

sosyal dayanışmaya veya maddi dayanışmaya kadar çeşitli biçimlerde dayanışmayı gerçekleştirmek. Çünkü şu söylem çok önemli, bir kişi geride kalmayacak biçimde yan yana durmak ve bunu eşit, adil ve rekabetçi olmayan bir şekilde yapıyor olmak ilkesi gerçekten çok önemli. Yine bu bağlamda belki söyleyeceğim son şey, yeni bir şey olmayacak, bildiğimiz şey aslında da. Bütün eğitim emekçileri, sağlık emekçileri, kamu emekçilerindeki kesişiminde de oluğu gibi, mühendis mimar plancılarının da hukuk emekçilerinde olduğu gibi zaten bir asrı bulan örgütlenmeleri bağlamında, DİSK, KESK, TMMOB, TTB ilişkilenmesi içerisinde mücadeleye devam edeceklerini biliyoruz. Çünkü başka yol yok gerçekten. Hepimizi un ufak etmeye çalışan, parçalayıp yok etmeye çalışan bir süreçle karşı karşıyayız. Ama bir yandan da biliyoruz ki, başta da söyledik aslında, bütün bu hegemonya kurmaya yönelik elinde araçları olan, aygıtları olan, medyasından kolluk kuvvetlerine kadar bir yapılanmanın, Beyzade hocamın dediği gibi faşist bir yapılanmanın karşısında, bu yapılanmayı bu kadar rahatsız ediyor olmak, bu kadar huzursuz ediyor olmak bizim gücümüze de işaret ediyor. Örgütlü gücün ciddi bir birikimi, deneyimi var. Eksiklikleri olabilir ama bu oradaki yöneticilerin sorumluluğu değil, hepimizin örgütü söz ettiğimiz konuştuğumuz örgütler. Mücadele de hepimizin, hepimizi un ufak etmeye çalışılan noktada yan yana durarak, bugüne kadar yapabildiklerimizi daha iyi yapmaya, hatalarımızdan da ders almaya çalışarak devam etmemiz gerekiyor. Ben TMMOB'un bu yolda hareket ettiğini biliyorum. Diğer meslek örgütlerimizin de demokratik kitle örgütlerimizin de bu şekilde çalıştıklarını takip ediyorum. İyi ki varız bu çerçevede. Benim diyeceklerim de böyle. Teşekkür ederim.

Emine Sevim: Çok güzel bir bağlama cümlesi oldu. İyi ki varız ve iyi de bu mücadeleyi sürdürüyoruz. Çünkü bu hem bireysel olarak insana iyi gelen hem de kolektif mücadeleyi verdiğimizde ancak direnebildiğimiz hissettiğimiz bir alan. Hafize hocam sen ne düşünürsün bu konuda, nasıl yorumluyorsun?

Hafize Öztürk Türkmen: Söylenenlere katılıyorum deyip programdan çıkıyormuşum... Şaka bir yana, hakikaten OHAL Komisyonu'nun çalışmalarıyla ve AYM kararıyla ilgili genel çerçeve şimdiye kadar söylenenlerde dile getirildi. Bir iki ekleme yapabilirim ben de. Hepimiz biliyoruz ki bu iktidar yapısının hakikati dile getirenlerle pek başı hoş değil. Hakikati dillendiren, üstelik bilimsel araştırmalarla olup biteni dile getiren kişilere soruşturma açılabiliyor. Barış isteyenleri cezalandıran bir yapı. Naturasına uygun davranıyor, kendisine uygun olanını sergiliyor aslında. İktidarın bu yapıp ettiklerine karşı biz de kendi durduğumuz yerden kendimize uygun olan sözü üreteceğiz, tutumu alacağız diye düşünüyorum ben. OHAL Komisyonu elbette bizim dosyaları en sona koyacaktı. Hani neredeyse, görev sürem bitti, o nedenle bakamıyorum da diyebilir. Ayrıca baksa ne olur, ne değeri olur bizim açımızdan? Kanımca hiçbir değeri olmaz. Biraz önce Beyzade söyledi, politik işlemler bunlar. Dolayısıyla ülkedeki politik iklim nereye doğru giderse kararlar da o şekilde verilecek diye düşünmek gerek. Ama AYM kararının bizim açımızdan çok etkisi olmasa bile, gözlemlerimize dayanarak şunu söyleyebilirim; aynı üniversitede çalıştığımız insanlar, biz ihraç edildiğimizde yüzümüze bakmaya çekinebilirken, AYM kararından sonra "biz biliyorduk zaten sizin haklı olduğunuzu" demeye başladılar. Bu trajikomik bir durum gerçekten, kötü bir şeyden, utanç verici bir durumdan söz ediyorum. Üniversite eğitimi almış bir kişinin meseleye bu kadar yasa kalıpları içinde

bakması, iktidar söylemi doğrultusunda irdelemelerini ve yargılarını yürütmesi aslında ülke olarak ne durumda olduğumuzun da göstergesi. Hani arkadaşlarımızı kötülemek amaçlı söylemiyorum. Bu bir tutum biçimi, bu hayata karşı bir duruş şekli ve tam da korku ikliminin aslında vasatını oluşturuyor herhalde bu durum. Bu bağlamda AYM kararına bizim hakikati dile getirdiğimizin tescillenmesi diye bakılabilir, belki o açıdan yararı olabilir. Kaldı ki AYM süreciyle, dava süreçleriyle, idari süreçler kısmen ayrı kulvarlar, daha doğrusu zaman zaman ayrılabilen, zikzaklar yapabilen, zaman zaman üst üste gelen iki yol gibi görünüyor bana. Çünkü davalar açılmadan biz atılmıştık örneğin. Kasım ve Eylül aylarında atılanlar için daha davalar açılmamıştı. Dolayısıyla tam da biraz önce söylediğimiz gibi politik iklime göre sanırım devam edecek bu süreç. Biz de mücadelemizi tabii ki sürdüreceğiz.

Gelelim iktidarın, bu rejimin meslek örgütlerine bakışına. Hepimizin bildiği gibi tarihte örnekleri var aslında. Meslek örgütlerinin ve akademinin nasıl dikensiz gül bahçesine dönüştürüldüğünün 1940'lardan itibaren örnekleri var dünyada. Onları tekrar inceleyebiliriz. Hakikaten akademinin ve meslek örgütlerinin, söz üreten, doğayı savunan, toplumun gereksinimlerine uygun araştırmalar yapan, eğitim ve sağlık politikalarının oluşturulmasında önderlik etmesi gereken, bu sorumluluğu taşıyan ve uygulamaları yönlendiren bir yapı olması gerekir. Bu tür bir akademi ve meslek örgütü, iktidarların yapısına uymuyor. Çünkü hem eğitim alanında hem sağlık alanında neoliberal dönüşümün getirdiği bir yapı var, piyasacı koşullar. Şimdi TTB şehir hastanelerine karşı, TTB performans uygulamasına karşı, TTB hastalara Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği en az 20 dakika sürenin ayrılmasından yana. TTB bilimsel, akılcı, kanıta dayalı tıbbi uygulamalardan yana. Dolayısıyla iktidarın aldığı her tür önlemin karşısında tavır alan bir yapı. Onun dışında sağlık dediğimiz olgu, içinde yaşadığınız çevre ile doğrudan ilişkili bir durum. Soluduğunuz hava, içtiğiniz su, yaşadığınız konut, sizin sağlıklı olup olmadığınızı belirliyor. İşte mimar mühendis arkadaşlarımızın uğraştığı ÇED raporları, tam da bu nedenle TTB'nin sağlık alanındaki mücadelesinin içinde yer alıyor. Ben istesem de istemesem de, sevsem de sevmesem de Gül'le yan yana durmak zorundayım. Eğer toplumun sağlığı diyorsam, yan yana olmak durumundayım. Onun dışında eğitim, insanın kendisini gerçekleştirmesi, geliştirmesi için çok gerekli. Beyzade'yle Aysun'la yan yana durmak zorundayım. Dolayısıyla biz aslında kamucu, toplumun iyiden güzelden yana, barıştan yana, özgürlükten yana, demokrasiden yana gelişmesi meselesini eğer önemsiyorsak, işimizi / işlemlerimizi bunları da gözeterek yürütüyorsak, farklı meslek grupları olarak yan yana durmak zorundayız, dayanışmak zorundayız. Avukatlarımızla yan yana durmak zorundayız. Onlar Barış Akademisyenleri sürecinde gerçekten elimiz, kolumuz, dahası sırtımızı dayayacağımız çınar ağaçları oldular. Biz de şimdi Barolar için baskıcı düzenlemelerin gündemde olduğu bu günlerde onlarla birlikte olmak zorundayız. Buradan meslek örgütlerini savunan avukat arkadaşlarımıza selamlarımı bu vesileyle iletmiş olayım. Hem grup adına da söylemiş olalım diye düşünüyorum. Açtıkları davalar, kazandığımız davalar oldukça önemli, örneğin TTB Hukuk Bürosu tarafından güvenlik soruşturmaları ve arşiv araştırması konusunda Danıştay'a dava açıldı ve Aralık 2019'da yürütmenin durdurulması kararı alındı. Ama bildiğiniz gibi Haziran ayında, geçtiğimiz günlerde yeniden bir yasa teklifi hazırladılar. TTB, bunun üzerine beş gün sonra mecliste görüşme gününde yeniden bir açıklama yapmak zorunda kaldı. Davayı kazanıyorsunuz, tıpkı AYM kararı gibi, uygulamada hayata

geçirilmiyor. Yani yasa devleti bile değil, tam bir keyfilik. Dolayısıyla şu kararlar çıktı, ne olacağız dediğimizde çok doğru bir akıl yürütme içinde olamayabiliriz. Politik atmosfer belirleyici olacak diye özetleyebilirim kısaca.

Emine Sevim: Hafize hocam çok teşekkürler, çok sağ olun. Sevgili arkadaşlar, bir buçuk saati geçirmiş olduk, YouTube sohbet kısmında biriken sorularımız oldu. İsterseniz onlarla devam edelim. Son yarım saatimizi de o sorularla değerlendirelim. Orada sendika ya da meslek odasına yönelik sorular olduğu gibi genel sorular da var. İsterseniz ben bir tur önce genel soruyu sorayım, sonra da özel olan sorulara geçeriz. Bunlardan bir tanesi, Mine Gencel Bek arkadaşımızın bir sorusu. 'Yurtdışından uluslararası boyutta neler yapılabilir? Ne konuda acil destek ihtiyacı var mıdır? Bu konuda BAK olarak neler yapılabilir?' diye yurtdışı ile ilgili bir soru sormuş. Buna cevap vermek isteyen arkadaşlarımıza öncelik verelim. Yurtdışından, uluslararası boyutta bu konuda yani biraz aslında Aysun da Beyzade de sizler de bahsettiniz uluslararası kuruluşlarla bağlantımızı. Aysun sen bir şey söylemek ister misin?

Aysun Gezen: Aslında bir şeyin çok kısaca üstünden geçebilirim. Hatırlarsanız bundan önceki ILO 10. Avrupa Bölge toplantısı Ekim 2017'de İstanbul'da olacaktı ve sendikaların özellikle KESK'in ve DİSK'in birlikte verdiği mücadele ve çağrı ile birlikte çok ciddi bir boykot örgütlendi orada. Sanıyorum üç veya dört ülke katıldı ve bu üç veya dört ülke, işte bir tanesi Beyaz Rusya küçük bir ülke, bir tanesi Azerbaycan gibi, aslında sendikal mücadelede gerçekten çok önemli ve köklü geleneği olan, çok ciddi mücadeleler gösteren ülkelerin hiçbiri burada ILO toplantısına katılmadılar ve boykot gerekçelerini de Türkiye'deki KHK rejimi ve OHAL dönemi olarak çok net bir şekilde ortaya koydular. Bu tip faaliyetlere gerçekten ihtiyaç var ve biz katıldığımız kimi uluslararası toplantılarda da gördük ki hükümetin tek taraflı bilgilendirmeleri nedeniyle birçok ülkede aslında Türkiye'ye ilişkin gerçek durum ya bilinmiyor ya eksik biliniyor. Gerçekten bizim orayı doğru aydınlatmaya yönelik, oradaki tüm herkese tüm birimlere tüm taraflara, sadece sendikalar değil tüm taraflara ulaşacak derecede bilgi üretmek, bu ürettiğimiz bilgiyi raporlaştırıp oralara ulaştırmak noktasında gerçekten çabamızı devam ettirmemiz ve yaygınlaştırmamız da gerekiyor. Çünkü gördük ki AKP bu lobi faaliyetlerini gerçekten çok etkili bir şekilde de kullanmaya devam ediyor. Çok kısa bir örnek, bir toplantıdan. 'KESK'ten çok büyük oranda herkes iade oluyor, siz niye bu kadar ses çıkarıyorsunuz ki? Sizden zaten atılan 4.000 kişi var' diye hükümet yetkilisi savunma yapabiliyor kürsüden. Düşünün ki oradaki dezenformasyonu, henüz dosyası bekleyen 2500'den fazla KESK'li olmasına rağmen beyanı KHK ile atılan tüm kamu çalışanlarının terör örgütü üyesi oldukları için atıldığını söyleyerek "hukuksuzluk yok, biz terörle mücadele ediyoruz" havasını orada veriyorlar. Dolayısıyla doğru bilgilendirme, olan biteni gerçekten doğru aktarma çok önemli ve emek rejimine yönelik burada geliştirilmeye çalışılan adımların dünyadaki eğilimlerin de bir parçası olduğu, dünyadaki gelişmelerden ayrı olmadığı da bu zeminlerde daha net açığa çıkıyor. Buralarda da ortak örgütlenmeleri ve ortak mücadeleyi enternasyonal anlamda örgütleyecek işleri birlikte konuşma, tasarlama noktasında çabayı sürdürmeye ihtiyaç var.

Bunun dışında zaten akademide çeşitli girişimler oldu, akademisyenlerin kendi kurdukları ağlar üzerinden de. Örneğin üniversitelerin tavırlarına ilişkin. Özellikle

ihraçlarda çok etkin rol oynayan üniversitelerde buraların prestijli denilen, tırnak içinde, alanlarda hala ciddi kabul gördüğünü, bu statüyü sürdürdüklerini görüyoruz. Buralardaki ağlara ilişkin çeşitli uyarılarla etkinliklerden çıkartmaktan tutun da Erasmus gibi benzeri yerlerde iş birliklerinin kesilmesine kadar bir dizi örgütlenme yapılmıştı, akademisyenlerin ağları üzerinden. Yine benzer şeyler devam edebilir. Ama önemli olan bir nokta daha var. Birçok arkadaşımızla, bu belki en az dile getirdiğimiz şey ama psikolojik boyutları açısından gerçekten çok önemli, bizim sendikalarımız halen maddi dayanışmayı sürdürüyor. Fakat burada biraz azalma söz konusu. Çünkü gerçekten sürecin ilk başladığında çok ciddi bir duyarlılık ve katkı vardı ama o katkı, süreç uzadıkça biraz azalmaya başladı. Bu katkının devam etmesi, çalışma hakkı engellenen, sivil ölüme terk edilmeye çalışılan arkadaşlarımızın yaşama devam edebilmesi, tutunması ve mücadelenin içinde kalması açısından da çok önemli. Yeniden bu dayanışmayı büyütecek çeşitli etkinlikler de yapılabilir. Ama her şeyden önemlisi psikolojik boyut. Çünkü hem İhraçlar Kurultayı yaptığımızda orada psikolojik olarak insanların bundan nasıl etkilendiği araştırıldığında, bizim gibi örgütlü yapılardaki insanların dayanışma sayesinde bu süreci başkalarına göre tabii ki görece, çok daha kolay atlattıkları ortaya çıktı. Pandemide de aslında benzer bir şey yaşıyoruz biz bugün. Örgütlü kesimler gerçekten yaşadıkları sıkıntıları dayanışmayla aşmak ve bunun psikolojik etkilerinden korunmak noktasında örgütsüz olanlara, yalnız bırakılanlara göre çok daha avantajlı durumdalar. İntihara sürüklenen, bunlar tabii ki cinayet, intihar kelimesini kullandığımıza bakmayın. Ama örgütlü kesimlerin bu tip durumlarda daha az etkilendiği, çok açık bir şekilde ortaya çıktı. Örgütlenme de bu anlamda çok önemli. Enternasyonal dayanışmayı yurt dışındaki arkadaşlarımız örgütleseler ne kadar güzel olur, diyorum ben.

Emine Sevim: Aysun çok teşekkürler. Aslında evet orada da öyle bir çaba devam ediyor, çeşitli kanallardan. BAK Almanya, BAK Fransa, BAK İngiltere, Amerika, çeşitli yerlerde. Bunları da hatırlamak önemli. Başka eklemek isteyen var mı? Gül bir şeyler ekleyeceksin sanırım.

Gül Köksal: Ben de şunu söyleyeceğim, Aysun hocama tamamen katılmakla birlikte, somut bir şey söylemek istiyorum. Bugünkü toplantı, Barış Akademisyenleri'yle kurumların, KESK, TMMOB ve TTB kurumlarının ilişkisi üzerinde idi. Ancak bugün de tekrardan gördük ki aslında mücadele hepimizin mücadelesi. Barış mücadelesi de ortak mücadelemiz. Eşitlik, demokrasi, adalet mücadelesi de ortak mücadelemiz. Yani DİSK, KESK, TMMOB, TTB zaten sürekli yan yana bu mücadelenin içerisinde yer alan kurumlar olduğu için şimdi öbür kimliğimle söylersem barış imzacısı olarak da bir sürü kesişmişliğimiz içerisinde ortak mücadelenin bir parçası olduğumuz, dolayısıyla bugünkü toplantıyı iki uçlu bir toplantı olarak düşünmemiz gerektiğini hatırlatmak isterim herkese de. Sonuçta dert de bizim, bunu çözecek olan da biziz, bu düzeni yıkacak olan da biziz. Bu bağlamda somut olarak şu da yapılabilir: KESK'in DİSK'in TMMOB'un TTB'nin düzenli olarak yayınladığı raporlar, araştırmalar, basın açıklamaları var. Yurtdışındaki arkadaşlarımız, bu basın açıklamalarını, bulundukları her kurumda yayabilirler, eşzamanlı açıklamalar yapabilirler, yani sözü çoğaltabilirler, çeşitli dillere dönüştürebilirler. Çünkü hepsi evrensel talepler aslında. Yani sadece bu ülke sınırlarında da değil. Antikapitalist, antiemperyalist bir barış, eşitlik, adalet söyleminden söz ediyorsak ve biz akademisyenlerin sözü de hem iyi hem kötü daha

fazla duyulur bilinir haldeyken, iyi dediğim hem işimize yarar diye kötü dediğim başka akademisyenler de var başka şeyler söyleyen diye. Dolayısıyla somut olarak örgütlerimizin, sendikal örgütlerimizin meslek örgütlerimizin seslerini yabancı ülkelerde de duyuracak çalışmaları yapsa arkadaşlarımız, yurtdışındaki arkadaşlarımız, bence çok güzel olur. Bu oldukça da gerekli. Bu ilişkilenme, ortak ilişki hani bir tarafın bir taraftan beklediği bir şey değil de hepimizin meselesi. Zaten ben şu resme baktığımızda o kadar çok kesişimimiz var ki dolayısıyla istesek de ayrılmayız. Bu arada diyecektim, Hafize hocam sevmesem de Gül'le beraber olacağım dedi ama ben beni sevdiğini biliyorum, birbirimizi severek de yan yana olacağımız açık bence. Çünkü mücadelede yan yana olanların birbirini sevmemesi, ki arada gıcık olabilir, kızabilir ama gerçekten yan yana gelmemesi de bence mümkün değil. O kadar kötülük içerisinde, bu kadar iyi şeyler isteyen, toplum için, kamu yararını isteyen insanların bir süre sonra birbirlerini daha iyi anlayacakları bir yolu da inşa etmemiz gerekiyor. Teşekkürler.

Emine Sevim: Arkadaşlar bu konuda eklemek istediğiniz bir şeyler var mı? Yoksa sorularımıza devam edelim mi? Hafize hocam, Beyzade...

Hafize Öztürk Türkmen: Bir cümle ekleyeyim o zaman. Bir düzeltme yapayım öncelikle; Gül'ü ya da mühendisleri sevmesem de demedim. Hani bir sağlıkçının mühendisi sevmemesi mümkün değil, onu söylemeye çalıştım aslında. Gül'ü ayrıca seviyorum tabii ki. Özledik de üstelik, Antalya'ya bekliyoruz yeniden. Her neyse. Şimdi yurtdışındaki Barış Akademisyeni arkadaşlarımız, BAK grubunda da durmadan biz ne yapabiliriz, sürece nasıl katkıda bulunabiliriz derler. Ama ben de Gül'ün söylediğine benzer bir öneride bulunmayı düşünüyordum zaten. En azından biz meslek örgütü olarak bu şekilde yurtdışından bağlı ya da ilişkili olduğumuz, üyesi bulunduğumuz dünyada var olan uluslararası örgütlerle, diyelim bölgesel tabip birlikleri ile, Dünya Tabipler Birliği ile ilişkiyi ve görüş alışverişini çok daha kolay sürdürebiliyoruz. Dolayısıyla TMMOB, benzer şekilde Eğitim Sen, KESK, sendikalar aracılığıyla bu ilişkileri sürdürebilir ya da arttırabilir. Yurtdışındaki arkadaşlarımız da bu süreçleri takip ederek aslında dayanışmayı gösterebilirler diye düşünüyorum. Çünkü buradaki gündem aslında izleyebilecekleri bir gündem ve pek de iyiye doğru gitmiyor görüldüğü gibi. Dolayısıyla bu gündeme ilişkin, dayanışma yerine geçebilecek her türlü paylaşım, tam da yurtdışından yapılabilecek en önemli destek anlamına gelecektir. Birlikte projeler yapılabilir mi? Tabii ki yapılabilir. Protestolar düzenlenebilir mi? Elbette. Ama bir konuyla ilgili kaygımı dile getirebilirim bu noktada, TTB adına değil de kişisel bir yorum olacak elbette. Aysun biraz önce Erasmus'un protesto edilmesinden söz etti. Evet bunlar çok önemli ama öğrencilerimizin ve halkın bu meseleye bakışını da dikkate alarak dediğimiz protesto eylemlerini düzenlemekte yarar var diye düşünüyorum. Çünkü Erasmus'tan çok memnun olan öğrenciler var. Anlatalım, protestonun gerekçesini açıklıkla ortaya koyarak bunları yapalım anlamında benim önerim. Dikkatli bir dil kullanmak gerekebilir bu tür programların reddedilmesi aşamasında.

Emine Sevim: Çok teşekkürler Hafize hocam. Beyzade sende söz.

Beyzade Sayın: Bu konuya dair söylenebilecekleri arkadaşlar söylediler. Aslında

bu mücadelenin yurtiçi yurtdışı diye ayrılığı da bizim açımızdan tartışılacak bir şey değil. Çünkü burada yaptığımız eylem, etkinlik, verdiğiniz mücadele, yurtdışındaki, Almanya'da Fransa'da Amerika'daki İngiltere'deki arkadaşlarımız tarafından da bazı eylemleri eşzamanlı yapıldı. Bunları çoğaltabiliriz. O arkadaşlara bu eylemlerin tarihini takdimi ya da bu eylemleri ortaklaştırarak yapabiliriz. Benim aklıma gelen zaten yaptığımız işler. Dolayısıyla bunu çoğaltabiliriz. O arkadaşlarla paylaşabiliriz. Onlar bize yapılması gereken eksik kalanları söyleyebilir.

Emine Sevim: Evet aslında çok haklısın. Zaten biraz da pandemi sürecinde bunu daha faklı yollarla da deneyimlemiş olduk. Gerçekten her türlü dayanışmayı ortaklaşa sürdürebiliriz. Arkadaşlar şu anda üç sorumuz daha var. Bunların ikisi birleştirilebilir durumda. Ben onu tümünüze yöneltmek istiyorum. Bir tanesi Cihan arkadaşımızın bir sorusu. 'Olası iade veya ret kararlarında sendikaların, meslek odalarının bir planlaması var mı?' diye sormuş. Aslı Davas'ın sorusu da aslında bununla şöyle örtüşüyor: güvenlik soruşturması yasa tasarısı var bildiğiniz gibi. İsterseniz onunla ilgili biraz bilgi verebiliriz. Anayasa mahkemesi tarafından iptal edilen memurların güvenlik soruşturması ile ilgili düzenleme, yenilenerek tekrar meclise sunuldu. Buna göre devlet memuru yeni adayların, yani memur olacak kişilerin ve/veya görevlerine geri dönebilecek, yeniden işe başlayacak kişilerin bir güvenlik soruşturmasına tabi tutulması tartışması var yoğun bir şekilde. Cihan'ın sorusuyla da birlikte düşünürsek, demek ki olası iade veya ret kararlarına karşı, karşımıza aslında çok başka problemler de çıkacak. Siz kendi meslek örgütünüz açısından bunu nasıl değerlendirirsiniz? Buna dair bir planlamanız var mı, sorusu yöneltmiş olayım. Beyzade senle başlayabiliriz.

Beyzade Sayın: Aslında ben bir iki küçük hatırlatmadan sonra bu sorulara da cevap vereceğim. Bu iktidar, 2002'den 2016'ya kadar 14 yılda yapamadığını 2016-2018 yılları arasında yaptı. Ne yaptı? Mesela akademiye dair ve genel şeye, rektörlük seçimlerini ortadan kaldırdı. Asistan rejimini, yani bütün asistanları güvencesiz artık atıyor. Sözleşmeli çalışmanın önünü açtı. Özel istihdam büroları kurdu. Doğaya karşı katliamların önünü açtı. Bütün bunları bu iki yıl içerisinde yaptı. Yani kamu emekçilerinin aslında yıllarca kanıyla, teriyle, dişiyle, tırnağıyla biriktirdiği bütün kazanımları, bu iki yıl içerisinde neredeyse ortadan kaldırdı. Böyle bir durumda arkadaşlarımız tabi iade edilecekler ve biz iade edildiklerinde, biliyorsunuz aslında burada temel prensip olarak bizim savunduğumuz, bütün arkadaşlarımızın ihraç edildikleri, hukuksuzca ihraç edildikleri kurumlarına geri dönmesi. Bizim temel talebimiz buydu ama ihraç edildikleri kuruma dönmek istemeyenler için de alternatiflerin getirilmesi. Kendi kurumuna dönmek istemiyordur, onlara da değişik şansların tanınmasını talep ediyorduk. Bu bağlamda, biz arkadaşlarımız eğer ihraç kararnameleri geri alınırsa, daha doğrusu hakları geri iade edilirse, Eğitim Sen, KESK olarak bir planlamamız var bu süreçte. Özellikle üç üniversite şubesinin de ortaklaşa konuştuğu bir mesele olduğu için çok rahatlıkla söyleyebilirim. Bizim bu arkadaşlarımızın gidecekleri yerde yani o üç il yasağı var biliyorsunuz, kendi kurumlarına ve üç ile dönemezler diyor ve AYM bunu da öteliyor, aynı OHAL Komisyonu gibi. Dolayısıyla bu üç il yasağı eğer ortadan kalkmadan arkadaşlarımız iade edilirse, tabii ki bizim bütün illerde kurumlarımız var. Hem meslek odaları hem DİSK, KESK, TMMOB ve TTB gibi kurumlarımız var hem de Eğitim Sen, 81 ilin 81'inde de örgütlü. Yüz tane şubesi olan ve Türkiye'nin hangi tarafına giderseniz

gidin Eğitim Sen örgütü var ve biz bu örgütlerimizle arkadaşlarımızı çiçeklerle karşılayacağız. Hukuksuzca ihraç edilirken odaları boşaltılırken, kapıların önünde çiçeklerle karşıladıksa ve bu arkadaşları atanlara bu mesajı verdikse, döndüklerinde de Hafize hocamın dediği gibi, biz bu arkadaşlara gittikleri yerde aynı karşılamayı, aynı kurumlarla ilişki kurmayı ve orada bu arkadaşlarla birlikte dayanışma etmeyi, mücadele etmeyi birlikte sürdüreceğiz. Örgütlü bir şekilde sürdüreceğiz.

İkinci soru, güvenlik ve arşiv araştırması meselesi aslında eskiden de yasada olan bir şeydi ama şimdi bunun kapsamını genişletiyorlar. Eskiden bir emniyetlerin ya da hangi nüfuza kayıtlıysanız oranız ilçesinden bir şey sorarlardı, ama şimdi bunu kötüye kullanıyorlar. Hatta yeni atanmayı bırakın, doktor öğretim üyeliğinden doçentliğe geçerken ya da başka bir üniversiteden başka bir üniversiteye geçersen ya da Sağlık Bakanlığı'ndan başka bir kuruma geçerseniz yine arşiv ve güvenlik soruşturmasına tabi tutuyorlar. Bu hukuksuz olan bir şey. İnsanların kazanılmış haklarının elinden alınması. Bir de bizim gibi ülkelerde jurnalciliğin kendi oda arkadaşını ihbar eden yükselmek için onun sırtına basan bir yapı içerisinde de bunun ne gibi vahim sonuçlara yol açacağını hepimiz tahmin edebiliyoruz. Bunun için işte TTB'nin yaptığı gibi, bu bir hukuksal aynı zamanda da hukuk dışında da bir toplumsal dayanışmayla püskürtülebilecek bir mesele. Eğer bu yine hatırlarsınız, bir önceki meclise geldiğinde hocamın dediği gibi, biz İstanbul'da KESK, DİSK, TMMOB, TTB olarak ve emek ve barış demokrasi güçleri olarak üç-dört kez basın açıklamasıyla bunu kabul etmediğimizi ilan ettik. Yine aynı şekilde oradan geri duramayız, hiçbirimiz duramayız, çünkü bunun sonuçlarının neler olacağını üç aşağı beş yukarı hepimiz tahmin edebiliyoruz. Dolayısıyla bence bu mücadele alanlarımızı birbirimizle sıkı sıkıya, yan yana gelerek omuz omuza mücadeleyi sürdürmek gerektiğini düşünüyorum.

Emine Sevim: Çok teşekkürler Beyzade. Gül sendeyiz.

Gül Köksal: Bir cümle ekleyeyim. Çok güzel açıklamalar oldu zaten. TMMOB'un KHK'li üyelerinin büyük bir kısmı da bölgede. Bölge, biliyoruz ki bu iç savaş nedeniyle büyük yıkımlara uğradı. Kentler tarumar edildi ve orada çalışan, özellikle kayyum atanan belediyelerde çalışan, içeriden arkadaşlarımız mesleklerini yapamadıkları için de bir yandan da o kentlerin yeniden inşa süreçlerine de hiçbir şekilde katkı vermiyorlar. Ki bambaşka bir süreç vardı orada, bütün bu müdahalelerden önce. Dolayısıyla bütün bu toplantının başından beri bunun politik bir süreç olduğunu ifade ettiğimiz gibi, oradan edindiğimiz, arkadaşlarımızdan edindiğimiz hukuki sonuçlar gösteriyor ki işlere iade ya da -iade demiyorduk geri dönüş diyorduk, iade lafını da kullanmıyorduk son derece önemli.

Beyzade Sayın: Hocam haklarının geri verilmesi, haklarını geri alma.

Gül Köksal: Evet gasp edilen haklarımızı geri almak. Öyle diyorduk evet. Bölgede gasp edilen haklarımızı geri vermeyecekler gibi gözüküyor. Çünkü orada bir hegemonya inşa ediliyor, yıkılan kentlerin üzerine başka kentler inşa ediliyor, mühendisler, mimarlar, plancılar bunlara karşı, oradaki arkadaşlarımızın kanı canı bütün geçmişleri tarihleri kültürleri yok ediyor. Dolayısıyla gasp edilen haklarını,

kentlerini, yaşamlarını geri almaları hayli zor gözüküyor maalesef. O yüzden de olur da haklarımızı geri alırsak gidip biz oraları inşa etmeye çalışan arkadaşlarımızla taş taş üstüne koyup ağaçların fidanlarını birlikte dikip geliştireceğiz. TTB'de sağlık hekimleriyle, sağlıkçılarla birlikte oraları tekrar eski güzel günlerine dönüştüreceğiz.

Emine Sevim: Çok teşekkürler bu çok önemli nokta gerçekten. Aysun sen bir şeyler ekleyecek misin?

Aysun Gezen: Ben de özellikle şunu vurgulamak istiyorum. Geriye dönüşlerin başlamasıyla, hakların iadesiyle birlikte karşımıza çıkacak çeşitli sorunlar olacaktır. Örneğin bizim gibi aslında akademideki varlığının başında olan insanlar açısından, araştırma görevlileri açısından ve tüm kadrolar açısından da aslında geçerli. Akademiden uzak kalınan ve hayatımızı bir şekilde idame ettirmek zorunda kalarak geçirdiğimiz senelerin telafisini nasıl yapacağımız çok ciddi bir soru işareti. İşte tezlerimiz, edindiğimiz bilgiler, çalışma tempomuz, yoğunlaşma gerektiren bir işte çalışıyoruz gerçekten hepimiz ve bu bizim mesleğimiz ve yaşam biçimimiz, yaşamımız aslında. Böyle bir durumda geri döndüğünüzde zaten kendisi sorunlu olan atama yükselme kriterleri devreye girecek. Çünkü çok ciddi bir güvencesizleşme var artık akademide. Bununla karşı karşıya kalacağız. Böyle bir durumda bu kadar vakit akademiden uzak kalmış insanların çok kısa bir süre içerisinde atama yükseltme için gerekli olan ve sürekli de yükseltilen kriterleri karşılaması sorunu da ortaya çıkacak bir taraftan. Bunu yapamadığınız durumda başka bir şeyle karşı karşıya, baskıyla veya akademiden tekrar dışlanma durumuyla karşı karşıya kalma ihtimali de yüksek olacak. Dolayısıyla buraya dair de bir politika geliştirmek mutlaka zorundayız. Bu hakların da belki yeniden tanımlanması, sürelerle ilgili uzatımlar, buraya hani çok sevilen bir hukuk kavramı intibak durumları vs. gibi gerçekten bu alana dair de yapılması gerekenler ve burada talep edilmesi gerekenler noktasında bir ortak akıl oluşturmak zorundayız diye düşünüyorum. Bunun yanı sıra biliyorsunuz bu soruna yol açan en önemli şeylerden bir tanesi de ihraç edilen akademisyenlerin birçok dergiden yayınlarının çıkartılması, kendilerinin çeşitli yayın organlarındaki görevlerinin artık sonlandırılması gibi birçok durum var. Bunu maalesef güvenlik araştırması, arşiv kaydı ile birlikte ele alınmasını gerektiren çeşitli veriler var elimizde; her ne kadar yasada şu anda söylenmese de atama yükselme kriterleri içerisinde, kamu görevinden çıkartılmamış olmak da yer alabilir ki güvelik soruşturması ve arşiv kaydı araştırmasında böyle bir maddenin eklenebileceği söyleniyor. Bununla ilgili de nasıl bir yol izleneceği, bunun yeniden atamalarda nasıl uygulanacağına dair önümüze neler tehlike olarak çıkabilir, risk olarak gelebilir, bunları gerçekten öngörüp bunlara karşı da mücadelenin yöntemlerini belirlemek gerekiyor. Ama bu sadece akademi meselesi değil, topyekûn kamu personel rejiminin dönüştürülmek istendiği hal meselesi aynı zamanda. Bunu biz topyekûn bir mücadele haline dönüştürmezsek akademide de kazanamayız, hiçbir yerde de kazanamayız.

Mesele gerçekten bugün siyasi kadrolaşmanın sağlanması için AKP'liliğin araştırılması meselesi. Bu ortadan kalkmadığı sürece, kamu görevine girme hakkı anayasada zaten çok net tarif edilmiş. Bu kanunlara, anayasaya uyulmadığı sürece bu durumlar yeniden yeniden karşımıza çıkacaktır. Dolayısıyla belirttiğim gibi sadece akademi özelinde değil, akademide yol açacağı sorunları da öngörerek düşünerek, topyekûn bir

mücadele vermek zorundayız. Çünkü gasp edilen kamu görevine girme hakkıdır, gasp edilen çalışma hakkıdır. Bunların tamamına dair bir mücadeleye ihtiyaç var. Aslında bizim de yapmaya çalıştığımız çok uzun süredir bu. Biz acil demokrasi kampanyası yapmıştık daha önce dört örgütle birlikte. Dokuz tane miting yaptık iki yıl içerisinde ve dokuz miting alanlara çıkanların sayısından çok daha önemlisi işyeri gezileriydi. Ve biz işyerinde bu rejimin kendisini OHAL KHK rejiminin neye hizmet ettiğini, nasıl bir güvencesizleşmenin tüm emekçileri beklediğini binlerce emekçiyle yüzyüze gelerek anlatmıştık. Bugün sadece çalışanlarla değil, onların belki kuşaklar sonraki akrabalarıyla da alakalı bu sorun. Geleceğe ipotek koyma durumu sıkça yaşanacak, bu yasa çıkarsa. Dolayısıyla gerçekten bizim burada yapmamız gereken topyekûn bir mücadeledir, güvenceli iş güveli gelecek belki de hepimiz açısından bir üst başlık. Ve yine dört örgütle birlikte bu konuda bir çalışmamız olacak. Daha önce meclise geldiğinde komisyonlara katılarak geri çekilmesi noktasında çok ciddi baskı unsuru olabilmiştik. Yine aynısını yapmaya mutlaka çalışacağız ama asıl mesele gerçekten onların bizi hapsetmeye çalıştığı ikiliklere, ayrımlara düşmeden - biz bunları anlatmayı kolaylaştırmak için, kategorik olarak kullanıyoruz - o ikiliklere düşmeden bunları aşarak gerçekten bu mücadeleyi toplumun tamamına yaymak, işsizliğin, yoksulluğun, yolsuzluğun bu kadar büyüdüğü ülkede bu artık herkesin derdi aslında. Başarmamız gereken de bu diye düşünüyorum açıkçası.

Emine Sevim: Çok teşekkürler Aysun. Çok haklısın ve bunu birlikte sürdürmemiz gerekiyor. Hafize hocam sizin eklemek istediğiniz bir şey var mıydı?

Hafize Öztürk Türkmen: Hemen Aysun'un söylediklerini çok önemsiyorum diyebilirim bu bağlamda; biz tamam döndük diyelim, akademide bizi neler bekliyor gibi bir soru çerçevesinde baktığımızda. Ben en çok genç akademisyen arkadaşlarımızı, uzmanlık eğitimini yeni tamamlamış akademide görev almaya yeni başlamış gençlerimizi düşünmemiz gerektiğini düşünüyorum bu politikaları belirlerken. Fakat şöyle olumlu bir tarafı var. Bir deneyimle de dönmüş olacağız. Bunun da aslında olumlu yanları var. Fakat şunu baştan kabul edelim, örneğin doçentlik sınav yönetmeliğinde yapılan değişiklikle bildiğiniz gibi eserden geçmiş olan artık doçent olabiliyor, doçentlik belgesi alabiliyor. Öyle bir madde getirdiler ki, -ben de onun olumsuz etkilediği akademisyenlerden biriyim- herhangi bir şekilde, KHK ile ihraç edilmiş olmamanız gerekiyor eserden geçip doçentlik belgesi alabilmeniz için. Tam da önümüzdeki dönemde akademiye dönüş sürecinde bu tür engeller, biraz önce konuşulan, belirtilen engeller, karşımıza çıkarılacaktır. Ancak ben yine bunu da dayanışma ve hukuksal mücadele ile, sokak mücadelesi ile, hak mücadelesi ile kazanabileceğimizi düşünüyorum. O ihraç edildiğiniz üniversite dışındaki üç üniversite meselesi başından beri çok ters gelen bir şeydi. Haksız yere, hukuksuz yere bizi nereden attıysanız orada istihdam etmeniz gerekiyor. Bu, bu kadar net. Dolayısıyla ben yine birlikte bu mücadeleyi sürdürebileceğimizi düşünüyorum. Gençler açısından yeni politikalarının oluşturulmasının altını çizmek isterim özellikle. Onların kaybedeceklerinin ne olduğuna odaklı bir program ve eylem planı yapmakta yarar var diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Aysun Gezen: Ben çok kısa bir şey ekleyebilir miyim izninizle? Hem Beyzade'nin söylediklerini biraz açmak açısından. Şimdi tabii ki hepimiz atıldığımız yerlere

hakkımızı alarak geri dönmek istiyoruz ama bazı illerde, özellikle hatırlasanız arkadaşlarımız çok ciddi hayati tehlikeye varacak tarzda hedef gösterilip gerçekten ciddi tehlikeler atlatmışlardı. Bunu da gözeterek eğer bu üniversitelere arkadaşlarımız dönmek istemiyorlarsa bunu bir tercihe bağlayarak da onların gerçekten kendilerini güvende hissedebilecekleri ve bilimlerini rahat yapabilecekleri bir yolun da bulunması ve açılması gerekiyor kesinlikle. Tabii ki haklarımız tam olarak iade almayı önümüze hedef olarak koymalıyız ama özellikle can güvenliğinin tehlikede olduğunu düşünen ve bu tehlikeyi gerçekten çok yapıcı bir şekilde yaşayan arkadaşlarımız açısından da bir tercih mutlaka olmalı.

Emine Sevim: Çok haklısın, ben de onu eklemek istiyordum aslında. Belki bir de sizin söylediklerinize ek olarak biz bu dört yılı gerçekten mesleklerimizi sürdürerek değil, dışarıda ve başka mücadelelerle boğuşarak geçirdik. Oradaki yine akademik veya mesleki çalışma hayatına getirecek katkı da bir şekilde elimizden alınmış oldu. Bunun da telafisine dair herhangi bir şey tartışılmıyor. Hakikaten bu da arkasında durmamız gereken haklardan bir tanesi bence. Arkadaşlar ben son soruları bir toparlayıp isterseniz yavaş yavaş bitirmeye gidelim diye düşünüyorum. Aydın Bayad'ın bir sorusu var, 'OHAL Komisyonunda binlerce kamu emekçisinin dosyası var. Şu ana kadar reddedilen veya dilekçelerine cevap alamayanlarla alakalı KESK'in elinde bir veri var mı? Bu süreç takip ediliyor mu?' diye sormuş. Sanıyorum Aysun aslında konuşma sırasında bunu anlattı. Aynı şekilde diğer meslek örgütlerinin de çalışmaları, yine Barış Akademisyenleri'nin de internet sayfalarında yayınlandıkça bunları takip etmek mümkün diyorum ekleyeceğiniz bir şey yoksa. İkinci bir soru Sefa Feza Arslan arkadaşımız sormuş. 'Özellikle savcı İsmet Bozkurt ile çıkan haberler gündemdeyken, OHAL Komisyonunda barış imzacıları için bir çağrı yapılamaz mı?' diye soruyor arkadaşımız. Buna müsaadenizle ben yanıt vermek istiyorum. Barış Akademisyenleri başından beri zaten benzer, yani bu mücadeleyi veriyor ve belki şu anda yaptığımız şey de biraz bunu hızlandırmaya ya da buna yönelik o basıncı artıracak etkinliklerden sadece bir tanesi belki ama bunu kamuoyuna duyurmak, paylaşmak, bunun için mücadele vermek gerçekten temel derdimiz. Bu çerçevede zaten bu Webinar serisinde bunları hangi cephelerden sürdürdüğümüzü konuşacağız. Önümüzdeki hafta insan hakları mücadelesini anlatacağız, sonra mecliste nasıl bir mücadele veriliyor ve en sonunda da hukukla mücadelemizi anlatacağız. Dolayısıyla biz zaten sürekli çağrı halindeyiz. Belki OHAL Komisyonuna da buradaki sesimizi iletmek bu sayede mümkün olabilir diye düşünüyorum. Son bir tane sorumuz var bu özel olarak Eğitim-Sen'e sorulmuş bir soru. 'İmza süreci sonrası okullar çölleşti ve Eğitim-Sen çok sayıda üyesini kaybetti' diyor İhsan Sidar arkadaşımız. 'Özellikle İstanbul'da yüksek lisans doktora yapan asistan olan akademisyen adaylarına yönelik neler yapılabilir' diye bir sorusu var. Eğitim Sen'e yönelik olduğu için Beyzade sen belki bir şeyler söylemek istersin. Ama yüksek lisans doktora öğrencileri olduğu için belki Cihan'la biz de bir şeyler söyleriz.

Beyzade Sayın: İlk başta ben aslında şeyi söylemiştim. Temel prensip olarak atılan arkadaşlarımızın kendi üniversitelerine dönmeleri, ancak dönmek istemeyenler için tercih hakkının verilmesini açık açık söyledim. Demek ki orada bir eksik anlaşılma var. Bu bir temel prensip demiştim. İkincisi diğer İhsan arkadaşımızın sorusuna cevap verecek olursak, İhsan'a da buradan selamlar, tanışırız. Aslında bizim üniversitelerde

çölleşme oldu, bu çölleşme doğru ancak sadece atılan arkadaşlarımızın atılmasıyla bu çölleşme olmadı. Bu tartışılır tabii ki. Çünkü şöyle, netameli tez konularını, mesela Kürt meselesi çalışacak, azınlıklar çalışacak, ekoloji çalışacak, başka başka, kadın feminizm hareketi çalışacak tez konuları ya tezleri ta bu KHK'lar öncesinde ya yapılmıyordu çalıştırılmıyordu ya da başlıkları değiştirilerek bir şekilde, açık değil de üstü kapalı çalıştırılıyordu. Bu arkadaşlar doktora ve yüksek lisans tezi yapan arkadaşlarımızın, tez danışmanları, birçoğu atılmış durumda olabilir ama yerine yine aynı ana bilim dalında mevcut koşullarda olan arkadaşlarla hocalarımızla devam ediyorlar. Ayrıca da ikinci tez danışmanı olarak da birçok arkadaşı biliyoruz ki atılan tez danışmanlarıyla da devam ediliyor. Dolayısıyla bunun nasıl çözüleceğine dair aslında bu bir üniversite tartışması ve üniversitedeki akademinin tartışması. Bizim arkadaşlarımız dönse de biz bu üniversiteleri akademik olarak üretken, insan toplum doğa yararına üniversite olmadığını, metalaşmış sonuna kadar ticarileşmiş Ar-Ge çalışmalarıyla piyasaya iş üreten üniversiteler olduğunu yıllarsa söylüyorduk, bu giderek derinleşiyor. Dolayısıyla bu yani sadece atılan arkadaşlarımızla çölleşmiş bir şey değil ama hızlanmış bir şey onunla birlikte. Daha öncesinde vardı ama bu onu hızlandırdı. Tek tip, istedikleri gibi, hani tek adam tek millet tek devlet şeyi gibi tek düşünce, Türkçü faşizan İslamcı bir gelenekte üniversiteleri şirket gibi görüyorlar. Dolayısıyla buna dair aslında daha çok köklü bir değişikliğe ihtiyaç var, diye söyleyebilirim kısacası.

Emine Sevim: Çok teşekkürler Beyzade. Ben biraz daha özelleştirmek istiyorum bu konuyu. Belki hatta bununla ilgili ayrı bir oturum ve birlikte bu konuyu detaylarıyla tartışacağımız bir şey de yapabiliriz. Cihan senin ekleyeceğin bir şey var mı, bu başlıkta?

Cihan Yapıştıran: Ben de tabi ÖYP bağlamında birkaç kelam edebilirim. Genç akademisyenler denilince zaten bu ihraç sürecince özellikle ÖYP'li arkadaşlarımız birçok açıdan mağdur oldular. Şöyle sıkıntılarımız var, ÖYP sürecinde ihraç olduktan sonra arada statüler değiştirildi. 33/a'dan 50/d'ye geçirildi bazı arkadaşlarımız. Ama olası bir iade dönüşte bu arkadaşların statüsü ne olacak? Bu bir problem. Bu süreçte yüksek lisanslarını, doktoralarını bitiren arkadaşlarımız var. Onların dönüşlerinde nasıl bir süreç bekliyor bu belli değil. Onun dışında bu iade mevzusunun diğer bir kısmı da geri dönüşler yine bu arkadaşlarımızın kendi üniversitelerine mi dönüş dediği yoksa veya işte isteğe bağlı gidebilecekleri bir yer olacak mı, özellikle doğudaki bazı üniversitelerde Hafize hocamın söylediği gibi alınan tehditler falan, bunların hepsi onların çevrelerinde engel. Bu yönüyle genç akademisyenlerin, özelde de ÖYP'li arkadaşlarımızın sorunlarıyla ilgili KESK ve Eğitim-Sen'den de özellikle ilgi bekliyoruz. Onu da buradan aktarmış olalım. Teşekkür ederim.

Emine Sevim: Çok sağ ol Cihan. Belki şeyi de vurgulamak lazım. Gerçekten bu mücadeleyi her alanda yürütmek zorlayıcı olabiliyor. Bir taraftan tez yazmakla uğraşmak, bir taraftan hayat, geçim vs. kaygısı. Tüm bunlarla birlikte politik durumlara karşı mücadele etmek zorlaşabiliyor. Benim çağrım da lisansüstü arkadaşlarımızla birlikte ortak platformlar geliştirmek, mevcut platformlarımızı sendikalarımızı, akademik alanda örneğin BİRARADA Akademi'yi, diğer mücadele alanını sendikalarımızı aktif kullanmak ve hep yan yana gelebilmek, birlikte bu

meselenin öznesi olarak birlikte mücadele etmek. Tüm katılımcı arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum. Artık tamamlayalım isterseniz bu oturumumuzu. Barış Akademisyenleri'nin sendikal mesleki mücadelesini biraz konuşmuş olduk. Bundan sonrasında da zaten birlikte bu mücadeleyi sürdüreceğiz. Sizlerin söylemek istediğiniz son sözleriniz varsa belki... O zaman çok teşekkür ediyorum arkadaşlar. Bu Webinar serisi temmuz ayınca sürecek, önümüzdeki hafta Barış Akademisyenleri'nin insan hakları mücadelesini konuşacağız. TİHV, TİHV Akademi, İnsan Hakları Derneği ve İnsan Hakları Ortak Platformu ve İnsan Hakları Okulu ile birlikte kalabalık bir oturumumuz olacak. Önümüzdeki haftada meselenin biraz insan hakları mücadelesi boyutunu tartışacağız. Çok teşekkürler, görüşmek üzere. Hepimize kolay gelsin. Hoşça kalın arkadaşlar.

Anayasa Mahkemesi Kararının Yıldönümünde

Barış Akademisyenlerinin İnsan Hakları Mücadelesi

İHD

Osman İşçi

TİHV

Ümit Biçer

TİHV Akademi

Lülüfer Körükmez

İHOP

Feray Salman

İHO

Elçin Aktoprak

13 Temmuz Pazartesi Saat 20.00'de

Barış İçin Akademisyenler

YouTube Kanalında

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN İNSAN HAKLARI MÜCADELESİ [1]

13 Temmuz 2020

Gül Köksal: Merhaba, iyi akşamlar. Barış İçin Akademisyenler Beraatlar Sonrası Çalışma Grubu'nun düzenlemiş olduğu Webinar serisinin ikincisindeyiz bu akşam. AYM kararlarının birinci yıldönümünde barış sürecini, ülkedeki gelişmeleri farklı gruplar üzerinden değerlendirmek amacıyla bu toplantıyı düzenliyoruz. İş, özgürlük, demokrasi ve adalet mücadelesi başlığı altında bu temmuz ayı boyunca dört defa beraber olacağız. Bu ikincisi. Geçen hafta Barış Akademisyenleri sendikal ve mesleki örgütlerle ilişkili olarak mücadele sürecini tartıştık. Bu haftada insan hakları mücadelesi üzerinden birlikteyiz. Bugünkü programda da beş ayrı kurumu temsilen beş ayrı dostumuz, yoldaşımız var. Osman İşçi, Ümit Biçer, Lülüfer Körükmez, Feray Salman ve Elçin Aktoprak'la birlikte olacağız. Ben önce kısaca birlikte olacağımız arkadaşlarımızı tanıtmak istiyorum.

Osman İşçi, Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde çalışırken Nisan 2017'de barış imzacısı olduğu için ihraç edildi. 2005 yılından beri çeşitli görevlerde bulunduğu İHD'de 2017 Temmuz ayından itibaren de Genel Sekreterlik görevini sürdürüyor.

Ümit Biçer, hekim, Kocaeli Üniversitesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı'nda görev yaparken Eylül 2016'da barış imzası nedeniyle KHK ile ihraç edildi. KODA üyesi ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın yönetim kurulu üyesi.

Lülüfer Körükmez, Ege Üniversitesi Sosyoloji bölümünden Ocak 2017 tarihli KHK ile barış imzacısı olduğu için ihraç edildi. 2017 yılından bu yana Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nda araştırmacı olarak görev yapıyor.

Feray Salman, Şehir Bölge Planlama bölümü mezunu, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'nun, TMMOB, TTB, Bianet, İHD gibi farklı kurumlarda farklı düzeylerde çalışmaları oldu. 2005 yılından bu yana insan hakları örgütlerinin oluşturulduğu İnsan Hakları Ortak Platformu İHOP'un genel koordinatörlüğünü sürdürüyor.

Elçin Aktoprak ise Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünde, Şubat 2017'de barış imzacısı olduğu için ihraç edildi. İnsan Hakları Okulu İHO programında da görev yapıyor.

Bugünkü etkinliğimize aslında konuşmacıları tanıtırken de fark edeceğimiz üzere hem bir yandan bu sürecin öznesi olan, yani insan hakları mücadelesinin öznesi olan hem de onun bir parçası olan durumu tartışmaya açacağız. İki turda kurumların çalışmalarını ve geleceğe dönük yapılması beklenen meseleleri konuşmak üzere sorularımız olacak. Ardından da programı takip eden dostlarımızın önerileri, soruları,

1 Etkinliğin kaydına şuradan erişilebilir; https://www.youtube.com/watch?v=aTtvCt0EVS4&t=6848s

paylaşmak istedikleri şeyler varsa onları tartışıyor olacağız. İlk bir buçuk saat boyunca bir değerlendirme yapıp son yarım saatte de sorulara geçebileceğiz ya da katkılara. Bu bağlamda ilk tartışacağımız soruyu şöyle açayım: Barış Akademisyenleri'nin süreci ile ilgili bağlı olduğunuz kurumda insan hakları örgütü alanında şimdiye kadar neler yapıldığını kısaca anlatabilir misiniz? Bir de tabi Barış Akademisyenleri, aslında insan hakları mücadelesine de eklenmiş oldu başlarına gelen durumlar nedeniyle. Bir kısmı zaten akademisyenlerin hak ihlalleri konusunda çalışmalar yapan kişilerdi. Fakat bir kısmı da bu süreçle birlikte bu alanda araştırma yaparak daha yoğun görev almaya başladılar. Bunun kendisi hak mücadelesine ne şekilde etki etti? Bir de hak savunuculuğu yapmakla hak mücadelesi ihlalinin hedefinde olmak arasında bir tecrübe farklılığı yarattı mı, hem sizlerde hem bir arada olduğunuz çalışma yaptığınız kişilerde? Özellikle başka ülkelerdeki meslektaşlarınızla sizleri ayıran bir durum oldu mu? Dolayısıyla aslında iç içe geçen bir soru dizgesi bu. Hem kurumun yaptığı çalışmalar hem kurum içerisinde sizin konumlarınız, sizin birlikte çalıştığınız insanların bu kurumları yapısında hem Türkiye'de hem dünyadaki deneyimlerde ne tür farklılıklar olduğu. Sorulara ilişkin bir değerlendirmeyi afişte belirttiğimiz sırayla sorayım ve ilk sözü de sevgili Osman İşçi'ye yönlendireyim. İHD'de söz ettiğim konularda ne tür çabalar ve gelişmeler oldu?

Osman İşçi: Teşekkürler Gül hocam. Bu etkinliği düzenlediğiniz için de ayrıca teşekkür ediyorum. Barış İçin Akademisyenler meselesi, biz İnsan Hakları Derneği bakımından, birkaç boyutta doğrudan müdahil olduğumuz ve bizi doğrudan ilgilendiren bir konu. Birincisi, meselenin esası itibariyle yani barış talebiyle ülkedeki silahlı çatışmalara hayır denmesi münasebetiyle bizi ilgilendiriyor. İkincisi, talebin karşılanmaması aksine bu talepte bulunan akademisyenlerin uğradığı hak ihlalleri bakımından bizi ilgilendiriyor. Hak ihlallerine yönelik yürüttüğümüz faaliyetlerde, dokümantasyon, belgeleme, raporlama ve gerekli hukuki diğer desteklerin sunulabilmesi, savunuculuğun yapılması ve genel olarak farkındalığın arttırılması meselesi.

Birinci boyutu yani barış meselesi ile başlayacak olursam; İnsan Hakları Derneği, dünyanın her yerindeki insan hakları hareketi gibi, temelini barıştan alır. Çünkü silahlı bir çatışmanın olduğu bir ortamda herhangi bir haktan bahsetmenin neredeyse mümkünatı kalmaz. Yaşam hakkının ihlal edilme riskinin olduğu, sağlık hakkının ihlal edildiği, konut hakkının, ifade özgürlüğünün tam da bu örnekte olduğu gibi saygı duyulmadığı bir ortamda, insan hakları mücadelesinin korunması, geliştirilmesi mümkün olmadığı için biz insan hakları savunucuları tam da barış talebinin yaşama geçmesi, gerçek bir barışın tesis edilebilmesi için mücadele ediyoruz. Nitekim 2015 yılı Temmuz ayında, 20 Temmuz Suruç'ta zaten önümüzdeki hafta anması olacak. Şiddet ve silahlı çatışmalar yeniden başladığında biz İHD olarak tutumumuzu açıkladık. Ertesinde, 22 Temmuz'da iki polis görevlisinin öldürülmesi üzerine ve 24 Temmuz'da hava saldırısı ile birlikte başlayan şiddetin 16 Ağustos'ta Muş Varto'daki sokağa çıkma yasağıyla ne kadar yıkıcı hale geldiğini biz raporlarımızda gösterdik. Dolayısıyla barışın akademisyenlerinin açıkladığı tutum belgesinin özü tam da insan hakları çalışmasıyla doğrudan alakalı. O sebeple biz başından itibaren bu konuyu çok net takip edebildik. Elimizden geldiği kadar takip etmeye çalıştık.

Bu çerçevede, örneğin 11 Ocak 2016'daki bildirinin açıklanmasından sonraki tarihte 14 Ocak'ta İHD ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı, iki kardeş kurum, olarak ortak tutum belgemizi açıkladık. Süreci takip etmeye devam ettik. Tutuklanan dört arkadaşlarımızla ilgili 17 Mart'ta bir basın açıklaması yaptık. Bu sürecin ihraca evrilmesiyle birlikte 27 Eylül'de uluslararası insan hakları örgütleriyle birlikte bir tutum açıkladık.7 Şubat'ta Ankara Üniversitesi'nde aralarında Elçin hocamın da olduğu arkadaşlarımızın kitlesel bir şekilde ihraç edilmesi üzerine Ankara Üniversitesi'nde yapılan protesto, gösteri hakkı bağlamında da izlemek için oradaydık. Orada yaşanan abluka ile ilgili açıklama yaptık ve sonrasında bu süreci peyderpey takip ederken, geçen yıl Anayasa Mahkemesi'nin verdiği karara istinaden biz de Barış İçin Akademisyenler'in hepsinin hakları iade edilerek göreve döndürülmesiyle ilgili bir çalışma yürüttük. Bu süreçte bizim bakımımızdan çalışma hakkının ihlal edilmesi, pasaportların iptal edilmesi sonucundaki, seyahat yasağı, sağlık hakkı, ayrımcılığa uğrama ve akademik özgürlük, ifade özgürlüğü konularıyla ilgili raporlamalarımız devam etti. Bu raporlamalarla ilgili, ihtiyaç duyan hocalarımıza, Barış İçin Akademisyenler'in de bulunan dostlarımıza, arkadaşlarımıza hukuki destek sunduk. Bunlarla ilgili başvuru dilekçelerinin nasıl yapılabileceğini, dava koordinasyonunu, Eğitim Sen'le İstanbul'da gerçekleştirdik. Aynı zamanda uluslararası insan hakları mekanizmalarına, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği'ne, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'ne ve diğer ilgili insan hakları kurullarına, Avrupa Komisyonu'na gerekli bilgilendirmelerde bulunduk. Tabi bu durum, yani barış talebinde bulunan ya da akademik özgürlüğünü kullanan, ifade özgürlüğünü kullanan akademisyenlere yönelik bu ihlal, bizim bugünlerde yani 2016'dan bu yana yaşadığımız ihlaller maalesef Türkiye'de ilk değildi ve bu İHD'nin varlığını sürdürdüğü dönemde de elinden geldiği kadar takip edegeldiği hususlardı. Örneğin bu imza meselesinden kısa bir süre önce Siyasal Bilgiler Fakültesinden Barış Ünlü hocamızın -kendisi daha sonra fakülteden ihraç edildi- sınavda sorduğu soru nedeniyle hakkından açılan davayı biz İHD olarak yakından takip ettik. Eşbaşkanımız Öztürk Bey, bir önceki dönem başkanlarımızdan Yusuf Bey, davaya müdahil oldu, yakından takip etti. Daha öncesinde, şimdi kamerada gözükür mü bilemiyorum, ne kadar net gözükecek ama 1980 yılındaki 1402'liklerle ilgili askeri darbenin ardından yaşanan, ihraçlarla ilgili de derneğimizin kurucularından kıymetli hocamız Haldun Özen'in 'Entelektüelin Dramı, 12 Eylül Cadı Avı' isimli, sadece ihraçlarla ilgili bir çalışmamız oldu. Bu çalışma da nitekim ILO'ya sunulduğunda Türkiye'nin kara listeye alınmasına kadar giden bir çalışma oldu.

Biz bu süreci dört temel başlık üzerinden takip ettik dediğim gibi. Birincisi, burada talep edilen hususun barışın inşa edilmesinin ne kadar elzem olduğu, çünkü barışın inşa edildiği yerde toplum şeffaf olur, toplum hesap verebilir olur, toplum katılımcı olur. Biz de yurttaşlar olarak tam da bunu istedik. Yani İHD'nin insan hakları savunucularının talebiyle, Barış İçin Akademisyenler'le 'biz bu suça ortak olmayacağız' talebi birebir uyuşmaktaydı. Bu sebeple özünü takip ettik. Zira sokağa çıkma yasakları sırasında bizim İHD olarak, diğer kurumlarla birlikte başta baktığımızla birlikte hazırladığımız sokağa çıkma yasakları raporları, bu yaşanan ihlalleri tam olarak ortaya koyuyordu. Bizim bunu raporlama, belgeleme sorumluluğumuz, bununla ilgili tutum açıklama sorumluluğumuz vardı. Barış İçin Akademisyenler'de bu yapıldı. Burada sizin az önce sorunuzda ifade ettiğiniz diğer konu olarak yani hak savunuculuğu

yapanın ihlalin hedefine maruz kalması meselesi, esasen şundan kaynaklı. İnsan hakları savunucusu olmanın, entelektüel olmanın, akademisyen olmanın getirdiği sorumlulukla yaşananları gözlemlemek, ne olduğunu görmek, çevremizdeki ihlallerle ilgili hassasiyetimizi korumak ve bununla ilgili yaşananlara hayır demek, ülkenin de hassas konularıyla ilgili ise kişiyi otomatik olarak bir mağdur haline getirebiliyor, hakkı ihlal edilen kişi haline getirebiliyor. Bu bizlerin hesap verebilir bir toplum talebiyle doğrudan orantılıdır. Buraya özgü değil, Mısır'da da Filipinler'de de Latin Amerika ülkelerinde de maalesef böylesi baskıcı rejimlerin olduğu yerlerde bilhassa hak talep eden, insan hakları savunucularına yönelik böylesi durumlar yaşanıyor. Barış İçin Akademisyenler deneyimimde, öncesinde insan hakları hareketinde örneğin ben kendim 2005 yılından beri insan hakları hareketindeyim İHD'de, yer alan arkadaşlarımızın vaktinin olarak daha fazla insan hakları alanını kendisine kanalize etmesi, daha önce hasbelkader bu kadar aktivist olarak insan hakları savunuculuğu yapmamış hocalarımızın ve arkadaşlarımızın da kendini kanalize etmesi, bu sürecin belki de bu kadar ihlale bu kadar ağır ihlale rağmen pozitif yönleri olarak değerlendirildiğinde, çünkü bu süreç insan hakları hareketini zenginleştirdi. Umarım Barış İçin Akademisyenler'i ve bir bütün akademisyen arkadaşlarımızı da zenginleştirmiştir. Buradaki tecrübemiz, dünyanın farklı yerlerindeki arkadaşlarımızla da insan hakları hareketi ile akademinin bir arada bulunma, kesişmesine imkan sunan bir olanak yaratmış oldu. Ben isterseniz ilk tur için burada durayım, sonraki turda da yine sıra gelirse seve seve görüşlerimi paylaşırım.

Gül Köksal: Çok teşekkürler değerli Osman İşçi. Hem süreyi çok güzel kullandınız hem de sorduğumuz soruları gayet güzel toparlayarak anlattınız. Ağzınıza, çabalarınıza sağlık. İkinci turda biraz daha geleceğe dönük tartışmaları da yapıyor olacağız. Sorular gelirse de daha fazla vaktimiz olur bu değerli çabaları konuşup tartışabilmek için. Ben sözü değerli Ümit Biçer'e vermek istiyorum. Soruları aktarırken bağlantıda bir sıkıntı yoktu herhalde değil mi? Tekrarlamama gerek yok herhalde. Tamam, o zaman söz Ümit Biçer'de. Kendisinden sekiz dakika civarında Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nda bu yöndeki çabaları ve durumu aktarmasını bekliyoruz.

Ümit Biçer: Ben de bütün arkadaşlara iyi akşamlar dilemek istiyorum. Bugünlerde insan hakları alanında mücadele eden dostlarla yan yana olmak, konuşmak çok mutluluk verici. Öncelikle Türkiye İnsan Hakları Vakfı ile bilgi vermek ve soru kapsamında da Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın bugünlerde daha önceden sürdürdüğü çalışmalara ek olarak neler yaptığını, bu dönemle neleri hayal ettiğini ifade etmek istiyorum. Türkiye İnsan Hakları Vakfı, 1980'ler sonrasında Türkiye'de, barışı insan haklarını savunan insanlarla İHD'nin de kurumsal desteğiyle 1990'da bir araya gelerek oluşturduğu bir yapılanma. İnsan Hakları Derneği, ihlalleri belgeleme ve ihlallerle ilgili mücadeleyi sürdürürken işkenceye maruz kalanların, işkence görenlerin tedavisi ve rehabilitasyonu konusunda da destek olmak, ihlallere maruz kalanların yaralarını sarmak amacıyla kurucu başkanımızın Yavuz Önen'in de ifade ettiği gibi, "ateşin düştüğü yerde olmak ve yaraları sarmak" ilkesiyle bir araya gelen bir grup insanın oluşturduğu bir yapılanma. 1990 yılından itibaren de Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türkiye'de işkence görenlerin başvurduğu önemli bir adres oldu. Türkiye İnsan Hakları Vakfı tedavi, rehabilitasyon ve belgeleme çalışmalarının yanı sıra işkence

görenlerle ilgili bilimsel araştırmalar yapmaya, uluslararası toplantılar düzenlenmeye, kaynak dokümanlar, kitaplar hazırlamaya da başladı ve bu alandaki çalışmaları üstlendi. Tedavi ve rehabilitasyon sorumluluğunu üstlenirken bu alanda sürdürdüğü faaliyetleri güçlendirmek amacıyla TTB ve uzmanlık dernekleri ile ortak çalışmalar yürüttü ve ilgili yapıların da çalışmalarını zenginleştirdi. Tüm bu çalışmalar İnsan Hakları Derneği'nde TİHV'in kuruluşu öncesinden itibaren hayal edilen "travma ve insan hakları enstitüsü" kurulması yolunda da önemli adımlar atılmasını sağladı. 2015 yılıyla birlikte "Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü" kurulması için somut adımlar atılmaya başlandı. Ancak bu dönemde silahlı çatışmaların yeniden başlaması, sokağa çıkma yasakları, darbe girişimi ve ardından ilan edilen olağanüstü hal uygulamalarıyla bambaşka bir durumla karşı karşıya kalmaya başladık. İnsan hakları alanında çalışan kurumlara ve savunucularına yönelik engellemeler hak ihlalleri doğal olarak sürecin doğal seyrini de değiştirdi. TİHV'in çalışmalarında yer alan, insan hakları alanında mücadele edenlerin yanı sıra akademiye ve akademisyenlere yönelik müdahaleler "Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü" nün gerekliliğini daha da açık bir biçimde gösterdi. Enstitü, insan hakları alanında bağımsız akademik çalışma yapılmasını sağlayabilmek ve insan hakları alanında mücadele eden akademisyenleri de destekleyecek bir mecra olarak inşa edilebilirdi. Bu amaçla ihraç edilen arkadaşlarımızın da katkılarıyla enstitüleşme yolunda çalışmaları başlattık. Bu konuda zaten sevgili Lülüfer yaptıkları çalışmalardan söz edecektir.

Tüm bunlar "Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü" hayalini olgunlaştırdı. Vakfın yürüttüğü faaliyetleri hangi yollarla güçlendirebileceğini, katkı verebileceğini sorgulamanın yanında "travma ve insan hakları alanında" araştırma ve bilimsel çalışmalar yapacak, kavramsal çerçevelerin oluşumuna katkı verecek bir enstitü, bir akademi ihtiyacının neye karşılık geldiğini, nasıl kurumsal bir yapıya dönüştürülebileceğini olgunlaştırmak için hep birlikte düşünmeye başladık. İki yıllık bir proje hazırlayıp bu proje kapsamında Travma ve İnsan Hakları Enstitüsü'nün oluşumu için hem ulusal ölçekte hem uluslararası ilişkilerimizle birlikte bunun nasıl hayata geçeceği konusunda bir faaliyet sürdürdük ve bununla ilgili bir rapor hazırladık. İhraç edilen akademisyenlerin yürütmüş olduğu çalışmalarla iş birliği içinde faaliyet sürdürerek hem vakfın sürdürdüğü çalışmalara ivme kazandıracak, başka bir boyuta taşıyacak hem de insan hakları alanında yapılamayacak, yapılmayan çalışmaları hep birlikte gerçekleştirmeyi sağlayacaktık.

Bu süreçte ihraç edilen akademisyen arkadaşlarımız, aynı zamanda insan hakları ihlaline, bir şiddete bir travmaya maruz kaldıkları için yaşadıkları travmayla ilgili olarak vakıf bünyesinde küçük gruplarla travma sürecini anlamak, bu süreçle ilgili yapılacakları planlamak adına küçük ölçekli birkaç çalışma sürdürmeye karar verdik ve onları sürdürdük. Vakıf bu dönemde belki de ihraç edilen akademisyen arkadaşlarımızın bir bölümünün, insan hakları savunucularının insan haklarıyla ilgili çalışmalara yoğunlaşması nedeniyle biraz daha güç kazandı. Bu bir taraftan belki insan hakları alanında sürdürülen çalışmaların artması boyutuyla olumlu, sevindirici bir gelişme ama diğer taraftan bu arkadaşlarımızın akademi dışında kalmak zorunda olması, hayatlarını sürdürmek için farklı zorluklarla karşı karşıya kalmaları, belki de bizler açısından üzücü bir hadiseydi. Ama bu dönemde Türkiye İnsan Hakları Vakfının sürdürdüğü çalışmalara akademisyenlerin olağanüstü desteğiyle yıllardır

hayalini kurduğumuz çalışmaları hayata geçirmek yönünden önemli bir gelişme sağladık. Ben de olmazsa burada sözlerimi bitireyim, daha sonra ikinci turda devam ederim.

Gül Köksal: Çok teşekkürler sevgili Ümit Biçer. Sen de çok güzel kullanmış oldun süreyi ve gayet detaylı aktarmış oldun. Ben sözü Lülüfer Körükmez'e iletmeden önce bir uyarıda bulunacağım hepimiz için. Konuşma yapan kişiler telefonların da sesini kapatırlarsa Whatsapp mesajları ya da ses mesajlarını izleyicilerle paylaşmak durumunda kalmayız. Az önce biraz öyle olmuş anlaşılan. Bir de konuşurken, konuşmayanlar zaten kapatıyor sesi onunla ilgili bir sıkıntı yok, bir kez daha hatırlatmış olayım. Canlı yayının böyle arızaları oluyor ufak tefek. Bu sorularla birlikte sözü Lülüfer Körükmez'e bırakıyorum ve kendi sesimi kapatıyorum.
Lülüfer Körükmez: Merhabalar herkese, TİHV Akademi, çoğu İzmir üniversitelerinden ihraç edilmiş 11 akademisyenden oluşuyor şu anda. Bazılarımız, Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) ile ihraçtan sonra tanıştı, bazılarımız ise uzun yıllardır TİHV'le çalışıyordu ve bu çalışma yeni bir biçim aldı. İhraçtan sonra, TİHV bünyesinde "Zor Koşullar Altında İnsan Hakları Aktivistleri Olarak Akademisyenlerin Desteklenmesi" (https://tihvakademi.org/projeler/) başlığı altında bir proje oluşturduk. Bu proje kapsamından OHAL döneminde üniversitenin tasfiyesi sürecinde yaşananları bir yandan belgelemek, bir yandan da kendi ihraç sürecimize müdahil olmakla ilgili amacımız vardı. İki sene süren proje sonucunda iki rapor yayınladık. Raporların yanı sıra proje kapsamında akademisyen ihraçlarına ilişkin bültenler hazırladık, eğitimler ve konferanslar gerçekleştirdik. Yukarıda bahsettiğim üzere, asıl amacımız bütün süreci dokümante etmek, raporlamak ve geniş ulusal ve uluslararası kamuoyuyla paylaşmaktı. Yani başta Barış İçin Akademisyenler olmak üzere ve genel olarak 6081 akademisyenin ihracı süresince, iki yıllık OHAL döneminde, akademisyenlerin maruz kaldığı ihlaller, ihlallerin mekanizmaları, failleri ve etkileri üzerine geniş bir araştırma gerçekleştirdik. Ek olarak, az önce Ümit Biçer'in de bahsettiği üzere, bu zorlu süreç içinde ağır ihlallere maruz bırakılmış akademisyenlere, psiko-sosyal destek ağları aracılığıyla destek sağlamaya çalıştık. Elbette ki, akademik ortama ve araçlara erişimi engellenen ihraç edilmiş akademisyenlere mesleklerini yapabilmeleri amacıyla mütevazi de olsa alan açmaya çalıştık, konferanslar aracılığıyla kürsü sağlamayı hedefledik.

Psikososyal destek bizim özellikle üzerinde durmak istediğimiz şeylerden bir tanesi çünkü ihraç edilenlerin maruz bırakıldığı kötü muamele ve ihracın yarattığı psiko-sosyal etkiler üzerinde görece az konuştuğumuz konulardı. Hâlbuki ihraç sürecinde pek çok akademisyen farklı biçimlerde kötü muamele ve şiddete maruz bırakıldı. Bu ayrıca TİHV'in çalışma alanı olan işkence ve kötü muameleyle mücadele ve buna maruz bırakılan kişilerin desteklenmesiyle doğrudan ilişkili olması bakımından da önemliydi. Kötü muameleyi geniş kapsamıyla devlet şiddetine maruz bırakılma olarak aldığımızda, akademisyenler örneğinde doğrudan kolluk güçlerinden gelen şiddet nadir olarak görülmüş olsa da, bu politik iklimin mümkün kılmasıyla farklı aktörler yoluyla maruz kalınan politik ve ruhsal şiddetin yaygınlığını raporladık. Bu nedenle de olabildiğince, elimizden geldiği kadar ihraç edilen arkadaşlarımıza psikososyal destek sunmaya çalıştık.

Dolayısıyla bu süreçte bir yandan hem kendi sürecimize müdahil olmak ve bu sürecin bir aktörü haline gelme hedefimizi gerçekleştirirken, bir yandan da Türkiye'nin insan hakları ortamında ve tarihinde otuz yıllık deneyimiyle önemli yere sahip TİHV'le birlikteliğimiz bize insan hakları alanında çalışmaya ilişkin yeni bir perspektif de sağladı. Buradan, akademisyenlerin insan hakları savunusuna dahil olmalarına ilişkin bizim, en azından benim deneyimime gelmek istiyorum. TİHV Akademiyi oluşturan ihraç edilmiş akademisyenlerin bazıları uzun yıllardır insan hakları alnında hem akademik çalışmalar yapan hem de savunuya uzun yıllardır emek veren kişilerdi. Ancak bazılarımız da -kendimi de o kategoriye koyabilirim- insan hakları alanında doğrudan, pratik alanda çalışmaya bu süreçte başladık. Dolayısıyla bu bize aslında birkaç şey birden gösterdi: Bir konuyu öğretmek, araştırmakla hakikaten onun bir parçası olmak arasındaki fark ve aynı zamanda kendi akademik faaliyetimizi yaptığımız işi dönüştürme imkanı.. Bir yandan da Ümit Biçer hocanın bahsettiği İnsan Hakları Enstitüsü kurulması sürecinin içindeyiz ve aynı zamanda da bu süreçte insan hakları alanına aktivizm ve akademiyi bir araya getirecek bir perspektif arayışındayız. Bizim için, kendi sürecini anlamaya çalışan ve aynı zamanda dokümante etmeye çalışan bir grubun insan hakları aktivisti haline gelmesi hem besleyici hem de aslında oldukça içinde tartışmaları, gerilimleri de barındıran bir süreç oldu. Bu sebeple bir şeyin parçası olmakla aktörü olmaya çalışmak ve müdahil olmanın kendisi aslında sadece romantize edilerek üstünden geçilecek bir süreç değil. İhraçlar 672 numaralı KHK ile Eylül 2016'da başladı ve ben 2017 Ocak ayında ihraç edildim. Bu süreç içerisinde pek çok akademisyen farklı işler ve farklı deneyimlerin içine girdi. Ayakta kaldık ve kendi sürecimizi kurguladık ve dayanışmayı ördük. Aynı zamanda insan hakları alanında çalışmaya başladık ve bu ortamın bilgisini edinmeye ve bir şekilde pratiğinin parçası olmaya çalışıyoruz. TİHV bu sene 30. yılını kutlayan bir kurum ve aslında biz çok şanslıydık çünkü yerleşik ve aynı zamanda deneyimi geniş bir kurumun parçası olduk. Bu süreç, bence, içinde geniş bir potansiyeli barındıran bir süreç. Kısaca şunu söylemek isterim, çoğu zaman Dayanışma Akademileri veya başka mecralarda bir araya gelerek, deneyimlerimizi paylaşarak kendimize yeni bir biçimde, yine dayanışarak bir süreç kurmaya çalışıyoruz. Ancak, tam da bütün bu süreçlerin kırılma noktalarını ve aynı zamanda zenginleşen noktaları konuştuğumuzda, gerçekten o alanın dönüştürücü bir parçası olabileceğimizi düşünüyorum. Dolayısıyla şunu vurgulamaya çalışıyorum: hak ihlaline maruz bırakılmış kişiler olarak, bu dönüştürücü süreci hem akademiyi hem de Türkiye'de insan hakları hareketini bir arada konuşarak yeniden tartışmaya açabileceğimiz bir süreç olarak görüyorum.

Gül Köksal: Çok teşekkürler. Çok şanslıyım, bütün konuşmacılar süreyi şahane kullanıyorlar. Aynı zamanda da sorulara bütünleşik olarak cevap veriyorlar. Tabi böyle bütünlüklü cevaplar hem bağlı oldukları kurumlardaki çabaları hem de hakikaten bu sürecin doğrudan özneleri olmalarıyla da ilgili olsa gerek. Sevgili Lülüfer Körükmez'in dediği gibi bu çabalar romantize edilecek bir şey de değil. Bir yanıyla çok kompleks durumlar da barındırıyor. Dolayısıyla bunları konuşuyor, çalışıyor ve bir araya getiriyor olmak gerçekten çok değerli. Ben şimdi sözü İnsan Hakları Ortak Platformu'nun bu süreçteki çabalarını, emeklerini, niyetlerini tartışmak, paylaşmak üzere değerli Feray Salman'a bırakıyorum ve sesimi de kapatıyorum.

Feray Salman: Çok teşekkürler Gül. Herkese merhaba, iyi akşamlar. Aslında olması gerekeni yaptık. Olması gerekeni yaptıktan kasıt, böyle bir haksızlığın ve hukuksuzluğun ortaya çıkardığı mağduriyetle insan hakları savunucuları nasıl ilgileniyorsa aslında onu gerçekleştirdik. Onu söyleyeyim ama eğer biraz daha belki detaya inmem gerekirse, biz İnsan Hakları Ortak Platformu olarak, yani örgütlerin kurduğu örgütler arasında insan haklarının korunması, yaygınlaştırılması, desteklenmesi, yerine getirilmesi süreçlerinde sinerji yaratacak bir birlikteliğin sonucu, adı aslında İnsan Hakları Ortak Platformu. Hem kurucu üyeleriyle hem de aslında etrafındaki beraber çalıştığı diğer kurum ve kuruluşlarla birlikte ki bunların başında aslında başlangıçtan bu yana Ankara Üniversitesi İnsan Hakları Merkezi, İnsan Hakları Ortak Platformu'nun en yakın çalıştığı, başından itibaren yani 2005 yılından bu yana beraber çalıştığı bir kurumdu. Ve bütün derdimiz aslında o dönemde, insan hakları alanının kendisine dair bilgisiyle, akademinin bilgisinin yan yana getirmek ve bun yan yana getirmekten kaynaklı olarak daha güçlü bir hareketi destekleyebilmek idi. Çok uzun süre de böyle devam etti. İnsan hakları yaz okulları yaptık uzun süre İnsan Hakları Merkezi ile. Çok nitelikli araştırmalar yaptık, bir sürü konferansları beraber düzenledik ve hem akademisyen arkadaşlarımızın, özellikle İnsan Hakları Merkezi etrafında üniversitenin içerisinde bölümün içerisinde insan hakları meseleleriyle doğrudan ilgilenen arkadaşların katılımıyla ve alanda savunuculuk yapan aktivistlerin katılımıyla bir alanımız vardı bizim aslında. Fakat tabi bu alan, ben tekrarlamayayım Osman gayet net açıkladı, Ümit açıkladı bütün süreci, herkes de biliyor zaten bu süreci. Ama özellikle Gezi olaylarının arkasından, daha sonrasında Türkiye'de artık belli bir yere doğru gidişatın olduğunun işaretleri verilmeye zaten başlanmıştı.

Barış sürecinin kesilmesinin ardından darbe girişimi meselesi, darbe girişiminin arkasından getirilen olağanüstü hal ve bu olağanüstü halin birdenbire herkesi neredeyse, muhalif görünen, politikalara itiraz eden herkesi aslında bir hedef haline getirdiği bir sürecin içerisine girdik. Burada İnsan Hakları Ortak Platformu'nun yapabildiği şey bu akademinin özelliklerini yani eleştirel düşünce üretebilme ve bu eleştirel düşünce ile alana katkıda bulunma kapasitesini korumak meselesiydi bizim için önemli olan. Bu koruma çerçevesi içerisinde hareket ettik. Sadece mesele arkadaşlarımızın, dostlarımızın, tanıdıklarımızın ya da tanımadıklarımızın, uzaktan çalışmalarını bildiklerimizin üniversite dışında bırakılması ve her şeyden yoksun kılınması, bir çeşit medeni ölü haline getirilmesi süreci değildi tek başına. Elbette o çok önemliydi ama bir de onlarla birlikte sahip oldukları bilgi birikimi de ve kazanımlar da aslında birer toprağın altına gömülmek istendi. Biraz İHOP'un çabası buna müdahale etmek türünde oldu. Her konuşmacıda yaşadığın o rahatlığı benle yaşayamayabilirsin ve müdahale edebilirsin bana biraz böyle çenem açılıyor benim aslında. Örneklerinden bir tanesi şuydu: Çok uzun süre, OHAL olmadan bu ihraçlar olmadan çok önce iletişim fakültesinin ayrımcılık karşıtı dersleri bir seçmeli ders olarak getirmişti ve bunu sistemin sokmayı becermişti ki bu da aslında daha önce aslında iletişim fakültesindeki hocaların insan hakları duyarlılığıyla alakalı bir mesele idi. Ve sivil alanla beraber çalışarak, bütün bu meseleyi üniversitenin içerisine taşıyabilmişlerdi. Aslında buradaki rolleri daha sonra belki sonradan insan hakları savunucusu olmadığı, sizin de altını çizdiğiniz gibi bir kısmı belki çok uzaktaydı ama pek çoğu aslında ihraç edilen arkadaşlarımızın, özellikle Barış İçin Akademisyenlerin

pek çoğu aslında insan hakları alanına kendi birikimleri, kendi kapasiteleriyle zaten dahil olmuşlardı. Pek çok arkadaşım burada şu anda olan, Ümit ile de, Elçin hocamla da bizim tanışıklıklarımız aslında bütün bu şeylerin öncesine dayanır zaten, beraber çalışma pratiğimize dayanır. Dolayısıyla biz bu beraber çalışma pratiği içerisinde bu alanları tutmaya ve var etmeye, var olması için gerekli olan ortamı sağlamaya çalıştık. Çünkü var edenler onlardı, bizim yapabileceğimiz iş o ortamı sağlamak ve dayanışma gösterebilmekti. Bence herhalde hasbelkader belki yeterince olmasa bile bu dayanışma alanını gösterebilmiş olduk.

Ayrımcılık karşıtı dersleri düzenledi, dışarı aldık. Yani akademiye aslında kendi sınırları, o korunmak istenen sınırların ötesine taşıyacak bir girişimde bulunduk. Daha sonra bu özellikle İnsan Hakları Merkezi etrafındaki diğer ihraç edilen akademisyen arkadaşlarımızla birlikte biz de TİHV gibi ya da İHD gibi ki İHD, İnsan Hakları Ortak Platformu'nun temel bileşenlerinden bir tanesidir, vakıf da kurucularından bir tanesidir. Dolayısıyla doğru olan şeyi yapmaya gayret ettik. İki şeyi yan yana, ne arkadaşlarımızın ifade özgürlüklerini kullandıkları ve barışı talep ettikleri için cezalandırılmalarını istedik ne de aslında sahip oldukları o kapasitenin yok edilmesine izin vereceğimiz bir şey, vicdanen zaten böyle bir şeye izin vermek mümkün değildi. Beraber çalıştık. KODA'daki arkadaşlarımızla beraber çalıştık. Bizim sahip olduğumuz, yani akademisyenin çok sahip olmadığı, bizim sahip olduğumuz bazı beceriler var. Bizim sahip olmadığımız, akademisyenlerin pek çok kapasitesi var. Onları buluşturacak o semineri işletmeye gayret ettik ve insan hakları okulu böyledir. Hep beraber çalıştık, beraber öğrendik, birbirimizden öğrendik. Bu aslında iyi bir bence Türkiye'deki dayanışma örneklerinden bir tanesi. Ama tabi şunu yaptık aslında, daha çok ağırlıklı olarak KODA'daki arkadaşlarımızla beraber, akademisyenlerin dışında ihraç edilenlere de baktık. Küçük bir çalışma, araştırma yaptık. Özellikle kayyumlar vasıtasıyla ihraç edilen, mahalli idarelerden ihraç edilenlerle buluştuk. Sadece bununla da sınırlı bırakmadık, İzmir'de, Kocaeli'nde, Mardin'de, Diyarbakır'da kapatılan dernekler, işini kaybeden kamu görevlileriyle, gazetecilerle buluştuk ve bunların raporlarını yazdık. Bütün meselemiz aslında bunu görünür kılmaktı. Hep beraber aslında görünür kılmaya başladık. Bence benim kimseyi insan hakları savunucusu ya da değil diye tanımlama yetkim, kapasitem falan yok. Akademisyen arkadaşlarımız kendilerini insan hakları savunucusu olarak tanımladıkları savunuculardır. Bir tek belki şeyimiz var; kendi mağduriyetimizin dışındaki mağduriyetlere artık bakabilir hale gelmemizdir önemli olan. Bu sürecin de böyle işlediğini düşünüyorum. Şimdilik ben de burada bırakayım.

Gül Köksal: Hâlâ çok şanslı olduğumu söyleyebilirim. Çünkü Feray sen de sekiz dakikayı çok azıcık geçtin. Dolayısıyla herkes süresini çok dikkatli kullandı, çok teşekkürler. Bir de tabi bütün konuşmacılar da hem aynı zamanda hak ihlalleri meselesini nasıl ele aldıklarını anlatırken farklı biçimlerde yapma deneyimlerini, meseleye nasıl baktıklarını, birlikte üretmenin, birbirine iyi gelmenin, dayanışmanın ve farklı sorunlara sahip kesimlere de söz vermenin, onların sözünü taşımanın yollarını denediklerini de gösteriyorlar. Dolayısıyla hem aktivizmi hem akademik bilgi üretimini, eleştirel bilgi üretimini kesiştiren ortaklıklar olduğunu görüyoruz. Buradan sözü bu tür meseleleri de merkezine alan İnsan Hakları Okulu adına konuşacak olan Elçin Aktoprak'a bırakmak istiyorum.

Elçin Aktoprak: Çok teşekkür ederim. Umarım bağlantımda bir sorun yoktur. Bazen siz donuyorsunuz bende. Her şey yolunda mı?

Gül Köksal: Şu an için yok. Arada olabiliyor, eğer çok sıkıntı olursa görüntüyü kapatıp sadece sesle bağlantı sağlarız ama şu an için iyi gidiyor.

Elçin Aktoprak: Tamam, harika. Ben de çok vaktinizi almadan başlayayım hemen ama hem Osman İHD adına konuşurken hem de Feray İHOP adına konuşurken aslında çok açmadılar ama bizim için şöyle bir olay oldu İnsan Hakları Okulu bağlamında hayata geçirmeye çalışırken çok zorlandığımız bir anda hem İHD hem de İnsan Hakları Ortak Platformu, bizim için dayanışmanın en güzel örneklerinden birini sergilediler ve aslında İHO'nun hayata geçirilmesi için önümüzü açtılar diyebilirim. Şimdi Feray biraz bahsetti, İnsan Hakları Okulu'nun aslında geçmişi biraz İnsan Hakları Merkezi'ne dayanıyor, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki ve ilk ihraçlar başladıktan sonra eylülde bizim üzerimizde artan baskı zaten İHM'nin merkezileştirilmesi olarak karşımıza çıkmıştı ve ardından hepimiz ihraç edildik. Şöyle söyleyeyim size, İnsan Hakları Merkezi yönetim kurulunun beşte üçü ihraç edildi imzacı olduğu için bir tanesi de biz ihraç edildiğimiz için zaten başkanlığını yürütüyordu, istifa etti. Dolayısıyla da merkez ve aslında çok emek verdiğimiz bir insan hakları yüksek lisans programı kapatılmasa da bizim için biraz boşa düştü. Biz ihraç edilir edilmez nasıl devam edebiliriz gibi bir kaygıyla başlattık. Burada belki şu soruyla da birleştirerek söyleyeyim, halk mücadelesi bağlamındaki soruyla. Lülüfer çok haklı, romantize edilmiş değil ama sonra derece politik bir inatla yola koyulduk. İlk etapta biliyorsunuz hepimiz ihraç edildik ve o şeyi biliyoruz, en yakınımızdaki insanlarla ne yapabiliriz sorusu, o inadın ilk çıktısı oluyor. Hala da bence devam ediyor ve biz o zaman dedik madem bizi ihraç ettiler, biz yapmak istediğimiz ve en iyi yapabileceğimiz düşündüğümüz şeyi yapmaya devam edelim ama bunu biraz farklılaştıralım ve İnsan Hakları Okulu olarak sivil alana taşırken daha eleştirel bir akademiyi temel ilke olarak kabul edelim ve akademik özgürlük temel bir haktır şiarı üzerinden üretelim istedik.

Bu bağlamda iki önemli rapor çıkardık ki TİHV'in raporları ile birbirini çok tamamlayıcı iki rapor oldu. Hem ihraç sonrası akademisyenlerin ne halde olduğuna dair TİHV'in raporu var elimizde hem de biz de OHAL sürecinde hem insan hakları çalışan akademisyenler hem de genel olarak akademisyenler, üniversitede kalanlar nasıl etkilendi, öğrenciler dahil olmak üzere, buna bakmaya çalıştık. Bence bizim neler yaptık sorusuna vereceğimiz ilk yanıt İnsan Hakları Okulu olarak, hak mücadelesi bağlamında verdiğimiz bir çaba olarak bu iki rapor. Yine ihraç edilmiş hocalarımız bu raporların hem sahasını hem yazım sürecini yürüttüler, Ülkü Doğanay, İnan Özdemir Taştan, Ozan Değer ve Aydın Ördek. Son derece iki iyi rapor ve nasıl OHAL döneminde mobbing'e uğramaya devam etti akademi, iş güvencesi nasıl sağlamadı, sansür nasıl ortaya çıktı ve nasıl bazı konular sakıncalı görünen konular akademiden dışlandı. Zaten çok akademinin ya da şöyle diyelim akademiyi de üniversiteye sınırlamamayı çok iyi öğrendik bu süreçte bence. Nasıl üniversitenin içinde küçük alanlarda zaten çalışılan bazı konular, Kürt meselesinden tutun da LGBTİ+ haklarına kadar nasıl dar alanlar çalışıyorlardı ve nasıl iyice dışlandılar onu görmeye başladık raporla birlikte. Bu raporda yine hak mücadelesi anlamında BM raportörüne sunduk,

onlardan bir geri dönüş aldık. Dolayısıyla da akademik özgürlük temel bir haktır meselesi üzerine böyle bir mücadele vermeye devam ediyoruz. Bir taraftan da şöyle bir şey yaptık; yaptığımız işe nasıl devam edebiliriz sorusuna yanıt olarak o zaman biz online dersler verelim dedik ve insan hakları yüksek lisans programının çekirdek derslerini koruyarak, onlara artık atölye diyoruz ve yeni katılımcılarla birlikte, onları devam ettirelim, online olarak devam ettirelim istedik. Ve başka arkadaşlarımız da Eskişehir okulundan... etrafımızda özellikle izleme raporlama konusunda uzman bir arkadaşımız olarak, açıkçası İnsan Hakları Okulu hepimiz için çok dönüştürücü oldu. Eğitimin nasıl olması gerek akademinin neresi olduğuna dair sorular vardı. Bence hepimizin ufkunu genişletti diye düşünüyorum. Dolayısıyla da bizim için İnsan Hakları Okunda KODA müthiş bir ilham kaynağıydı. Şimdi hep beraber...

Gül Köksal: Elçin hocam pardon bir araya girebilir miyim? Ses çok kesiliyor, acaba görüntüyü kapatıp devam etme imkanı olabilir mi?

Elçin Aktoprak: Kapatayım... Şöyle söyleyeyim ben de bu inadın önemli bir şey olduğunu düşünüyorum. Tüm eksiklerimize rağmen hepimize yeni bir perspektif açtığını düşünüyorum. Dediğim gibi eksiklerimiz var, gediklerimiz var, topalladığımız yerler var ama bir nevi bir hayatta kalma mücadelesi veriyoruz ve bazen bu tip dönemlerde bunun da son derece önemli olduğunu, yapıcı olduğunu düşünüyorum ben. Hak mücadelesine, hak ihlaline uğramış özneler olarak katılmamız, aslında Feray bahsetmişti İnsan Hakları Okulu özelinden bahsedersem önemli bir kısmımız zaten aslında kendimizi hak savunucusu olarak tanımlıyorduk ve alanın içinde de mücadele etmeye çalışıyorduk. Fakat tabii ki doğrudan içinde olmak, doğrudan sivil toplumu bir çalışanı haline de gelmek aslında hepimiz öyle de olduk, biraz daha Lülüfer'in söylediği gibi pratikle yüzleşmek açısından hepimiz için çok dönüştürücü oldu. Bir kere akademide olmanın zorluklarının dışında sivil toplumun da zorlukları ve olanaklarını gördük. Yine İnsan Hakları Okulu özelinde şunu söyleyebilirim ben: Akademinin üniversiteyle sınırlı olmadığını hepimize göstermesi bağlamında da. Biz katılımcıları alıyoruz her dönem, atölyeler için. Orada niyet mektubu istiyoruz katılımcılardan, seçebilmek için, herkesi alamadığımız için. O niyet mektuplarında şunu çok net görüyoruz. Hepimiz sadece İnsan Hakları Okulu'nun değil yani niyet mektuplarına dayanarak söylüyorum, TİHV Akademi'nin, KODA'nın, Eskişehir Okulu'nun, Kampüssüzler'in sivil toplumda da genel olarak insan hakları alanına katkı sağlamak isteyenlerde de akademiye dair fikri dönüştürdüğünü çok net görüyoruz. Daha fazla gönüllü olarak bu alanda bir şeyler öğrenmek isteyen insanlara ulaşabildiğimizi görüyoruz. Akademik anlamda şu anda üniversitelerde ele alınamayan konuları ve en azından online atölyelerde ele alabilmenin getirdiği olumlu geri dönüşleri görüyoruz. Bunların hepsi bizim için son derece olumlu kendi algısı da son derece derinleştiren ve genişleten geri bildirimler diye düşünüyorum ben. Umarım çok uzatmadım, dakikaya bakmadım. Burada bitireyim ben. İkinci soruda devam ederim.

Gül Köksal: Çok teşekkürler gayet güzel bir zaman kullanımı oldu. Hatta bir dakika vardı daha. Eğer ikinci turda ek bir şey söylenecekse oradan devam ederiz. Çok teşekkür ediyorum. Aslında şu da çok iyi oldu. Bütün konuşmacılar ele aldıkları konuyu kendi kurumları üzerinde değerlendirirken de herkes birbirine referans vermiş oldu. Birbirinin çalışmaları ve dolayısıyla aslında bu da hak mücadelesinin

nasıl iç içe kesiştiğini birlikte yürütüldüğünü de gösteriyor bir yanıyla. Şimdi zamanı iyi kullanan ve ben de orada ikinci soruya geçeceğim ve aynı sırayla tekrar sizlere sözü bırakacağım. İkinci sorumuza, bugünkü etkinliğin aslında nedeni olan AYM kararının üzerinden geçen bir yılda Türkiye ortamında hak mücadelesinde, barış talebinde sürecinde neler değişti, neler oldu üzerine bir soru olacak. Bu soru geçen hafta sendikal ve mesleki örgütlerin mücadelesinde de konuştuğumuz bir soruydu. Böyle ortak sorularımız dört haftanın programında da yer alacak, dolayısıyla aslında Türkiye'de yakın dönemdeki süreci farklı yönleriyle birlikte aynı sorular çerçevesinde toparlamış olmayı da hedefledik. Soruya geçersek de, AYM kararı üzerinden bir yıl geçti bildiğiniz üzere ve Ohal komisyonu, Barış İçin Akademisyenlerin kararlarını bekletiyor. Bir yandan da çeşitli açıklamalardan öğreniyoruz ki sadece Barış Akademisyenleri değil, KESK'e bağlı çeşitli meslektaşlarımızın da kararlarının bilinçli olarak sona bırakıldığını okuyoruz, görüyoruz, milletvekillerinin çeşitli çabalarından öğreniyoruz. Şimdi Barış Akademisyenleri çerçevesinde verilen AYM kararının Türkiye'deki ifade özgürlüğü mücadelesine etkisini nasıl yorumluyorsunuz, hem kurumlarınız açısından hem de kişisel olarak sizler? Bir de tabi bununla da ilişkili olarak, içinde bulunduğumuz durumu da dikkate alacak biçimde, önümüzdeki süreçte mücadeleye nasıl devam etmeyi planlıyorsunuz? Nasıl işbirlikleri olacak ya da ne tür buna ilişkin önerileriniz, düşünceleriniz var, diye sormak istiyoruz. Ben tekrar sözü sevgili Osman İşçi'ye bırakıyorum.

Osman İşçi: Teşekkürler Gül hocam. İnsan hakları ihlalleri maalesef kaçınılmaz olarak yaşanabiliyor. Böyle bir durumda biz insan hakları savunucularının, İHD'nin temel talebi bu ihlalin onarımı, bu ihlalin giderilmesi için gerekli hukuki adımların atılması ve gerekli bütün süreçlerin işletilmesi. Çünkü az önce saydığım ihlaller yani çalışma hakkının ihlal edilmesi, ayrımcılık yasağının ihlal edilmesi, ifade özgürlüğünün ihlal edilmesi, seyahat yasağı ve benzeri ihlallere ek olarak bir de Barış İçin Akademisyenler özelinde KHK ile ihraç edilme temelinde de söylüyorum, bir etiketlenme, bir lekelenme ve bir kriminalize edilme durumu söz konusu. Tüm bu ihlallerin ve bu kriminalize edilmenin ortadan kaldırılabilmesinin, çünkü bu kriminalize etmenin, edilmenin, etiketlenmenin oluşturduğu başka riskler de var; fiziki saldırı gibi riskler olabilir, çocuğuna, ailesine, kendisinin dışındaki yakınlarına olumsuz etkisi olabilir. Bunların bertaraf edilebilmesinin yegane yolu hukuk güvenliğinden yani kişinin hakkının tazmin edilmesinden geçiyor. Bu noktada ihraç edilmelerle ilgili biliyorsunuz, hükümet Avrupa Konseyi'nin de tavsiyesi ile-yani nasıl bir süreçle alındığına dair fikirlerimiz var tabi-OHAL Komisyonu kurdu. Ancak OHAL Komisyonunun bugün itibariyle üzerinden geçen birkaç yıla rağmen işlevsiz olduğunu söylemek mümkün. Bunu birkaç sebeple söyleyebiliriz. Bir, halihazırda toplam başvuruların sadece %7'si gibi bir rakamı iade edildiği, % 93'ünün iade edilmediği ve % 93'ü için önce idare mahkemesinde sonra Türkiye'de iç hukukun Anayasa Mahkemesine kadar gidip tüketilmesi ve gerekirse ki öyle olur büyük ihtimalle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne sürecin gidilmesi gibi çok uzun erimli bir süreç var. Dolayısıyla, burada ihlalin giderilmesi konusunda etkili olması, kapsayıcı olması noktasında baktığımızda OHAL Komisyonunun maalesef işlevsiz olduğunu söyleyebiliriz. Bununla ilgili bir diğer durum da zaten bekletilen dosyaların profillerine baktığımız zaman, yani siz de ifade ettiniz, hem Barış İçin Akademisyenler olarak bizlerin dosyalarında an itibariyle karar verilmemiş olması hem

KESK üyelerinin büyük çoğunluğunun halihazırda bekletiliyor olması da bu konuda elimizde özel olarak somut bir veri olmamasına rağmen siyasi bir saik olduğunu gösteriyor. Zira bu bize yönelik ihracın da siyasi saiklerle yapıldığını biliyoruz. Anayasa Mahkemesinin kararı ise zaten olması gerekeni bir kez daha ifade etmiş oldu. Ne var ki Anayasa Mahkemesi kararı, ifade özgürlüğüne etkisi bakımından ifade özgürlüğü mücadelesinin sorunlarının tamamen ortadan kalktığı, ifade özgürlüğünün Türkiye'de bir bütün ve tamamen tesis edildiği değil, bu mücadele ifade özgürlüğü mücadelesinde bir dönüm noktası olarak değerlendirmek gerekiyor ve bu süreci de zaten bizler ifade özgürlüğü mücadelesinde, insan hakları mücadelesinde böyle değerlendirdiğimiz için imzacı hocalarımızın, arkadaşlarımızın, ihraç edilenlerin göreve iadesinin ve göreve iadede de tamamen bütün haklarıyla iade edilmesini söylüyoruz. Kaldı ki bizler üniversitelerimize tekrar döndüğümüzde de mesele bitmiş olmayacak. Mesele esasen o zaman başlayacak. Yani gerçekten akademik özgürlüğün tesis edilebilmesi için insan hakları prensiplerine riayetin sağlanabilmesi için, ifade özgürlüğünün kullanılabilmesi için tekrardan böylesi bir acı yaşanmaması dileğiyle söylüyorum. Fakat, diyelim ki yaşandığında tekrardan hayır diyen ve bir başka tutum açıklayan akademisyenlerin başına benzeri olayların gelmemesi veya bir başka kamu çalışanının veya belediyede yerel yönetimde çalışanların başına benzeri hususların gelmemesi için fakültelere döndüğümüzde bu konu tekrardan aslında dediğim gibi başlangıç olacak. Yani akademinin özgürlüğüne, ülkede de barışın inşa edilmesine başlangıç niteliğinde olacak. Bu örneğin işte yakın zamanda konuşulan güvenlik soruşturması var, kamuda işe alınmalarla ilgili. Bunun ortadan kaldırılması ve belirli gizlilik gerektiren meslekler, pozisyonlar hariç ortadan kaldırılması gibi bir mücadele önümüzde duruyor, önümüzdeki süreç için. Bu esasen az önce, konuşmamım başında 1980 askeri darbesinin sonrasındaki 1402'liklerle ilgili İHD olarak yürüttüğümüz mücadelede de bu konu, güvenlik soruşturması meselesi yine gündeme gelmiş ve o yıllarda arkadaşlarımız da yönetici arkadaşlarımız, faaliyet yürüten dostlarımız da bu konuyu taşımışlar gündemine ve bir şekilde ortadan kaldırmışlar. Bunların yapılabilmesi için tabi bir koordinasyona, bütüncül bir politikaya ihtiyaç var. Zira biz insan hakları savunucuları sayı olarak az kişiyiz. Bu Türkiye'ye özgü değil, dünyanın hemen her yerindeki durum bu. Talep ettiğimiz konuların niteliği ile de ilgili. Çünkü iktidarı rahatsız eden iktidarın elindeki gücün tabanına yayılması, her yurttaşın bundan tamamen faydalanması için talep ettiğimiz konular olduğu için az oluyoruz. Ama şunu biliyoruz: Çoğu kişinin yüreği bizimle. Eğer program böyle bir şeye müsaade ediyorsa bir cümle ile bir öğrencimle anımı anlatayım. İmzadan sonraki bir gün odaya geldi, bir hocamız benden bir şey istemiş fakülteden. Kapıyı çaldı, girdi içeriye. İçeriye girdi ve çıkışta şöyle dedi: 'Hocam bir elinizi sıkabilir miyim ya?' Son sınıf öğrencisiydi, ben de 'sık' dedim. Mezun olduktan sonra geldi, 'ben imzacı olduğunuz için elinizi sıkmak istedim' dedi. Yüreği bizimle insanların, onu biliyoruz. Çünkü savaşı istemek mümkün değil.

Biz bundan sonraki süreçte ne yapabiliriz, nasıl yürümeliyiz deme noktasında da insan hakları hareketinin temel özelliklerinden birkaç tanesini hızlıca söyleyeyim. Birincisi bir hakikat hareketiyiz. Yani hakikat arayışımız devam ediyor. Bu hakikatin ortaya çıkartılması, ihlalin giderilmesi, onarılması için çok kıymetli. Barış İçin Akademisyenler'de de 'Bu Suça Ortak Olmayacağız' dediğimizde üstü örtülen hakikatin, bertaraf edilen, tahrif edilene karşı yani bu gerçekliğin ortaya çıkması için

alınan bir tutumdu. O noktada insan hakları hareketi ve Barış İçin Akademisyenler'in talebi, yürüttüğü faaliyetler birebir uyumlu. Hakikat noktasındaki çalışmalar devam edecek. İkincisi de insan hakları hareketi, bir dayanışma hareketidir. Buradaki arkadaşlarımızın bütün konuşmacı arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi biz İHD, TİHV, İnsan Hakları Ortak Platformu, İnsan Hakları Okulu ve diğer sendikalar, meslek örgütleriyle birlikte yürüyerek, hiç kimseyi yalnız bırakmayarak devam ettiğimiz bir dayanışma hareketiyiz. Bunu Akın Birdal, geçen yıl kaybettiğimiz kurucularımızdan Sacide Çekmeci'nin, Sacide Anne'nin anısını ifade ettiği sırada şöyle söylemişti: 'İHD kuruldu, bundan sonra insanlar acısını yalnız yaşamayacak'. Doğrudur biz hala acı çekebiliriz, hala ihlaller devam edebilir, bu talepte bulunduğumuz için, hakların yerine getirilmesi için acı çekebilir ama bu acılar en azından yalnız yaşanmasın. Nitekim bizim yaptığımız imzada da buydu. Sokağa çıkma yasakları sırasındaki ihlallerde, gidip orada ihlali gideremezdik ama en azından insanların yalnız olmadığını ifade etmeye çalıştık. Hakikatin araştırılmaya devam etmesi ve dayanışma içerisinde olunması, bundan sonraki süreç için çok çok önemli. Barış talebinin cezalandırılmayacağı bir düzen istiyoruz. İfade özgürlüğünün cezalandırılmayacağı bir düzen istiyoruz. Bunun için de sabırla, inançla ve ısrarla yapmak gerekiyor, sabırlı ve ısrarlı olmak bizim için çok elzem. Yani on yıl bizim ömrümüz için çok uzun maalesef, böylesi ağır ihlallerde ama insan ömrünün içerisinde çok çok az bir yer kaplıyor. İHD 34 yıldır ihlaller için mücadele ediyor ama insan hakları hareketi bu topraklarda çok çok daha eski. Barış talebi çok çok daha eski. O yüzden bu süreç bundan sonra da inançla sabırla ve ısrarla devam edecek. Bütün arkadaşlarımızın yolu açık olsun. Kendi payıma bir şey düşerse, boynumun borcudur. Beraber olmaktan sadece onur duyabilirim. Çok teşekkürler.

Gül Köksal: Hocam ne kadar güzel dediniz. Ekrandan bile insan o enerjiyi alıyor. Şey çok önemli, geçen haftaki programda da sıkça ifade edildi. KESK, Eğitim Sen, TMMOB ve TTB adına konuşuldu ve orada da söylendi. Hiç kimseyi yalnız bırakmamak, geride bırakmamak, birlikte hakikatin peşine düşmek ve sabırla, ısrarla bunun takipçisi olmak, hakikaten çok çok önemli. Hele de şimdi salgın günlerinde daha ayrı düştüğümüz zamanlarda bile bu duygu ve inançla yan yana oluyor olma hali hem bir yandan da çok iyileştirici ve insanda daha ileri götüren bir süreç. Tekrar çok teşekkürler. Ben şimdi sözü Ümit Biçer'e bırakıyorum.

Ümit Biçer: Çok teşekkür ediyorum. Gerçekten Osman süreci bizler açısından çok iyi toparladı. Aslında aktaracağımız hususlar hemen hemen benzer. "Dayanışma" sözcüğü bu süreçte, var olmamızın yanı sıra hukuksal mücadeleyi yürütürken de güç aldığımız çok kritik bir cümle, bir sözcük. Dayanışma sözcüğünün anlamını ihracımızla birlikte başlayan dönemde yakın çevremizin, üyesi olduğumuz meslek odalarının, sendikalarımızın insan hakları alanında faaliyet gösteren kurumlarımızın gösterdiği faaliyetlerle bir duygu, davranış olarak daha yakın hissettik, Sonrasında da hakkımızda açılan davalarda, o davalarda yapılan savunmalarda, savunmalar sonrasındaki verilen mahkeme kararlarına yönelik alınan tutumlarda bu süreci gözlemlemeyi sürdürdük. Dayanışma hukuksal mücadele sürecinde bizleri güçlendirdi.

Hukuksal süreçte yaşananlara baktığımız zaman, yalnızca barış akademisyenleri olarak bizler ihlallere maruz kalmadık. Bu ülkede ifade özgürlüğü kapsamında mücadele

sürdüren insanların, seçilmiş milletvekillerinin, belediye başkanlarının, yanı sıra zellikle insan hakkına maruz kalanların, yoksulların haklarını savunan avukatların, hukukçu dostlarımız da benzer şeyler yaşadıklarını, benzer hak ihlallerine maruz kaldıklarını söylemek gerekiyor. Baskıcı, otoriter dönemlerde hukuk işleyişinde bir kazanım elde etmek, bir sonuca ulaşmak güç. Bizlerin önceliği maruz kaldıkları hukuki ihlaller nedeniyle adil yargılanmayı talep eden ve bunun için bedenlerini ölüme yatıran insanları hatırlayarak, hatırlatarak dayanışma sözünü yeniden gündeme getirmek olmalı diye düşünüyorum.

Bu süreçte barış akademisyenlerinden tek başına hukuksal anlamda çok büyük bir kazanım elde edeceğini şu an için düşünmüyorum. Tabii ki bu süreç sonunda haklılığımızın ortaya çıkarılacağını, hukuki sürecin sonucunda maruz kalınan haksızlıkların tanınmak zorunda olduğunu söyledik. Hakikat hiçbir bilgi ile hiçbir yöntemle üzeri örtülebilen bir şey değildir. Mutlaka ortaya çıkar. Hep birlikte cevap aramamız gereken konunun hahkikatin görünür kılınması kadar bir daha bu tür ihlallerin yaşanmaması için ne yapabiliriz sorusu olduğunu düşünüyorum. Bir yandan ihlallere maruz kalanları onarmaya, yanlarında onlara destek olmaya, birlikte durmaya, yaralarını sarmaya gayret gösterirken yine de onarım için bunların yetmediğini biliyoruz. Onarımın temel önemli unsurlarından birinin travmaya yol açan ihlalin bir daha tekrarlanmaması güvencesinin sağlanmasıdır. Tekrarlanmama güvencesi için de hep birlikte sürdürülecek bir mücadeleye, bu iktidara biat etmeyen, iktidara karşı düşüncesini savunan, akademik özgürlükleri, insan haklarını savunan, hak öznesi olmaktan çıkartıldığı halde hak öznesi olmayı yeniden bütün herkese hatırlatan ortak bir mücadeleye ihtiyacımız var. Bu ortak mücadeleyi bugüne kadar bu topraklarda hem insanlar gösterdi hem kurumlarımız gösterdi bundan sonrasında da gösterecek diye düşünüyorum.

AİHM kararları ya da AİHM sürecine baktığımda da yakın gelecekte bir değişim beklemiyorum. İhraçların yoğun olduğu ve AİHM başvurularının yapıldığı dönemde olağanüstü hâl komisyonları AİHM'in önerdiği bir mekanizma olarak ön plana çıkartıldı. OHAL komisyonu bugüne kadar yaptığı değerlendirmelerle hukuksal yönden uygun bir mekanizma olarak iş görmedi, değerlendirmelerde başvuru ve ihraç kararlarının tarihsel olarak dikkate alınacağı, ihlallerin tarih sırasına göre değerlendirileceği belirtilmişti. Söylenenlerin hiçbirini yerine getirilmedi. Biz ilk ihraç edilenler arasındayız, 672 sayılı kararname ile ihraç edilmiştik. Ama bizle ilgili kararların hala komisyonun önüne gelmediğini ve bunlarla ilgili değerlendirme yapılmadığını biliyoruz.

İhlal sonrası OHAL komisyonu kurulmadan önce AİHM'e başvuru yapmıştık. AİHM'e yaptığımız başvuruda avukatlarımız "Türkiye'de hukuksal mekanizmaların çökmüş olduğunu, hukuksal mekanizmaların işlemediğini belirterek AİHM'in daha önce vermiş olduğu kararlarda çok net olarak tespit ettiği hukuksuzluklara atıf yapmalarına rağmen bizle ilgili değerlendirme süreçlerini gündemine almadı. Başvurular OHAL komisyonu kurulmadan önce yapılmıştı, sonrasında başvuru sayıları artınca da Türkiye'ye OHAL komisyonunun oluşturulması için tavsiyede bulunduğunu biliyoruz.

Bugün siyasi iklime baktığımız zaman, Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu kararın, Barış Akademisyenleri'ne kısa vadede uygulanacağını düşünmek çok gerçekçi değil. Çünkü AİHM kararlarına, AYM'nin kararlarına rağmen insan hakları savunucusu olduğunu bildiğimiz isimlerin hala hapishanelerde tutulduğunu biliyoruz. Hala onlara yönelik ihlallerin devam ettirildiğini, katmerleştirildiğini biliyoruz. Dolayısıyla mevcut siyasi iklimde Barış Akademisyenleri'nin de bu süreçte tek başına hukuksal olarak önemli bir kazanım elde etmesinin çok uygun bir beklenti olmadığını söyleyebilirim. Az önce Osman da ifade etti, 'biz bu suça ortak olmayacağız' demiştik. Biz sürecin önüne geçmek, sürecin öznesi olarak bu konuların tartışılmasını bir kenara itip kendimizi tartıştırmayı hiç istememiştik. İhlaller devam ettiği sürece de aslında biz tek başına herhangi bir kazanım elde edemeyeceğimizi, düşünce ifade özgürlüğü, akademik özgürlükler konusunda bir yere gelemeyeceğimizi söylemiştik. Çünkü yalnızca akademisyenler değil, bu ülkede siyasi iktidara biat etmeyen herkes hak öznesi olmaktan çıkarıldı, hukuksal anlamda ciddi müdahalelerle karşı karşıya kaldı ve hak talepleri, hukuksal beklentilerle ilgili süreçler ötelendi. Bizi dayanışma ayakta tutmuştu. Bu süreçte hep birlikte neler yapabileceğimizi, neler başarabileceğimizi gördük. Hukuksal anlamda da bundan sonraki süreçte yine hep birlikte olmak hep birlikte düşünce ifade özgürlüğü konusundaki mücadeleyi büyütmek ve meselenin temel noktasını, bu ülkede silahların susmasını talep etmek, barışı talep etmek ve barışı hayata geçirmek olduğunu biliyoruz. Bu ülkede barışı sağlayamadığımız sürece, silahlı çatışmaların devam ettiği sürece, düşünce ifade özgürlüğü hak arama taleplerinin önündeki engellerin yine de artacağını söyleyebilirim. Ama insanlık bugüne kadar her türlü otoriter rejime karşı mücadele etti, bunları değiştirdi ve insan hakları alanında geldiğimiz aşamaya baktığımız zaman, iktidarlar ne kadar otoriter ne kadar baskıcı olursa olsun, hukuku bir kenara iterse itsin, hep birlikte bu dayanışmayı ayakta tuttuğumuz sürece bizim kazanacağımızı söyleyebilirim. Bu mücadelenin de süreğen olduğunu biliyoruz. Israr etmemizin, direnmemiz gerektiğini biliyoruz. Bu kararlar gecikse de lehimize olacağını biliyoruz. Teşekkür ederim.

Gül Köksal: Çok teşekkürler sevgili Ümit Biçer. Hem senin de sözlerin hep pekişe pekişe devam ediyor aslında bütün konuşmalarla birlikte. Yine süre kullanımı da çok yerinde oldu. Onun için de ayrıca teşekkür ederim. Ben şimdi sözü sevgili Lülüfer Körükmez'e bırakıyorum, aynı soru çerçevesinde görüşlerini almak üzere.

Lülüfer Körükmez: Ben bir önceki turda dile getirmeye çalıştığım sözlerimi tamamlayarak başlayacağım. İnsan hakları alanında çalışmak romantize edilecek bir şey değil derken aslında cümlenin devamı şöyle gelecekti: İnsan hakları alanında çalışmak tam da bir sorumluluk aslında. Bu sorumluluk nereden geliyor? Nedir bu sorumluluk? Bir tanesi, ihlali görmek: Kişinin kendisinin maruz bırakıldığın ihlalin yanı sıra Feray'ın da altını çizdiği gibi, diğerlerinin maruz bırakıldığı ihlali de görmek, müdahil olmak ve aynı zamanda bir akademisyen-araştırmacı olarak da bütün bu ihlallerin bilgisini üretmek ve bilgisini üretecek yolları aramak, yollar ve metotlar üzerine düşünmek ve eğer elden geliyorsa bunlara katkı yapmak. Bunu AYM sonrası beraatlar sonrası sürece nasıl bağlayacağım? Şöyle ki, aslında tam da yine Osman'ın vurguladığı gibi, Barış İçin Akademisyenler'in yaptığı şey, tam da bir ihlali görmek, aynı zamanda acıyı görmek ve buna bir müdahalede bulunmaktı.

Dolayısıyla zaten Barış İçin Akademisyenler bu noktadan başladı. Arkasından devletin en yüksek mertebelerinden hedef göstermeyle birlikte, aynı zamanda rektörlerden dekanlara kadar bu hedef gösterme kampanyasından görev çıkaranların da bu zincire katılmasına rağmen, Barış İçin Akademisyenler politik bir pozisyon aldı ve o pozisyonu sürekli korudu. Elbette ki burada Barış İçin Akademisyenler derken biraz aslında ihtiyatlı konuşuyorum çünkü böyle bir yekun bir grup mevcut değil. Oldukça dağınık, birbirinden farklı, birbirini hiç tanımayan bir sürü insan aslında hasbelkader bir imza etrafında bir araya geldik. Yine de nihayetinde devam eden bu dört yıllık süreçte, hala daha politik müdahale olarak Barış İçin Akademisyenler'in devam ettiğini söyleyebiliriz. Yani o inat sadece akademik bilgiyi üretmekle ilgili değil, akademisyen olmaktaki ısrar değil ama aynı zamanda ihlali görmek ve ihlale müdahil olmakla ilgiliydi.

Başlangıçta kendisi için olmayan, diğerine yönelik ihlale müdahale, sonrasında kendisinin de maruz kaldığı ihlallere müdahil olmakla devam etti. AYM kararı sonrası ne oldu? Beraat ettik. "Hapse girme ihtimali" kalmadı, en azından bu aşamada. Bir kısmımız pasaportlarımızı alabildik, bir kısmımız almaya çalışıyor, bir kısmımız ne oluyor acaba diye anlamaya çalışıyor.. Baştan beri aslında biliyoruz ki bu bir hukuk mücadelesi değil, bu bir politik mücadele. Yani bizim ihraçlarımız nasıl hukuki değildi ise geri dönmek, geri dönmek isteyenimiz var istemeyenimiz var - kişisel kararlar - ama nihayetinde geri dönme mücadelesinin kendisinin politik bir mücadele olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla biraz buradan da bakmak lazım. Bütün bu hukuki mücadele aslında şöyle bir ortamda oldu: Kağıt üzerinde sahip olduğumuz haklar, haklara sahip olmak hakkımız ve hakları talep etme hakkımızın gasp edildiği bir süreç yaşadık. OHAL komisyonu idari bir mekanizma ve nasıl işediği belli değil, hesap verme söz konusu bile değil ve hukuki olarak aslında kağıt üzerinde bir "değerlendirme" yapılıyor, belki bir piyes biçiminde gerçekleşiyor. Hepimiz biliyoruz ki gerçek bir hukuki yargılama, gerçek bir değerlendirme vs. söz konusu değil. Bir gün politik ortam veya politik iktidar 'evet olabilir' dediğinde bir şekilde geri dönebiliriz. Ancak geri dönme mücadelesinin kendisi bu ortama rağmen çok önemli. Çünkü bir politik müdahale alanı olarak ortaya çıktı. Dolayısıyla bir geri dönene kadar iki şeye bakmamız gerektiğini düşünüyorum. Bir, geri dönene kadar ne yapıyoruz? Az önce hem Osman hem Ümit hoca vurguladı, dayanışma. Dayanışmanın kendisi Barış İçin Akademisyenler özelinde söyleyeceğim, sadece günlük ihtiyaçları ya da uzun erimli ihtiyaçlarımızı karşılamanın ötesine geçerek bir politik müdahale olarak ortaya çıktı. Dayanışmanın kendisi hem hayatta kalma yollarımızı hem de müdahale etme yollarımızı arama biçimimizdi aslında. Öbür yandan tabii ki dayanışmanın politik olmasının bir sebebi de sorumluluk meselesi. Bu sorumluluk meselesini biraz tartışabiliriz bence kendi aramızda. Yani sadece kendi ve kendine benzer pozisyonda olanlar değil ama kendinden farklılaşanlarla nasıl bir arada geldiğin meselesi önemli. Kamudan ihraç edilmiş, diğer sektörlerden ihraç edilmiş kişilerle ya da üniversiteden ihraç edilmiş idari personel ya da imza dışında sebeplerle, farklı biçimlerde ihraç edilen pek çok kişi var. Bu kişilerle ne kadar dayanışabildik veya bundan sonra ne yapacağız meselesi önemli, çünkü aslında, bu hakları talep etme hakkımızın gaspı, hukuk mekanizmasının işlemez hale gelmesi, sadece Barış İçin Akademisyenler için olmadı, ihraç edilen herkes için oldu. Şu veya bu sebepten, sebep ne olursa olsun, ihraç edilmiş veya hak gaspına uğramış herkesin açık işleyen bir hukuk mekanizmasına

ihtiyacı ve hakkı var. Dolayısıyla biz Akademisyen İhraçları raporunda, hem suçun ilanı hem bir cezalandırma mekanizması olarak işleyen KHK'ların kendisinin ağır insan hakları ihlalleri olduğunu söyledik. Sadece aynı anda suçlama ve cezalandırma mekanizması olmasından ötürü değil ama uzun uzun yazdık, daha pek çok sebepten ötürü. Aynı sürece Barış İçin Akademisyenler dışında pek çok kişi de maruz bırakıldı. Dolayısıyla işe geri dönüşe ilişkin soruların kendisi hem bizim için hem başkaları için geçerli ki dolayısıyla biz geri döneceğimiz zamana kadar ne yapacağız ne yapıyoruz? sorusu önemli.

İkinci mesele ise döndüğümüz yer meselesi. Biz nereye dönüyoruz? Bunu şu açıdan söylemiyorum, ben ihraç edildiğim üniversiteye dönecek miyim? Bu bir hak. İhraç edildiğim yere dönmek hak. Ben Ege Üniversitesi'nden ihraç edildiysem oraya dönmem hak. Bunu istemeyebilirim, o benim kişisel tercihim. Ancak bunun kendisi bir hak ve bunun mücadelesini vermemiz gerekiyor. Öte yandan tam da İnsan Hakları Okulu'nun raporları ve aynı zamanda yine TİHV Akademi'nin Üniversitenin Olağanüstü Hali raporunda görüldüğü üzere, aslında ihlallerin failleri hala daha üniversite. Ve aynı zamanda bu failler ve politik ortam sebebiyle de pek çok çalışma alanı, pek çok eleştirel düşünce alanı ve eleştirel pozisyon olma potansiyeli halihazırda zaten biçilmiş durumda, ortadan kaldırılmış durumda. Dolayısıyla geri dönersek eğer, geri döneceğimiz yerdeki tam da bu ifade özgürlüğü, akademik özgürlük ve bunlara devam örgütlenme özgürlüğü, toplanma özgürlüğü vb. de tartışmamız gereken noktadayız. Bu yüzden önemli. Nereye döneceğiz, nasıl bir ortama döneceğiz meselesinin bireysel sorunlar olduğu sanılıyor. Hayır değil, tam da bir politik mesele ve müdahale etmemiz gereken, kendimizden farklı gruplarla bir araya gelerek müdahale etmemiz gereken noktalar. Aslında Türkiye'de ifade özgürlüğü ve akademik özgürlük meselesi Barış İçin Akademisyenler bildirisiyle, 'Bu suça ortak olmayacağız' bildirisiyle belki ayyuka çıktı ama öncesinde biliyoruz ki Bilim Akademisi'nin, GİTT'in raporlarından biliyoruz ki akademik ihlaller belki 2010'lardan biraz daha önce başlamıştı. BAK meselesiyle tavan yaptı, OHAL'le birlikte zirve yaptı. Bizim AYM sonrası geri dönüş mücadelesi ve bu mücadeleyi nasıl örgütleyeceğimiz ve neye müdahale ediyor olduğumuz, neyle dayanışıyor olduğumuz, nerede örgütleniyor olduğumuz sorularının kendisini, tam da aslında Türkiye politikasına müdahale olarak görmemiz gerekiyor diye söyleyebilirim. Teşekkürler.

Gül Köksal: Çok teşekkür ederim ben de. Hem bu dolu dolu ve heyecanlı konuşma için hem de şu ana kadar bütün konuşmalarda olduğu gibi geçen hafta yapılan konuşmalarla da bir tür çapraz bağlamalar gerçekleşmiş oluyor. Geçen hafta da KESK, Eğitim Sen, TMMOB ve TTB, sendika ve meslek örgütlülüğü üzerinden bir süreç ve gelecek perspektifine ilişkin tartışmalar vardı. Ben görüyorum ki hepsi birbirine bağlanıyor ve aslında ne kadar da güçlü bir iradeye sahip olduğumuzu, kararlılığa sahip olduğumuzu da görüyoruz ve bunu istisnasız herkes de politik bir süreç olduğunun da ve bu bağlamda daha geniş bir ele alışla sürdürmek gerektiğini de ifade ediyor. Ben şimdi sözü sevgili Feray Salman'a bırakıyorum.

Feray Salman: Çok teşekkürler. Bir kere Lülüfer gerçekten çok teşekkür ederim, meseleyi bu kadar iyi tarif edemezdim ben açıkçası. Barış İçin Akademisyenler'in içinden doğru böyle bir tarifin çok kıymetli ve çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Çünkü aslında AYM'den sonra AYM ne yaptı ki? Ben açıkçası uygulanmayacak bir içtihat yaratmayacak, bir değişim yaratmayacak bir AYM kararının sadece pasaportları vermekten ve vergi hani cezaevine girmekten kurtarmaktan başka herhangi bir rol üstlendiğini düşünmüyorum. O yüzden de benim bakımımdan açıkçası bir milat değil. Ben milat olarak kabul etmiyorum. O da politik bir karardı, o politik kararı işte karşı oyları yan oyları diye bakarsanız böyle bir karara vardı aslında. AYM kararı eğer bir içtihat yaratmış olsaydı şu an ister tercih edersiniz ister etmezdiniz ama görevine geri dönmüş olmalıydınız. Yani akademinin içerisine geri dönmüş olmalıydınız. Dolayısıyla AYM kararı bence böyle sonuç yaratmak üzere zaten tasavvur edilmedi. Zaten aslında hani yargının geldiği durum yargının verdiği kararların biz ne kadar politik ne kadar konjonktürel olduğunu zaten her gün, değil mi, Osman Kavala davasına baktığımızda, Büyükada davasına baktığımızda görüyoruz. Dolayısıyla bu evet pasaport sahibi olması çok önemli, insanların seyahat özgürlükleri ortadan kalktı. Ama asli olan mesele ortadan kalkmadı. Hala o mesele duruyor. Bunun OHAL komisyonu vasıtasıyla, zaten OHAL komisyonunun bence malumun ilanı yani OHAL komisyonu. OHAL komisyonu başlangıcında kurulduğunda ihraç edene, ihraçları gözden geçiren komisyonunun içinde olması kadar absürt bir şey olamazdı zaten. Dolayısıyla böyle bir absürt. Yani biz aslında bütün sürecin farkına varmamız lazım geldiğini düşünüyorum. Türkiye'nin gidişatı, gittiği bir kere böyle umutkar tünelin ucunda bir ışığın olduğu bir yer falan değil. Bayağı bir karanlığa gömülüyor. Bu ülkenin her yerinde madenler kazılıyor, o madenlerin kazıldığı her yerde doğa tahrip ediliyor. Doğanın tahrip edildiği her yerde insanlar yerlerinden yurtlarından ve yaşam alanlarından onlar da birer hak öznesi olmaktan çıkartılan, jandarma eliyle şu elle bu elle bir hayat yaşıyor. Kadın meselesi başka bir mesele. Yani giderek her şeyin aslında ve başka bir adalet örüntüsünün yaratılmaya çalışıldığı bir ortam içerisindeyiz. O yüzden ben şey çok önemli. Gerçekten dayanışmadan kast ettiğimiz şeyleri yeniden örgülemek, yeniden düşünmek, dayanışmanın derinleşmesini nasıl sağlayacağımıza hep birlikte bakabilmek. Dayanışmayı gerçek anlamda bu ülkenin gidişatına dur diyebileceğimiz bir şey haline dönüşmesine, güç haline dönüşmesine nasıl şey vuracağız, o nasıl gerçekleşecek? Bence bütün bu soruların yanıtlarını çoktan veriyor olmamız ve vermemiz gerektiğini düşünüyorum. Önümüzdeki yolun zor bir yol olduğunu ama biz eğer elbette ben de tabii ki dayanışma diyorum ama hani gerçekten dayanışmayı dayanışma sözünün ötesine çıkaracak bir anlamını tekrar yeniden kurgulamak gerektiğini düşünüyorum. Buradan doğru ancak yolumuza devam edebileceğini düşünüyorum. Ne değişti? Aslında değişen şey zaten OHAL neyin değişeceğini göstermişti. Bugün değişmekte olan şey, aslında tamamen hukuktan yoksun, dışarıda bırakan, muhalif olanı marjinalleştiren ve giderek onu adalara sürükleyen, aslında en büyük tehdidimiz bu bizim. Bizi birtakım adalara doğru sürükleyen ve parçalara doğru sürüklemeye çalışan bir eğilim var. Bir eğilimden de öte bir müdahale var. Bu müdahaleye nasıl karşı çıkacağımız, bize estirilen rüzgarı değil kendi gündemimizi nasıl yaratacağımız ve gündemi yaratmak için birbirimizle ne yaptığımız çok önemli. Dolayısıyla bütün bunların yollarını görmemiz gerekir. Ben bu kadar uzun konuşmayacağım aslında çünkü gerçekten şimdi artık, hani herkes o Lülüfer'in söylediği sorumluluk meselesini gerçek anlamda bu sorumluluğu hep birlikte nasıl beraber taşıyabiliriz, farklı olsak da farklı şeyler yapsak da. Ama birbirimizle el ele tutuşabilmeyi nereden becerebileceğimizi tekrar yeniden düşünmenin zamanı geldi diye düşünüyorum. Geçmesin, sadece geç kalmayalım.

Gül Köksal: Çok teşekkürler. Gayet güzel oldu. Biz bir de zamanı gerçekten çok iyi kullandık. Daha çok siz iyi kullandınız tabi konuşmacılar olarak. Ve de kapsamlı iki tane soruya birbiriyle de konuşan ve birbirini de gören cevaplar vermiş olduğunuz için teşekkür ediyorum. Birkaç tane soru gelmiş olduğunu öğrendim ben bu etkinliğe arka planda destek olan sevgili Emine Sevim ve Serap Sarıtaş'tan bana yollayacaklardı Youtube'dan gelen soruları. Şimdi iki soru varmış.

Feray Salman: Elçin vardı.

Gül Köksal: A özür dilerim.

Elçin Aktoprak: Hiç önemli değil çünkü vaktimiz doldu biliyorum.

Gül Köksal: Hayır, hayır olur mu öyle şey? Ben daha çok konuşmayayım o zaman vakti almamak adına, sözü Elçin'e bırakıyorum, çok özür diliyorum tekrardan.

Elçin Aktoprak: Estağfurullah. Ben de yer değiştirdim, mutfaktan bağlanıyorum sizlere. Umarım bu sefer bir sorun yaşamam. Demin benim de o bağlantıdan dolayı biraz dikkatim dağıldı ama şöyle bağlayayım son sözlerimi.

Gül Köksal: Şu an ses çok iyi geliyor, gayet iyi.

Elçin Aktoprak: Tamam, umarım görüntü de geliyordur, sorun olmazsa. Gelmezse de kapatırım yine. Şöyle söyleyeyim demin ben de bir kafam dağıldı ama şuradan başlayayım. Aslında Lülüfer de söyledi, Türkiye'de akademinin ilk kez baskıya maruz kaldığı bir dönemden bahsetmiyoruz. Başımıza ilk defa gelen ilk defa bizim çok mağdur olduğumuz bir olay değil. Dolayısıyla tarihsel olarak hem küresel bağlamda hem Türkiye üzerinde iktidarın özellikle eleştirel akademiden hoşlanmadığını, özellikle de sivil toplumdaki eleştirel muhalif hareketlerle birlikte söz üreten akademiden hiç hoşlanmadığını zaten biliyoruz. Dolayısıyla bu baskı aslında çok daha önce başladı. Bana sorarsanız akademi ile hak mücadelesi arasındaki ortaklaşmaya dair ilk baskıyı Büşra hoca yaşadı, Büşra Ersanlı yaşadı ve oradan mesela son dönemde yaşadığımızı başlatabiliriz. Ama bu sadece akademiye yönelik bir baskı değil. Suruç, 10 Ekim farklı muhalif kesimlerin birlikte hareket edebildiğini, dayanışabildiğini, yan yana durabildiğini gösteren tüm hareketlerin nasıl bastırıldığını görüyoruz. Dolayısıyla bizim ihracımız o hak ihlalleri ve şiddet sarmalı üzerinden düşündüğümüzde biraz geri planda kalıyor diye düşünüyorum ben. Geri planda da kalmalı, kaybedilenlerin üzerinden düşündüğümüzde. Elbette ki birer hak öznesi haline geldik akademiden ihraç edilen insanlar olarak. Ama sivil toplumu eleştirel bağlamda besleyen, bütün konuşmacıların söylediği gibi siyasetçiler, gazeteciler, sivil toplumun önde gelen isimleri zaten baskı altında tutuluyorlar ve siyasetçilerin hapiste tutulması, gazetecilerin hapiste tutulması onlar için bir Demokles'in kılıcı iken, işte Kavala'nın içeride tutulması veya Büyükada davasının geçen haftaki sonucunu biliyoruz, sivil toplum üzerinde bir kılıç gibi sallandırılıyor. Bizim OHAL komisyonu ile geri dönmememiz de aslında böyle bir şey bence. Çünkü yine TİHV'in ve bizim raporlarımıza baktığımızda çok açık açık akademisyen arkadaşlarımız, hala içeride olan akademisyen arkadaşlarımız şunu söylüyorlar: Söz üretmekte istediğimiz konuyu

çalışmakta kendi kendimize sansür uyguluyoruz veya bize sansür uygulanıyor. Çünkü Barış İçin Akademisyenler'in başına gelenler aslında Demokles'in kılıcı gibi, 'bak görüyor musun, sana da bu olur' denilerek orada tutuluyor. Dolayısıyla da AYM kararı elbette ki önemli bir karar. Yani bundan on sene sonra baktığımızda önemli bir köşe taşı olacak. Her şeyden ötesi Füsun hoca için çok önemli bir karar oldu. Çünkü o aslında hepimiz için oradaydı ve içeri girdi ve çıktı.

Elbette ki çok önemli bir karar ama dönüştürücü değil. Çünkü o eleştirel damarların tıkanmasına hala devam ediliyor ve küresel bağlamda büyük ihtimalle biz bazen derdimizi uluslararası alanda akademisyenlere anlatmakta zorlanıyorduk. Pasaportum yok, nasıl yok, ama içeridesin filan böyle anlayamıyordu insanlar. Büyük ihtimalle farklı şekillerde benzerleri onların başlarına bazı ülkelerde gelmeye başlayabilir. Birkaç gün önce Trump'ın açıklaması vardı. Özellikle sol ve radikal akademisyenlere yönelik, 'bunları hala beslemeye devam edecek miyiz' gibi, bizim çok alışık olduğumuz söylemlerle. Dolayısıyla da bütün arkadaşlarımızın söylediği yere bağlayayım ben. Diyelim ki döndük, nereye döndük meselesi çok önemli bir şey. Şu haliyle üniversiteye döndüğümüzde zaten bizi yeniden atacak, kusacak. O yüzden de biz de orada rahat edemeyeceğiz zaten. Büyük ihtimalle iki üç gün sonra yeniden kendimizi kapının önünde de bulabiliriz. O yüzden de tam da bunları yaşamayacağımız bir geçiş dönemi adaletinin tüm hak ihlalleri uğramış insanlar için gerçekleştirebildiği bir elbette ki değişime ve dönüşüme ihtiyacımız var, bir rejim dönüşümüne ihtiyacımız var. Bunun içinde de üniversitenin dönüşümüne ihtiyacımız var ve bunun çok zaman alacağınız biliyoruz. O yüzden de biz şimdi ne yapmalıyız dediğimiz zaman, a işte bir gün her şey değişecek ve biz o zaman bakarız ne yapacağımıza diyecek bir durumda değiliz. Şu an sivil toplumla birlikte halk mücadelesinin içinde çalışıyor olmak bize bunu çok daha iyi öğretti bence. Bekleyecek zamanımız da yok. Öyle bir enerjimiz de yok. Enerjimiz şöyle diyeyim, bekleme enerjisi diye de bir şey var, enerjimizi oraya harcamamalıyız anlamında söylüyorum enerjimiz yoku. Var olanı ürettiğimizi daha kurucu bir yere dönüştürmek zorundayız.

Bütün arkadaşlarımızın söylediği şeyleri toparlayarak gideyim, çok da vakti almayarak. Dayanışmaya devam ederek, çünkü bu en ürküten şey, bunu gördük. Dayanışmaya devam ederek ve üreterek. Neyi iyi yapıyorsak, neyi yapmaya devam etmek istiyorsak ama bunu yaparken de yeniye açık olarak. Yani belki biraz işte TİHV de bunu görmüştür, Koda da bunu görmüştür, Eskişehir Okulu da bunu görmüştür. Biraz daha özele inersek bu dayanışma içinde, genel dayanışma ağları içinde akademiye indiğimiz zaman, ilk bıraktığım yere döneyim, bir taraftan akademinin üniversite ile sınırlı olmadığını gördük ama bir taraftan da sivil toplumla birlikte çalışarak şunu gördük. Sadece bilgi üreterek bir köşede oturmanın ne bize ne başkasına faydası var. Bunu çok net bir şekilde gördük. Dolayısıyla da geleceğe dair ne yapmak istiyorsunuz diye sormuştunuz. Onun üzerinden gidersek, geleceğe dair akademik anlamda ortak üretebileceğimiz, sadece akademisyen arkadaşlarımızla değil, hak savunucuları ile birlikte, hak ihlaline uğramış insanlarla birlikte ortak üretebileceğimiz, ortak söz üretebileceğimiz yeni akademik alanlar yaratabilmenin mücadelesini de kendi özelimizde vermeliyiz. Ama bütün o ana hat ana eleştirel hatlarla dayanışma halinde olarak. Lülüfer çok iyi bir şey söyledi biz bir imza attık, hepimiz farklı siyasi pozisyonlardan geliyoruz, farklı görüşlerimiz var vs. ama şunu da göz ardı etmeyelim,

biz güzel bir yerde durduk. Durmaya da devam ediyoruz. Dolayısıyla da 'bu suça ortak olmayacağız' dedik, olmadık ve olmayacağımızı da gösteriyoruz. Dolayısıyla da Ümit hocamın söylediğiyle de bitireyim. Hem bir geçiş dönemi adaleti hem yeniden bir barışın tesisi için ne yapmamız gerekiyorsa, kendi durduğumuz yerden kendimizi akademisyen olarak tanımlayarak, hak savunucusu olarak, bunu yapmaya devam etmeye çalışmaktan başka da elimizde bir şey yok şu anda galiba. Bu da çok değerli bir şey diye bitireyim sözlerimi. Teşekkür ederim.

Gül Köksal: Ben çok teşekkür ediyorum ve söz aktarmayı unuttuğum için yeniden özür dilerim. Ve hala çok zamanı da ilerlemiş olduk. Elçin hocam gayet de güzel hızlıca toparlamış oldu. Şimdi dört beş tane soru gözüküyor, Youtube'a arkadaşlarımızın yazdığı. Ben soruları tek tek okuyacağım ve doğrudan herhangi kurum ya da kişiye gözükmüyor gördüğüm kadarıyla sorular, kim yanıtlamak istiyorsa söz alırsa o şekilde iki üç dakika içerisinde konuşacak biçimde devam edelim diye önermek isterim. İlk sorumuz, daha doğrusu iki soru sormuş sevgili Zeynep Kıvılcım. İlk sorusu şöyle; dört yılında deneyimlerini düşünürsek, Barış İçin Akademisyenler'in insan hakları mücadelesiyle Türkiye'nin aynı dönemde devam eden genel insan hakları mücadelesi arasındaki sinerjiyi daha fazla arttırmak için önümüzdeki dönemde sizce neler yapılabilir? Yani Barış İçin Akademisyenler'in hak mücadelesi ile Türkiye'deki genel insan hakları mücadelesi arasındaki ilişkilenmeyi arttırmaya yönelik önümüzdeki döneme ilişkin söyleyeceğiniz şeyler olabilir mi, diye bir sorusu var Zeynep Kıvılcım'ın. Buna yanıt vermek isteyen, görüş bildirmek isteyen olursa mikrofonu açarak ilerleyebiliriz. Ya da isterseniz birkaç kişi olacaksa chat'ten yazabilirsiniz oradan da sıralama gibi bir şey yaparız.

Lülüfer Körükmez: Ben bir şey söyleyeyim öyleyse. Elbette bunu insan hakları hareketi, savunucuları vesairesi bakımından söylemeyeceğim. Bir şekilde bu alana anlamaya, öğrenmeye, parçası olmaya çalışan bir akademisyen ya da araştırmacı olarak söyleyeceğim. Ve çok öznel bir yerden söyleyeceğim. Şu mesele, az önce Elçin'in vurguladığı nokta, yani bir alanın bilgisini üretip kenara çekilmenin yeterli olmadığını gördük bu kadar süre içerisinde. Aslında Barış İçin Akademisyenler'in en azından bir kısmının ve Barış İçin Akademisyenler'den olmayan başka akademisyenlerin yani insan hakları alanına girmeye çalışanların bir tür sancı yaşadığını düşünüyorum, kendimi de aynı sancıya dahil ediyorum. Bu sancı nedir? Tam da işte bu eski pratiklerimle yeni pratikleri bir araya getirme, öğrenme, kendini dönüştürme sancısı. Hakikaten akademisyenler çok doğal olarak mesleğin belki gereği olarak izleme, görme, üzerinde söz söyleme, yazma, anlatma pratiğinin çok güçlü olduğu ve çok yerleşik olduğu kişileriz. Dolayısıyla insan hakları hareketinin veya savunuculuk yapmanın başka bir tür dönüşüme gereksinimi var. Müdahil olmanın söz söylemekten öte veya anlatmaktan öte başka pratikleri gerektirdiği bir şey var, anlatımı var. Dolayısıyla aslında insan hakları mücadelesine daha fazla dahil olmak ve daha iç içe geçmek için en azından akademisyenler için olan kısmının kendisini biraz bu yünde dönüştürmenin yollarını aramak olduğunu düşünüyorum, diye kısıtlı bir yerden cevap vermiş olayım.

Gül Köksal: Başka söz yoksa ben devam edeyim sorulara.

Feray Salman: Ben küçücük bir şey söylemek istiyorum aslında ama... Belki her şeyden önce yanlış anlaşılmak da istemem, kaba olmak da istemem ama bir hiyerarşiyi ortadan kaldırma meselesidir aynı zamanda bu mesele. Mesela örgütlere üye olmak, pasif üye değil, baya örgütlerin yönetimlerinde ya da gönüllüğünde aslında yolda yürüyebilmek bence çok önemli akademisyenler bakımından. Ne kadar bu o dört yılın içerisinde üyelikler, bir örgüte üyelik hangi kapsamda oldu ve ne olduğu meselesi ve sürdürmeyi arzu edecekleri bir zemin miydi bu. Yani bu iki tarafın da yanıtlaması gereken sorular. Dolayısıyla aralarda eğer bir mesafe var ise bu mesafeleri çözmek lazım. Örgütsel yapıların içerisinde hem onların yani akademisyenlerin kendilerini nasıl hissettikleri meselesi iki alanda aktivizm yapanların akademisyen olmayanların nasıl bir buluşma zemini yakaladıklarıyla da alakalı. Belki bunlara bakmak lazım. Çünkü aslında bu hiç konuştuğumuz bir mesele değil. Bu meseleleri bence göz ardı etmeksizin gitmek lazım. Çünkü emek gösteriyorsunuz ve herkes yapabileceği yerden, herkesin yapabileceği bir şey vardır ve bu kıymetlidir meselesini belki ön plana alacak bir çalışma ortaklığı kurmaktan da geçiyor bu şey. Önemli ve belki akademisyenlerin örgütlenme düzeyini de arttırmaları gerekiyor diye düşünüyor. Sadece Barış İçin Akademisyenler için geçerli değil bu. Hemen hemen herkes için geçerli. Dolayısıyla böyle bir hani önümüzde hiç konuşmadığımız konuları konuşabilir zeminler yaratırsak o sinerjiyi nasıl yaratabileceğimizi ve alanın aslında ihtiyaçları bakımından kimin hangi rolü nasıl üstleneceği meselesini baya açık açık konuşmak gerekiyor. Bunu böyle bir elit hareket değil, bunu gerçekten düşünmek gerekiyor.

Gül Köksal: Çok teşekkürler. Osman İşçi'nin bir katkısı olacaktı.

Osman İşçi: Çok teşekkürler Gül hocam. Zeynep hocanın sorduğu soru çok kıymetli. İnsan hakları savunuculuğu, akademisyenlik gibi bir yaşam biçimi. Aktivist olmanın bir yaşam biçimi olması şöyle bir kolaylık sağlıyor ve geniş alan sunuyor. Kişi tekil olarak, birey olarak da yürütebilir bu mücadelesini, bunu yazarak çizerek, çoğunlukla akademide yaptığımız gibi veya görüş beyan ederek yapabilir veya kolektif olarak bir yere dahil olarak yapabilir. Bu dahil olma halini mevcut yapılar içerisinde geleneksel bizim gibi insan hakları örgütleri yani İHD gibi TİHV gibi yerlere veya Hak İnisiyatifi gibi yerlere dahil olarak yapabilir veya kendisi bir başka oluşum içerisinde de olabilir. Bunların hepsi çok geniş bir spektrumda. Tüm bu insan hakları örgütlerinin katkısı çok büyük. İnsan Hakları Derneği 1986'da kurulduğunda ilk dernek, insan hakları hareketi içerisindeki ilk oluşumdu. Yıllar içerisinde insan hakları hareketi çok büyüdü ve bunların hepsinden faydalanıyoruz biz. Yaya Hakları Derneği'nden de Bisiklet Hakları Derneği'nden de kadın haklarından LGBTİ+, mülteci hakları, akademi vb. alan dolayısıyla bu çok çok geniş bir alan ve üzerine külliyatlarca yazı yazılsa ve günlerce konuşulsa bitmeyecek bir alan ama hani insan hakları prensiplerine dair hususu şu anda yaptığımız gibi gönlümüzde tutmak bile sinerjiye çok katkı sunuyor. Ben öyle hissediyorum, bir arkadaşımızın gönlünde bunu hissetmek bile çok büyük katkı sunuyor, çok kıymetli. Diğer türlü, ne yapılabileceği her zaman alan açık. İHD için söyleyeyim, ellerinde bir çalışma var ve başka bir yerde yayınlatamamışlarsa örneğin, web sitemiz seve seve açık. Konuşmak istedikleri bir alan varsa kapımız sonuna kadar açık. Yani 'şu alanda konuşmak isterim' hak ihlali bakımından, hak perspektifindense seve seve açık. Veya başka seçenekler olanaklar neyse konuşmak üzere seve seve.

Gül Köksal: Çok teşekkür ederiz. Şimdi o zaman sözde gözükmüyor, ikinci soruya geçelim. Barış İçin Akademisyenler insan hakları mücadelesinde ve Türkiye insan hakları mücadelesinde, uluslararası insan hakları hareketinden gördüğünüz dayanışma, beklentileriniz ile uyumlu muydu? BAK insan hakları mücadelesi, Türkiye insan hakları mücadelesine, uluslararası insan hakları hareketinden gördüğünüz dayanışma beklentisi arasında bir uyum var mıydı, gibi bir sorusu var Zeynep Kıvılcım'ın ikinci sorusu bu.

Elçin Aktoprak: Ben isterseniz buna şöyle bir şey söyleyeyim, anlayabildiysem. Şöyle anladım ben umarım doğru anlamışımdır. Uluslararası alandaki mücadele ile uyumlu gittik mi gitmedik mi gibi anladım ben. Ya da Türkiye ile daha mı uyumlu gittik, doğru mu anladım ama...

Gül Köksal: Dayanışma beklentiniz uyumlu mu derken, herhalde benim de anladığım sizinkine biraz yakın. Uluslararası hareketlerden de Türkiye'deki duruma ilişkin bir dayanışmaya dair beklenen yerine geldi mi gibi bir şey de anlıyorum ben sorudan.

Elçin Aktoprak: Ben herhalde şuradan bakabilirim. Dediğim gibi ilk etapta TİHV, İHD, İHOP, farklı dernekler, daha özel alanlarda çalışan, kadın hakları üzerine çalışan veya LGBTİ hakları üzerine çalışan dernekler, Türkiye genelinde aslında ihraç edilen akademisyenlere gerçekten alan açtılar. Dolayısıyla da buradan konuşan bir bağımsız akademisyen olarak şeyi söyleyebilirim ben. İlk olarak elbette ki yereldeki desteğin altını çizmemiz gerektiğini düşünüyorum ben. Koda, biz, İzmir hepimiz belli sivil toplum hareketinin önde gelen dernekleri üzerinden faaliyet göstermeye başladık, hayata geçirmeye başladık yaptıklarımızı. Uluslararası alandan da elbette pek çoğumuz destek aldık. Ama sanırım uluslararası alandan destek, yanılıyor olabilirim ben bu konuda, ama daha çok bireysel akademik çalışmaları, faaliyetleri yürütmek için gelen destekler vardı. Veya bireysel olarak hayatı idame ettirmemizi isteyen destekler vardı. Ben açıkçası yine de, hani bu şikayet olarak değil, uluslararası alandaki sadece hak mücadelesi veren örgütlerden değil, akademisyen arkadaşlarımızdan da son derece yakın destek aldığımızı düşünüyorum. Daha iyisi olabilir miydi? Hey şeyin daha iyisi olabilir. Ama bu dayanışmanın hem yerel anlamda hem uluslararası anlamda fena gitmediğini düşünüyorum ben. En başta söylediğim şeyi söylüyorum elbette ki eksiklerimiz var. Ama bunu görerek ve ileriye doğru örerek gitmek meselesi önemli.

Gül Köksal: Çok teşekkürler. Osman İşçi'nin bir katkısı olacaktı.

Osman İşçi: Teşekkürler hocam. Dayanışma, insan hakları hareketinden dayanışma, uluslararası insan hakları hareketinden dayanışma konusunda, hareketin kendisi mümkün olabildiği kadar dayanışma gösterdi. Bir kere bizimle aynı pozisyonda olduğunu deklare etti insan hakları örgütleri büyük çoğunluğuyla. Deklare etmeyenlerin de bizimle beraber olduğunu düşününce insan hakları hareketi bir bütün bunu yaptı. Uluslararası sendikal hareket de yine katkı sundu geçen hafta konuşuldu bu konular. Ama Zeynep hocanın sorusu şayet "uluslararası insan hakları mekanizmaları sorumluluğunu yerine getirdi mi?" ise o noktada kimi eksiklikler olduğunu düşünüyorum ben de. Bu eksikliği şöyle tanımlıyorum. Bir, bizlerle yani

yerelde çalışan insan hakları aktivistleri, örgütleri bunun içerisine imzacılar olarak Barış İçin Akademisyenler de dahil, insan hakları mekanizmaları arasında bir makas var. Örneğin biz 11 Ocak 2016'da 'Bu Suça Ortak Olmayacağız' deklarasyonunu yayınladık, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri 2016 yılı Aralık ayında aynı kaygıları ifade eden raporunu açıkladı. 11 ay sürdü aynı kaygıları açıklaması, görüşmeler yapması münasebetiyle. BM İnsan Hakları Yüksek Komiseri ise Mart 2017'de açıkladı. Onunki için de 15 aylık bir süre geçti. Bu makas, bir de insan hakları mekanizmalarıyla karar alıcılar arasında var. Yani BM Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri gibi, onlar da vakit aldığı için toplamda doğrudan kısa vadede etki yapmadığı için yaşamımızda da böyle bir eksiklik olduğu kanaatindeyim. Ama insan hakları hareketinden kastımız insan hakları örgütleri, sivil toplumdakiler ise bence orada en azından pozisyon itibariyle eksiklik olmadığını, pratikte yapılacaklar konusunda her zaman az önce Elçin hocanın da söylediği gibi yapılabileceği konusunda hemfikirim ben de.

Gül Köksal: Çok teşekkürler. Ümit Biçer'in bir katkısı olacaktı.

Ümit Biçer: Ben de Osman'ın en son söylediklerine katılıyorum. Çünkü insan hakları hareketi dediğimizde sivil toplumun, bireysel inisiyatiflerin varlığından ve desteğinden söz ediyoruz. Yoksa devlete bağlı aktörlerin ve devletlerin oluşturduğu kurumlarda konuşulan insan hakları meseleleri üzerinden değerlendireceksek tabii ki çok fazla eksiklikten söz edebiliriz. Ama bu suça ortak olmayacağımıza dair basın açıklamasının hemen ardından Kocaeli'nde gözaltına alındığımızda, uluslararası insan hakları hareketi imzamızın destekçisi olduklarını ifade etmelerinin yanı sıra gözaltına alınmamızla ilgili süreçte derhal serbest bırakılmamız yönünde uluslararası bir çağrı yaptılar. Bu çağrıları daha sonra ihlallere maruz kalan bütün arkadaşlarımız için gerçekleştirdiler. Ama insan hakları hareketlerinin doğasına ve mücadele pratiklerine baktığımız zaman, süreci değiştirmek dönüştürmek konusunda onlara da çok fazla bir güç atfetmemek gerekiyor. İnsan hakları hareketi, bütün dünyada aslında benzer meseleler konusunda ortak dayanışma göstermek, ortak tutum almak ve mücadele etme konusunda hemen hemen benzer reflekslere sahipler. Dolayısıyla ben sonuç olarak insan hakları hareketinin hem Türkiye'de hem de dünyada bu süreçle ilgili olarak beklenen tavrı, beklenen duyarlılığı gösterdiğini söyleyebilirim.

Gül Köksal: Çok teşekkürler. Şu an için üç tane soru var. On dakikamız, hatta sekiz dakika gözüküyor. Arzu ederseniz ben hepsini peş peşe okuyayım. Bir tanesi zaten doğrudan Lülüfer'e gelmiş, o söyler. Ona göre herkes istediği biçimde söz alabilir. Okuyacağım iki sorumuz da hem bu etkinliğin teknik işlerini de yürüten Beraatlar Sonrası Çalışma Grubu'ndan arkadaşımız Serap Sarıtaş'a ait. Serap diyor ki, 'uluslararası insan hakları savunucuları, Barış Akademisyenleri meselesi ile ilgili sizinle irtibata geçmeleri durumunda ne tür değerlendirmeler paylaşıyorlar?' Birinci soru bu. İkinci soru, Barış Akademisyenleri ve OHAL döneminde haksız hukuksuzca işinden çıkarılan KHK'lıların hak ihlallerinin son yılların en büyük dramlarından birini yaşayan mülteciler ile ilgili meselelere karşılık kullanılmasını nasıl analiz ediyorsunuz. Diğer bir değişle, özellikle AB ülkelerinin mülteciler kullanılarak sindirilmesi uluslararası arenada nasıl algılanıyor. Son sorumuz da Mine Gencer Bek'ten geliyor: Lülüfer arkadaşımız sözden öteye derken, acaba sokak eylemleri gibi eylemleri mi kast

etti, açabilir mi acaba? Bir de herkese teşekkür ediyor. Onun dışında da Youtube'dan daha sonra sizin de göreceğiniz üzere sevgiler, selamlar, teşekkürler, "hepinizi bir arada görmek çok iyi geldi" diye daha tatlı tatlı şeyler de var, onları sonra konuşuruz. Şimdi sorulara bakalım önce. Umarım ben soruları güzel okuyabildim. Hatırlatarak söyleyeyim size sözü aktarmadan önce. Uluslararası insan hakları savunucuları, Barış Akademisyenleri meselesinde irtibata geçince, nasıl ne tür değerlendirmeler yapılıyor? Mültecilerle ilgili konular özellikle olmak üzere uluslararası arenada bu haksız hukuksuzluk süreçleri nasıl ilişkilendiriliyor. Bir de eylemlilik meselesine ilişkin sorularımız var.

Feray Salman: Hızlıca uluslararası alanda bizle bağlantı kurduklarında, örgütlerle bağlantı kurduklarında yaptıkları değerlendirme, ilk ilk başlarda aslında insan hakları hareketi değildi, bu değerlendirmeleri yapanlar. Metnin içine girmeye çalıştılar, o çok hızlıca bitti açıkçası. Çünkü akademisyenlerin karşı karşıya kaldıkları mağduriyetin derinliği bakımından bu bir şey, bu mağduriyetin giderilmesi meselesinde ne tür desteklere ihtiyaç tutun, politik olarak ne yapılması gerektiğine kadar şeyler konuşuldu. Ağırlıklı olarak ne yapmak gerekir, biz ne yapabiliriz, soruları epeyce de vardı. Bunların bir kısmını biz söylediğimizde, mesela okullar arası ilişkiler kurmaktan, veri tabanlı, o çok pahalı veri tabanlarını akademisyenlere açarak akademisyenlerin aslında akademik faaliyetlerini devam ettirebilecekleri zeminlerden gündelik hayatlarını idame ettirebilmelerine kadar giden destekler de nihayetinde aslında bir kısmı sunuldu bir kısmı sunulmadı. Bence yaptıkları değerlendirme aslında genel değerlendirmenin de içerisinde özellikle sadece bir bildirinin altına imza atmış olmanın bedelinin bu kadar ağır olması üzerinden giden bir, hani hayretten de öte bir durum söz konusu oldu benim ilettiklerim. Ayrıca mesela evrensel periyodik izleme toplantılarında en son Ocak ayında Türkiye değerlendirildi, oraya özel olarak akademisyenlerin durumunu getiren örgütler vardı. Yani bizim dışımızda. Biz de götürdük ama bizim dışımızda da getiren uluslararası insan hakları örgütleri vardı ki bence bu çok kıymetli bir şeydi. Dolayısıyla meselenin tamamen farkındalar ve peşindeler diye düşünüyorum.

Gül Köksal: Çok teşekkürler. Lülüfer galiba...

Lülüfer Körükmez: Ben Mine hocanın sorusuna cevap vereyim. Elbette ki sadece böyle bir şey kast etmiyorum. Yani insan hakları savunusu sadece sokak hareketlerinden ibaret değil. Nihayetinde Osman'ın söylediği gibi pek çok biçimde yapılabilir. Benim kast etmeye çalıştığım şey belki hani cümleyi yanlış kurmuş veya eksik anlatmış olabilirim. Biraz açmaya çalışayım. Söylemeye çalıştığım şey, sürekli olarak kendisini akademisyenlik, mesleği ve onun yapılma biçimiyle pozisyonlayıp başka alışverişe, iletişime ya da pozisyon değiştirmeye kapalı olmaktan kast ediyorum. Yani savunu sokağa çıkarak yapılmalı ya da rapor yazılarak yapılmalı ya da bilmem ne yapılmalı anlamında söylemedim. Sadece bir tür kendini pozisyonlamadaki değişimin olması gerektiğini anlatmaya çalışmıştım.

Gül Köksal: Teşekkürler. Ümit Biçer'in bir sözü var.

Ümit Biçer: Ben son olarak şunu ifade etmek istiyorum. Uluslararası örgütler,

insan hakları alanında mücadele eden dostlarımız, ihraçlar sonrası Barış Akademisyenleri'nin yaşayabilmesi, ayakta durabilmesi için neler yapılması gerektiğini, neler yapabileceklerini sorguladılar. Bu sorular içinde krtik öneme sahip olanlar akademik faaliyetlerin sürdürülebilmesi için neler yapılabileceği ve ortak sürdürülebilecek faaliyetlerin olanaklı olup olmadığı... Birlikte yürütülecek akademik faaliyetlerin Türkiye ve diğer ülkelerde nasıl güçlendirilebileceğiydi. Bu çerçevede politika üretilmeye çalışıldı. Diğer soruyla ilgli olarak da şunu ifade etmek istiyorum. Aslında mültecilerle Barış Akademisyenleri'nin kıyaslanması veya bunun bir pazarlık konusu haline getirildiği yorumu yapılırken devletlerin aralarında sürdürdükleri mücadele veya iş birliklerine atıf yapılıyor. Burada biz hak ihlaline maruz kalan bir grup olarak diğer hak ihlallerine maruz kalan gruplardan çok farklı ve özel bir yere sahip değiliz. Çok ağır insan hakları ihlaline maruz kalan, yaşadığı yerden sökülüp atılan, savaşın ortasında bırakılan, bir savaşa mahkum edilen insanlarla kıyaslanmayı ise hiçbir şekilde istemeyiz ve bunun pazarlık konusu olmasını da kabullenemeyiz. Bir devlet, iktidarını sürdürmek için başka devletlerle yürüttüğü ilişkilerde bizi ya da farklı toplulukları nesneleştirip pazarlık konusu haline getirebilir. Devletlerin yol açtığı hak ihlalleri ve sürdürdükleri politikalara karşı hak ihlaline uğrayanlar farklı topraklarda yaşasalar da karşı karşıya kaldıkları meselelerin benzer, ortak olduğunu ve ancak dayanışma ve ortak mücadele ile çözülebileceğini hissetmesidir. Ancak hak ihlaline maruz kalanların dayanışması, örgütlenmesi ve mücadelesinin güçlenmesinin bizleri pazarlık konusu olmaktan çıkaracağını söyleyebilirim.

Gül Köksal: Çok teşekkürler. Hem bu sorular hakkında hem de genel olarak bugünkü konuşmalarımıza ilişkin eklemek istediğiniz cümlelerle birlikte isterseniz biraz toparlayalım. İki saatimizi doldurduk ama bir üç beş dakika daha sürdürebiliriz, varsa ekleyeceğiniz son sözlerinizle birlikte herkes isterse söz alabilir.

Osman İşçi: Ben alayım mı o zaman kapanış sözlerim olsun?

Gül Köksal: Tabi hocam buyurun.

Osman İşçi: Tamam, çok teşekkürler. Bu en son mültecilerle ilgili pazarlık meselesi, aslında insan hakları değerlerinin araçsallaştırılmasına yönelik bir örnek. Yani Türkiye'nin mülteci hakları sığınmacı haklarına yönelik pazarlığı, bu hakkın araçsallaştırılması, buna göz yuman, bunu kabul eden veya bununla ilgili yaşanan ihlalleri görmezden gelen Avrupa Birliği özelinde söylüyorum örneğin, Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Birliği'nin de tersinden diğer konuları araçsallaştırdığını gösteriyor. Esasen bu araçsallaştırma hakkın kendisinin ne kadar kıymetli olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor. Yani böyle bir hakkı tam olarak kullanabilmek için, yaşam geçirebilmek için pazarlığın olmaması ve araçsallaştırılmaması gerektiğini ortaya koyuyor. Bizlerin hem Barış İçin Akademisyenler'de imza attığımızdaki talebimiz hem daha genel olarak insan hakları hareketinin talebi de tüm hakların herhangi bir pazarlık yapılmaksızın, herhangi bir ayrımcılık veya herhangi bir iltimas olmaksızın herkes bakımından tam olarak kullanılması talebiyleydi. Ben kendi adıma Barış İçin Akademisyenler meselesinde ihlallerle ilgili, yani üniversite öteden beri benim hayalimdi, üniversiteden atılmayı hiç istemezdim, ihraç edilmeyi hiç istemezdim ama düşününce ihraç edilsem sadece barış istediğim için ihraç

edilmeyi kabul ederdim. Neyse ki o oldu. İhraç edilmemi haklı gösterebilecek, mazur gösterebilecek tek sebepti. Kişisel olarak da böyle söyleyeyim, son sözüm olsun. Çok teşekkürler.

Gül Köksal: Biz teşekkür ederiz, sağ olun. Başka söz almak isteyen var mı?

Feray Salman: Valla ben söz almak için değil ama bir kez size teşekkür ederim. Çok da iyi bir şey yapıyorsunuz. Bütün bu meseleleri konuşabilmek önemli. Açıklığıyla da konuşmak önemli. Bütün arkadaşlarıma, herkese aslında, yani yolumuz zor ama yürünmez bir yol olmadığını hatırlatmak istiyorum. O yolda beraber yürümeyi diliyorum. Teşekkürler.

Gül Köksal: Çok teşekkürler bu güzel ve bağlayıcı bir sonsöz. Eğer herkes de uygun bulursa ya da söyleyecek söz varsa, tabi ben söz de almış olmayayım. Bir dahaki haftayla ilgili bir... Ümit bir şey mi diyecektin?

Ümit Biçer: Ben bir tek şey söyleyeceğim. 30. yılımızda biz yine TİHV'in kuruluş zamanındaki sözümüzü söylemeye devam ediyoruz. İnsan hakları savunucu olarak, Barış Akademisyenleri olarak da ateşin düştüğü yerdeyiz ve ateşin düştüğü yerde olmaya devam edeceğiz. Teşekkür ederim.

Gül Köksal: Teşekkürler. Ümit, şiirsel ses tonuyla son cümleyi Feray'dan almış oldu. Şimdi ben de onun üstüne çıkacağım diyeceğim ama çıkamayacağım. Bir dahaki haftanın hatırlatmasını yapacağım sadece. Bu etkinliğimizde, başta söylemeyi atladım, BİRARADA Akademi, geçen programda olduğu gibi bu programda da destek oluyor ve bundan sonra da zaten beraberiz ve destek olmayı da sürdürecek. Bugünkü etkinliğimiz, Anayasa Mahkemesi kararının yıldönümünde insan hakları mücadelesi üzerineydi. Bir dahaki haftaya da demokrasi mücadelesini konuşuyor olacağız. Yine pazartesi günü akşam saat 8'de Barış İçin Akademisyenler Youtube kanalından gerçekleşecek olan programda bağımsız milletvekili Cihangir İslam, CHP milletvekili İbrahim Kaboğlu ve HDP milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu konuşacaklar. Hemen ardından son haftada da bu sefer hukukla mücadeleyi konuşuyor olacağız. Onda da AİHM başvuruları, İLO raporları, BAK davaları ve AYM kararları üzerinden hem imzacı olan hem de bu süreçleri takip eden meslektaşlarımız bize aktarımlarda bulunacaklar. Dolayısıyla dört hafta boyunca bütün bu meseleleri farklı yönlerden gibi gözüken ama aslında bugün de olduğu gibi son derece ortaklıklarla birlikte ele alan kişilerin, kurumların sözlerini yan yana getirmiş olacağız. Ben hem Beraatlar Sonrası Çalışma Grubu'na hem Bir Arada Akademi'ye hem de siz değerli konuşmacılara, kurumlara çok teşekkür ediyorum. İyi ki varsınız, iyi ki bir aradayız. Yolumuz uzun ama devam edeceğimiz de açık. O kararlılığı da bugün de tekrar hepimiz söylemiş olduk. Yolumuz da açık olsun diyorum. Herkese hem burada bizi izleyen dinleyenlere hem de daha sonra dinleyecek olan bütün dostlarımıza, yoldaşlarımıza da selamlarımızı iletiyoruz. Teşekkür ederiz. İyi akşamlar.

Anayasa Mahkemesi Kararının Yıldönümünde

Barış Akademisyenlerinin Demokrasi Mücadelesi

Bağımsız Milletvekili
Cihangir İslam

CHP Milletvekili
İbrahim Kaboğlu

HDP Milletvekilleri
Ömer F. Gergerlioğlu
Gülistan Kılıç Koçyiğit

20 Temmuz Pazartesi Saat 20.00'de
Barış İçin Akademisyenler
YouTube Kanalında

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN DEMOKRASİ MÜCADELESİ[1]

20 Temmuz 2020

Serap Sarıtaş: Arkadaşlar merhaba. Barış İçin Akademisyenler tarafından oluşturulan Beraatlar Sonrası Çalışma Grubu'nun düzenlediği Webinar serimizin üçüncüsüne hoş geldiniz. Öncelikle bugün 20 Temmuz olması vesilesiyle, 20 Temmuz 2015'te Suruç'ta katledilen 33 genç devrimciyi saygıyla anarak başlamak istiyorum. Bu toplantıları düzenlememizin arkasında yatan nedenleri kısaca hatırlatmak isterim. Bundan bir yıl önce 27 Temmuz 2019 tarihinde Anayasa Mahkemesi tarihi bir karar verdi ve 'Bu suça ortak olmayacağız' bildirisini imzalamayı ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirdi. Böylece o zamana kadar yüzlerce barış imzacısı hakkında terör örgütü propagandası yapmak gibi akıl almaz bir iddiayla açılan davalar birbiri ardına beraatla sonuçlandı. Bu durum imza attığı gerekçesiyle haksız ve hukuksuzca işinden edilen yüzlerce akademisyenin görevine döneceği umudunu yarattı. Ne var ki gerek vakıf üniversiteleri tarafından imzacı akademisyenlere yönelik olarak uygulanan ambargo, gerekse de OHAL KHK'leri ile kamu üniversitelerinden işinden edilen akademisyenler hakkında olumlu bir gelişme görülmedi. Diğer bir deyişle, bir yılın ardından OHAL Komisyonu herhangi bir işe dönüş kararı vermediği gibi pasaport ve benzeri konulardaki hak gasplarının da iadesi kasıtlı yöntemlerle yavaşlatılmakta.

İşte biz bu Webinar serisinde hem 2016 Ocak ayından beri yaşadığımız baskıları hem de bu baskılara karşı geliştirdiğimiz direniş yöntemlerini tartışıyoruz. Sendikal, mesleki mücadeleden sivil toplum alanına; parlamenter demokrasi mücadelesinden, adalet için hukuk aracılığıyla mücadeleye, tüm alanlarda Barış Akademisyenleri vardı, var olmaya devam edecek. Zira biz kanun hükmünde kararnamelerle dayatılmaya çalışılan istihdam rejiminin neoliberal dönemdeki güvencesizleşmeyle doğrudan ilişkili olduğunun farkındayız. Ve bu çerçevede sınıf mücadelesi yürüten meslek ve sendikal örgütlerimizde faaliyet göstermeye devam ediyoruz. Yine benzer biçimde, bizler savaş politikalarına karşı çıktıkları için işinden edilen akademisyenler olarak, savaşlar sonucunda yerinden yurdundan edilen insanların yaşadığı, Ege denizinde veya Van Gölü'nde hayatını kaybeden sığınmacıların karşı karşıya kaldığı hak ihlallerinin yalnızca farkında değil karşısındayız da. Diğer bir deyişle atıldık diye evde oturmadık. Barış Akademisyenleri hakikati söylemeye devam ediyor, HALA!

Bugünkü online panelimizin başlığı 'Barış Akademisyenlerinin Demokrasi Mücadelesi'. Gerçi demokrasi mücadelesinin halihazırda verildiği birçok mecra var zaten. Fakat biz bugün parlamenter demokrasiye odaklanacak, bu istisnai koşullarda mecliste sesimiz olan milletvekili arkadaşlarımızı ağırlayacağız. Konuşmacılarımızı şöyle tanıtabiliriz:

Profesör Doktor Cihangir İslam, İstanbul bağımsız milletvekili. Cihangir hoca, ortopedi ve travmatoloji uzmanı olup Şubat 2017 yılında kanun hükmünde kararname ile Kafkas Üniversitesi'nden ihraç edilmiştir.
Profesör İbrahim Kaboğlu, İstanbul CHP milletvekilidir. İbrahim hoca anayasa

1 Etkinliğin kaydına şuradan erişilebilir; https://www.youtube.com/watch?v=awYkLBGQp9k

hukukçusu olup Şubat 2017'de 686 no'lu KHK ile Marmara Üniversitesi'nden ihraç edilmiştir.

Gülistan Kılıç Koçyiğit, Muş HDP milletvekili olup sayın Kılıç Koçyiğit mecliste ve meclis dışında yürüttükleri hak mücadelelerini bizlerle paylaşacak.

Ayrıca saat 8:30'da Ömer Faruk Gergerlioğlu hocamız ki kendisi Kocaeli HDP milletvekili ve şu an bir toplantıda olduğu için biraz geç kalarak katılacak yanımıza. Kendisi de 679 no'lu KHK ile devlet memurluğundan ihraç edilen bir doktor arkadaşımız.

Yönteme dair birkaç bir şey söylemek istiyorum. Yöntem olarak her konuşmacının on dakika süresi olacak ve sorular iki turda yöneltilecek. Son yarım saatte de Youtube üzerinden gelen soruları aktaracağız. Bu noktada Gül Köksal arkadaşımıza ve benimle birlikte Zoom'da teknik destek sağlayan arkadaşımız Emine Sevim'e teşekkür etmek isterim. Ayrıca organizasyonda yardımcı olan Ferda Fahrioğlu arkadaşımıza ve Bir Arada Akademi'ye de desteklerinden dolayı teşekkür ediyoruz. Şimdi eğer bütün konuşmacılarımız hazırsa ilk sorumuzu yöneltiyorum. Sorulara afişteki sırayla, Cihangi hoca, İbrahim hoca ve Gülistan Hanım olmak üzere devam edeceğiz. O sırada Ömer hoca da gelirse o da katılacak. Sorumuz şöyle: Dayanışma ve hak mücadelesine katkıda bulunan vekiller olarak Barış Akademisyenleri'nin bildiriyi imzalamasından günümüze kadar geçen süreçteki ki 20 Temmuz'da ilan edilen OHAL dönemi de dahil olmak üzere partiniz bünyesinde veya bireysel olarak ortaya koyduğunuz mücadeleyi dinleyicilerimizle de paylaşabilir misiniz? Sizce mecliste kanun hükmünde kararnameler ile haksız ve hukuksuzca işinden edilenler yeterince gündem olabildi mi? Olmadıysa ne tür engellerle karşılaşıldı. İlk sözü Cihangir hocaya veriyorum.

Cihangir İslam: Teşekkür ederim. Öncelikle iyi yayınlar diliyorum. Ben de 20 Temmuz 2015'te Suruç'ta katledilen gençlerimizi rahmetle ve saygıyla anıyorum. Bilindiği gibi 15 Temmuz 2016 darbe teşebbüsü ile başlayan süreç 20 Temmuz'da yani kısa bir süre sonra OHAL ilan edilmesiyle devam etti. Hala biz bu OHAL'in bu olağanüstü dönemin ve olağanüstü dönemde yapılan, aslında olağanüstü dönemin de üstünde ondan da daha fazla birtakım uygulamalardan hala şikayetçiyiz ve hala normalize olamadık. Ne oldu, bir hatırlarsak, OHAL ilan edildikten kısa bir süre sonra, aşağı yukarı 80 bin kişilik bir liste ortaya çıktı ve insanlar kamu görevinden ihraç edildi. Daha sonraki uygulamalara bakıyoruz, hükumet bu darbeyi bahane ederek, sadece darbecileri cezalandırmak yerine öyle bir siyaset uyguladı ki hem söz konusu cemaatin darbeye karışmamış kesimlerini hem barış için akademisyenler inisiyatifi koyan arkadaşlara sağdan soldan her kesimden ne kadar muhalefet eden kişi varsa, muhalefet eden akademisyen olsun devlet memuru olsun veya başka kamu görevinde olsun, ciddi bir temizlik işlemine girişti.

130 binin üzerinde kamu görevlisi ama bunun dışında özel üniversitelerin ve özel sektörü de sayarsak 200 binin üzerinde insanın bu şekilde mağdur edildiği ve bundan etkilenen insan sayısının yaklaşık 2 milyonu geçtiği tahmin ediliyor. Barış İçin Akademisyenler bildirisini hatırlarsak, 2 bin küsur imzalı ve özellikle Sur olaylarını, o iki seçim arasında, oradaki devletin tutumunu eleştiren bir bildiriyle ortaya çıkıldı.

Onun arkasından gözaltılar ve işten atılmalar, bu bildiri imzacılarına karşı yapılan haksız uygulamalar gündeme gelince, 611 imzalı hatırlarsanız ikinci bir bildiri ortaya çıktı. Ne dedi 611 imzalı bildiri? Yönetenleri hukuk devletine çağırdı. Anayasayı ve geçerli mevzuatı uygulayarak ancak böyle işlemler yapabileceğini icraya, hükumete, yürütmeye hatırlattı. Ama sonuçta baktık ki her iki bildirinin imzacılarından da ciddi şekilde mağdur edilenler oldu. Tabii ki Barış Akademisyenleri Bildirisi'nden mağdur edilenlerin sayısı ve yüzdesi çok daha fazla. Bunların bir kısmı şifahi olarak emekli olmaya davet edildi. Yani bir anlamda şantaj işlemi uygulandı. Bir kısmı hakkında direkt açığa alma veya işten atma uygulandı. Bir kısmı kovuşturmaya gitti, muhatap oldu. 611 imzalı bildiriden herhalde üç kişi hakkında soruşturma açıldı. Benim duyabildiğim üç kişi, belki daha fazladır. Bir tanesi de benim. Herhangi bir şikayet arz etmiyorum yani imzayı attığım günkü aynı görüşteyim. Zaten ondan sonraki gerek mecliste gerek dışarıdaki mücadelelerimiz de bunu açıkça ortaya koyuyor. Yani bir anlamda 7 Şubat 2017 tarihli 686 numaralı KHK'yi hatırlarsanız orada açığa alındığım gece yarısı ben de aktif siyasete dönmüş oldum bir anlamda. Aslında akademisyenlikle ve düşünsel bir takım Türkiye'nin problemleriyle uğraşıyordum.

Mecliste ne yaptık? Konuşmalarda bunu dile getirdik. Bugün şeyi söyleyeyim. Tabi Anayasa Mahkemesi'nin şu anda tam karar sayısını ve tarihi hatırlamıyorum ama siz onu zikrettiniz veya zikredeceksiniz. Mevcut söylemin ne kadar sübjektif olursa olsun, ne kadar taraflı değerlendirilirse değerlendirilsin ve devleti ne kadar eleştirirse eleştirsin aslında bir şiddete teşvik olarak algılanamayacağı konusunu gerekçelerinde belirtti. Bunu bir ifade özgürlüğü çerçevesine çekti. Fakat elimde detaylı veya elimde daha doğrusu sistemli bir bilgi olmamasına rağmen konudan mağdur olan arkadaşlarımla görüştüğümde şunu görüyorum ki Anayasa Mahkemesi'nin bu kararının yürümekte olan davalara veya insanların akademide işe dönüşlerine herhangi bir etkisi yok. Ya da belirlenebilir, gözlemlenebilir bir etkisi yok. Bu da bize şunu gösteriyor ki aslında Anayasa Mahkemesi'nin aldığı kararların mahkemelerce yani Anayasa Mahkemesi'nin altındaki normal mahkemelerce dikkate alınmadığı, bir anlamda Türkiye'de hukuk devleti sisteminin işlemediği, ifade özgürlüğünün oldukça riskli bir duruma geldiğini bize açıkça ifade ediyor. Gerek İbrahim hoca olsun gerek sayın Gergerlioğlu, gerek Koçyiğit ve daha bir çok insan ve sizler bugüne kadar çok farklı platformlarda bunları sürekli dile getirdik. Barış Akademisyenleri'nin uğradığı haksızlıkları dile getirdik. Yurt dışına gittiysek orada da dile getirdik. Ne zaman bize bir mikrofon uzatılsa bunları dile getirdik. Ancak mecliste şöyle bir sıkıntı var. Mevcut iktidarı bilgisel ve mantıksal olarak, onlara bir şey göstermeniz doğru ve yanlışı göstermenizin çok büyük bir ifadesi yok. Çok büyük bir anlamı yok. Yani sayısal çoğunluklarına güvenerek, son derece akla ve güncel bilgiye uymayan veya buna aykırı olan yasalar veya uygulamalar, sadece ve sadece sayısal üstünlükle gündeme gelebiliyor. Bu da böyle bir hikâye. Aslında tek tek, bir anlamda KHK'ler gibi tek tek bizlerin bir hukuk problemi değil. Bu bir anlamda siyasi rejim problemi. Yani bizler yöneticiler tarafından haksızlığa uğramışız da mahkemeler bizi geri döndürecek tarzında değerlendiremiyorum.

En azından kendi tekil tecrübemden şunu biliyorum ki ben 90'lı yıllarda da üç defa atıldım. Mazlum-Der kurucusuyum. Yani insan haklarıyla uğraşmam dolayısıyla üç defa Ankara Üniversitesi ile, o zaman Ankara Üniversitesi'ndeydim, git-gel yaşadık.

Yani attılar döndüm attılar döndüm sonunda içtihat değiştirdi mahkeme. Onun nedenini de bilemiyorum. Ama az çok işleyen bir hukuk vardı ve ortada bir OHAL yoktu ve bu tekil bir davaydı. Evet bir anlamda mahkemeler bizi görevimize iade etti. Ama bugün uygulanan, aynen 28 Şubat'ta yaşadığımız gibi, yani ideolojinin hukuku belirlediği veya icranın kararlarının yargıyı baskı altında tuttuğu ve kendi icraatına paralel mahkeme kararları istediği ki, 28 Şubat'ın bir anlamda ya da en azından bir tanımı budur. İdeolojinin hukuku belirlemesidir. Yani hukukun üstünlüğünün bir kez daha çiğnenmesidir. Benzer bir süreci yaşıyoruz. Aslında aynı süreci yaşıyoruz. Sürekli ifade etmeye çalıştığım noktalardan bir tanesi de budur. Öznesi ve nesnesinin değiştiğine bakmayınız. O gün 90'lı yıllarda özne ve nesne farklı olabilir ama ilişki biçimi aynıdır. Hukukun çiğnendiği ve başbakanın veya bir cumhurbaşkanının sözlerinin kanun gibi algılandığı, kanunların üstünde direktifler olarak, kanunlara rağmen direktifler olarak algılandığı bir dönemi daha yaşıyoruz. Bizim tarihimiz bu tip uygulamalarla ne yazık ki doludur. Ama ben ifade özgürlüğünü, hukuk devletini, kuvvetler ayrılığını ve çoğulcu demokrasiyi savunmaya bir anlamda mahkum olduğumuzu düşünüyoruz. Hangi görüşten olursak olalım, ideolojimiz ne olursa olsun bu yönde mücadelenin devam etmesini diliyorum. Bundan sonraki mücadelemiz de bu minvalde devam edecek. Şu anda bağımsızım ama bilmeyen arkadaşlarım için söyleyeyim, Saadet Partisi kontenjanından CHP listesinde adaydım ben. Biraz karmaşık bir durum oldu. Şu anda da bağımsız bir milletvekiliyim. Ama bu hem seçim çalışması yaptığımız hem de milletvekilliğini yürüttüğümüz bu iki parti de bu konuyla gerçekten ciddi şekilde ilgilendi. Bunları ciddi şekilde ele aldı. Fakat dediğim gibi duvar gibi tosladığımız, tabirimi mazur görün biraz, kaba oldu ama gerçekten muhalefet olarak duvar gibi tosladığımız bir sayısal üstünlük meselesi var.

Haklı olmak, güç ve hak karşılaştırılır, evet haklı olmak güçlü olmaktan daha iyidir ama en iyisi haklıyken güçlü olmaktır. Bir gün güçlüyü de gücü de haklı durumumuzu kaybetmeden, bu ahlaki konumumuzu kaybetmeden gücü de kendi lehimize döndürürsek umuyorum ki hem bu rejimi, yani demokratik olmayan, ifade özgürlüğünü engelleyen, hukuk devletini tehdit eden bu rejimi değiştireceğimizi umuyorum. Türkiye'yi de daha iyi günlerin beklediğini ummak istiyorum. Bu ümit içinde yaşıyorum diyelim. Teşekkür ederim.

Serap Sarıtaş: Çok sağ olun. Şimdi sözü İbrahim Kaboğlu hocamıza veriyorum.

İbrahim Özden Kaboğlu: Hepinize iyi akşamlar diliyorum. Ben de 20 Temmuz katliamı ile başlıyorum. Gençlerimizin katledildiği 20 Temmuz 2015. Bu tarih günümüz açısından da çok önemli. Çünkü bilindiği gibi 20 Temmuz Suruç Katliamı, 7 Haziran seçim sonuçlarını hazmedemeyen ya da ona tepki gösteren AKP'nin bir tür Anadolu'yu kana bulayan o toplu saldırılar zincirinin ilk halkasını oluşturmaktadır. Ondan sonra Ankara Gar Katliamı'na kadar kitlesel saldırılar, katliamlar oldu. O sırada Erdoğan, anayasa 616'yı zorlayarak bir tür anayasa darbesi yaparak 1 Kasım seçimlerine götürdü Türkiye'yi ve sonradan da 15 Temmuz darbe girişimi oldu, 20 Temmuz gecesi olağanüstü hal ilan edildi, sonra anayasa değişikliği yapıldı 16 Nisan günü olağanüstü ortam ve koşullarda oylanan anayasa değişikliği yapıldı. 9 Temmuz 2018 günü de bu anayasa değişikliği yürürlüğe konuldu. Onların cumhurbaşkanlığı hükumet sistemi adını verdikleri, benim ise monokrasi dediğim, tek kişinin yönetimi

zaten anayasa 104'te öyle yazıyor, cumhurbaşkanlığı ile hükumeti birleştiriyor ve tek kişiye veriyor. Bu bakımdan baktığımız zaman bu anayasal düzeni biraz önce Cihangir hocanın bir miktar açtığı, betimlediği, somutlaştırdığı, anasayal düzenin öğelerini somutlaştırdı, ben buna 15 Temmuz anayasası adını veriyorum. Çünkü 15 Temmuz darbesinin ürünü.

15 Temmuz darbe girişimi olmasaydı öyle bir Osmanlı cumhuriyet tarihinin bir tür anayasal siyasal kazanımları çerçevesinde yer alan kurumları ve kuralları yok edici bir düzenleme yapılamayacaktı. Osmanlı diyorum özellikle çünkü hiç tarihimizde tek bir kişinin yönettiği bir dönem olmamıştır. Askeri dönemlerde bile hükumet kurulmuştur mutlaka. Ama burada bu yok. Tek karar mekanizması bırakıldı, kolektif karar mekanizması olarak bütün siyasal karar mekanizmaları lağvedildi anayasa değişikliğinde. Yalnız Milli Güvenlik Kurulu bırakıldı ve Milli Güvenlik Kurulu'nun siyasetin beklentilerine ya da siyasetin beklentileri doğrultusunda nasıl araçsallaştırıldığına ve öyle devam edildiğine biraz sonra değineceğim. Demek ki konu bugünün konusu değil. Esasen benim 2015 anayasasızlaştırma dönemi dediğim döneme uzanıyor. Hatta 2004-2014 cumhurbaşkanlığı seçimlerine, 2020'ye kadar son beş yıl Türkiye beş yıl altı yıl Türkiye'sine yayılıyor. Buradan konuşmamı iki başlık altında toplayabilirim. Bu genel girişten sonra birincisi, doğrudan doğruya bizim ve özellikle benim Cumhuriyet Halk Partisi olarak, mecliste ikinci parti fakat Anayasa Mahkemesi'nin kapısını çalan tek parti durumunda şu anda. Sürekli anayasa mahkemesine gitmekteyiz. Birincisi Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine karşı ikincisi yasalara karşı. Fakat düne kadar, mesela meclise girdiğim tarihte ilk düzenleme 701 sayılı KHK idi, 8 Temmuz 2018 tarihli resmî gazetede yayınlanmıştı. Sonra o 31 Ekim'de yasaya çevrildi, 7150 sayılı yasa ve onu hemen Anayasa Mahkemesi'ne götürdük. Hatırlayacaktır vekil arkadaşlar, onlar da çünkü var komisyonların bir kısmında. Mesela belki adalet komisyonları vardı 7145 sayılı yasa ilk yasa meclise girdiğim zaman, bu OHAL'i üç yıl süreyle uzatan yasa. Tabi orada az önce değindiğimiz üniversitelere dönse de kendi üniversitesine dönemiyor biçimindeki bu engeli koyan yasa ve bunu da anayasa mahkemesine götürdük. Tabi ben bu yasayı OHAL'i kalıcı hale getiren düzenlemeler şeklinde nitelendirmiştim. Yine bu çerçevede 7148 sayılı karayolları trafik kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanunu da Anayasa Mahkemesi'ne götürdük. Orada bir kazanımımız oldu. Bu güvenlik soruşturmasıyla ilgili düzenlemenin, düzenleme alanının daraltılması, bir iptal aldık orada. Doğrudan doğruya bizleri ilgilendiren bir durum. Sonra yine Cihangir hoca ve Gülistan Hanım, Ömer Faruk hoca gelirse o da hatırlayacaktır. Mesela çok iyi direndiğimiz 7151 sayılı sağlık emekçileri ile ilgili torba yasa. Onu da Anayasa Mahkemesi'ne götürdük. Daha sonra 24 Ekim tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 7188 sayılı, hani yargı reformu yapıyoruz biçiminde kamuoyunu bir tür yanlış bilgilendireci açıklamalarla oyaladıkları metin. Orada biliyorsunuz pasaport hakkı, polisin takdirine bırakılarak anayasa madde 23'e tamamen aykırı olarak tanındı. Çok direndik ama olmadı. Anayasa Mahkemesine götürdük.

Bunun gibi doğrudan doğruya bizleri, KHK'zedeleri ilgilendiren, KHK düzenlemeleri ve KHK düzenlemelerini sürekli hale getireceği yasal düzenlemeleri, diğerleri gibi hep anayasa mahkemesine götürdük. Tabi burada benim bir bakıma duygusal demeyeyim ama tarihsel bir konumum oldu. Öyle ya ben de mağduruyum. O yasal

düzenlemeler karşısında hukuki bir sorumluluğum olmadığı halde acaba dilekçe nasıl daha mükemmel olabilir biçiminde çok yoğun bir çaba gösterdim, gösteriyorum. Mesela 701 sayılı KHK için, burada odamdan 12 saat süreyle hiç çıkmadan, nasıl son şeklini verebilirim diye canhıraş çalıştığımı hatırlıyorum. Bunun gibi bu sürecin devam etmesi, tabi bizim açımızdan bu Anayasa Mahkemesi sürecinin işletilmesi çok önemli. 7242 sayılı infaz kanunu gerçi geçen hafta Anayasa Mahkemesi 7'ye karşı 9 oyla şekil yönünden aykırılık yok dedi ama esasa ilişkin başvuru da yaptık. Orada çok umutluyum, kısmen de olsa o büyük haksızlıklar yaratan af yasasını kısmen de olsa iptal edebileceğini düşünüyorum. Çoklu baro tabi konumuz olmamakla birlikte sizin sorduğunuz genel sorunun içerisinde. Çünkü çoklu baro anayasaya tamamen aykırı ve bir tür 15 Temmuz anayasasıyla kurulan, tek kişi yönetiminin monokrasinin pekiştirilmesi ve onun uzun vadeli olabilmesi için ne kadar muhalefet birimi varsa, o birimlerin yok edilmesini amaçlayan bir yasal düzenlemedir. Burada bu sürece ilişkin tabii ki sorular olursa onları yanıtlamaya hazır olacağım.

Ben daha teknik bilgilerle meşgul etmeyeceğim izleyicileri. Fakat şuna özellikle dikkat çekmek istiyorum. MGK'nin durumuna. Milli Güvenlik Kurulu dedim ki tek kollektif siyasal karar mekanizması olarak muhafaza edilmiştir anayasada. Ama o da aslında araçsallaştırılmış oluyor. Çünkü hatırlayacaksınız bizimle ilgili OHAL KHK'leri 786 ve diğerlerinde olduğu gibi 7151 sayılı o sağlık emekçileri ile ilgili yasada hep şöyle ifadeler kullanılıyor: Milli Güvenlik Kurulu'nun karar verdiği terörle iltisaklı yapı filan. Oysa Milli Güvenlik Kurulu'nun anayasa madde 118'e göre karar verme yetkisi yok. Yani Milli Güvenlik Kurulu bir karar mercii değil. Milli Güvenlik Kurulu, sadece hükumete öneride bulunur. Bunu özellikle vurgulamak isteyişimin nedeni şu. Bizimle ilgili KHK'ler aslında tamamen yargısız infaz ve yargı makamlarının karar vermesi gereken hususlardı. Ama onu yapmadı, kendisi de yapmadı, Milli Güvenlik Kurulu'nu kullandı ve kullanmaya devam ediyor. Oysa Milli Güvenlik Kurulu bir karar mercii değil. En azından biz karar verdik demeliydi. Hükumet olarak buna karar verdik demeliydi ama bir tür sorumluluğu başkasına atıcı bir yaklaşım söz konusu. Tabi burada bir hususa daha değinerek genel bir toparlama yapmak istiyorum. Bu süreç, Cihangir hocanın da söylediği gibi uzun sürecektir. Uzun soluklu bir demokratik hukuk devleti mücadelesi içerisindeyiz. Çünkü Anayasa Mahkemesi kararından BAK'la ilgili söz ettiniz. Bu kararı yerden yere vuran konuşmalar oldu. Vatan hainliğiyle suçlayan konuşmalar oldu. Bu açıdan şu andaki meclis, esasen Anayasa Mahkemesi'nin çok gerisinde. O bakımdan bizim yürüteceğimiz mücadele esasen, evet hem hukuk olacak hukuk yoluyla demokrasi mücadelesi olacak fakat hukuk ve siyaset diyalektiğini birlikte götürmek durumundayız. Çünkü bu sayısal dengesizlik değişmediği sürece bizim, burada bir tür ölesiye mücadele veriyoruz, çünkü riskli bir ortamdayız ama yine kesinlikle geri adım atmıyoruz. Bu ölesiye mücadelede esasen meclis içi mücadelenin kesinlikle yetersiz kalacağı ve meclis dışı mücadeleyi de yani toplumsal savaşımla bunun takviye edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunun için de bu tür bilgi paylaşımları, bilgi ağları, bilgilenme ağlarının sürekli kılınması gerekiyor. Çünkü direnebildiğimiz ölçüde dayanışma ağlarını genişletebiliriz, toplumu örgütleyebiliriz ve sivil toplumla siyasal toplum iletişimini kurabiliriz. Öyle ki mesela önceki hafta barolar bir dernektir diyen hukukçu milletvekilleri oldu. Bilgi kirliliğine bakın. Cehalettense felaket tabi ki ama cehaletten değilse ahlaklı olmamak dürüst davranmamak. Oysa kamu niteliğindeki meslek kuruluşları kamu tüzel kişilikleridir

ve onlar meslek kuruluşudur. Dernek, sendika, vakıf ise farklıdır. Bu nedenle bu demokrasini mücadelesini yürütürken bilgi temelli yürümek her zaman daha güçlü olmamızı sağlar. Bu vesileyle bu toplantıyı düzenlediğiniz için teşekkür eder, biraz sonra varsa soruları yanıtlamaya hazır olduğumu belirtmek isterim.

Serap Sarıtaş: Çok teşekkür ederiz hocam. Birazdan ikinci turda birlikte olacağız tekrardan. Şimdi ben sözü sayın Gülistan Kılıç Koçyiğit'e vermek istiyorum... (34:13) Ömer Bey merhabalar. Gülistan Hanımı dinliyorduk şimdi ilk tur sorular için ama onun yayınında bir sorun var. Siz bizi duyuyor musunuz?

Ömer Faruk Gergerlioğlu: Ben duyuyorum Serap Hanım.

Serap Sarıtaş: O zaman biz size ilk soruyu yönlendirelim. O arada Gülistan Hanımın bağlantısıyla ilgili sorunu çözelim. Kısaca siz girmeden önce ben soruyu diğer arkadaşlara yönelttim. Şöyle. Dayanışma ve hak mücadelesine katkıda bulunan vekiller olarak, Barış Akademisyenleri'nin bildiriyi imzalamasından günümüze kadar geçen süreçte partiniz bünyesinde veya bireysel olarak koyduğunuz mücadeleyi dinleyicilerimizle de paylaşabilir misiniz? Sizce mecliste KHK'lilerle ilgili yeterince gündem yapılabildi mi? Yapılamadıysa ne tür engellerle karşılaştınız, bizimle paylaşır mısınız? Buyurun söz sizde.

Ömer Faruk Gergerlioğlu: Tabi. Program 9'da başlayacaktı herhalde biraz daha erkene mi aldınız?

Serap Sarıtaş: 8'deydi hocam.

Ömer Faruk Gergerlioğlu: 8'de miydi? Pardon ben...

Serap Sarıtaş: Sorun değil, yoğunsunuz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu: Tam da Ankara'da bir OHAL toplantısındaydık. Oradan erken çıkıp koşturup geldim. Kusura bakmayın. Değerli arkadaşlar herkese merhaba. Tabi iki yıldır milletvekili olarak çalışıyorum. Öncesinde de KHK ile ihraç edilen birisi olarak hem medya alanında hem de sivil toplum alanında elimizden geldiği kadarıyla yoğun bir şekilde gayret sarf ettik. KHK'lerin hukuksuzluğunu, anayasaya aykırılığını yoğun bir şekilde vurgulamaya çalıştık. Ardından Kocaeli milletvekili olarak 24 Haziran seçimlerinde Halkların Demokratik Partisi'nden meclise girdim. Tabi meclise girdikten sonra biz yoğun bir çalışmaya girdik. Özellikle KHK'lilerin bana çok başvuracağını tahmin ediyordum. Öyle de oldu. Yoğun bir başvuru aldık. Biz de yoğun bir çalışma içerisine girdik. Öncelikli olarak arkadaşlarımızı bir araya getirmeye çalıştık. Sekiz HDP'den, bir bağımsız Cihangir İslam, bir de CHP'den İbrahim Kaboğlu olmak üzere 10 KHK'li vekil olarak meclisteyiz. Arkadaşlarımızla ilk önce bir grup oluşturarak ortak bir çalışma yaparak ilerleyelim dedik. Bu konuda bazı ortak çalışmalara imza attık. Ardından basın toplantılarıyla bunları gündem ettik, mecliste ortak bir basın toplantısıyla. Mecliste 10 KHK'li vekilin olduğunu ve KHK'lileri işinden atmakla, vatandaşlıktan atmakla, hayatın dışına atmakla hiçbir yere varamayacaklarını söyledik. Ve siz bizi işimizden ve

sosyal hayatımızdan atmaya çalıştınız ama millet bizi TBMM'ne getirdi ve yaptığımız zulmün içyüzünü de biz burada millete anlatacağız, sizin terörist ilan ettiği bu kişiler, millet eliyle milletin meclisine getirilmiştir. Biz de bunun sonrasını getireceğiz dedik.

Tabi sonrasında ben farklı farklı gruplarla görüşmeler yapmaya çalıştım. Arkadaşlarımıza çağrılar yaparak tüm milletvekilimize, farklı gruplarda ilk önce bir beyin fırtınası olsun diye, KHK'li akademisyen, Barış Akademisyenleri, öğretmenler, hukukçular, mühendisler gibi meslek gruplarına ayırarak, arkadaşlarımızla mecliste uzun uzun toplantılar yaptık. Belki buna katılan arkadaşlarımız vardır. Ankara'dan veya İstanbul'dan Kocaeli'nden gelen akademisyen arkadaşlarımız oldu. Uzun süre saatler süren toplantılar yaptık neler yapabiliriz anlamında. Ve ardından tabi süreç hızla devam etti ve biz milletvekili olarak yapmamız gerekenleri yapmaya çalıştık. KHK'lilerin çok yoğun sorunları vardı. Soru önergeleriyle bunları gündeme getirmeye başladım. Şu ana kadar 2300 civarında soru önergesi verdim ve bunların çoğu KHK'lilerin yaşadığı sorunlar, A'dan Z'ye işten ihraçlara, OHAL Komisyonu, cezaevi süreçleri, gözaltı merkezlerinde yaşadıkları gibi veyahut da sosyal hayatta vatandaşlık hakkının ihlal edilmesiyle ilgili çok ciddi önemli sorunlar. Bunları hep bakanlıklara bildirdik. İçişleri, Adalet ve Aile Bakanlığı olmak üzere. Hemen her bakanlığa bildirdiğimiz KHK'lilerle ilgili çok çok önemli sorunlar oldu. Bunun peşine düştük. Kimisine cevap vermediler, onları medya önünde teşhir ettik ve birebir görüşmeler yaptık. Birçok yetkili ile birebir görüşmeler yaparak sorunları çözmeye çalıştık. Ben bazen bakanlarla, mesela bu süreç içinde Milli Eğitim Bakanı sayın Ziya Selçuk'la çok zorlayarak bir randevu aldım. Orada hem 55 bin öğretmenin hem de akademisyenlerin durumunu ifade ettim ve sayın bakan herkes sizden bir çözüm bekliyor, hani bir umut olarak geldiniz bu konuda tüm eğitimcilere yönelik bir söylem bir adım atmanız gerekiyor dedim. Onun dışında KHK'lerden sonra devam eden güvenlik soruşturmalarıyla ilgili, biliyorsunuz ki KHK'ler güvenlik soruşturmalarıyla devam ediyor. Onlarla ilgili yoğun bir şekilde baskı yaptım. Birçok KHK'linin çocuğunun da güvenlik soruşturmasında mağdur edilerek KHK'lilerin nesiller boyu devam ettirilmeye çalışıldığını anlattım sayın bakana. Birçok bilgi belge eline rapor falan da verdim. Daha sonra Adalet Bakanı ile de bir görüşme yaptık, sayın Abdülhamit Gül'le. Onda da KHK'ler ve cezaevlerinde yaşanan sorunlar, çok önemliydi.

Yargıdaki adaletsizlikler, her ne kadar o yargı bağımsızdır ben ne karışırım dese de hepimiz biliyoruz ki hakimler savcılar, onların emri altında ve istedikleri kararları çıkarabiliyorlar. Her ne kadar bize yargı bağımsızdır, şu yargı meselesini bana niye söylüyorsun dese de biz içimizi döktük orada. Adalet Bakanı'na hem bu KHK'lilerin hukuksuz olduğunu hem de yargısal anlamdaki birçok sıkıntıyı ve aynı zamanda da cezaevlerindeki inanılmaz ihlalleri, sağlık alanındaki, eğitim alanında ve diğer binlerce ihlalden çeşitli örnekler sunarak kendisine ilettim. Aynı zamanda KHK'li hukukçular biliyorsunuz avukat olamıyorlar. 10 bine yakın bir hukukçu var. Akademisyenler veyahut da sonradan, KHK'den, hukuk bitiren KHK'liler avukat olamıyorlar. Bu konuyu da ısrarla gündeme getirdim. Hatta ya işte takipsizlik, beraat almışsa biz onun önünde durmayacağız gibi beyanları oldu. Ama sonrasında ben de şaşırdım açıkçası, hani takipsizlik beraat alan bir sürü insan avukat olamıyor. Hani bu sözünüze güvenelim mi insanlar tekrar başvuru yapsın mı dediğimde, evet evet tabi falan gibi laflar ettiler ama ondan sonrasında da tabii emir onların elinde değil.

Bütün yetki, emir biliyorsunuz külliyenin elinde. Onların hem Milli Eğitim Bakanı hem de Adalet Bakanı ziyaretlerimizde acziyetlerini çok açık bir şekilde gördüm. Kendi bakanlıkları hakkında söz sahibi değillerdi. Sarayın emirlerine baktıklarını çok iyi bir şekilde anlayabiliyorduk. Ben birçok genel kurul konuşmamda hem Barış Akademisyenleri'nin durumunu hem yüz binlerce KHK'linin durumunu çok ayrıntılı bir şekilde gündem ettim. Belki tartışmalı genel kurul toplantılarımız oldu KHK'lilerin uğradığı mağduriyetleri yoğun bir şekilde anlattım. Hatta kimisi hakkında AK Parti'li yetkililer işe 'nasıl olur öyle bir şey, evrakları ver, bilgi belge ver araştıralım' dediler ve araştırdıkları zaman tüm söylediklerimizin doğru olduğu ortaya çıktı. Cenk Yiğiter'in KHK ile ihraçtan sonra üniversiteye öğrenci olarak bile kabul edilmediğini sert ifadelerle söyledik.

Diğer arkadaşlarımızın yine o dönem yaşadıkları, biliyorsunuz süreç içinde adliyelerde sürekli duruşmalar, can sıkıcı süreçler, üzücü yargılamalarla ilgili eleştirilerimizi açık bir şekilde belirttik. Hukuk dışı uygulamalarını net bir şekilde vurgulayarak eleştirdik. Tüm bakanlıkların yapmış olduğu bu ihlalleri net bir şekilde hem genel kuruldaki görüşmelerimizde söyledik hem de basın toplantılarımda söyledim. Ben yoğun bir şekilde basın toplantısı yapıyorum ve bu basın toplantılarında hem KHK'lilerin sorunları hem cezaevi sorunları çok yoğun bir gündem maddesi oluyor. Ceza Tevkif İşleri Genel Müdürlüğü ile sürekli bir temasımız var. Birçok genel müdürlük bakanlıkla görüşmelerimiz oldu bu süreç içinde. Kimisi ile telefonla kimisi ile mecliste, kuliste, genel kurulda, geldikleri komisyonlarda bu ihlalleri yoğun bir şekilde söyledim. Yine İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesiyim ve bu komisyonun ilk toplantısında bir alt komisyon kurulması gerektiğini söyledik. Arkadaşlarımız ve CHP'den Sezgin Tanrıkulu da komisyon üyemizdi. OHAL ve KHK mağduriyetleri alt komisyonu kuralım dedik çünkü bu konuda sürekli anlatıyoruz, büyük mağduriyetler var. Arkadaşlar bu hususu mutlak surette bir alt komisyonun değerlendirmesi gerekir dedi. Tabi oldukça bizim İnsan Hakları İnceleme Komisyonu toplantılarımız tartışmalı geçiyor ve Ak Parti – MHP çoğunluğuyla maalesef bu komisyon kurulmadı. Yoksa şu anda biz bu komisyona çok yoğun başvuru götürüyoruz. İnanılmaz başvurular bunlar. İnsanların sosyal yardımlaşma alanındaki isteklerini reddeden, engelli KHK'lilerin engelli ailenin bakım aylığını kesen uygulamalar, işyeri açan bir KHK'linin belediye tarafından engellenmesi, tapuda KHK'linin alım satım konusunda sıkıntılar yaşaması, bankada işlem yaparken aşağılanması hesap açılmaması, böyle bir terörist muamelesi yapılması, kredi kartı verilmemesi, kredi verilmemesi, yurt dışından gelen paranın KHK'liye verilmemesi gibi uygulamaları İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na sürekli götürüyorum ve şu anda belki siz bunları görmezden geliyorsunuz ama bunlar inanılmaz sosyal soykırım örnekleridir, Nazi uygulamalarıdır, kabul edilecek davranışlar değildir. Şu anda bunları belki örtbas etmeye çalışıyorsunuz ama yarın öbür gün bunlar mutlaka Türkiye tarihine geçecektir diyoruz.

Yine biz sivil toplumda arkadaşlarımızla yaptığımız, akademisyen Bayram Erzurumluoğlu arkadaşımız Adıyaman Üniversitesi Sosyoloji'den, üç yıldır OHAL çalışmaları yapıyoruz ve bunları raporlaştırıyoruz. Binlerce kişi ile yapıyoruz. En az 3 bin kişi, 3.305 kişi ile bunu yaptık. 1667 sayfalık bir rapor oluşturduk ve bu rapor hem İstanbul'da bir basın toplantısında açıkladık. Murat Sevinç hocamız da oradaydı, orada

bir konuşma yaptı. Hem de mecliste raporun ayrıntılarını hem genel kurulda hem basın toplantısında kamuoyuna açıkladım, milletvekillerine açıkladım. Oldukça sert ifadelerle eleştirerek açıkladık.

Yine KHK platformları kurulması için birçok şehre gittim, milletvekili sıfatıyla. Adana, Mersin, İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa derken 28 ile ulaşan KHK platformlarında farklı her kesimden KHK'lilerin bir araya gelmesi için bir gayret sarf ettik. Sosyal medyada bu arkadaşlarımıza yardımcı olduk. Çok önemli gündemler oluştu. Haluk Savaş bir akademisyen biliyorsunuz. Hem ihraç sonrası hem de cezaevine atılması, daha sonra gayrı insani çok muameleye uğraması sonrası biliyorsunuz genç yaşta kanser olmuştu. hocamız da bu platformlara çok destek verdi ve onun sesini de mecliste duyurduk. Pasaport meselesi olduğunu biliyorsunuz. Kanser olduktan sonra pasaport alamıyordu. Mecliste ben bu konuyla ilgili hem basın toplantısı yaptım hem de genel kurulda bir konuşma yaparak bu konuyu eleştirdik ve bu konu kamuoyunda büyük tepkisiyle çözüldü ve daha sonra çok ısrarla bu pasaport meselesini gündeme getirdikten sonra da biliyorsunuz takipsizlik, beraat alanlar, soruşturma geçirmeyenlerin pasaport alması önündeki engeller bir yasayla kaldırıldı. Bunlar da sanırım biraz yoğun baskılar sonrası oldu. Pasaport konusunda defalarca soru önergesi verdim ve sürekli peşine düştük. Medyada haber yaptırdık. Baskı unsuru oldu. Hocalarımızla belki beraber olmuştur. Ankara'da Nüfus Müdürlüğü'ne giderek pasaport başvurusu eylemi yaptık. Bütün bunlar tabi bir baskı oluyor. Belki o zamanlar hocalarımız, arkadaşlarımız belki biraz umutsuz bakıyordu, 'ne olacak bundan' falan ama bütün bunlar ister istemez iktidar üzerinde bu gayri insani gayri hukuki yaptırımlarının dünyaya yansıması açısından önemli bir baskı oluşturuyordu. Çünkü biz sürekli dünyanın hiçbir yerinde böylesi uygulamaların olmadığını, olamayacağını inanılmaz vahşi uygulamalara imza attıklarını, bir soykırım yaptıklarını söyleyerek çok sert bir şekilde eleştiriyorduk. Birebir de kulislerde Ak Parti'li milletvekilleriyle konuştuğumuz zaman bizim karşımızda konuşamadıklarını, suskun kaldıklarını da görüyorduk işin doğrusu.

Bütün bunlardan sonra yurdun birçok yerinde panel konferanslara da katıldık milletvekili sıfatıyla. Oralarda da bu konuları gündem ettim. Ve ayrıca şunu da yaptık arkadaşlar. Yurtdışı temaslar olarak AB ülkelerinin 16 temsilcisi AB elçiliğine beni bir keresinde davet ettiler. Orada KHK'lilerin uğradığı sorunları anlattım. Sayın Büyükelçi Christian Berger bizi kabul etti. Ben ikinci yıl OHAL raporumuzu ve İngilizce çevirisini de kendisine takdim ettim. Uzun uzun konuştuk. Batı'nın bundan haberdar olmadığı söylenemez çünkü sayın Berger biz konuşmasında, işin doğrusu raporunuz evet çok önemli, çok ciddi çalışmışsınız ama burada şu anlattığınız konulardan, akademisyenlerin hocaların tüm durumlarından haberdarız çünkü bizim büyükelçilik binamızda çalışan Türk KHK'liler de var. Onların nasıl gayri insani muamelelere maruz kaldığını görüyoruz Ömer Bey dedi. Benim için çarpıcı bir cümleydi. Yani Batı, her şeyden haberdar. Neyin ne olduğunu çok iyi biliyor. İşte birtakım kaygılar, mülteci, şu bu ayrı bir konu ve aynı zamanda birçok, bizi ziyaret büyükelçilik yetkilileriyle de uzun görüşmeler, derin görüşmelerde, mesela Hollanda, İsveç, kuzey Avrupa ülkelerinde bilhassa onlar Türkiye insan haklarını sorunlarını yakından takip etmek için şahsımı ziyaret etmişlerdi. Onlarla makamımızda uzun uzun bunları konuşarak raporlarımızı takdim ettik. Birebir uzun konuşmalardı

ve gerçekten ne kadar medyadan takip ediyor olsalar da işin vahametini orada o konuşmalarda daha iyi anladıklarını gördüm. Ben yaklaşık makamımızda ağırladığımız 12 civarında büyükelçilik yetkilisi oldu. ABD, Çin, Almanya, Fransa ve kuzey Avrupa ülkelerinden birçoğunun temsilcisi gelmişti. Tüm netliğiyle anlattım, tüm yaptığımız çalışmaları, somut örnekleri, akademisyenlerimizin yaşadıklarını, tüm bu gayri hukuki süreçleri hepsini ayrıntılı bir şekilde anlattık.

Serap Saritaş: Evet hocam çok teşekkür ederiz. Bir kısmını da mücadele olanaklarını, şimdiye kadar neler yaptık, onlardan neler öğrendik diye ikinci turda da konuşabiliriz. Çok sağ olun. Biz zaten takip ediyoruz, çabalarınızın da çok farkındayız. Çok sağ olun. Şimdi sözü Gülistan Hanıma vermek istiyorum.

Gülistan Kılıç Koçyiğit: Merhabalar. Demin de bir teknik sorun yaşadım, öncelikle kusura bakmayın. Ben de sözlerime 20 Temmuz 2015 yılında Suruç'ta yitirdiğimiz 33 düş yolcusunu anarak başlamak istiyorum. 20 Temmuz aslında bu ülkenin dönüm noktasıydı. Bugünkü karanlığın başlangıcı aslında orada atıldı ve biz o günden beri de çok ciddi bir şiddet sarmalının, hukuksuzlukların, bir anayasasızlık sürecinin de içinden geçiyoruz ve buna karşı da mücadele etmeye çalışıyoruz. Bir hikâye var Nasreddin Hoca damdan düşmüş 'doktoru çağıralım' demişler, yok demiş, 'bana damdan düşen birini getirin'. Ben de bir KHK'liyim onu söyleyeyim. 677 sayılı KHK ile ihraç edilmiştim. Akademisyen değilim bir kamu emekçisiyim. Hem ben hem eşim, o da 678'li KHK ile ihraç edilmişti. Aslında o günden beri de bu sürecin bir parçasıyız. Tabi Ömer hoca gibi belki birinci gündem yapma noktasında eksikliklerimiz var onu ifade edelim. Fakat bu birazcık yaşadığımız siyasi atmosferle de çok ilişkili bir şey. Gerçekten içinden geçtiğimiz süreci çok kaotik, bütün toplumsal alanlara dönük, bütün demokratik kitle örgütlerine dönük ve bütün aslında demokrasi odaklarına dönük çok kıyıcı bir zalimane bir süreç var, bir yönelim var.

Biz aslında hem Barış Akademisyenleri'ne yönelik olan süreci hem de genel KHK sürecini aslında bunun bir parçası olarak okumak durumundayız. Toplamda kurulmaya çalışılan yeni düzenin yeni nizamın taşlarını döşemeye dönük her bir adım. Yani 130 bin insanın ihraç edilmesi de böyle, barışın kriminalize edilip Barış Akademisyenleri'nin kürsülerinden uzaklaştırılmaları meselesi de öyle. Keza Anayasa Mahkemesi'nin bir hak ihlali kararı vermiş olmasına rağmen ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmiş olmasına rağmen henüz hala görevlerine iade edilmemiş, hiçbir zararları tazmin edilmemiş, maddi ve manevi hiçbir zararlarının tazmin edilmemiş olması da bu sürecin bir parçası. Ne yaşıyoruz? Aslında İbrahim hoca söyledi, çok iyi bir şekilde. Bir anayasasızlık süreci yaşıyoruz bir normsuzluk süreci yaşıyoruz. Belirsiz, muğlak, keyfi ve tamamen aslında devlet olma olgusunu ortadan kaldıran bir sürecin adım adım gittikçe yerleştiğini görüyoruz. Biz buna faşizmin kurumsallaşması diyoruz. Kendi partimizde kullandığımız, en azından kavramsallaştırma açısından ki birçok kesim de böyle ifade ediyor. Gerçekten aslında tek adam rejimini bütün bir toplumsal yaşama karşı yürüttüğü amansız saldırının parçalarını oluşturuyor, bu ve diğer ayakların her birisi.

Biz Hakların Demokratik Partisi'nde 8 milletvekiliyiz KHK'li olarak. İbrahim hocam CHP'den ve sayın Cihangir İslam da Saadet Partisi'ndeydi şimdi bağımsız milletvekili.

Yani toplamda 10 KHK'li milletvekiliyiz. Bu anlamda en fazla KHK'li milletvekilinin temsil edildiği parti partimiz. Sadece bu da değil aslında, daha sonraki sürecin yerel yönetim seçimlerinde de birçok arkadaşlarımız adaydı hem belediye eş başkanlıklarına hem belediye meclis üyeliklerine ama biliyorsunuz orada da bir hukuksuzluk yaşandı ve bu hakları gasp edildi. Yani seçilme hakkı biz KHK'liler açısından fiilen ortadan kalkmış durumda. Aslında seçme hakkımız da böyleydi. İstanbul seçimlerinde seçme hakkımız da aslında tartışmaya açılmıştı. Bu anlamda en temel yurttaşlık haklarımızın sorgulandığı ve bu haklardan soyutlanarak bir arafta, aslında olmayan bir pozisyona doğru sürüklendiğimiz, hukuken yok olmaya doğru itildiğimiz bir sürecin de adım adım ilerlediğini görüyoruz. Burada belki birkaç (? 58:24) yapmak gerekiyor. Barış Akademisyenleri özelinde söylersek birincisi, süreç içerisindeki örgütlülüklerini sağlamış olmaları, alternatif mecraları kurmuş olmaları, alternatif kürsüleri, alternatif akademileri kurmuş olmaları, üretmenin ve topluma faydalı olmanın yegâne merciini sadece bir devletin bürokrasinin ya da sistematiğinin içinde değil de aslında toplumun bağrında bilginin üretileceğini ve toplum için üretileceği meselesini gerçekten iyi ortaya koydular. Bu anlamıyla hepinizi her birinizi ayrı ayrı tebrik ediyorum. Çünkü biz şunu gördük aslında. Bu bize de dayatılmış bir şey.

Devlet dışında ya da devletin sistemi dışında bir sistemin olamayacağına inanmışız. Böyle yaşamışız ve buna ikna olmuşuz. Oysa ki aslında toplum gerçekten kendi kendisini yönetebilir, kendi kurumsallığını inşa edebilir ve bütün bilgi üretme süreçlerini çok daha kolektif, çok daha yatay, çok daha anti hiyerarşik bir biçimde, çok daha cinsiyetsiz bir şekilde aslında üretebilir ve toplumun yararına sunabilir. Öncelikle barış akademisyenleri, mücadelede bunu gösterdiler ve bunu kanıtladılar. Bence bu çok önemli bir kazanım. Bunu bir yere yazmamız gerekiyor. İkincisi, çok uzun süredir bu neoliberal politikaların, kapitalizmin bize dayattığı bireycilik, bencillik, her koyun kendi bacağından asılır anlayışına karşı bir kolektif dayanışmayı bir kolektif yaşamı birlikte üretmeye ve birlikte tüketmeye aslında bize öğretti bu sürecin kendisi. Ben bu açıdan da çok önemli örnekler olduğunu düşünüyorum. Mersin'deki Kültürhane bunlardan biriydi. Birçok farklı yaklaşımlar oldu. Kooperatif deneyimleri var vs. Bütün bunları üst üste koyduğumuz zaman aslında başka bir hayatı örüyoruz. Örülüyor yavaş yavaş. Bu çok önemli. Bu da aslında AKP'nin ezberini bozan bir şey. Yani onların tamamen düşündüklerinin dışında başka bir mecra açılıyor. Başka bir hayat açılıyor ve başka kanallar açılıyor. Bu ezberi bozuyor. Bunu söylemek gerekiyor. Eksik olan yön nedir? Ona bakarsak şimdi evet bir meclis var doğru. Yasalar hala mecliste yapılıyor, bu da doğru. Ama meclisin gerçek anlamda bir işlevinin olmadığını ifade etmemiz gerekiyor.

Meclis, özellikle 16 Nisan referandumuna yani başkanlık sistemine geçildikten sonra, cumhurbaşkanlığı hükumet sistemi dedikleri bu ucube sisteme geçildikten sonra sadece bir yasa yapma fabrikasına dönmüş durumda. Parça parça sipariş veriliyor, bir torba yasa geliyor, biz onun etrafında komisyonda konuşulup konuşulmadan doğru dürüst meclise geliyor ve gerçekten çok kısır bir tartışma ekseninde, hiçbir şekilde toplumun yararına olmayan hiçbir şekilde bu ülkede yaşayan insanların yararına olmayan bir yöntemle, özellikle de karardan etkilenenlerin fikri alınmadan, görüşleri alınmadan bir yasa yapma süreci var. Tamamen sarayın denetiminde tamamen sarayın istekleri doğrultusunda bir ortam var. Biz böyle bir ortamın içerisinde bir KHK'li

olarak özeleştirimi de verebilirim, gerçekten bu karar çok gündemin içerisinde çok özgüleyemiyoruz. Genelde KHK'lileri yasallaştırdıkları süreçlerde daha çok müdahil oluyoruz. Hak ihlali, hocanın pasaport örneğinde olduğu gibi hak ihlallerinde daha çok tepki veriyoruz. Ama genel süreçte o kadar büyük saldırılar var ki, kadına yönelik, çocuğa yönelik, cezaevinde olanlara yönelik, derneklere yönelik, basına yönelik. Her yere dönük o kadar ciddi saldırılar var ki bütün bu saldırıların içerisinde bir parça olarak kalmak durumunda kalıyor, bir esas bir öz bir temel gündem yapamıyoruz, ne yazık ki. Toplam bütün KHK'liler açısından ifade ederim. Daha çok biraz bireysel duyarlılıklarımız, kişisel hassasiyetlerimiz üzerinden yürüyor. Bu da bizim belki de en temel eksikliğimiz. Fakat şunu söylememiz gerekiyor, örgütlü de olsak her gün de söylesek inanın ki sağır, kör ve duyarsız meclis var. Çünkü hükümet kendinde değil. Yani orada oturanlar karar verici değiller.

Onların vicdanlarına sesleniyoruz, onların insani duyarlılıklarına sesleniyoruz, onların hukukuna sesleniyoruz, devlet olmanın gereğine hükümet olmanın gereğine sesleniyoruz ama bütün seslenişlerimiz karşılıksız kalıyor. Neden? Çünkü karşıda bunu aldıktan sonra bunu süzün 'ya evet burada bir haksızlık var, b ir hakkaniyetsizlik var, bir yasa tanımamazlık var' bir meclisten yoksunuz. Mecliste böyle muhataplık ilişkisi yok. Bu yönüyle çok şanssız ve kötü bir dönem olduğunu ifade etmem gerekiyor. Fakat bütün bunları belki neyle tamamlamak gerekiyor? İkinci bölümde daha uzun konuşuruz, yeni dönem ve mücadele hattı açısından ama özellikle şunu söylemek istiyorum. Biz bazen süreçleri yaşarken, kendim de yaşadığım için biliyorum, biraz çok fazla tekilleştirebiliyoruz. Kendimize özgüymüş kendi alanımıza özgüymüş gibi bize gelebiliyor. Oysa ki topyekûn bir sürecin parçası ve gerçekten AKP yeni bir nizam kurmaya çalışıyor, yeni bir düzen kurmaya çalışıyor. Bu düzenin içerisinde toplum dönüştürülüyor. Bu düzenin içerisinde bürokrasi dönüştürülüyor. Bu düzenin içerisinde demokratik kitle örgütleri dönüştürülmek isteniyor ve bu düzenin içerisinde akademi dönüştürülmek isteniyor. Bireysel, tarafsız, toplum yararına bilgi üreten bir akademi yerin, aslında ideolojik formatta yeni nesilleri yetiştirecek o AKP'nin dinci ve kinci nesil dediği, aslında düşmanlaştırma politikasına aracılık edecek akademiler halledilmeye, oluşturulmaya çalışıyor. Bu bizim Barış Akademisyenleri'nin aslında akademiden sürgün edilmelerinin, akademiden tasfiye edilmelerinin temel nedeni, işte bu toplam dönüşümün saç ayaklarından birisi. Orayı yapmadan, sizleri kürsülerden etmeden, oradaki bilimsel düşünceyi, oradaki insancıl düşünceyi, oradaki aslında hümanizmi yok edemeyeceklerini, demokrasiyi yok edemeyeceklerini biliyorlar. Bunu yaparak ancak yok edebilirlerdi ve bunu tercih ettiler. Onun için hiçbir alakası olmadığı halde 20 Temmuz'daki bugün yıldönümü ilan edile OHAL, kendi bağlamı dışındaki birçok konuda düzenleme yaptı. Bu anlamda asıl darbe 15 Temmuz'da değildir, asıl darbe 20 Temmuz 2016 tarihinde ilan edilmiştir.

Bu bir sivil darbedir bu darbe sürecinin hala içinden geçiyoruz. Bu darbe süreci henüz tamamlanmış bir şey değil. Niye tamamlanmış değil? Çünkü toplum ve demokrasi odakları bu darbeye karşı direniyorlar. Yani topyekûn bu darbeye boyun eğmiş, teslim olmuş bir Türkiye gerçeği yok. Aksine pırtak gibi aslında dört bir yandan herkes kendi mecrasında mücadele ediyor ve bu sivil darbeye karşı direniyor. Eksiklik ne bütün bunları birleştirememiş olmamız. Yani bugün bir barış mücadelesiyle bir

KHK'li mücadelesini, bugün bir kadın özgürlük mücadelesini bir ekoloji mücadelesini ya da bu çocuk istismarı mücadelesini, çocuk istismarına karşı olan mücadeleyi birleştirememiş olmamız bizi en büyük zaafımız ya da en büyük handikabımız. Böyle parçalı mücadele ettiğimiz için de AKP adım adım bu faşizmi yerleştirmek için hamleler yapıyor. En son baro yasasını geçirdiler. Beş gün komisyonda direndik, günlerce genel kurulda direndik, söylemediğimiz söz ifade etmediğimiz cümle kalmadı. En sert, deyim yerindeyse en okkalısından söyledik fakat bütün buna karşı gerçekten duyarsız, yüzünü kapatan, kafasını yere gömen, geçireyim de ne olursa olsun diyen bir anlayış var. Bu anlamıyla meclisin hali pür meali hiç iç açıcı değil ne yazık ki. Ne olmalı, onu konuşacağız ama şunu bilmemiz gerekiyor ki parlamenter demokrasi zaten yetersiz bir demokrasi yöntemi. Bizim en nihayetinde bizim az bulduğumuz bir şey. Yani burjuva demokrasisinin yerine biz radikal bir demokrasi, doğrudan bir demokrasiyi koymak istiyoruz ve bunun için mücadele ediyoruz. Geldiğimiz noktada Türkiye açısından parlamenter demokrasinin de artık yok edildiğini görmemiz gerekiyor. Onun için bugünkü mücadelenin asıl odağı aslında meclis değil sokaktır. Meşru mücadele hattımız sokak olmak durumundadır ve bizler gerçekten sokakta eylem birliğimizi, söz birliğimiz, mücadele birliğimizi kurarsak, bunu kurabilirsek, bunun için bir yan yana gelişi sağlayabilirsek, işte o zaman AKP'nin kafasına her gün yaptığı yanlışları vuracağız ve bu düzeni de sanırım değiştireceğiz. Bilmiyorum süremi aştım mı?

Serap Sarıtaş: Süreniz şimdi doldu. Çok teşekkürler iyi kullandığınız için. İkinci turda mücadele olanaklarını daha geniş konuşacağız. Şimdi ikinci soruyu tüm konuşmalara yönlendiriyorum ve sonra sözü Cihangir hocaya vereceğim. Anayasa Mahkemesi, Barış Akademisyenleri Bildirisi'ni ifade özgürlüğü bağlamında değerlendirdi, az önce söylediğimiz üzere. Fakat bu kararın üzerinden bir yıl geçmesine rağmen OHAL Komisyonu Barış Akademisyeni kararlarını bekletiyor, dosyalarını bekletiyor. Çeşitli açıklamalardan KESK'liler ile Barış Akademisyenleri kararlarının bilinçli olarak sona bırakıldığı da ifade edildi. Buna dair ne düşünüyorsunuz? Önümüzdeki süreçte mücadelemize nasıl devam edeceğimize dair öngörüleriniz nelerdir. Cihangir hocam sizden başlayalım lütfen. Söz sizde.

Cihangir İslam: Teşekkür ederim. Ben de arada bir girip bakıyorum, hala incelemeniz devam etmektedir diyor bana OHAL Komisyonu. 13 Eylül'de 3 seneyi kutlayacağız. Ama 3 seneyi kutlayan arkadaşlar vardır zaten benden önce. Çünkü ben son gün başvurabilme imkanı bulabilmiştim. Her ne ise söylediğim gibi bu da aslında Barış Akademisyenleri hakkında verilen kararın siyasi olduğunu, yani sona bırakılması bile siyasi olduğunu bir anlamda bizim analizimizi, bizim tespitimizi perçinleyen bir uygulama oluyor. KHK'ler de böyle. Çok genel olarak bakarsak, şöyle bir durumla karşı karşıyayız. Ya da ben şunu görüyorum baştan beri hissediyorum ve burada akademisyen arkadaşlarıma bir çağrı yapıyorum. Biz biraz KHK mağdurları ile akademisyenlerin problemlerini ayrı tuttuk. Tekrar ediyorum, yani akademisyenler adeta kendilerini KHK mağdurlarından ayırdı. Bunu daha önce hem İbrahim hocamın hem sayın Gergerlioğlu'nun birlikte yaptığımız bir KHK toplantısında da dile getirdim. Evet bunlar farklı meslek grupları olabilir. Bunda bir sorun yok ama bu ayrıma gitmek bence haksızlıktır. Birlikte bunların ele alınması, hatta akademisyenlerin eğer bilgiye sahip olmak açısından bir avantajları varsa,

bütün KHK'lilerin sorunlarına da kimlik farkı gözetmeksizin sahip çıkmalıdır. Altını çizmek istiyorum çünkü troller benim bu tip yaklaşımımı çok suiistimal edebiliyor. Darbecilerden bahsetmiyorum, darbeye kalkışan her yapı, sağcı olsun solcu olsun Marksist olsun milliyetçi olsun, toplum iradesini hiçe sayan bir davranışın içerisine girmiştir. Kanaatimce suç işlemiştir. Mevcut yasalar da böyle. Onların yargılanmasını ama adil yargılanmasını, böyle giydirme kararlarla mahkemelerden çıkmamalarını temenni ediyorum.

Sorunuza gelmeden önce, onu en sona bırakıyorum biraz. Bu çoklu baro sistemi konuşuldu, ben ilk bölümde buna değinmemiştim. Şöyle bir durumla karşı karşıyayız. Mecliste seferber olup çıkartılan bütün yasa, Metin Feyzioğlu'nu işbaşına getirmekle alakalı. Yani bu projenin üzerine konumlanan bir yasadır. Eğer böyle değilse, çıksınlar kendileri bunu reddetsinler. Ama bunun gün gibi gerçek olduğunu, artık iktidarda kalmanın Türkiye'de ne kadar tuhaf ittifaklara yol açtığını da bir anlamda görüyoruz. İktidar böyle bir şey. Barolar da meslek kuruluşlarında veya dernek vakıf olsun buralarda sorun yok mu? Bence var. Ben '96 yılında Van, Muş, Ağrı, Bitlik, Hakkari Tabip Odası başkanlığı yaptım. Oda perspektifinden baktığımda sorunları görebiliyorum. Yani %51 oyu aldığım zaman karşımdaki %49 hemen hemen yönetime hiçbir üye sokamayabiliyor. Bu da bir sorun. Yani tulum yöntemi uygulanıyor. Yani seçimi küçük bir farkla alan grup %100 temsili kazanıyor. Bu nokta bence düzeltilebilirdi. Yani her kesimden insanların temsil edildiği bir yönetim ama çoğunluğu alanların, yani aldığı oy yüzdesine göre temsili olan bir yönetim. Ben çoğulcu bir baro, çoğulcu bir meslek odası, çoğulcu bir dernek yapısından yanayım. Çok sayıda tekçi, bugünkü gibi tekçi baro oluşturmak ihdas etmek bir çoğulculuk anlamına gelmiyor. Aksine tekçiliğin perçinlendiği anlamına geliyor. Ama meslek odalarının da bu konuyu dikkate alması ve farklı seslere, kendi yönetimleri içerisinde ses vermesinin demokrasiye daha uygun, daha uygun değil demokrasinin bir gereği olduğunu hatırlatmak istiyorum. Bir şey daha karşımıza burada, şimdi akredite baro şeyini göreceksiniz yakında. Yani nasıl akredite gazeteciler var, belli toplantılara törenlere AK Partililerin veya Ak Parti - MHP koalisyonunun yönetiminde olan baronun çağırıldığını göreceksiniz.

Çoğulculuğu önemsiyorum. Eğer muhalefet kendi yapıları içerisinde çoğulculuğu sağlamazsa, bakın bunun bir örneğini vereyim. Yine kusura bakmayın kendi üzerimden veriyorum ama yaşadığım örnekler olduğu için veriyorum. %70'le Van bölgesi tabip odası seçimini biz rahatça kazanırken, beş kişilik yönetim kuruluna muhalif gruplardan iki arkadaşı soktuk. Yani karar alma yetkisini yine elimizde tuttuk ama farklı seslerden rahatsız olmadık. Onların önerilerini ve onların problemlerini daima gündemimizde tutmaya çalıştık. Mevzuat bu tekçiliği bize dayatsa bile eğer biz samimiysek yeni bir Türkiye kurma sevdasındaysak bu çoğulculuğu kendi içimize fiili uygulamalarımızla getirebiliriz. Biraz da Türkiye'nin siyasi durumundan bahsetmek istiyorum. Neticede siyaset yapıyoruz. Bakın muhalefetin şöyle bir sıkıntısı var. Ak Parti'den bugün kopabilecek veya Cumhur İttifakı'ndan bugün kopabilecek büyük kitleler var. Bunu bütün anketlerde aşağı yukarı gözlemliyoruz. Fakat şöyle bir gerçek karşımızda. Cumhur İttifakı'ndan Ak Parti'den veya MHP'den kopmaya hazır olmasına rağmen niçin muhalefet saflarına katılmıyor? Muhalefetin bunu önüne koyup düşünmesi lazım. Ben bu bağlamda düşünüyorum çünkü konuşmamın başında

söyledim. Bunlar tekil hukuk kazaları veya böyle rastgele karşılaşılan ender vakalar değil. Bu bir siyasi uygulamanın, siyasi rejimin yargıya, mahkemelere yansıması durumu. O yüzden Türkiye'de çoğulcu bir demokrasiyi getirmeden biz bu sorunları aşamayız. O yüzden işin siyasi boyutu üzerinde fazla durmak istiyorum.

Serap Sarıtaş: Hocam süremizi etkili kullanmak açısından mücadele olanaklarına dair öngörüleriniz...

Cihangir İslam: Aynen ona geldim. Bakın yeni siyaset muhalefet cenahından kurulacaktı. Bugün muhalefet, yeni kurulan partileri de dikkate aldığımızda Türkiye'deki siyasetin bütün renklerini taşımaktadır. Ama ortada Cumhur İttifakı'yla muhalefeti karşılaştırdığımızda ortada ciddi birtakım farklılıklar var. Muhalefetin Türkiye'ye vermek istediği mesaj, bugüne kadar çok kuvvetli veremediyse de bir arada yaşama iradesidir. Yani bir hukuk devleti altında kuvvetler ayrılı ilkesi, prensibi altında, hukukun çalıştığı bir ülkede bir arada yaşama prensibidir. O yüzden bu yeni siyaseti muhalefet kuracaktır. Ama muhalefetin ben şu anda herkesin kendi havzalarına döndüğünü, bir anda hakikati yine kendi içerisinde aramaya yöneldiğini görüyorum. Bu muhalefet için sürdürülebilir bir durum değildir. Türkiye için de sıkıntılı bir durumdur. Bundan sonra yapılacak olanlar nedir?

Ben muhalefetin Türkiye'nin sokaklarına girdiğini zannetmiyorum. Yani şunu söylemek istiyorum. Bütün toplantıları yapıyoruz, ne bileyim Bakırköy'de yapıyoruz, Kadıköy'de, Beşiktaş'ta yapıyoruz. Ya buralar zaten muhalif bölgeler. İzmir'de yapıyoruz. Muhalefetin ısrarla bugün iktidarın çoğunlukta olduğu alanlara girmesi, belki yüz yüze teke tek konuşup bu sorunları aktarması önemli. KHK'lilerin KHK problemine sahip çıkması önemlidir ama yeterli değildir. Bu insanları yani bu ülkenin insanlarını KHK sorununa, Barış Akademisyenleri sorununa ve Türkiye'deki demokrasi problemine ve neticede rejim problemine dahil etmeksizin yapabileceğimiz, başarabileceğimiz çok fazla şey yoktur. Hadi olumlu cümle kullanayım. Onları soktuğumuz an yani gerçekten iktidar tabanıyla yüz yüze görüştüğümüz ve bu meseleleri anlattığımız ve onların kimliklerinden rahatsız olmadığımız, onlarla bir arada yaşamaya, hukuk çerçevesi içinde karşılıklı saygı içinde bir arada yaşamaya hazır olduğumuz zaman, bunu anlatabildiğimiz ve kabul ettirebildiğimiz zaman ancak başarılı olabiliriz. Yeter mi devam edeyim mi? Vaktim var mı

Serap Sarıtaş: Çok teşekkürler hocam, tam 20 saniyeniz var.

Cihangir İslam: 20 saniyede, bu programı hazırladığınız için bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim. Diğer arkadaşlara sözü tevdi edeyim.

Serap Sarıtaş: Güzel bir tartışma olacak. Şimdi sözü İbrahim hocaya veriyorum.

İbrahim Özden Kaboğlu: Tabi bundan sonra yapılacaklar konusunda ben de biraz uzantısı olsun sevgili arkadaşların yaptıkları konuşmaların. Biraz da belki kurumsal çerçevesini çizmek açısından anayasayı yine gündeme getireceğim. Tabi anayasanın yanında nitelikli yasa konusunu. Çünkü değindiler, ben de değinmiştim, belki biraz fazla safım ama yine de meclis içerisindeki mücadele zeminini sürdürmek

gerekir, yoğunlaştırmak gerekir. Örneğin ilk konuşmamda değindiğim 7151 sayılı sağlıkla ilgili yasayı görüşürken, tartışırken sağlık komisyonunda üç gece sabahlarken, başta Türk Tabipler Birliği başkanı Sinan Adıyaman olmak üzere hekimler yanımızdaydı. Fakat bu direnmede etkili olduğunu g örmüş olsalar gerek ki baro başkanlarını sokmadılar çoklu baro görüşmesinde. Bu meclisteki çalışmaların ilgili kuruluşlar tarafından desteklenmesinin önemini belirtmek açısından söyledim. Bu nedenle bizlerin, muhalefetin aslında mücadele araçlarının sürekli gözden geçirilmesi gerekir. Nitelikli yasa konusunda hemen iğneyi kendimize batırayım. Çoklu baro oylamasında 169 hayır çıktı. Oysa biz 250'ye yakınız mecliste muhalefet olarak. Bu açıdan tabi bu konuları da konuşmaya ihtiyacımız var. Fakat bu bizim yasama mücadelemiz veyahut da toplumsal düzlemde farklı katmanlarla verilen mücadele, uğraş, hiçbir zaman asıl hedefin demokratik olduğunu unutturmamalı. Çünkü yıkım anayasa yoluyla oldu, 2016. Doğrudan doğruya bizimle ilgili, mesela benim adımın yer aldığı KHK ek listesinde o gece üç anayasacı daha vardı, Murat Sevinç gibi. Dolayısıyla dört anayasacıydık. 70 gün sonra da anayasa oylaması yapıldı. Yani tüm bu diğer meslektaşların da kuşkusuz hiçbirinin hakkını yememek için gerçekten o anayasa referandumunu, halkoylamasını dayatmak için kazandırtmak için böyle büyük bir tasfiye büyük bir operasyona başvuruldu.

Aslında bugünkü tek kişi yönetimi esasen 16 Nisan günü gayrimeşru bir biçimde, OHAL ortam koşullarında baskı yoluyla yapılan halkoylaması ile sağlandı. Bizim de hedefi hiçbir zaman saptırmamamız gerekir. Yıkım anayasa yoluyla oldu. Demokratik rejimin inşası da anayasa yoluyla olacaktır. Başka şeyimiz yok. Tabii ki biz saydam ortamda meşru biçimde ve demokratik anayasa yoluyla hedefinde bunu yapacağız. Bu nedenle tabi Cihangir hocam, o muhalefete yönelik sözlerini çok önemsiyorum. Muhalefet bir kez muhalefet olduğunu, azınlık olduğu bilincini elde etmeyi hatırlayacaktır. Gülistan Hanım yoktu ama HDP'li arkadaşlar da vardı. Saruhan Oluç ve Ayşe Hanım, adil yargılanma hakkı yasa önerileri hazırladık 2019 yazında, burada. Biri tamamen KHK'zedelerin mağduriyetlerinin giderilmesine dair teklifti. Fakat 14 yasadan oluşan paketi hala biz meclis başkanlığına teslim edemedik, (? 84:15) bu muhalefet olmanın gerekli kıldığı azınlık bilinci henüz tam olarak oluşmadığı için. Bu bakımdan yapılan çalışmalar kuşkusuz değerlidir, yapılması gerekenler önemlidir ama benim şu anda ortak çabalardan fazla yakın zamanda sonuç alamayacağımızı gördüğüm için CHP içerisinde bir anayasal hareket başlatılabilir mi diye bir de sivil toplum örgütlerinden gelen taleplerle bunlar buluşturulup, mesela bizim partimizin özellikle bir taraftan İyi Parti'ye öbür taraftan HDP'ye ve diğer demokratik muhalefet partilerine yönelik bir anayasa, daha güçlü bir anayasa söylemi olabilir mi diye çaba göstermekteyim.

Bu açıdan bakıldığı zaman, o nitelikli yasa dediğimiz zaman ya da bizim KHK'zedeler için verdiğimiz mücadele için kullandığımız araçlar, soru önergesi gibi araştırma önergesi gibi bu hafta da biraz önce değindiği gibi Ömer Faruk Beyin OHAL'le ilgili olarak ne oldu, kaçıncı yılı, 2017-2020 bitiyor dördüncü yılı bitecek ve henüz BAK'larla ilgili karar vermiş değil. Bir kez daha araştırma önergesi bunu biraz daha gündeme çıkarmak, ne oluyor niçin bloke ediyor, ben bun AKP'nin gaz odası olarak nitelendirmiştim birinci yılında. OHAL'deki olağanüstü hal işlemlerini inceleme komisyonu ve tabi zaman geçtikçe gaz odası daha boğucu hale geliyor. Çünkü sivil

ölümler gerçekten Türkiye'de çok ağır, sürdürülebilir olmaktan çıktı. Bu bakımdan demokratik mücadele alanlarını, zeminlerini çok yoğunlaştırmak gerekiyor. Ama mesela iki yıl geçti, iki yıl bizim milletvekili olduğumuz dönem. Hemen hemen yarıladık ama anayasa konusunda adım atamadık. Somut adımlar atamadık. Mesela benim öncülüğümde yapılan partiler arası çalışmalar bile bir tür linç kampanyasına, belden aşağı vurma sürecine dönüştürülmek istendi ve bu hala devam ediyor, bu tür çabaların itibarsızlaştırılması. Bunları aşabilmeliyiz.

Biraz önce Cihangir hocamın söylediği, bizim bütün muhalefet hatta şu anda Cumhur İttifakı, ben mecliste kurulan ters kelepçe diyorum, çok iyi ifade ettiler arkadaşlar, biz ne söylesek kayıtlara geçiyor fakat sonuca etkili olmuyor. Dengeyi bir miktar değiştirmeye çalışabilirsek o görünür kılınırsa işler değişecek. Bu bakımdan bu anayasal düzenin daha doğrusu düzensizliğin sürdürülemez olduğunu iki yılda gördük. Bunu sürekli teşhir etmemiz gerekiyor. Cumhurbaşkanı, parti genel başkanı olamaz, anayasaya aykırıdır. Bunu sürekli teşhir etmemiz gerekiyor. Sonra o parti genel başkanı olduğu sürece eşit koşullarda yarışamayız. Yani çok partili sistem anayasada var ama anayasanın 68 ve 69'uncu maddeler sürekli ihlal ediliyor o durum nedeniyle. Evet çok partili Çin Halk Cumhuriyeti gibi ama tek parti yönetiyor, bu anayasaya aykırı. Bunu iyi görmeliyiz. Artık hükumet olmadığı için, parlamenter rejim olmadığı için mecliste bir ittifaka gerek yok. Cumhur İttifakı o nedenle mecliste kurulan ters kelepçe diyorum, anayasaya aykırı. Yani bizim bu anayasaya aykırı olan durumlara, şu anda yürürlükte olan anayasa çerçevesinde sürekli teşhir etmemiz gerekiyor. Siz anayasaya aykırılık suçunu işleye işleye rejimi sürdürüyorsunuz, buna hayır diye bunları ortak sesle haykırmamız gerekiyor.

Ama bizim esas hedefimiz, örneğin 2023'e kadar kesinlikle demokratik bir anayasa hazırlamak olmalıdır, işleyebilen bir anayasa. İşte o durumda da toplumsal kesimler, toplumsal dayanışma, demokratik kitle örgütleri, sivil toplum örgütleri, Barış Akademisyenleri'nin ürettikleri ama burada şunu unutmayalım. Bu çok yönlü mücadeleyi sürdürürken hiçbir zaman Barış Akademisyenleri'ni veyahut da herhangi bir suça bulaşmamış, şiddete bulaşmamış, KHK'zedelerin mağduriyetlerini giderici çalışmaları eksik edeceğimiz anlamına gelmiyor. Onların adlarının yasalardan çıkarılmasına kadar o çalışmalardan sürdürülmeli. Tıpkı anayasa mahkemesi önünde verdiğimiz mücadelede olduğu gibi. Yolumuz zor, hukuk düzleminde mücadele, siyasal düzlemde demokratik mücadele, toplumsal kesimde ama burada örneğin akademi derken şu anda üniversitelerin içerisinde bulunduğu durumu, sıkıntıları kuşkusuz biliyoruz ama yine bildiğimiz başka şey var. Üniversitelerde kalıp da demokrat olan, özgürlükçü düşünen birçok meslektaşımız var. Yüzlerce binlerce meslektaşımız var. Onları da aslında cesaretlendirici adımlar atmamız gerekiyor. Onları da belki teşhir etmeden, sıkıntıya sokmadan, onlarla sürekli dirsek temasımızı sürdürmemiz, mesleğimize göre bu süreçte bu mücadele sürecinde yararlı olur diye düşünüyorum. Bilmiyorum bir iki dakikam var mı? Bitti mi, bitti ise…

Serap Sarıtaş: Süreniz bitti hocam ama toparlamak isterseniz…

İbrahim Özden Kaboğlu: Toparlayayım. Yani süreç, geçen zaman ne yazık ki

bu tek kişi yönetimini kuran anayasayı savunanların lehine işliyor, bizim aleyhimize işliyor. Biz somut anayasal metinler ortaya çıkaramadığımız, bunu topluma aktaramadığımız sürece. Şunu söyleyeyim son olarak. Ben partide çok dillendiriyorum ama bu vesileyle de bir kez daha bu Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi adı verilen sistemle seçime gidilir ve o dalga kendi dalgasında yarışılırsa elinizde somut vaatler olmadan, somut anayasa önerileri olmadan korkarım ki bu tek kişi yönetimini, yani monokrasiyi meşru kılıcı adım atmış oluruz. O nedenle ben seçim değil sistem diyorum. Sloganımız bu olsun. İkinci olarak da yine sloganımız kim olacak aday, bu değil iktidar değil anayasa olsun. Çünkü zaten onların isteği sistemsizliktir, iktidardır, anayasasızlıktır. Şu anda olduğu gibi. Bu bakımdan bu benim söylemlerim bu ortamda bir hukuk dersi olarak alınmaz kuşkusuz. Ama hocalarım arkadaşlarım biliyor ki anayasa konuşunca 'Kaboğlu yine anayasa dersi vermeye başladı' diyorlar. Çünkü anayasadan çok rahatsız oluyorlar. O nedenle biz de tam tersine anayasal düzen, demokratik düzen, demokratik hukuk devleti, insan haklarına dayanan demokratik hukuk devleti söylemini sürekli kılalım ve bunu somutlaştırıcı adımlar atalım diyorum. Bu toplantıyı düzenlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

Serap Sarıtaş: Çok teşekkürler hocam. Birazdan Youtube'dan gelen soruları ileteceğim size. Çok sağ olun. Şimdi sayın Doktor Gergerlioğlu'nda söz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu: Bundan sonrasını konuşmak gerekiyor. Öncelikle tabi sorunuza OHAL Komisyonu meselesi var, bu kararları OHAL Komisyonu veriyor. Tabii ki çok skandal bir şekilde veriyor. Ve biz OHAL Komisyonu skandalını çok daha etkili bir şekilde hem Türkiye'ye hem dünyaya duyurmalıyız aslında. Burada biraz eksiklik var. Çünkü OHAL Komisyonu'nu biliyorsunuz, altı aylık bir idare mahkemesi, Anayasa Mahkemesi, AİHM'e gidişi engellemek için kurulan bir idari komisyon ve son derece kötü niyetli. Anayasaya aykırı işler yapıyor ve iki yılda yüzde yüz tüm dosyaları bitirecekti. İki yıl geçti, bir yıl daha istedi. Üç yıl bitti bir yıl daha istedi dört yıl. Şimdi üç buçukuncu yıldayız ve 18 bin kişi var şu anda halen. İnanılmaz bir şey bu.

Dünyada bunun başka örneği yoktur. Kaboğlu hocam da tasdik eder sanırım. İnanılmaz bir şey, dünyanın başka yerinde böyle bir idari komisyonun laçkalığı olamaz. Üç buçuk yıl geçmiş, mağdurların on binlercesi bekliyor ve bizim yaptığımız simülasyona göre bu hızla giderlerse 2021 Aralık'ta bitirecekler. Komisyonu çok yakından takip ediyorum, sonuçlarını. 18.100 kişi kaldı. Yani beş yıl rekorunu kıracaklar. Komisyonla bir görüşme yaptık. İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'yla gitti komisyona. Ben ısrarla çok gitmek istiyordum. Çünkü bize gelen çok skandal OHAL Komisyonu sonuç dosyaları olduğu için gitmek istiyordum. Gittik sonunda, baya bir kriz çıktı ama gittik. Ben koltuğumun altında onlarca dosyayla gittim. Hepsi skandal dosyalardı. Hem şekil açısından hem esas açısından inanılmaz özensiz, kötü dosyalardı bunlar. Yüzlerini kızartacak örnekler olan dosyalar vardı. Daha sonra hatta bir dosya hakkında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı bir soruşturma başlattı. Büyük bir yanlışlık yapmışlardı. Esas açısından da inanılmaz bir şekilde öncesinde düşen davalar. Bir Kürt, bakıyorsunuz 2012'de bir Kürt meselesinden yargılanmış. OHAL Komisyonu'nda bu bilgi var. Bunları yüzlerine çarptık. Düşen, bitmiş davalar 2016'da kişinin ihraç edilmesiyle sonuçlanmış. Diğer bankadır şudur budur onları söyledik.

Barış Akademisyenleri'nin sözlerinin kesinlikle bir suç olamayacağını, düşünce özgürlüğü olduğunu net bir şekilde söyledik. Üç saat süren bir tartışma oldu.

Tabi unutamayacağım bir tartışma oldu. Oldukça gergin bir toplantıydı. Çünkü bir daha bu fırsatı bulamayacağımızı da düşünerek, çünkü inanın ki hani siz OHAL Komisyonu'nun yerini görseniz neyin ne olduğunu bir kez daha anlarsınız. Bir askeri tesiste, Genelkurmay'a ait bir askeri tesiste böyle bir sanki bir üs korunuyor. İnanılmaz güvenlik önlemleri var. Bizi dolaştırdılar, dosyalar, işte ne kadar tertipli düzenli iş yapıyoruz. Kimisi kırmızı, kimisi sarı, kimisi yeşil, işte akademisyenlerin dosyası şu, yok işte doktorlar şu mühendisler şu, çok cicili bicili dosyalar bize gösteriyorlar. 'Ne kadar tertipli düzenliyiz.' İyi dedim çok tertipli düzenli görünüyorsunuz da bunların içinde anayasa yok ama. Anayasa olmayan cicili bicili işler yapıyorsunuz ve bize bunu hukuk sınırları içinde sunmaya çalışıyorsunuz. Ben kaç tane dosya, bakın somut olarak göstersem, onları mahcup etsem tek birine bile cevap veremediler. Ya sizi tekrar bir davet edelim, bu konularda açıklama yaparız, dosyaları bir incelememiz gerekir dediler, bir daha da aradan bir buçuk yıl geçti, ne bizi davet ettiler ne de ziyaret taleplerimize karşılık verildi.

Biz orada yüzlerine de bu komisyonun anayasa dışı bir komisyon olduğunu, anayasal sistem dışı bir kurum olduğunu, idari bir kurum olduğunu, yasal zırhı içinde olmalarının kendilerini kurtaramayacağını, ne bu dünyada ne öte dünyada kesinlikle bu yaptıkları hukuksuzlukların hesabını veremeyeceklerini ve benim orayı ziyaret etmemin burayı meşrulaştırmadığını, aksine kendi suçlarını, hukuksuzluklarını ifşa etme niyeti taşıdığımı yüzlerine sert bir şekilde söyledim. Oldukça da gergindi ve tartışmalıydı. Ama bunları bizden duymaları gerekiyordu. Bu tiyatroyu kabul etmediğimizi duymaları gerekiyordu. Kararları istedikleri gibi versinler kabul etmediğimizi de söyledim yüzlerine.

Şunu görmek lazım. OHAL Komisyonu, Avrupa Konseyi'nin izin verdi AİHM'in de onayladığı bir komisyon ve OHAL'in açıkçası en yumuşak karnı, en çürük yeri. Bizim OHAL Komisyonu'nu açık etmemiz lazım sanırım. Gerçekten perişan etmemiz lazım. Çünkü çok çok büyük açıkları var. Zaten bu büyük hukuksuzluklarından dolayı, Kasım 2018'de Avrupa Konseyi'ne hesap vermeye gittiler, yurtdışına, Avrupa Konseyi yetkililerine. Çünkü çok eleştiri alıyorlardı ve hesap vermeye çalıştılar. Biz de o arada Avrupa Konseyi yetkililerine bir mektup ulaştırdık ve komisyonun çok kötü çalıştığını söyledik. Bu toplantı sonrası, daha tabi Avrupa Konseyi'nden biz sert bir açıklama bekliyorduk ama süreç yoğun bir şekilde takip edilecek diye bir uyarıyla ayrıldılar ve ayda bir oraya rapor sunuyorlar şu anda. Bu ayda bir sunduğu raporları markaja almak ve Avrupa Konseyi'ne baskı yapmayı ben çok önemli buluyorum açıkçası. Avrupa Konseyi'ne bizim yaptığımız baskılar sanırım çok yeterli değil. Biz komisyonda Barış Akademisyenleri için, bu bildirgenin düşünce özgürlüğü çerçevesi içinde olduğunu ve bu konuda hemen acil bir karar vermeleri gerektiğini söylediğimizde, KESK üyelerini de katarak ki onlar için de özel bir soru sormuştum. Çekingen davrandılar ve geri bir vites yaptılar, bu dosyaları biz bekletiyoruz dediler, KESK ve Barış Akademisyenleri dosyaları. Neden? Biz bakacağız, edeceğiz, değerlendireceğiz gibi biraz daha gevşek laflar ettiler. Çok ciddi bir şey yok, onların bir kısmı iade olur gibi KESK'liler için bilhassa bu tür beyanlarda bulundular. Ama buradan şunu ben çok net bir şekilde

anladım. Hem Barış Akademisyenleri hem KESK için düşünceleri şuydu. Rafta tut, bir açık nokta bulursan reddet, konjonktür değişirse bu saçmalığa son verebilirsin. Bekle gör politikası.

Anayasa Mahkemesi'nin kararı çok önemli. Ben bilhassa KHK'liler evet çok mağdur %90 oranında OHAL Komisyonu ret veriyor ama şu anda Barış Akademisyenleri'nin eline çok büyük bir koz geçti. Bence hem ulusal çapta hem de uluslararası alanda çok daha yoğun bir baskı yapmalılar. Hepimiz yapmalıyız. Çünkü büyük bir şeyi var, önemli bir karar var. Anayasa Mahkemesi'nin kararı son derece önemli ve halen bekletiliyor. Bu bekletilmenin nedenini hepimiz biliyoruz. Saray'ın emri bu ve o yüzden bir bekleme döneminde. Kim ne diyeceğini bilemiyor. OHAL Komisyonu'ndankilerin bir iradesi yok. Benim düşüncem, hepimiz birlikte bilhassa yurtdışı baskıyı arttırmalıyız. Avrupa Konseyi'ne yönelik yoğun bir baskı olmalı diye düşünüyorum. Ulusal anlamda yine aynı şekilde. Bunu bir şekilde gerçekleştirmeliyiz. Sosyal medya olur, kulis lobi faaliyetleriyle olur ama bunun etkisinin olacağını ve şu ana kadar bu konuda çok yeterli olamadığımızı söylemek isterim.

Serap Sarıtaş: Çok teşekkürler hocam. Sürenizi gayet yeterli kullandınız. Şimdi sözü Gülistan Hanıma vereceğim.

Gülistan Kılıç Koçyiğit: Teşekkür ediyorum. Öncelikle bir şeyi düzelteyim, ben birinci bölümde meclis önemsizdir derken, mecliste hiçbir şey yapmayalım, meclis tamamen bitmiştir anlamında söylemedim. Ama bir toplumsal mücadeleyle bütünleşmedikçe, bir toplumsal mücadelenin üzerine oturmadıkça aslında etkisiz olduğunu ifade etmeye çalıştım. Bu anlamıyla tabii ki hala çok önemli. Bizim, hiçbir şey değilse bile en azından resmi kanallara önergelerle hukuksuzlukları resmi kayıtlara geçirmemiz bile yarın öbür gün gelecek açısından çok önemli. Çünkü belgelemiş oluyorsunuz. Devletin hukuk sisteminin içerisine koymuş oluyorsunuz. Fakat en nihayetinde eğer sonuç almak istiyorsak kısa vadede bunun mutlaka bir toplumsal ayağının olması ve toplumsal mücadeleyle bütünleşmesi gerektiğini ifade etmek gerekiyor. Diğer arkadaşlar söylediler, bazıları en azından tekrar olmaması açısından birkaç başka şey söylemek istiyorum. Birincisi, hakikaten OHAL Komisyonu'na dair ifade edilen şeylere katılıyorum. Bir defa bu bir hukuksuz komisyon. Siz idari bir sistemle insanların yaşamına karar veriyorsunuz. Hiçbir hukuksal karşılığı yok ve biz üç buçuk dört yıldır sadece mahkemeye gitmek için OHAL Komisyonu'nun kararını bekliyoruz. Hiçbir hukuk devletinde olamaz. Bu anlamda Avrupa Birliği'nin Avrupa Konseyi'nin yaptığı bu ikiyüzlülüğü de ayrıca ifade etmek gerekiyor. Yani sırf oraya dosyalar yığılmasın, üst üste binlerce dosya üzerinden ihlal kararı vermemek için. Türkiye ile geliştirdiği bu orta yolcu anlayışı, bu kendi ilkelerini çiğneyen, kendi hukukunu çiğneyen bu anlayışı kınadığımı ifade etmek istiyorum. Bu kabul edilebilir bir şey değil. Bu aklı da Türkiye'ye onlar verdiler, bunu da ifade etmek gerekiyor. Türkiye'nin aklına yani AKP'nin aklına böyle bir cinlik gelmemişti. Siz orada bir mekanizma kurun, bazılarını eleyin, kalanlarına biz bakarız gibi bir anlayışın sonucudur bu. Bunu evet daha fazla dillendirmemiz gerekiyor.

Bu OHAL Komisyonu hukuksuzdur ve Türkiye Cumhuriyeti'nin yasal sisteminde

hiçbir karşılığı yoktur. Hiçbir idari merci hukuksal bir sonuç doğuracak iş ve işlem yapamaz. Bu çok açık ve net. Bunu daha fazla söylemek gerekiyor. İkincisi, birinci başlıkta da söylemiştim, tabii ki demokratik bir anayasa, çoğulcu kapsayıcı bir demokratik anayasa ve tabii ki bir demokratik bir cumhuriyete ihtiyacımız var ve mücadelemiz dair. Fakat buraya giden yolda bazı taşları döşememiz gerekiyor ve bir yol temizliğine ihtiyacımız var. Bu yol temizliği nasıl olabilir?

Birincisi gerçekten kazanacağımıza, başaracağımıza dair bir umudu yükseltmemiz gerekiyor. 7 Haziran 2015'ten beri toplumun üzerine şiddet, baskı, gözaltı, tutuklama, tasfiye, açlıkla terbiye gibi çoklu yöntemlerle gelindi ve bütün bu yöntemlerin toplumda yarattığı bir şok etkisi var. Hala biz bunu aşabilmiş değiliz. Hala başaracağız duygusunu, teslim olmamakla beraber, bu duygu kolektif değil. Umudumuz çok büyük değil. Bir defa umudu büyütmemiz gerekiyor.

İkincisi, bizim mücadelelerimizi birleştirmemiz gerekiyor. Birinci başlıkta da söyledim. Bugün Karadeniz'deki Havva Ana'nın mücadelesiyle ya da Soma'daki maden işçilerinin direnişiyle, Ermenek'teki tarım işçilerinin yaşadığı kazayla Şirvan'daki göçüğün arasında aslında hiçbir fark yok. Bütün bunlar, bütün bu mücadeleler birbiriyle çok bağlantılı ve bunlar aslında topyekun bir sistemsizliğin, topyekun bir tasfiye sürecinin parçaları. Neoliberalizmin kurumsallaşmaya çalışan faşizmin her birisinin yansıması ve bizim bunlara karşı topyekun bir mücadele yürütmemiz gerekiyor. Onun için bugün şunu çok iyi bilmemiz gerekiyor. Sıradan bir yurttaş şunu bilmeli ki bunu anlatmalıyız ya da hep beraber, akademiden tasfiye edilen bir Barış Akademisyeni aslında çocuğunun gelecekteki eğitim hakkının gaspıdır, demokratik devlet düzenin yok edilmesidir ve bu ülkedeki muhalif sesin aslında çoklu yaşamın yok edilmesidir. Ama bir Barış Akademisyeni de şunu biliyor, tabi kendi bilmeli anlamında söylemiyorum ama bugün işte adalet için yürüyen açlık grevi eylemi var, Ebru Timtik ve Aytaç Ünsal. Bu mücadele aynı zamanda Barış Akademisyenleri'nin mücadelesidir. Aynı zamanda bu adalet talebi, bu adalet çığlığı, aslında Barış Akademisyenleri için yürüyen bir adalet talebidir ve adalet çığlığıdır. Bunları görmemiz ve bunları ortaklaştırmamız gerekiyor.

Şimdi bizimle parti içerisinde sekiz KHK'li vekil olarak tabii ki KHK'lilere yönelik dönem dönem gündemler yapıyoruz ve buna dair partimizin de çeşitli yaklaşımları var. Örneğin bugün sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu da oradaydı, ben de gecikmeli de olsa katıldım. Bir KHK'lilerle adalet buluşması gerçekleştirdik, Ankara'da İMO'da. Bu buluşmalarımız, KHK'lilerin sesini daha fazla duyurmak, Barış Akademisyenleri'nin sesini daha fazla duyurmak ve onların mücadelesinin aslında toplumsal bir mücadelenin parçası olduğunu ve onların bu toplumdaki mücadelenin öznesi olduklarını daha fazla ifade etmeye ihtiyacımız var. Bu anlamda süreç içerisinde yaşadığımız eksiklikleri en azından gelecek dönem açısından gidermeye dönük yaklaşımlarımız olduğunu, bu anlamda partinin de bir yoğunlaşması olduğunu ifade etmemiz gerekiyor. Bu anlamıyla bu çok önemli. İkincisi, biz tabii ki parti olarak da böyle ama muhalif bir sendikacı olarak, KHK'li biri olarak da ifade etmem gerekir ki itiraz eden pozisyondan da çıkmamız gerekiyor. Tabii ki çok ciddi bir itirazımı var. Sisteme itiraz ediyoruz, adaletsizliğe itiraz ediyoruz, eşitsizliğe itiraz ediyoruz. Bunlar baki ama itirazın ötesine geçen yeniyi inşa eden, alternatifi gösteren, topluma ısınma,

hep beraber başarabileceğimizi ifade eden bir kanala bir mecraya da ihtiyacımız var. Bu anlamıyla kaba retçi bir yerden değil aslında mücadeleyi toplumun bağrında alternatif olarak örgütleyecek bir yaklaşıma ihtiyacımız var ki Barış Akademisyenleri bence bunu çok başarılı bir şekilde, alternatif kürsülerle, alternatif akademilerle zaten gerçekleştiriyorlar. Bu belki Avrupa birliği meselesi ve toplamda uluslararası dayanışma açısından belki de en şanslı olan grup Barış Akademisyenleri. Tabi bunda akademi dünyasının uluslararası bağlantılarını, uluslararası dayanışmasının, aslında bilgi ağlarının network'lerin çok önemli bir payı var. Tabii ki şu anda sürgünde olan binlerce Barış Akademisyeni'nin gittikleri üniversitelerdeki özgün çabaları, özel çabalarının da çok önemli bir yeri olduğunu düşünüyorum.

Biz tabii ki kurumlara baskı yapmalıyız, tabii ki kurumlarla konuşmalıyız ve onları demokratik konularda tutum almaları hukuktan yana tutum almaları için zorlamalıyız. Ama sanki asıl mücadeleyi büyüteceğimiz yerde yine Avrupa'nın aslında ezilenleri, Avrupa'nın özgürlükçü akademisi ve muhalifleriyle daha fazla dayanışmaya, onlarla daha fazla bağlar geliştirmeye ve onların sesimizi duyuracakları alternatif kanalları açmaya da ihtiyacımız var. Bu diğerlerini de yadsıdığım anlamında değil ama burayı da çok daha özgün olarak ele almamız gerekiyor, özgün olarak işlememiz gerekiyor diye düşünüyorum. O zaman aslında bu mücadele ne kadar farklı coğrafyaya yayılırsa o zaman etki gücü de sonuç alma gücü de o kadar önemli olacaktır. Hatırlayınız, örneğin herhangi bir şey olduğunda uluslararası kamuoyundan gelen tepkiler üzerine ama halkın sokağa çıkması sonucunda genelde devletin geri adım attığını, hükümetin geri adım attığını görüyoruz. Ama onun dışındaki Avrupa Birliği'nin, Avrupa Konseyi'nin, Birleşmiş Milletler'inin 'üzgünü, kaygılıyız, takip ediyoruz' gibi muğlak, hiçbir hukuki karşılığı olmayan, artık bizim açımızdan da takibe bile değer görmediğimiz açıklamalarının açıkçası çok işlevinin olduğunu da düşünmüyorum. Bunu da ifade etmemiz gerekiyor.

Son olarak belki şöyle, bakıyorum ne unuttuk diye. Şu tespit önemli. Cihangir Bey de söyledi, KHK mücadelesiyle, genel KHK'lilerin mücadelesiyle Barış Akademisyenleri'nin mücadelesi arasındaki o senkronizasyonu çok iyi sağlayamadık. Belki burada da en büyük pay bize düşüyordu, milletvekillerine. Gerçekten bunu yapabilirdik, bunun koşullarını yaratabilirdik. Sendikalar bu konuda aslında çok iyi bir rol üstlenebilirlerdi. Bu konuda sendikalarımızın da aslında yeterince çaba içerisinde olmadığını âtıl kaldığını görüyoruz. Belki bundan sonrası için topyekûn bir KHK mücadelesine hep beraber daha fazla omuz verebiliriz. Dediğim gibi bunun bir sürecin, bir yeni kurulan düzenin, nizamın parçası olduğunu hiçbir zaman unutmadan. Biz bu bozuk düzende birer çarkız, birer dişliyiz ve gerçekten bu düzenin değişmesi gerekiyor. Pir Sultan'ın bir sözü var ya 'bozuk düzende sağlam çark olmaz'. Evet düzen bozuk, onun için de her birimizin bu bozuk düzeni hedef alacak şekilde, düzeni değiştirecek, düzeni demokratikleştirecek, düzeni dönüştürecek bir şekilde mücadele etmesi ve bu başlıklarda sanırım amasız fakatsız ortaklaşması gerekiyor. Şunu hepimiz biliyoruz, bu ülkede eğer hukuk yoksa eğer anayasa yoksa, demokratik devlet düzeni ortadan kalkmışsa, yaşam hakkımız başta olmak üzere bütün haklarımız askıdadır demektir. Muhalif olan bizler için geçerli olan bu durumun yarın muhalif olacaklar için ya da şu anda AKP'nin yanında yer alanlar için de geçerli olduğunu unutmamamız gerekiyor.
Bir ihlal, aslında bütün ihlallerin başlangıcıdır. Sadece onun ne zaman gerçekleşeceği

ile ilgili bir zaman sorunu vardır. Bir dönemler ilk taşeron sağlık sistemine girmişti hatırlarsınız. Sağlık da hizmet satın almaya başlamıştı. Biz o zaman itiraz ettiğimizde şunu demiştik. Bugün şu şirket diye temizlik işini yapan emekçi arkadaşımızın sırtında yazıyor ama yarın bu hekimin ve hemşirenin sırtında yazacak. Bu sadece zaman meselesi, çünkü anlayış ona doğru gidiyor. Gerçekten de öyle oldu. Bugün de hukuksuzluğu Kürtler, Aleviler, barış isteyen akademisyenler, bu sisteme muhalif olanlar daha fazla yaşıyor olabilirler ama bu yarın topyekun bu sürecin altında kalmayacağımız anlamına gelmiyor. Bu hukuksuzluk süreci herkesi bitirecek bir şeydir. Onun için bizim belki kendi mahallemizden de çok diğer tarafa seslenmemiz ve gerçekten mücadeleyi daha geniş kesimlere yayacak yol ve yöntemler üzerinde de tartışmalar yürütmemiz gerekiyor diye düşünüyorum.

Serap Sarıtaş: Çok teşekkürler. Süremizin sonuna geldik. Bazı katkılar var Youtube'dan. Ben o katkıları sizinle paylaşmak istiyorum. Sonra soruları size yönlendireceğim. Cemşit arkadaşımız 'AYM kararına rağmen hala devam eden davalar olduğunu söylemek isterim' diye eklemiş. İrfan Eroğlu hocamız, 'bir protesto yöntemi olarak AKP+MHP'yi TBMM'de yalnız bırakarak çekilmek neden düşünülemez' diye sormuş.

Egemen Cevahir hocamız 'OHAL Komisyonu ile yapılan Barış Akademisyenleri ihraçlarına dair görüşmelerle ilgili somut düşünceleriniz nedir' diye sormuş. Fakat bunu ikinci turda biraz konuştuk ama eklemek istediğiniz şeyler olursa...

Gül Köksal arkadaşımız, 'Cihangir İslam'ın sunuşuna yönelik bir katkım olacak' demiş. 'Barış imzacıları birçok nedenle ağırlıklı olarak KHK mağdurlarıyız demiyoruz bu bizi pasifleştiren bir ifade her şeyden önce. Diğer yandan Barış Akademisyenleri dışarıdan yekpare gibi gözükse de öyle değiliz. İmzacılar olarak KHK'lilerle KESK, Eğitim Sen, TMMOB, TTB gibi demokratik kitle örgütleri, sendikalar, meslek örgütleri, hak örgütleri üzerinden defalarca bir araya geldik. Bu etkinlikten önceki iki etkinlik de bu ilişkilenmeyi görebilirsiniz.' İkinci bir nokta olarak gene Gül Köksal arkadaşımız şöyle eklemiş. 'Gülistan Kılıç Koçyiğit'e de bir katkım olacak. Politik perspektifi bakış açıma uygun, çok güzel bir konuşma yaptınız, eksik olmayın demiş. Mücadele ortaklıkların dan söz ettiniz siz de. Önceki iki etkinlikte de benzer şeyler söylendi. Bazen kendimize çok yüklendiğimizi düşünüyorum. Bizler gibi barış, emek, demokrasi, eşitlik, özgürlük mücadelesini dert edinmiş kişilerin ellerinden geleni yapmaya devam etmesi, hak mücadelesini dert etmeyenlerin de artık hareket geçmesi lazım sanırım, çok teşekkürler' demiş.

Emine Sevim arkadaşımız şunları sormuş. 'OHAL Komisyonu ve KHK'liler ile ilgili meclise verilen soru önergeleri hakkında bilgi verebilir misiniz? Sizce etkili oluyor mu?' Biraz konuştuk üzerine, eklemek istediğiniz bir nokta olursa. 'KESK'li ihraçlardan 1160 ret, 558 işe geri dönüş kararı verildi OHAL Komisyonu tarafından. Bu rakamları bakılınca bile uygulamadaki eşitsizlikler göze çarpıyor. Bu da OHAL Komisyonu kararlarına karşı da bir mücadele örmek gerektiği anlamına geliyor. Bu konuda mecliste ne gibi çalışmalar yapılabilir. Buna dair bir planlamanız var mı?' diye sormuş.
Bu turun son iki katkısını söyleyeceğim, sonra size bir söz vereceğim, son diğer

katkıları. Tekrar etmemi istediğiniz bir şey olursa devam edeceğim.

Zeynep Kıvılcım arkadaşımız şöyle bir eklemede bulunmuş. 'Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun konuşmasına katkıda bulunmak istiyorum. Hem OHAL Komisyonu hem de pasaport tahditlerinin kaldırılması için kurulan komisyonların etkisizliği ve keyfiliği konusunda Avrupa Konseyi ve AİHM önündeki çabalarımızın yoğunlaşarak gerektiğine katılıyorum. AİHM önünde hala devam eden yargılamalarda BAK imzacıları olarak bu konuda elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz. Hükumeti, savunmalarda ve ek dilekçeler ile. Gülistan Koçyiğit'e de tamamen katılıyorum. Bu korkunç komisyonların mimarı Avrupa Konseyi'dir.'

Son olarak Murat Yıkılmaz'ın bir sorusuyla bu turu bitireceğim. 'Komisyonun yıl sonuna kadar dosyaları bitirme konusunda bir taahhüdü var mıdır? Avrupa Komisyonu'na bildiğimiz kadarıyla.' İstediğiniz sırayla, istediğiniz şekilde, ben hepinizi görüyorum isterseniz el kaldırabilirsiniz, mikrofonunu kapalı. Cihangir hocamın sesini açalım, ilk ondan başlayalım.

Cihangir İslam: Teşekkür ederim, hani hep beni ilk yapıyordunuz, dedim burada da ilk olayım. Bir eleştiri ya da bir katkı geldi, onu şey yapayım. Barış Akademisyenleri'ne KHK'li demek pasifleştirir. Hayır ben KHK'liyim ve ben ifade özgürlüğünü savunacak bir şeyin altına imza attım.

Serap Sarıtaş: Çok affedersiniz sözünüzü kesmek istemem ama düzeltmek için, hızlı okudum çünkü üzerinden... Mağdur demek...

Cihangir İslam: Yok ben kendimi hiç mağdur olarak şey yapmadım. Eski konuşmalarıma da bakabilirsiniz mağdur olarak ifade etmedim. Aksine iktidarı hukuksuzlukla her zaman şey yaptım, onları hukuksuzluk olarak tanımladım, yaptıklarını. Çok kısaca ve hızlı geçiyorum, söylenenleri tekrar düşmeden. OHAL Komisyonu ne yapmıştır? OHAL Komisyonu'na yargı yetkisi verilmiştir anayasaya aykırı bir şekilde. Öncelikli problem bu. Bakın çok önemli bir nokta daha var. OHAL Komisyonu'nu ben de ziyaret ettim, yeni seçildiğim zamanlarda. Detaylı bir sorgulama yaptım orada. Şunu da gördük ki istihbarat bilgisi adeta bir kanıt olarak kullanılıyor. Hayır siz istihbarat bilgisini mahkemede dahi kanıt olarak kullanamazsınız. Ha icranın başındaki olarak bana kritik görevler vermeyebilirsiniz, bunu dikkate alabilirsiniz. Bu sizin yetki alanınızdadır ama beni kadromdan mahrum edemezsiniz. OHAL Komisyonu, gördüğümüz gibi anayasaya aykırı. En sonunda OHAL Komisyonu başkanı bana şunu sordu. Hocam böyle bir şey ortaya çıktı, ben de bunu elimden geldiğince iyi yapıyorum, siz olsanız ne cevap verirdiniz? Ben de dedim ki ona ben olsam kabul etmezdim, çünkü anayasaya aykırı, insan haklarına aykırı bir şey. Tarih sizi yargılayacak dedim ve biz bu işin takipçisi olacağız, bundan hiç endişeniz olmasın.

İkinci olarak, yeni komisyon seçimlerinde aslında şu ara çok faal olmayan Avrupa bağımsız kontenjanından Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyesi oldum. Aslında ağırlık olarak bu amaçla olup Avrupa Birliği çoğu zaman yaptığı gibi yine çifte standart uygulamıştır. Demiştir ki iç hukuk yollarını tüketin, ondan sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurun. İç hukuk yollarını tüketmeye bakın, üç

yılı dolduracağız onun şeyinde ben hala ret cevabı alıp mahkemeye gitme hakkına sahip değilim. Yani bu süreç, muhtemelen ben mezardayken sonlanır. Bir çoğumuz mezardayken sonlanır ve bu adalet ya da bu yargının amacı değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden kimse umudunu kesmesin. Bakın iki cümleyi kullananları açıklıkla uyarıyorum. Bir, biz seçimi kazanamayız, kazansak da vermezler. Böyle bir distopya tanımı olamaz. Eğer bu ülkede demokrasi varsa ki var. Burası gelenekleri olan devlet yapısına sahip, öyle veya böyle. Biz bu seçimi alırız ve iktidarı da devralırız bunu kimse aklından çıkarmasın. İkincisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni, onu ezmeye çalışanlar karşısında küçültecek yerde arkasına geçin destek olun. Zaman zaman toplanın, meclis duvarlarının dışından bize biz muhalefete destek olun. Böyle bir demokrasi mücadelesini sadece muhalefetteki 260-265 kişinin üzerine de yıkamazsınız. Neticede biz de sokaktan geliyoruz, biz de insan hakları mücadelesinden geliyoruz.

Kısaca şunu söyleyebilirim ne yapılması gerektiği hakkında. Sol çok güzel analiz yapıyor, çok güzel eleştiri yapıyor ama sağ da çok iyi hikâye kuruyor. Olumsuz anlamda hikâyeden bahsetmiyorum, bir topluma hedef gösteriyor. Toplumlara hedef göstermek zorundasınız. Yani toplumlara bir gelecek programı oluşturmak zorundasınız eğer siyasetin içindeyseniz. Şu anda CHP'nin çalışmaları, HDP'nin çalışmaları elbette ki tek başına da değerlidir ama benim söylemek istediğim şu. Muhalefet bir çatı programı inşa etmeli, bir bakanlar kurulu olmasa da 50, 60, 70, 100 kişilik bir aday kadroyla yani Türkiye'yi yarın öbür gün kimlerin yöneteceği konusunda kararını vermiş bir şekilde, kararlı bir şekilde halkın karşısına çıkmalı ve yetki istemelidir. 2023'te Türkiye'de ne yapacaklarını, önümüzdeki 20 yılda 50 yılda ne yapacağını muhalefet açıkça ortaya koymalıdır. Yani sadece ve sadece eleştiri şeyinden... bize yetki vermemesinin nedeni, ne yapacağımızı bilmemesiyle ilişkilidir. Bu da muhalefetin büyük bir boşluğudur. Muhalefet, söylediğim gibi kendi çekirdek yapılarına dönmüş, bakın hakikati yine kendi içinde aramakta. Hakikati kendi ideolojiniz, kendi inanç durumunuz, mezhebiniz içinde ararsanız, şu anda dünyanın başına bela olan post-truth düzenini de adeta zımnen onaylamış olursunuz. Hakikat bizim dışımızdakilerle yani benim dışımdaki dünya ile evrenle ve toplumla da kurulacak bir denge üzerinden ancak tanımlanabilir. Efendim muhalefet partileri çekilmiyor mu? Hayır muhalefet partileri çekilmez. Yani sine-i milletin amacı, anlamı farklı bir anlamdır ama bu ağır bir karardır. Ama o yüzden işte diyorum ki muhalefet mecliste mücadelesine devam edecek. Ama onu destekleyen, ona oy veren vatandaşların desteği de sadece seçmekle kalmamalı. Dediğim gibi meclis duvarının etrafından dışından da bize destek olarak dönmelidir. Teşekkür ederim, sağ olun.

Serap Sarıtaş: Ben teşekkür ederim, çok sağ olun. Söz isteyen varsa, söz verebilirim. İbrahim hocam istiyor sanırım. Buyurun hocam söz sizde.

İbrahim Özden Kaboğlu: Özellikle bu OHALİİK in durumuna ve geleceğine dikkat çekildiği için birkaç hususu belirtmek istiyorum. Ben de gittim bizim Yıldırım Kaya eğitim işlerinden sorumlu genel başkan yardımcısının daveti üzerine ve ben de oldukça uzunca konuşma yaptım. Tabii ki kısa kesmek için aslında istemezdim gitmeyi fakat bütün bu KHK'zedeler adına gitmek gerekiyordu. Şu var, belki şu söylenebilir. Doğru haklı beş yıl diyorduk, en az beş yıl sürer bunun dosyaları eritmesi

ve beşinci yıla giriyoruz. Aslında bir yargı değil Cihangir hocam, tam tersine yargıyı tıkayıcı bir süreç, geciktirici bir süreç. Ama tabii ki onlara bir daha gittiğimiz zaman veya kamuoyu önünde sorumluluklarını uzun dönemde onların da sorumluluktan bağışık olmayacaklarını, olamayacaklarını hatırlatmamız gerekir. Şimdi öyle ki karşı taraf gerçekten bütün bu olağanüstü dönemin neden olduğu büyük haksızlıkları maskelemek için sürekli düzenleme yapılıyor. Demin unuttum, galiba, sosyal güvenlikle ilgili haksızlık yapan kamu görevlilerinin sorumluluğunu kaldırmak için bir yasa oylattılar. Tabi Anayasa Mahkemesi'ne götürürken hayır diye uğraştık. Çünkü onu çok iyi gerekçelendirmek gerekiyordu. Düşünün biz atılmış olsak da emeklilik hakkımız, diğer özlük haklarımız ortadan kaldırılmadı ama kişiler buna rağmen örneğin emeklilik hakkımızı gasp etmişse, o da sorumlu olmayacak diye yasal düzenleme yaptılar. Bunlar tabii ki sadece anayasa dışı veya hukuk dışı değil ahlak dışı düzenlemeler. Buna dikkat çekmek istiyorum.

Bu vesileyle ne olacak bu komisyonun hali denince hemen Anayasa madde 40, hak ve özgürlüklerin korunması, kişinin resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da kanuna göre devletçe tazmin edilir, devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır. Yani bu hükümler mutlaka bir örnek olarak belirttim, mutlaka gündeme gelecek. Ama biz bugünden bunları öne çıkarmalıyız ve OHALİİK'in ya da başka tür hukuk dışı işlemlerde bulunan görevlilerin yanlarına kar kalmayacaklarını bugünden bilmeleri gerektiğini onların yüzüne haykırmalıyız. Bir nokta daha. Söylediniz, ne yapıyorsunuz siz, araştırma önergelerini veriyoruz. Yarın ben de yıl başına verdiğim önerge işleme konmadığı için, sıra gelmediği için yeniden ne oldu OHALİİK'in şu döneminde diye biraz önce konuşulan bilgileri derleyen bir araştırma önergesiyle meclis gündemine getireceğim. Dilerim kabul görür ve hafta bunu tartışırız. Bir son nokta belki. 7 Nisan günüydü biz CHP olarak bütün Barış Akademisyenleri'ni ve dayanış akademileri temsilcilerini Ankara'ya davet edip burada seslerini biraz daha gür ve tok biçimde duyurmak için parti grup toplantısında ama Covid nedeniyle olmadı. Bunu yapacağız. Yani şeye katılıyorum. Daha çok seslerini duyurmamız gerekiyor, daha üst düzeyde. Hem bireysel olarak hem parti olarak hem birlikte partiler arası ilişkiler çerçevesinde. Dolayısıyla yapmamız gereken çok daha fazla şey var önümüzde. Umarım dayanışma içerisinde bunları yaparız. Teşekkür ederim.

Serap Sarıtaş: Teşekkürler hocam. Arkadaşlar ikinci tur sorulara geçeyim mi? Bunları da ben söyleyeyim. Benden çıksın, sonra size de söz vereyim ve söz hakkı doğanlara da bir tur söz vererek devam edelim.

Egemen Cevahir hocamız 'KHK'liler vatandaş haklarından mahrum. Pasaport dahi halen alamayanlar mevcut' demiş 'örneğin ben idari dava açtım. Böyleyken milletvekili olabiliyor. Bu durumu Cihangir İslam nasıl yorumlar?' Yine Egemen Cevahir hocamız 'bir de sayın milletvekilleri bize ders vermesinler' diye yorum yapmış.
Size iletmek istedim.

Emrah Günok hocamız 'Gülistan Hanımın dediklerine tamamen katılıyorum. Eşit vatandaşlık sorunu, ülkenin başlıca sorunu değilmiş gibi dikkati bütünüyle parlamenter demokrasinin sağlık ve sıhhatine odaklama yapılabilecek en büyük

hatadır' diye yazmış.

Yasemin Ceylan 'hem birlikte KHK'liler için mücadele etmeliyiz. Eğer hep birlikte mücadele edemiyorsak herkes kendi düşüncesini sorgulamıştır' demiş.

Son olarak Murat Yıkılmaz 'OHAL komisyonu, KESK içinde Tümbelsen üyelerine verdiği iade karar sayısı çok daha düşük. İnanılmaz bir kıyım' diye size iletmemi istemiş. Ömer hocam söz istedi, ondan sonra Gülistan Hanıma sonra ikinci tur için Cihangir hocamla İbrahim hocama geri döneceğim.

Ömer Faruk Gergerlioğlu: Değerli arkadaşlar tabi meclisteki durumu soruyorlar. Tabi maalesef hani işin meselesini biz biliyoruz. Onlar bir suç işledi, siz de işte o suca ortak olmayacağız dediniz ve onlar şu anda suçu işlemeye devam ediyorlar. Hani biz soru önergeleri veyahut da araştırma önergeleri ne zaman getirsek mecliste bunları görüşmek istemiyorlar. Evet çoğunlukları var Ak Parti-MHP oyları bizi geçiyor ve reddediyorlar. En inanılmaz şeyleri reddedebiliyorlar. Bu tabi moral bozmamalı. İşin doğrusu bu cumhur ittifakında herhangi bir moral değer falan yok. Onlar şu anda bir çıkar iş birliği kurmuş durumdalar. Hakları hukukları adaletleri öyle bir kaygıları yok o yüzden umurlarında değil. Ama bizim buradan kamuoyuna mesaj vermemiz lazım, vicdanları sızlatmamız lazım. Orayı harekete geçirmek lazım. Zaten meclisteki konuşmalarımızın mahiyeti de budur. Kamuoyuna bir mesaj veriyoruz. Bunu en yoğun bir şekilde yapabilmek lazım. Sosyal medyada olur, birebir lobi çalışmaları, siyasetteki yoğunluk yeterli değil şu ana kadar açıkçası. Mağdurlar ve yakınlarını daha çok ilgilendiriyor KHK meselesi.

Topluma istediğimiz kadar yansıtamadık. Onu da hepimiz bir özeleştiri yapmak durumundayız. Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın diyen bir toplumdayız maalesef bu bir gerçek. Bunun için çok daha fazla gayret lazım. Konuşmamda söylediğim gibi bunu programlamak lazım. Tamam Avrupa konseyi de bir suç ortaklığı yaptı. Hepsi bizi kaderimize terk etti. Bunlar bir gerçek ama yoğun baskıdan kesinlikle hiçbir zaman için vazgeçmemek lazım. Gerek ulusal gerek uluslararası alanda hani bizim biraz kıyameti koparmamız lazım. Biraz tabi tüm ihraçlarda bir psikoloji var. Bir moral bozukluğu, ne gerek var, işte bilmiyorlar mı, uğraşsak ne olacak falan. Bunlardan uzaklaşmak lazım. Bizim yoğun bir baskı faaliyeti arttırarak devam etmemiz lazım, bunu söyleyeyim. Çünkü kritik zamanlar, kritik dosyaları sona bıraktılar. Biz mesela vekillerin dosyaları için de karar vermiyorlar. Niye vermiyorsun? Siyaseten bekletiyor, hepimiz çok iyi biliyoruz. Belki şu anda ret verse bir yaygara çıkacak, belki hani diyecek vekil olmuş sen bunu yine terörist olarak niteliyorsun gibi kendi çelişkileri de ortaya çıkacak. Bundan belki rahatsızlar. Neden olduğunu bilmiyoruz. Sona bırakmış gibi duruyorlar. O yüzden şu anda hele ki baskı daha önemli arkadaşlar, bunu söyleyeyim. Belki üç buçuk yıl evet çok karanlık geçti, çok zifiri karanlıktı ama şu an bir komisyonda ve iktidarda ne yapacağını bilemem hali var. Baskıyı arttırmak o yüzden şimdi daha da önemli değerli arkadaşlar. Moralleri bozmamak lazım. Son derece kritik zamanlar. Anayasa mahkemesinin kararı ortada. Ne kadar yüklenme yapılsa o kadar iyi olur diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Serap Sarıtaş: Çok teşekkürler. Evet özellikle böyle umut veren direnişçi açılımlar

bize de iyi geliyor. Evet Gülistan Hanım...

Gülistan Kılıç Koçyiğit: Öncelikle eğer söylediklerimiz bir ders gibi anlaşıldıysa, kendi adıma en azından düzeltmek isterim. Asla öyle bir amacımız yok. Dilimiz döndüğünce biraz kendi gördüğümüz yerden durduğumuz yerden, içinde bulunduğumuz mücadele üzerinden biraz süreçleri anlatmaya çalışıyoruz. Onu ifade etmek istiyorum. İkincisi, KESK'liler ve Barış Akademisyenleri meselesi belki de bu sürecin 'kral çıplak' denilen yeri aslında. En hukuksuz olan alanı. Diğerlerinin hukuki bir gerekçesi ya da doğruluğu haklılığı vardır anlamında söylemiyorum ama bu artık kör gözüm parmağına meselesi olduğu için, burada bir oyalama, zamana yayma ve bu zaman içerisinde olur da taş gelir kuşa değerse biz de kendimizi kurtarırız gibi bir anlayışın AKP tarafından en azından düşünüldüğünü, böyle yürütülmeye çalıştığını görüyorum. Sanırım hiçbir vekil arkadaş hakkında henüz bir ret kararı gelmedi. Benim de sürekli giriyoruz ve incelemeye devam ediyorum. Ne varsa o kadar incelecek kendi hayatıma biz de onu artık bilmiyoruz ama böyle bir gerçekten garabet durum içerisindeyiz, onu ifade etmek istiyorum. Tabi bu meselenin belki en temel kaçırdığımız ya da konuşmadığımız kısmına küçük bir vurgu yaparak bitireceğim. Barış Akademisyenleri meselesi bu ülkedeki en kırmızı çizgiye dokunan mesele. Bu ülkede Kürt sorunu akademide de kamusal hayatta da devlet içerisinde de siyasette de her zaman kırmızı olarak kodlanmış, konuşulmamış ve buna dair hiçbir şekilde alternatif bir çözüm üretilmemiş.

2013 ve 2015 yılları arasındaki göreceli çözüm sürecinden sonra akademinin kalkıp barışta ısrar etmesi, bu sorunun demokratik yollarla çözülmesi meselesinde taraf olması, şiddeti dışlayan, kendi mensup olduğu devleti barışçıl yöntemlere, demokratik yöntemlere çağıran bildirinin kendisi aslında sadece düşündüğümüz anlamda AKP'yi rahatsız eden bir mesele değil. Bu ülkedeki o devletin çelik çekirdeğini rahatsız eden ve bu anlamda da ortak bir tabaka sonucunda yürüyen bir süreç. Bunu böyle okumamız gerekiyor. Yani Barış Akademisyenleri, tırnak içinde söylüyorum, bu ülkenin okumuş, entelektüel, beyaz yakalı insanları, böyle Kürt sorunu gibi meşakkatli bir meselede ya da sorunu krimize bir meselede söz söylediler, taraf oldular, tutum belirlediler. Şimdi bu AKP'nin de sadece AKP'nin değil bu sistemin bütün ezberlerini altüst eden bir yerde duruyor. Ve bugün hala AYM kararı nedeniyle bir düzeltmeye gidilmiyorsa hala iadei itibar yapılmayıp maddi ve manevi tazminatlar verilmiyor ve kürsülere geri dönüş sağlanamıyorsa, işte bu kırmızı çizgiye dokunulduğu için, devletin tabusuna, aslında cüretle cesaretle söz söylendiği içindir. Çünkü şunu çok iyi biliyoruz. Bu devlet diyor ki benim sorunlu alanlarım var ve ben bu sorunlu alanlarda en azından sadece o alanla ilgilenen ya da o alanda mücadele edenlerin söz söylemesi, o da çık sınırlı bir şekilde izin veririm. Ama işte akademi gibi farklı mecralar gibi kesimlerin buraya söz söylemesi aslında devletin o kurduğu bütün nizamın sarsılması, toplumda başka bir sözün, akademide başka bir sözün de kabul görmesi, yaygınlaşması demek. Bu anlamda bugün Barış Akademisyenleri'nin yaşadığı temel şeyin gerekçesi aslında bildiride taraf oldukları şeyin kendisidir. Daha doğrusu dokundukları yaranın kendisidir. Bunu iyi bilmemiz gerekiyor.

Bu anlamda bütün alanlardaki hukuksuzlukların giderilmesini istiyorsak, bu hukuksuzlukları temel alan sistemi eleştirmek zorundayız. Nedir bu? Tekçi devlet

yapısıdır. Çok açık ve net. Çoğulcu olmayan demokratik bir anayasa yapamamış, demokratik bir toplumsal sözleşmesini gerçekleştirememiş, kendi içindeki farklılıkları sürekli asimile etmeye, ötekileştirmeye ve sisteme kanalize etmeye, sistemin bir parçası haline getirmeye çalışmış, gönüllü bir birliktelikten ziyade zora dayalı bir birlikteliği dayatmış sistemin kendisidir. Biz bu sistemin kendisini değiştirmek durumundayız. Bu sistem değişir ve dönüşürse o zaman tabii ki biz de bu sistemin içerisindeki bütün taleplerimize, bütün haklarımıza çok daha kolaylıkla ulaşabileceğiz. Bu anlamıyla bütünsel bir mücadele olması gerektiği vurgusunu tekrar ve tekrar yenilemek istiyorum. Bugün hiçbir mücadele Kürt sorununu görmeden, bu ülkedeki Alevi sorunu görmeden, kadın sorununu görmeden çözülemez. Bunlar bu ülkenin temel sorunlarıdır. Bu anlamıyla devletin demokratikleşmesi, dönüşmesi ve demokratik bir cumhuriyete evrilmesi gerekiyor ki bizler bütün bu süreci aslında atlatalım. Siyaset açısından evet bir birlikteliğe ihtiyaç var. Çünkü şunu çok iyi biliyoruz. Muhalefet etmek için de asgari siyaset yapmak için de bir zemine, bir burjuva hukukuna, bir asgari demokrasi ve asgari hukuk sistemine ihtiyaç var. Bugün bunlar elimizden alınmaya çalışıyor. Yani sözsüz, dikensiz bir gül bahçesi iktidar tarafından yaratılmaya çalışılıyor. Bunun herkesin biçeceğini bu sistemin kazananının olmayacağını tekrar ve tekrar ifade etmek istiyorum. Sürçi lisan ettiysek tekrar affola.

Serap Sarıtaş: Estağfurullah. Teşekkürler katkılarınız için. Şimdi söz hakkı doğdu ikinci turdaki sorularda. Söz almak ister misiniz Cihangir hocam? Buyurun.

Cihangir İslam: Soruyu tam olarak tekrar eder misiniz? Yanlış bir cevap vermek istemiyorum. O pasaport ve milletvekili seçilme hakkında bana yönelik bir soru vardı.

Serap Sarıtaş: Evet hocam okuyorum. 'KHK'liler vatandaşlık haklarından mahrum. Pasaport dahi halen alamayanlar mevcut. Örnek ben, idari dava açtım' demiş Egemen Cevahir KHK'lı iken milletvekili olabiliyorlar. Bu durumu Cihangir İslam nasıl yorumlar' diye sormuş. Bir de 'sayın milletvekilleri bize ders vermesinler' diye eklemiş. Cihangir İslam: Estağfurullah, ders vermek gibi bir dile hiç sahip olmadık. Sivil toplumdan geliyoruz ama ben şimdi kolayına kaçıp bu soruyu İbrahim hocaya pas edeceğim. Hukukçu ve özellikle anayasayı o olduğu için ama müsaade ederse İbrahim hocam bir iki cümle söyleyeyim. Tabi pasaport hakkından biz de mahrumduk. Ne zaman aldık pasaportu? Milletvekili seçilince aldık. Bizim seçme ve seçilme haklarımız iptal edilmedi. Yani KHK'lilerin birçok vatandaşlık hakkı da iptal edilmedi ama hayati olan vatandaşlık haklarını şu anda kullanamıyorlar. Önemli bir kısmını da de facto kullanamıyorlar, fiili olarak kullanamıyorlar. Yani icranın takdiri yetkesi dahilinde kullanamıyorlar. Ama burada özel bir durum yok. Biz on milletvekili seçildik, zaten İbrahim hocam da hatırlayacaktır, özellikle ikimizin adaylığına itiraz edilmişti ve YSK o konuda adaylıklarında bir sorun yoktur diye açıklama yaptı. İbrahim hocam hatırlar o şeyi. Belki de bütün KHK'lilere itiraz edilmişti. Şimdi burada soruyu soran bence yanlış bir yöntem uyguluyor. Zanlı zanlıya soru soruyor. Bu soruyu savcıya sormak lazım. Bu soruyu KHK'yi yapanlara sormak lazım. Yani buradaki soru bize niçin milletvekili olma hakkının iptal edilmediği sorusu değildir. Onun ve hepimizin pasaport kullanma hakkının niçin iptal edildiği veya bizim niçin ayrı bir hukuka tabi tutulduğumuzun sorusu sorulmalı ve bu sorunun muhatabı icradır yani yürütmedir. Türkiye'de devlet ve sivil toplum dengesi bozuktur, baştan beri bozuktur. Devletin

çok büyük yetki alanları vardır ki sivil toplumda olması gerekir. Bunu başka bir programda belki kullanabiliriz. Burada bir arada mücadele, birlikte mücadele etmek önemlidir. Hiçbir partiyi dışlamadan, bakın bir siyasi parti eğer açıksa anayasaya uygun demektir. Mevcut mevzuata uygun demektir. Bu siyasi partileri dışlamadan muhalefetin herhangi bir komplekse girmeden az önce saydığım maddeler çerçevesinde birlikte davranması gerekmekte. Söyleyeceklerim bu kadar. Teşekkür ederim.

Serap Sarıtaş: Biz teşekkür ederiz hocam. İbrahim hocam, sizin de artık son birkaç cümle arkadaşlar. Buyurun.

İbrahim Özden Kaboğlu: Hemen bu konuyla, Cihangir hocanın bana attığı pasla gireyim. Üçümüzle ilgiliydi. Yüksel Taşkın, Cihangir hoca ve ben. 30 Mayıs günü ilk propaganda günüme çıkmıştım, o gün öğrendim ve 30 Mayıs'ı 31 Mayıs 2018'e bağlayan gece sabahladım. Yüksek seçim kuruluna gönderilecek savunmayı yazmak için. Yüksek seçim kurulu bizim itirazımızı kabul etti ve seçilme hakkımızı teslim etti. Onun üzerine meclise girdik. Yoksa son dakikaya kadar sokmamak için elden geleni yaptılar. Ben bunu şöyle kullanıyorum zaman zaman. Bakın demek ki biz suçlu değilmişiz. Suçlu olsaydık burada olmazdık. Dolayısıyla bizimle aynı eylem içerisinde olanlar da suçlu değil ama eğer suçlu kabul ediyorsanız hala terörist olarak görüyorsanız bizi, o zaman benim yetiştirdiğim öğrenciler de bir biçimde sizin yakınlarınız vs. onların diplomaları da meşru değildir biçiminde söylemlerim oldu. Sevgili Egemen'in dikkat çektiği bu çelişkiyi her zaman yaşıyoruz ama hani bunu bir tür koz olarak kullanmamız gerekiyor. Öyle yapmaya çalışıyoruz. Ama tabii ki bana sorarsan, eğer bütün dört vekil olarak da sıkıntılarımızı söyledik. Ben eğer sivil toplum örgütü aktivisti olarak, 24 Haziran öncesi olsaydım daha rahat hissederdim kendimi. Daha çok yasaklı belki ama daha rahat, daha çok şey yaptığımı düşünerek. Burada ise belki çok fazla şey yapmaya çalışıyoruz ama çok sınırlı kalıyor. Ama ne oluyor pasaportla ilgili olarak. İcabında onların getirdiği o pasaport konusunda ışık yakan 23. maddeye aykırı düzenlemeye karşı çıktı, böyle bir şey olamaz, bunu vereceğinize hiç vermeyin de hiç değilse daha güçlü mücadele verelim diye. Ama hemen Anayasa Mahkemesi'ne gittiğimiz halde talepte bulunan arkadaşların da taleplerini içişleri bakan yardımcısının eline tomar olarak, dosya olarak sıkıştırma şeyinden de geri durmadım ki hayatta böyle bir şeyde bulunmamıştım. Dolayısıyla buradan kimisinden sonuç aldık, kimisinden almadık. Haliyle bu konumuz da yapabildiğimizi yapmak zorundayız.

Mutlaka bütün yolları zorlamalıyız. Mesela son olarak Gülistan Hanımın değindiği konu ama diğerleri de değinde. Anayasa mahkemesinin bu BAK kararını uygulamayanlar pek ala hani sevgili Egemen hukuk dersi bu öyle zannetmeyelim ama sonu da işleterek mahkeme kararını uygulamakta herkes hükümlüdür kısaca ve onlara karşı da niçin uygulamıyorsun diye hukuk yollarına başvurmamız gerekir, zorlamamız gerekir. Mesela Avrupa Konseyi konusuna son söz, evet maalesef kötü bir rol oynadı ama şimdi gördüğünüz gibi pasaport ve diğer konularda yine oranın kapısını çalmak zorundayız, kalacağız. Ben bile gideceğim, bir çoğumuz gidecek oraya ama o tek çözüm yolu değil. Bütün belirttiğimiz üzere demokratik mücadele yollarını, iç hukukta, ulusal düzende bütün hukuki ve demokratik siyasal mücadele süreçlerini

de sürdürerek orayı da o kapıyı da zorlamak kaydıyla diye düşünüyorum. Ama bu siyasal dedimse, sosyali, toplumsalı hiçbir zaman dışlamamamız gerektiğini ve esasen toplumun zinde güçlerinin sürekli örgütlenmesi de eylemde bulunmasının yaşamsal olduğuna dair olan inancımı hiç eksiltmedim. Hatta burada daha çok ona inandığımız belirterek sözlerime son veriyorum. Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Serap Saritaş: Çok sağ olun hocam. Biz de tüm katılımcılara teşekkür ediyoruz. Sadece bir cümle söyleyeceğim. Haftaya 27 Temmuz'da AYM kararının birinci yılında yine bir Webinarımız var. Aynı yün aynı saatte. Barış Akademisyenleri'nin hukukla mücadelesi. Bu Webinara da herkes davetli. Ben hem tüm katılımcılara hem de tüm dinleyicilere teşekkür etmek istiyorum. Burada sonlandırıyorum toplantımızı. Sağ olun var olun, iyi akşamlar.

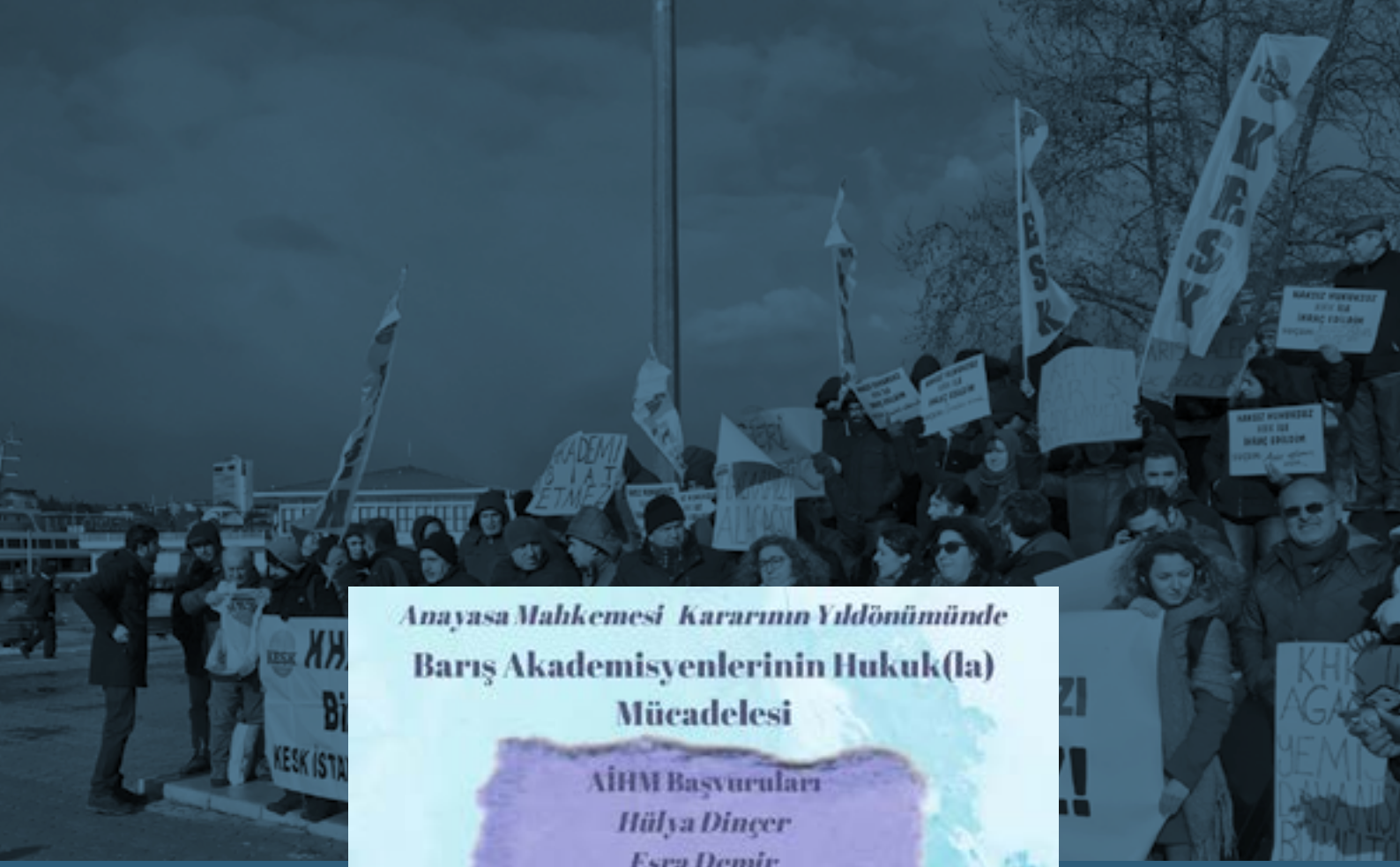

Anayasa Mahkemesi Kararının Yıldönümünde

Barış Akademisyenlerinin Hukuk(la) Mücadelesi

AİHM Başvuruları
Hülya Dinçer
Esra Demir

ILO Raporları
Özgür Bozdoğan

BAK Davaları
Ash Odman

AYM Kararları
Reyda Ergün
Berke Özenç

27 Temmuz Pazartesi Saat 20.00'de
Barış İçin Akademisyenler
YouTube Kanalında

BARIŞ AKADEMİSYENLERİNİN HUKUK(LA) MÜCADELESİ [1] [2]

27 Temmuz 2020

Zeynep Kivilcim: Merhaba, iyi akşamlar herkese. Barış İçin Akademisyenler'in Webinar serisinin dördüncü ve sonuncusunda hep birlikteyiz. Bugün Osman Kavala'nın mahpusluğunun bininci günü. Onun nezdinde Türkiye'de ve dünyada haksız ve hukuksuzca tutuklu ve hükümlü bulunan tüm siyasi mahpuslara selam gönderiyoruz. Bugün 27 Temmuz. Yaklaşık bir yıl önce 26 Temmuz 2019 tarihinde, Anayasa Mahkemesi, Barış İçin Akademisyenler'in başvurusuna ilişkin olumlu bir karar verdi. Böylece toplumda Barış Bildirisi olarak bilinen ve 2212 akademisyen tarafından imzalanan 'Bu Suça Ortak Olmayacağız' bildirisine ilişkin olarak, ağır ceza mahkemeleri önünde devam eden davalar art arta beraatla sonuçlanmaya başladı. Bu bildiriye imza attığı için işlerinden edilen Barış İçin Akademisyenler'in işlerine iade olacağına dair de bir umut doğdu. Fakat bir yılın ardından OHAL Komisyonu, herhangi bir Barış İçin Akademisyeninin işe iadesi yönünde bir karar vermedi. Barış İçin Akademisyenler'in bir kısmının pasaport ve benzeri konularda hak gasplarının iadesine ilişkin sorunlar yaşadığını da biliyoruz. Pek çok Barış İçin Akademisyen'in davası ise yıllardır AİHM önünde beklemeye devam ediyor.

Barış Akademisyenleri'nin iş, özgürlük, demokrasi ve hukukla mücadelesi başlıklı online oturum serisinde bugüne kadar her hafta birer konu ele alındı. Sizler de bir kısmını izleyebildiniz umut ediyoruz ki. Bugün Anayasa Mahkemesi kararının yıldönümünde dördüncü ve son Webinarda Barış İçin Akademisyenler'in hukukla mücadelesini konuşacağız. Türkiye akademisinin hukukla mücadelesi elbette Barış İçin Akademisyenler'le birlikte başlamadı ve ne yazık ki herhalde bizimle de sona ermeyecek. Çünkü Türkiye'nin akademiye ilişkin özgürlük düzenlemeleri anayasaya baktığımızda dahi bu tabloyu zaten bize çok net bir şekilde hatırlatıyor. Ben sadece hafızalarımızı tazelemek açısından;

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 130. maddesi akademik faaliyetlerle ilgili şunu söylüyor: 'Üniversiteler ve öğretim üyeleri ve yardımcıları, serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilirler. Ancak bu yetki devletin varlığı ve bağımsızlığı ve milletin ve ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği aleyhinde faaliyette bulunma serbestliği vermez.' YÖK kanununda da yüksek öğretim amaçları arasında şunlar sayılıyor: 'Yüksek öğretimin amacı, öğrencileri Türk milletinin milli, ahlaki, insani,

1 Etkinliğin kaydına şuradan erişilebilir; https://www.youtube.com/watch?v=EkJiP0cSBLA&t=6275s

2 15 Ağustos 2022 itibarıyla 'Barış Akademisyenlerinin Hukukla Mücadelesine' eklenenler: "Anayasa Mahkemesi'nin Zübeyde Füsun Üstel ve Diğerleri davasında verdiği kararın birinci yıldönümünde gerçekleştirilen bu etkinlikten sonra geçen iki yıl içerisinde KHK ile ihraç edilen Barış Bildirisi imzacılarıyla ilgili iki önemli gelişme yaşandı. Bunlardan ilki, imzacıların ihraç edilmelerinden kısa bir süre sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) yaptıkları başvurularla ilgili. 2021 yılının Temmuz ayında AİHM, bu başvurulardan 79'unu birleştirerek Türkiye Hükümeti'nden savunma istedi (bkz. Kamuran Akın - Türkiye ve 42 diğer başvuru). Bu zamana kadar Barış Bildirisi imzacılarının başvurularını sürüncemede bırakmış olan Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu (OHAL Komisyonu), savunma isteğinin Hükümete iletilmesinden kısa bir süre sonra, Ekim 2021'de, Barış Bildirisi imzacılarının başvurularını bir bir reddetmeye başladı. 376 Barış Bildirisi imzacısının başvuruları, Komisyon tarafından matbu bir gerekçeyle birkaç ay içinde hızla reddedildi. Bu ret kararlarına karşı idare mahkemelerinde açılan davalar ve AİHM önündeki dava, imzacıların ihraç edilmelerinden sonra geçen altı yıl sonra bugün hala devam ediyor.
Bu altı yıl içerisinde, ihraçların imzacıların hayatları ve Türkiye'de akademik özgürlük ve ifade özgürlüğü üzerindeki etkilerine ilişkin bir değerlendirmeyi İnsan Hakları Okulu'nun AİHM önünde görülen davaya sunduğu müdahil görüşünden okuyabilirsiniz (İngilizce):

https://www.insanhaklariokulu.org/aihm-onundeki-baris-icin-akademisyenler-basvurularina-sundugumuz-ucuncu-taraf-gorusu/"

manevi ve kültürel değerleri taşıyan, Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan, Türkiye Cumhuriyeti devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren vatandaşlar halinde yetiştirmek. Türk devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olarak refah ve mutluluğunu arttırmak amacıyla, çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline getirmesini sağlamak.'

Şimdi Türkiye devletinde hukukla akademinin özellikle de eleştirel ve bağımsız çalışma yapmak isteyen, araştırmak yapmak isteyen akademisyenlerin zaten hep bir mücadelesi olacağı sadece bu iki düzenlemeyi okuyarak bile görebiliyoruz. Barış Akademisyenleri'nin de hukukla mücadelesi aslında biraz başlık da bize bunu göstermeye çalışıyor, esasen hem hukuki hem hukukla mücadele şeklinde gelişti. Bir yandan aleyhlerine disiplin soruşturmaları ve ceza davaları devam ederken diğer yandan aynı zamanda hukuksal araçları kullanarak da mücadele etmeye çalıştı Barış için Akademisyenler. Diğer tüm örneklerde olduğu gibi Barış için Akademisyenler'in hukukla mücadelesinde de oldukça heterojen olan bu akademisyen grubunun ortaklığını hukuki kategorilere tercüme etmekle ilgili elbette bir mücadele yaşandı. Ama bunun yanı sıra da ulusal ve uluslararası çeşitli yargı ve diğer merciler önünde yürütülen mücadelede taktik ve stratejiler de geliştirildi. Yani burada aynı zamanda usule dair ya da hukuk politikasına dair birçok deneyim elde ettik. Bu perspektiften geniş olarak tartışacağız bugün. Barış İçin Akademisyenler'in hukukla mücadelesini Anayasa Mahkemesi'nin yıldönümünde...

Ben kısaca konuşmacılarımızı tanıtmak istiyorum. Öncelikle hepsine çok teşekkür ediyorum. Bugün, bu akşam bizimle burada oldukları için. Kısaca tanıtacak olursam:

Aslı Odman, Barış için Akademisyen. BAK Dayanışma ve Dava Koordinasyon ekiplerinde emek verdi. Aynı zamanda İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi gönüllülerinden.

Reyda Ergün, Barış için Akademisyen. BAK Hukuk ekibine emek verdi. Ayrıca Türkiye'de Araştırma ve Öğretim Özgürlüğü Uluslararası Çalışma Grubu Türkiye gönüllülerinden.

Berke Özenç, Barış için Akademisyen ve BAK Hukuk ekibinde emek verdi. Esra Demir, Barış için Akademisyen. Barış için Akademisyenler'in Anayasa Mahkemesi ve AİHM başvurularının hazırlanmasında büyük emek verdi.

Özgür Bozdoğan, Eğitim-Sen Genel Yükseköğretim ve Eğitim Sekreteri. Aynı zamanda üç dönem Eğitim-Sen Ankara 2. No'lu Şube Başkanlığı yaptı.
Her bir sunum için aslında biz biraz dinamik bir yapıyı korumak açısından sizleri iki turda sorular yönlendireceğim sevgili konuşmacılar. Bu soruları yanıtlarken süre sınırına dikkat etmenizi rica ediyorum. Oturumun sonunda aynı zamanda izleyicilerden gelecek soruları da alacağız. Bu arada izleyenlerin de bizlere sorularını iletmelerini istiyoruz, rica ediyoruz. Öncelikle Aslı ile başlamak istiyorum.

Asli Odman: Merhaba sevgili Zeynep.

Zeynep Kivilcim: Merhaba hoş geldin.

Asli Odman: Hoş bulduk.

Zeynep Kivilcim: Barış Akademisyenleri, gösterdiği çeşitlilikle beraber ya da buna rağmen nasıl ağır ceza mahkemeleri önünde ortak bir dava takibi mümkün oldu? Bunun avantajları veya zorlukları var mıydı? Nelerdi? Burada nasıl dayanışma pratikleri ortaya çıktı? Neler öğrendiniz, neler öğrendik ve neleri bir daha yapmayalım dedik? Söz sende.

Asli Odman: Burada anlattıklarım, herhangi bir Barış Akademisyenlerini temsil iddiası taşımadan, deneyimlerim üzerinden beraber bir düşünme denemesi olacak. İçindeyken düşünmeye çalışmış, Barış Akademisyenlerinin sosyolojisi[3] hakkında bir şeyler çiziktirmiştim sıcağı sıcağına[4]. Açıklama ihtiyacı yakıcı idi. Şimdi tabiri caiz ise 'arkasından', en azından ceza hukuki alanındaki hukuki mücadelenin ana kısmı sonuçlandıktan sonra düşünmek daha zormuş esasında. Şimdiye kadarki Webinar başlıklarına bakınca, iş, özgürlük, demokrasi ve hukukla mücadele alanları arasında en tanımlı, içerisinde örgütlenmelerin taşıyabileceği sorunları en az yaşayacak alanın hukukla mücadele olduğunu düşünüyorum. Çünkü karşının hukuki kisveye, dile, mekâna bürünmüş saldırıları, bizim hareket sınırlarımızı çiziyordu. Mesela daha önce iş güvencesi ile ilgili mücadele daha parçalıklıydı; vakıf üniversitesi, devlet üniversitesi ayrımı, akademi içindeki titr hiyerarşisi ve emek rejimi nesillerinin yarattığı farklılaşmalar vs. o kadar çok bölünmüş bir iş alanı var ki. Veya özgürlük mücadelesi tanımındaki 'özgürlüğü' ele alalım. Barış Akademisyenleri'nin işte o farklılıkları içerisinde özgürlüğe ve demokrasiye yükledikleri anlamlar, faaliyet alanlarının farklılaştırılmış tanım ve pratikleri, ideolojik konumlar, bir grup olarak ortak olarak maruz kaldığımız ama kişiselleştirilmiş dönemsel hukuki mücadele kadar açık bir çerçeve vermiyordu. Hatta bazı arkadaşlar -ben pek katılmasam da- bunu bir ikilem olarak formüle ettiler '(Barış) siyaseti mi, dayanışma mı?' diye. Hukuki mücadeleden çok, 'hukukla mücadele' (veya belki güreş!) diyelim, bundan önceki imzacılığın bedelini eşit dağıtmaya yönelik dayanışma alanları olan psikolojik, maddi, uluslararası ağ ve bağlar, doktora öğrencileri arası iletişim gibi, karşıdan gelen saldırılara cevap veren, tanımlı bir alandı.

Her ne kadar son hızlı beş yılda zaman algım, bir akordeonunki gibi hızla büzüşüp açılıp, dönem ve olayları bazen birbirine karıştırmama yol açsa da Barış Akademisyenlerinin hukukla mücadele sürecindeki serencamına dair kısa bir bellek turu denemesi yapayım. Bu 'hukukla hukuk mücadelesi' sürecinin, Barış İçin Akademisyenler veya Barış Akademisyenleri diye bir kavram, bir arada tutan bir insicam oluşmasında da belirleyici olduğunu düşünüyorum.

Hukukla meşguliyetimizin kronolojisi, davalar açılmadan önce kısaca şu şekildeydi: 2016 Ocak'ta gözaltılar, idari soruşturmalar, çoğu vakıf üniversitelerinden olmak üzere farklı hukuki bahanelerle işten çıkarmalar, 'görev süresi veya sözleşme uzatmamalar',

3 https://birartibir.org/buyuk-donusum

4 https://www.jadaliyya.com/Details/41682/Solidarity-Academies-Making-A-Virtue-of-Necessity

suç duyurusuna karşı Emniyet'te verilen ifadeler, Temmuz 2016 'darbe girişiminden' sonra KHK'larla pey der pey işten çıkarmalar dönüşünce duruldu. Zira KHK'lara karşı hukuken yapacak hiçbir şey varmış gibi gözükmüyordu. Sadece her çıkan KHK'dan sonra, işten çıkarılan arkadaşların isim listeleri hazırlamak, duyurmak, ofislerin ortak boşaltılması ritüellerinin koordinasyonu, işten çıkarılan-çıkarılmayanları bir araya getiren sosyal medya kampanyaları yapabildik. Sonra tam bir buçuk sene sonra, 2017'de Ekim ayında ilk duruşma tarihleri gelmeye başladı. Hatırlarsanız 2016'dan itibaren, birinci imzacıların çoğu ve ikinci imzacılardan çağrılan azınlıktaki kesim teker teker Emniyet'te ifadelerimizi vermiş, beklemeye geçmiştik. Hala çalışmakta olanlar için "ne zaman KHK ek listesinde adım çıkar?" ve "ne zaman nasıl bir iddianame ile dava açılır?" beklemesine.

2017 Ekim'de ilk defa TMK 7/'den ilerlemiş o kanaatler manzumesi iddianameyi gördük. İddianamenin kes+yapıştır istisnasız her dava açılana iletildiğini, yani yargının imzacıları bölerek, teker teker dava açtığını gördük. Hiç unutmuyorum, bizim de dayanışma etkinlikleri ile bir açılış haftasına dönüştürdüğümüz, 5 Aralık 2017'de ilk duruşma görüldü. O ilk haftada Eğitim-Sen'in örgütlü ve kurumsal olmasından gelen gücü de kullandığımızı hatırlıyorum. Education Internationale (EI) Küresel Eğitim Sendikaları Konfederasyonu'na bağlı pek çok sendika temsilcisi desteğe gelmiş idi. O aşamada BAK Dayanışma'nın bir buçuk senelik hukuk, maddi, psikolojik, iletişim/sosyal medya, ulusal/uluslararası kurumlar ile ağlar/ilişkiler konusundaki mesaisi, bu emeği verenler arasındaki güven ilişkileri, dil ve iş yapma pratikleri ortaklıkları epey gelişmişti. Fiilen 5 Aralık 2007 ile 31 Temmuz 2019 arasındaki Barış Akademisyenlerinin tüm duruşmalarını bizzat mahkeme salonlarında takip eden, bir yazılım geliştirerek duruşma verileri ve hukuki belgelerle veri bankası oluşturan, sayısı yüzü aşan tüm imzacı avukatları ile iletişim ağı kurup, tüm hukuki belgeleri paylaşan, duruşma salonundan twitter hesabı üzerinden[5] anlık somut ve anonim haber geçen, görselleri hazırlayan, ilk sene her duruşma günü, ikinci sene haftada bir kere Türkiye'nin barış gündemi ile harmanlayarak sabah basın açıklaması yapan ve yayan, yerel ve uluslararası dayanışan kurumlar ve kişiler ile gazetecilerle iletişimi sürdüren, Barış Akademisyenlerinin gözaltı ve tutukluluk durumunda acil kampanyalar düzenleyen, her açıdan süreci, sürecin önümüze çıkardığı her şeyi takip eden, ören ve bu vesile ile de adım adım oluşan bir koordinasyondan bahsediyoruz esasında. Bu işlere ihtiyaç duyuldukça, bu işlere gönüllü olup, bir adım atanların ortada buluşmasından adım adım oluşmuş bir koordinasyon. Buna başka bir yerde 'BAK bir örgüt değil, bir balık ağı, bir enerji nakil hattı' diye tanımlamıştım. Benim için bu somut koordinasyon bu ağı, bu nakil hattını bir imkândan bir süreç haline dönüştüren olumlu bir örnek.

Bir yandan da haftada en az iki, bazen dört, beş gün Çağlayan'a gide gele, o Adalet Sarayı denilen tesis bizim için bir sabitlik, bir 'çeşme başı', bir buluşma mekânı, bir imkân-mekân haline dönüştü. Bu her gün düzenli olarak yüz yüze ve duruşma ortamında diğerleriyle karşı karşıya olma hali, dayanışmayı oluşturan çok somut bir zemindi. 27 Temmuz Anayasa Mahkemesi kararı ve 31 Temmuz Tuna Altınel'in tahliye edildiği duruşma ile dar anlamda BAK Dava Koordinasyon artık o dönemdeki görevini tamamladı diyebiliriz. Bundan sonra Beraatlar Sonrası Çalışma Grubu

5 https://twitter.com/BarisAkademik

kuruldu. Birinden diğerine geçen arkadaşlarımız var. Bu ikincisinde daha çok KHK'lı arkadaşlarımızın pasaportlarına kavuşmaları, OHAL Komisyonu başvuruları takibi, sürecin belgelenmesi gibi hak mücadeleleri takip ve koordine ediliyor. KHK'ların hukuk karşısındaki o garabet durumu nedeniyle, işe iade süreci çok daha parçacıklı, çok daha belirsiz bir sürece benziyor.

'İmzacıların heterojenliğine rağmen, hukukla veya hukuk mücadelesi nasıl kurulabildi?' sorusuna geleyim. Evet, haklısın, heterojen bir kitle. Barış Bildirisi'ne farklı koşullarda, beklentilerle, farklı anlamlar yükleyerek, birbirinden habersiz imza koyulmuş. Metinin lafzı ne kadar sarih olursa olsun, imza atan yaklaşık 2300-2400 kişiyiz ve Türkiye'nin ve yurtdışındaki akademik diasporanın dört bir yanına dağılmış, 100 kadarı Türkiye'deki üniversitelerde olmak üzere 400'den fazla fazla üniversitede çalışan, yüksek lisans yapan insandan bahsediyoruz. Bu kesim de Türkiye'deki akademik iş kolunun malul olduğu bütün farkları taşıyorlar. Yani yalnızca ideolojik değil, nesnel, sosyolojik farklardan bahsediyoruz. Evet, metin açıkça birleştirici bir fikir, tanı, tez taşısa da veya tam da bunun sayesinde, imzacıları ciddi sosyolojik farklar taşıyor. Yaşa, üniversitenin olduğu şehre, üniversitenin kaç yıllık olduğuna, vakıf mı kamu mu olduğuna, cinsiyete, çalışılan hukuki statüye, ekonomik imkânlara göre... Bir de tabi imzadan sonra imza nedeniyle ödenen bedel de bunlara göre çok farklı ve eşitsiz dağıtıldı.

Birkaç örnek vermem gerekirse, mesela rejim KHK ek listelerine koyarak ile toptan tüm haklarından arındırma formülünü bulmadan önce iş kaybında vakıf üniversitelerinde çalışıyor olmak bir dezavantajdı. İş Hukuku'nun 'Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan hallerden fesih'i içeren 25/2 maddesinden atılan arkadaşlar oldu. Yeni Yüzyıl Üniversitesi'nin çok açıkça hatırlıyoruz. Vakıf işverenleri, vakıf üniversitelerinde çalışanların belirsiz hukuki durumunu, KHK formülü öncesinde işçi statüsünün getirdiği nispeten güvencesiz konumu kullanarak hızlı işten çıkarma için kullandı. Sonra bazı, nispeten yeni kamu üniversitelerinde, içteki güç dengelerine göre, yardımcı doçentlik, öğretim görevlileri ve asistanlıkta akademik performansın kontrol edilmesi için öngörülmüş görev uzatma kurulları kötüye kullanılarak, görevleri uzatılmayan, yani işten atılan imzacı arkadaşlarımız akademik kariyerlerinin nispeten başındaki arkadaşlarımız oldu. Mersin Üniversitesi bu adaletsizliğin, hukuksuzluğun, kötüye kullanmanın öncülerindendi. Malum, doçentlikten öncesindeki tüm akademik kadrolar bu görev süresi uzatma prosedüründen geçmek zorunda. İlginç bir şekilde darbe girişiminden önce, akademik hiyerarşinin en altındaki devlete senet ile borçlandırılan imzacı ÖYP'li asistanlara dair hedefli bir hamle olmamıştı. Ama bu kategori 15 Temmuz sonrasında tamamen ortadan kaldırıldı ve imzacı ÖYP'liler de pey der pey KHK'larla işlerinden edildiler.
Gene 15 Temmuz 2016 öncesi ve sonrası diye ayrılan bir bedel farkı var. Sonrasında KHK ile işten çıkarılanlar sadece işini değil pasaportunu, seyahat özgürlüğünü, bir daha kamuda herhangi bir yerde işe girme imkânını ve buna itiraz etmek için herhangi bir hukuki yolu da kaybederek işten çıkarıldılar. Bazı durumlarda OHAL'den önce işten çıkarılan imzacı arkadaşlarımız, bir de KHK'ya sokularak, ikinci kere, katmerli cezalandırıldı. Ama bazen doktora öğrencisi, herhangi bir akademik işte çalışmayanlar dediler ki 'Şu veya bu şekilde işten çıkarılmak bile daha iyi, biz öyle bir kara listedeyiz ki, akademik yolun en başında, bu meşakkatli doktoraları yapsak da

yapmasak da Türkiye'de herhangi bir işe girme şansı elde edemeyecek şekilde kara listelendik, dönmekten umut keseceğimiz bir yerimiz hiç olmadı, olmayacak'. Bu en genç kesim tüm dünyada akademik 'iş piyasasında' yaşanan tıkanmayı, bir siyasi bir rejimin üniversiteler üzerinde artırdığı ideolojik, siyasi baskılar altında göğüslemek zorundalar. Bir de sosyal coğrafyanın yarattığı hem işe hem can güvenliğine dair farklar oldu. Tabii ki İstanbul, İzmir, Ankara gibi metropollerde imzacı olmanın riskleriyle dayanışarak veya anonim kalarak baş etmek veya daha sıkı, daha organik dayanışma ağlarının kurulabildiği Mersin, Kocaeli, Eskişehir gibi şehirlerde imzacı olmak, yeni kurulmuş ve hatırı sayılır bir muhafazakar yapının olduğu veya siyasi/etnik gerilimin yaşandığı taşra kentlerinden daha az zarar verici idi. Giresun, Bingöl, Erzurum, Gaziantep, Samsun, Dersim, Diyarbakır, Batman, Mardin, Kayseri imzacıların yaşadığı zorlukların, yaşadığı baskıların hikayelerini bire bir dinlediğim, hafızamda tuttuğum üniversite kentleri idi. Bakın dayanışma akademileri de ya metropol ya da farklı nedenlerden dolayı organik dayanışma ağlarının öncesinden de olduğu kentlerden çıktı... Kimi canını kurtarmak için hedef gösterildikten hemen sonra şehri terk etti, kimi ailedeki tek gelir kazanan olduğundan veya tek başına çocuk veya anne-babasına baktığından, kiminin akademik iş dışı alternatifleri sağlayacak sosyal sermayesi, ağları vs. daha yoksun olduğundan çok daha büyük sıkıntılarla karşı karşıya kaldı. Bu sosyal sermaye konusu hem bireysel olarak önemliydi hem de kurumsal olarak.

En nihayetinde, imzacıları KHK listelerine dizip, Ankara'ya yollamayan üniversite rektörleri 100 küsur üniversiteden bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıdaydı. Bu 'imzacılarının ismini KHK ek listelerine eklenmek üzere Ankara'ya yollamayan' üniversitelerin nispeten sosyal sermayesi yüksek, uluslararası itibarı hakkında kaygılar taşıyan, eski üniversiteler olduğunu görüyoruz. Veya sırtını nispeten eski ve güçlü bir sermaye grubuna dayamış aynı kategorideki vakıf üniversiteleri. KHK'lı imzacı olup olmamak da kurumların sosyal sermaye birikimi, nispi otonomisi gibi faktörlere bağlı oldu. Bu da çok ciddi sonuçları olan imzacılar arasındaki farklılaşmayı artırdı.
Bu farklılıklara rağmen, en azından bugünkü Webinarın konusu olan 'hukuk mücadelesi' veya 'hukukla mücadele' nasıl ortaklaştırılabildi? Dönemsel olarak bedel ödeyen mağdur gruplarda veya baskın grup kimliği bedel ödemek, risk altında olmak ve ezilme/mağduriyet üzerinden gruplarda sık sık görürüz, dayanışma pratiklerine göre organize olamazlar, kolektif kuramaz ve paramparça kalırlar. Öfke birbirinden kopuk olsa, hep birbirini takip eden, gözeten, sosyal konumu, kabulü için birbirinden kerteriz alan grubun bireyleri arasında, grubun içinde patlar. Bu mağduriyetlere sebep olan iktidar odağına dönemez. Grup içinde bedeller, mağduriyetler, acılar yarıştırılmaya başlar ve daha az bedel ödediğini düşünülen kesimlere yönelir öfke. Altta kalan, kendinden daha altta kalanından acısını fiziken veya sözel olarak çıkarmaya çalışır sık sık. Yani bunun Barış Akademisyenleri vakasında baskın olarak böyle yaşanmadığını düşünüyorum. Hele mevcut akademideki bireysel üretim tarzını, buradan doğan benmerkezci değerlendirmeleri, yaşam tarzını, sınıfsal profilleri, eril ahkam kesmenin, iş buyurmanın doğallaşmış hallerini düşündükçe bu bana daha da kıymetli geliyor. Kanımca gerçekten somut bir olgu var, dava bölünmeden, yaşanan zor sürece dair iktidarın önüne kurbanlar atılmadan, sürecin sözü iktidarın dili dışında bir yerlerden kurulmaya çalışarak, başka toplum kesimleriyle de yatay bağlar kurularak takip edilebildi beraber olarak. Açıkça mahkemelerde, kamuoyu önünde

bölünmeden, içte mağduriyetlerin 'sorumlusu' 'suçlusu', 'yüreksizi' veya sürecin 'kahraman/ları' gibi yaftalamalar olmadan bu defteri kapatabildik. Bu nasıl yapılabildi? Çıkış noktasındaki sosyolojik, ekonomi-politik farklılıklara rağmen, süreç içindeki bedelin bunca eşitsiz dağıtılmasına rağmen...

Yani kesin bir cevap veremeyeceğim, ben de hala kendime soruyorum, tüm bu farklılaşmaya rağmen nasıl ortak bir hukuki bir mücadele verildi, 'Barış Akademisyenleri Davası' diye bir dosya oluştu? Başta da dediğim gibi, bize yapılan hukuki saldırı o kadar hukuksuzdu ki, bu, buna karşı bir 'bizin' oluşmasının da zeminini oluşturdu. Bir yandan da hukuk kadar soyut bir şey ile mücadelenin çerçevesi gayet fiziki, bir adet granitten, devasa, insani boyutlar ötesi kondurulmuş 'Adalet Sarayı'. Çağlayan'a iki sene boyunca, adli tatiller hariç neredeyse her sabah, en azından her hafta 2 ila 3 gün yürüyerek, metrobüsle, metroyla, otobüsle, üç beş kişi bir taksiyi paylaşarak duruşmasına, duruşmaya desteğe, fikri takibe imzacılar ve çevrelerinde halkalanan dayanışanlar aktı. Hiçbir duruşma günü atlanmadı. Muhakkak Çağlayan'da olundu. Bu arada zaten Çağlayan bizim davamız dışında o kadar çok benzer 'hukukla mücadele edilen' davaya 'yataklık' ediyor ki: gazetecilerin, milletvekillerinin, öğrencilerin, hayvan hakkı savunucularının, sanatçıların, çevre hakkı savunucularının, kent hakkı savunucularının, kadın cinayetlerine karşı mücadele edenlerin, hakaret davaları ile uğraşanların...

Rejimin krizi ile siyasi/ideolojik baskısı arttıkça, Çağlayan'ın müdavimlerinin de sayısı arttı ve çeşitlendi. Bu yüzden bizim başta her duruşma günü, sonra haftada bir yaptığımız basın açıklamaları [6], barış akademisyenlerinin haftalık duruşma gündemini, Türkiye'nin kapsayıcı barış gündemi ile, yani Kürt Meselesi, insan hakları gündemi, çalışma barışı, imar barışı, çevre konuları, kadın cinayetleri gibi gündemler ile buluşturmaya çalıştığımız, toplumsal barış, adalet ve eşitlik talebini, kamusal bilim faaliyetlerimizle ilişkisi içinde yan yana koymaya çalıştığımız metinler oldular. Bazen 3 kişi, bazen 73 kişi olduk. Ama muhakkak yapıldılar. Bu rutin insanların buluşması, güven ilişkileri geliştirilmesi, bize dayatılan bölünmüşlük ve izolasyonu da kıran bir rutin oldu. Asli bir belirsizlik içinde kendi irademizle bir rutin, bir belirlilik yaratmak, her basın açıklamasında basından çok sivil polislerin hiç eksilmeyen varlığına, Adliye ortamının boğuculuğuna, bağlamın risklerine rağmen rahatlatıcı ve özgürleştirici idi. 'Kimse yalnız yürümeyecek, yalnız yürümeyeceğiz!'in hayata geçirilmiş şekli idi, o mekânsal rutin. Dava dayanışma ve koordinasyonun içinde sayı olarak da kadın daha fazla. Fakat bu somut cinsiyet dengesi dışında, ben bu karma ekipte iş yapma şeklini eril, üsten dayatmacı, iş buyuran, dışa ve kendini göstermeye dayalı olmayan, içte kolektif teyit ve danışma mekanizmalarının sonuna kadar işlediği, birbirine incelikli, esprili, nezaket ile koruyarak davranılan bir süreç olarak çok güçlendirici yaşadım. Temsiliyet iddiası olmayan, adım adım önümüze çıkan işleri içimizde dağıtmaya, teyit ve tartışmaya dayalı, süresi ve mekânsal sınırları belli bir güven ilişkisi, bir ekip işi idi. Ben içimizdeki iyileri ortaya çıkaran iyi, dönüştürücü, öğretici bir örgütlenme, kolektifleşme süreci olarak deneyimledim dava koordinasyonunu.

Zeynep Kivilcim: Aslı'cığım, bir iki dakika toparlamanı rica edebilir miyim? Çok aştık süreyi.

6 https://vimeo.com/cancandan

Aslı Odman: Evet, uzun bir bellek turu oldu bu. 'Hukuki mücadelenin' somut duruşmalar koordinasyonu ile ilgili?' neyin altını tekrar çizmeliyim? Dediğim gibi 'Çağlayan Adliyesi'nin tek, dayatılmış, ceberrut mekân olarak bize mücadele rutinleri oluşturmaya imkân vermesi. Yani bizim için Çağlayan Akademiye dönüşmesi. İlginçtir, genelde Türkçe dışındaki dillerde Modern Türkiye'ye dair basılan kitapların çoğunun kapağında bir cami, bir bayrak olurdu. Bu sene çıkan 'Turkey's New State in The Making' kitabının kapağında bir baktım Çağlayan Adliyesini kapağa koymuşlar. Derleme kitabın editör ve yazarlarından çoğu da barış akademisyeni zaten. Kapakta Çağlayan, bayraklı caminin yerini almış. Bu devlet erkinin kabul gören temsiliyetine dair bir paradigma değişikliğine de işaret ediyor olabilir. Biz orada envai türlü hakları ihlal edilen Barış Anneleri, yargılanan gazeteciler, sanatçılar, öğrenciler ve darbe girişimi sonrası masumiyet karineleri ayaklar altına alınan, bir önceki dönemin makbul vatandaşları memurlar, öğretmenlerin duruşmalarına da girdik. Bu dönemi Çağlayan'dan bakarak okumak çok öğretici ve sağaltıcı idi benim için. 'Rejimin bağırsaklarından rejimi okumak' demiştim başka bir yerde. Hukuk teorisi değil hukuk antropolojisinin gözlükleri ile bakılacak bir dönem. Ne kendi mağduriyetlerimize kapanmak veya ne de bu dava sürecini bir arada tutanın heterojen bir grubun attığı bir barış imzası olduğunu unutmamak gibi bir denge götürmek söz konusuydu.

Dönemin diğer Çağlayan müdavimleri ile buluşma mecburiyeti veya imkânı, akademinin sterilliğine, kapanmışlığına dair de bir nefes hissettirdi bana. Ama gene de tüm bunlar sanırım yüz yüze bakan, birbirinin yüzünden, sesinden güç bulan, birbirini koruyan, üzerinden iş kaldırmaya çalışan bir ekip oluşmamış olsa, genel inanç ve idealler ile götürülemezdi. Yani kişisel olan politikti! Ekipte aktif olarak üniversitede çalışmaya devam eden, KHK'lanmış veya işten çıkarılmış, istifa etmiş, doktora çalışmasına devam eden akademik bir işte çalışmayan dostlar vardı. Biri afiş, biri basın açıklaması, biri sosyal medyası, biri evrak arşivlemesi, biri enformatiği, biri uluslararası ilişkileri, biri avukatlarla, diğer illerle koordinasyonu gibi onlarca parçaya bölünen işleri gelişine göre, dönüşerek, birikim ve meraklara göre yerine getirdi. İş buyurmadan, temsiliyet iddia etmeden, teyit ve istişare ile. Bu benim iyi bir kolektifin insanların içindeki iyiyi nasıl umutvar bir şekilde ortaya çıkarabileceğine dair, toplumsal hareketlerin pratiklerine dair umudumu artırdı. Bu hukuksuz hukuk, bu akılsız baskı, bu absürt kıymetsiz kılınma, itham süreci bizi mesleğimizin payandalarından olan aklilik, iyi, yetkin ve titiz iş, kamusal sorumluluk, fikr-i takip ilkelerinin pratiğe dökmek için birleştirdi. Ekip, var olan dostluklardan, kapalı bir arkadaş grubundan oluşmadı, bu da kemikleşmeyi, içine kapanmayı engelledi diye düşünüyorum. İki avuç insandan çok azı birbirini daha önceden tanıyordu, tanısa bile yüzeysel tanıyordu. İyi işleyen iş dostluk ve dayanışmayı mayaladı. Tersi olmadı.

Zeynep Kivilcim: Çok teşekkürler Aslı. Özür diliyorum seni biraz acele ettirdim belki ama sunumda soru cevaba da zaman kalsın, izleyicilerden de soru alabilelim diye. Çok teşekkürler. Şimdi Anayasa Mahkemesi'yle ilgili olarak sevgili Reyda ve Berke'ye söz vereceğim. Hukuki bir çerçeveden bakıldığında, Anayasa Mahkemesi kararı ki işte bugün bir nevi yıldönümünü kutladığımız Anayasa Mahkemesi kararı ne diyor? Başvurucuların akademisyen olması nedeniyle diğer ifade özgürlüğüne ilişkin kararlarından Anayasa Mahkemesi farklı bir şey söyledi mi? Bu kararın bu anlamda bir önemi var mı? İfade özgürlüğü ve akademik özgürlük ilişkisini nasıl değerlendiriyor? Söz sizde.

Berke Özenç: Ben sorunun ilk kısmıyla başlayayım. Çok kısaca özetlemeye çalışacağım, iki boyutuyla. Öncelikle AYM kararının özü, doğurması gereken hukuki sonuçlar ne? Bunu kısaca yanıtlayacağım. Bir de AYM'nin bu sonuca nasıl ulaştığını. Aslında en temel husus olarak, bu kararın bireysel bir başvuru sonucunda verilmiş olduğu vurgulanmalı. Başvurucular yani imzacılar, imzaladıkları bildiri nedeniyle ceza yargılaması sonucunda yaptırıma maruz bırakılmalarının anayasada güvence altına alınmış olan ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini öne sürdüler ve AYM, normalde beklenenden çok daha kısa bir süre içerisinde, kimisi HAGB almış, kimisi hapis cezası almış başvurucuların başvurularını değerlendirdi. Bu değerlendirmesini, bir yandan kendi içtihadı, diğer yandan Anayasa'nın 90. maddesi uyarınca Türkiye'nin iç hukukunun parçası olan İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi içtihadı çerçevesinde gerçekleştirdi. Bildiri nedeniyle yaptırıma maruz bırakılmalarının, imzacıların ifade özgürlüğünü ihlal ettiği sonucuna ulaştı. Ve karardaki en önemli husus, AYM'nin akademisyenlerin bildiriye imza atmaları nedeniyle maruz kaldıkları her türlü yaptırımın ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini vurgulamasıydı. Yani yalnızca ceza yargılamaları açısından değil.

Bunu biz kararın 105. paragrafında çok açık olarak görüyoruz. Diyordu ki anayasa mahkemesi, 'ne kadar ağır olursa olsun, devletin terörle mücadele politikalarını eleştiren görüş ve düşüncelerden dolayı kişilere yaptırım uygulanmamalıdır'. Ama bu kadar açık bir ifadeye rağmen ceza davaları dışında bugüne kadar, bu tespitin etki doğurmamış olduğunu görüyoruz. Aslında bu da belki tartışma kısmında biraz daha açma fırsatımız olur, Türkiye'nin bir hukuk devleti olma vasfından, Anayasa'nın 2. maddesi gereği devletin temel niteliği olan bu vasıftan ne kadar uzak olduğunu gösteriyor. Kararın aslında çok önemli bir özelliği de bu kararın çok tartışma yaratmasına rağmen, kimilerinin ihlal kararını şaşırtıcı bulmasına rağmen, aslında hem AYM'nin kendi içtihadı hem de İnsan Hakları Mahkemesi içtihadı çerçevesinde çok açık bir şekilde ifade özgürlüğü kapsamında olduğunun zaten öngörülebilir olduğuydu. Burada baktığımızda, çok kısaca özetlemek gerekirse zaten AYM'nın ve İHAM'ın ifade özgürlüğüne dair içtihadında öne çıkan temel hususlar, siyasi tartışmalara dair ifade özgürlüğünün kısıtlanmasında devletlerin çok dar bir sınırlandırma payına sahip olduğu, sıradan bir yurttaşa göre devlet organlarına yönelik eleştirilerin çok daha serbest bir şekilde dile getirilebileceği, bir diğer husus, bir metnin bütünün değerlendirilmesi gerektiği, bir diğer husus devletlerin sahip oldukları kamu gücü nedeniyle en ağır eleştiriyi dahi hoşgörüyle karşılaması ve belki de en önemlisi, tekrar tekrar vurgulanması gereken ve Barış Bildirisi kararında da yer alan husus, açıklanan görüşlerin açık ya da yakın bir tehlikeyi somut olarak doğuracağına dair verilerin ortaya konmuş olması.

Barış Bildirisi açısından bu hususların hiçbiri gerçekleşmediği için Anayasa Mahkemesi, ifade özgürlüğünün ihlal edildiği sonucuna ulaştı. Ama biraz önce Aslı'nın vurguladığı bir şeyi de hatırlatarak ben konuşmamı sonlandırayım. Aslında bu yargılama süreçlerinin başından itibaren ceza mahkemelerinin hukuki bir hata, bir yorum hatasının ötesine geçerek, tamamen kurgusal, varsayımsal bir temel üzerinde yargılamaları gerçekleştirdiklerini Anayasa Mahkemesi kabul etmek durumunda kaldı. En azından 8 yargıcın yazdığı çoğunluk görüşü aracılığıyla, iddianamelerde yer alan üç temel husus Anayasa Mahkemesi tarafından çürütüldü. Zaten derli toplu bir

hukuki değerlendirmede alternatifi de mümkün değildi. Bunlardan ilki bu metnin talimatla yazıldığına dair iddiaydı, bir üst düzey bir PKK yetkilisi tarafından. Ama bu açıdan AYM, başvurucuların ve avukatlarının bütün taleplerine rağmen yargılama süreçlerinde varsayımı aşan bir delil gösterilmediğini tespit etti. İkinci husus, metnin tek taraflı olması, yani yalnızca devleti eleştirmesi ve PKK'yi eleştirmemesine dair mesele açısından Anayasa Mahkemesi, bir örgütün muhatap alınmaması ya da göz ardı edilmesine hukuksal bir sonuç bağlanmasının kamusal tartışmaya katılım olanağını ortadan kaldıran bir etki doğuracağını ve öte yandan bir görüş açıklamasının tek yönlü bir bakış açısını yansıtmasının ifade özgürlüğünü sınırlandırmak için yeterli bir gerekçe olmayacağını belirtti.

Ve son olarak, sıklıkla vurgulanan, bu metinle oradaki güvenlik güçlerinin yaptığı operasyonlara karşı bir algı yaratmaya dair ithamlar karşısında da algı yaratılmaya çalışıldığından bahisle bir terör örgütü propagandası yapıldığının kabulünün hukuki bir değerlendirme olmayacağını vurguladı. Metnin bütününün, şiddetin sonlanması ve barış ortamının tesis edilmesini sağlamayı amaçlayan ağırlık taşıdığını da vurgulayarak, bu metnin ifade özgürlüğü kapsamında koruma gördüğünü tespit etti Anayasa Mahkemesi. Benim söyleyeceklerim bu kadar.

Reyda Ergün: Ben de *Zübeyde Füsun Üstel ve Diğerleri* kararında Anayasa Mahkemesi, ifade özgürlüğü ile akademik özgürlük ilişkisini nasıl kurdu, onu kısaca dile getirmeye çalışacağım. Hukuken kararın ayırıcı özelliklerinden bir tanesi, Anayasa Mahkemesi'nin, ifade özgürlüğünün ihlal edilip edilmediğine ilişkin incelemesinde, başvurucuların akademisyen kimliklerinden kaynaklanan özellikli durumu dikkate alan bir muhakeme yürütmüş olması. Olumlu anlamda şaşırmaya alışık değiliz Türkiye'de, özellikle yargı süreçlerinde. Bu karara giden süreç, kararın verildiği koşullar, karar sonrası karara uymakla yükümlü olan makamların tutumları- belki ikinci turda bunları açmak mümkün olur – bütün bunlar düşünüldüğünde kararın şaşırtıcı bir yönü var. Olumlu anlamda şaşırtıcı bir yönü var. O da Anayasa Mahkemesi'nin incelemesini ifade özgürlüğüne ilişkin içtihadını tekrar ederek sınırlamamış olması, akademik özgürlük tartışmasını hukuki muhakemeye dahil etmiş, hukuki muhakemenin bir parçası haline getirmiş olması. Belirttiğim gibi bu hem akademik özgürlüğe ilişkin politik mücadele anlamında olumlu yönde şaşırtıcı bir tavır hem de hukuki anlamda, hukuki niteliği ve kapsamı son derece tartışmalı olan akademik özgürlüğün Türkiye'de en üst yargı mercii tarafından tanımlanmasına giden yolda da önemli bir gelişme. Dediğim gibi akademik özgürlüğün hukuki niteliği ve kapsamı literatürde tartışmalı ama bu özgürlüğün demokratik toplum ve ifade özgürlüğünün taşıyıcılarından biri olduğu konusunda geniş bir uzlaşı var. Hem literatürde hem akademik özgürlük mücadelesi içinde hem de akademik özgürlüğü tanımlama çabası içinde olan uluslararası metinler kapsamında. Bu çerçevenin giderek ulusal ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi başta olmak üzere uluslararası yargı organları kararlarında da kendine yer bulmaya başladığını görüyoruz.

Şaşırtıcı olan, çok zor süreçler içerisinde çıkmış olan bu kararda AYM'nin kendisini akademik özgürlüğe ilişkin bu gelişmenin bir parçası haline getirmiş olması. Kararı bu yönden incelerken neleri öne çıkarmak lazım? Birinci olarak Anayasa Mahkemesi bu kararda akademik özgürlük tartışmasını akademik mesleğin niteliği ve üniversitelerin

amaç ve işlevleri çerçevesinde yürütüyor. Yani akademik özgürlüğün belli bir kesime tanınmış bir imtiyaz değil, demokratik toplumun gereği olduğu fikriyle uyumlu bir yaklaşım ortaya koyuyor. Bunun, özellikle Barış İçin Akademisyenler sürecinde bu imtiyaz meselesinin söylemlerde sıklıkla gündeme geldiği bir çerçevede önemli bir cevap niteliğinde olduğu söylenebilir. Ayrıca - yine ikinci turda belki biraz açmamız mümkün olur- devlete sadakat yükümlülüğünün, akademisyenler yönünden ifade özgürlüğünü sınırlandırdığına ya da kamu makamlarına takdir yetkisi sağladığına, onlar açısından takdir yetkisini genişlettiğine ilişkin iddialara da son derece iyi bir argümantasyona dayanan hukuki bir cevap niteliğinde. İkinci olarak, akademik özgürlük demokratik toplumla ilişkisi içerisinde incelenirken, aynı zamanda kararda araştırma ve öğretim özgürlüğünün yanı sıra -bu çok önemli- akademisyenlerin üniversite duvarları dışında ve kendi uzmanlık alanlarına girmese dahi toplumsal ve politik tartışmalarda görüş bildirme ve eylemde bulunma özgürlüğünü içerecek şekilde ele alınıyor. Karardan bir alıntı yapmak gerekirse:

"Üniversitelerin amacı bilimsel araştırma yapmak, bilimsel araştırmalarla toplumsal gelişmeye katkı sağlamak ve nitelikli insan gücü yetiştirmektir. Bu amaçları gerçekleştirmek yalnızca bilim üretmekle ve düşünmeyi ve bilim üretmeyi özendirmekle mümkün değildir. Bunlara ilave olarak düşünce açıklanmasının desteklenmesi de şarttır. Dolayısıyla akademisyenlerin açıkladıkları görüşler kendi araştırma, mesleki uzmanlık ve yeterlilik alanlarına ilişkin olmasa, tartışmalı olsa veya rağbet görmese dahi ifade özgürlüğünün sıkı koruması altında kalmaktadır." (§ 111)

Bununla bağlantılı olarak akademisyenlerin ifade özgürlüklerini kullanmaları nedeniyle ceza yaptırımıyla karşılaşmalarının toplum üzerindeki caydırıcı etkisinin ağırlığı da basın özgürlüğüne ilişkin kararlarına atıfla tartışılıyor Anayasa Mahkemesi tarafından. Mahkeme'nin, akademik özgürlükle basın özgürlüğü arasında bir ilişki kurmuş, demokratik toplumla ilişki bağlamında bu iki özgürlük arasında bir benzerlik görmüş olması son derece önemli bir gelişme. Çünkü ifade özgürlüğüne ilişkin hem Anayasa Mahkemesi hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yerleşik içtihadı, ifade özgürlüğünü yalnızca bireylerin düşüncelerini özgürce açıklayabilmeleri üzerinden okumuyor, bu özgürlüğün aynı zamanda kamuoyunun farklı görüşlere erişebilmesini ve kamusal tartışma zeminini de güvence altına aldığını ortaya koyuyor. Dolayısıyla da bu yerleşik içtihat bize, kamusal tartışmaya yani demokratik topluma katkıda bulunan işleve sahip alanlara özellikli bu bakışla yaklaşılması gerektiğini söylüyor. Basın özgürlüğü, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi içtihadında bu alanlardan biri olarak kabul edildiğinden, özellikli olarak yaklaşılan bir alan. Anayasa Mahkemesi'nin *Zübeyde Füsun Üstel ve Diğerleri* kararında akademik özgürlüğü de bu alanlardan biri olarak ortaya koyması, yani özgür basın gibi özgür akademinin de kamusal tartışmanın yani demokratik toplumun devamını sağlayan alanlardan biri olduğunu söylemesi, akademik özgürlük mücadelesi anlamında çok önemli bir kazanım. Dolayısıyla da toplum üzerindeki caydırıcı etki meselesinin akademik özgürlüğün bu yönü ve demokratik toplumla bu ilişkisi bağlamında tartışılmış olması, dediğim gibi olumlu yönde şaşırtıcı ve en azından önümüzdeki mücadele sürecinde hukuki anlamda araç çantamızda yer alabilecek bir yaklaşım.

Zeynep Kivilcim: Çok teşekkür ediyorum. Benim bugün moderatör olarak sevgili konuşmacılara ne yazık ki böyle bir misyonum var, süreyi hatırlatma şeklinde. Tekrar özür diyorum. Şimdi sözü Esra'ya vereceğim. Ancak öncesinde bu Webinar'ın ilanında yer alan sevgili Hülya Dinçer hem BAK Hukuk hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve AYM süreçlerinde yine Barış için Akademisyenler'in mücadelesine çok emeği geçen arkadaşımızın ismi vardı. Ancak şu anda burada görmüyorsunuz çünkü sevgili Hülya ufak bir sağlık sorunu yaşadığı için bu akşam aramızda değil. Buradan sevgilerimizi ve geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz Hülya'ya... Esra, senin yanıtlaman ricasıyla sorularımız şöyle; AİHM'e yaptığımız bireysel başvuruda ileri sürdüğümüz iddialar nelerdi; hangi haklarımızın ihlal edildiğini ileri sürdük, hukuki dayanaklarımız nelerdi? Başvuru sonrası süreç nasıl ilerledi? AİHM'in KHK ile ihraçlar üzerine önüne gelen başvurularda tavrı ne yönde ve imzacılar açısından tutumu ne oldu? Sevgili Esra söz sende.

Esra Demir: Merhaba, Öncelikle emeği geçen herkese böyle bir online buluşma imkânı sağladıkları için çok teşekkürler. Ben bu soruya vereceğim cevaba bir parantez açarak başlamak istiyorum. İhraç edilen Barış Bildirisi imzacıları, AİHM başvurularını, eş zamanlı olarak ve koordinasyon içinde yapmadılar. Çünkü bildiğiniz gibi ihraçlar tek bir kanun hükmünde kararname ile gerçekleşmedi; belirli aralıklarla çıkan ayrı kanun hükmünde kararnamelerle gerçekleşti. Bu yüzden de herkesin AİHM'e başvurmak için dikkate alması gereken süre farklı tarihlerden başladı. Belki bundan da önemlisi, biz ne yazık ki ceza davaları için gösterebildiğimiz dayanışmayı ihraçlarla ilgili AİHM başvuruları ya da genel olarak ihraç edilen Barış Bildirisi imzacılarının diğer davaları ile ilgili olarak gösteremedik, bu konuda koordinasyon içinde hareket etmeyi başaramadık. Bu yüzden de kimlerin ya da hangi üniversite gruplarının AİHM'e başvuru yaptıklarını ve yaptılarsa tam olarak hangi hukuki argümanlarla başvuru yaptıklarını tam olarak bilmiyoruz. Fakat birçok üniversitenin takip ettiğini bildiğimiz başvuruya emek veren bir grup akademisyen oldu: Nisan Kuyucu, İnci Solak Akman, Tuğba Öcal, Kerem Altıparmak, Yaman Akdeniz. Benim takip edebildiğim birçok başvuruda onların hazırladığı taslak esas alındı. Bu nedenle de başvurular arasında bazı farklılıklar olabilir ama ana hatlarıyla bütün başvurularda bir ortaklık sağlanmıştır diye diye tahmin ediyorum.

Şimdi benim hakkında konuşacağım AİHM başvuruları da bu taslaktan esinlenerek hazırlanmış, özellikle de Marmara Üniversitesi ve Yıldız Üniversitesi'nden ihraç edilen imzacılar için yapılan başvurular. Öncelikle biz bu başvurularda neleri öne sürdük? İlk olarak ileri sürdüğümüz argüman, iç hukuk yollarının etkisiz olması. Çünkü AİHM'e başvuru yapabilmek için uymak gereken bazı kriterler var ve bunlardan bir tanesi de iç hukuktaki hukuk yollarının tüketilmiş olması ve buna rağmen ihlalin giderilmemiş olması. İhraçlar örneğinde, bildiğiniz gibi, başlangıçta etkili olmayı bırakın hiçbir hukuk yolu yoktu. İdare mahkemeleri arka arkaya açılan davaları esasına girmeksizin reddetmişti. Anayasa yargısı, OHAL KHK'leri yürütme eliyle hazırlanmış bile olsa, yasama niteliğinde bir işlem niteliğinde kabul edildiği için ve Anayasa yargısı da yasama niteliğindeki işlemlerin denetimine kapalı olduğu için başvurulabilecek bir yol değildi. Daha sonradan Avrupa Konseyi'nin tavsiyeleri üzerine OHAL Komisyonu kuruldu ve KHK'lerle yapılan bazı işlemlerin yargısal denetimi için bir usul oluşturuldu. Bizim de başvurularımızda asıl olarak etkisizliğini ileri sürmeye

çalıştığımız hukuk yolu, OHAL Komisyonuna yapılacak başvurulara ilişkin oldu: Başvurularımızda Barış Bildirisi imzacıları bakımından bu yolun özellikle etkili olamayacağını ileri sürdük. Başvuru metinlerinin önemli bir kısmını bu argümanın dayanaklarını açıklamak oluşturuyor.

OHAL Komisyonunun etkisizliğini iki eksende gerekçelendirdik. Öncelikle genel olarak, ihraç edilen bütün kamu görevlileri bakımından OHAL Komisyonuna başvuru usulünün etkisiz olduğunu gösteren şeylere odaklandık. Bunlardan bir tanesi, OHAL Komisyonunun yapısı ve çalışma usullerine ilişkin düzenlemelerdi. Daha çalışmaya başlamasına gerek olmaksızın zaten çalışma usullerinden, üyelerinin atanma biçimlerinden, sadece yedi kişilik bir komisyonun yüz binin üzerinde başvuruyu iki yıl gibi bir süre içerisinde incelemesi zorunluluğundan açıkça ortaya çıkan bir etkisizlik vardı. İkinci olarak, Komisyonun imzacılar bakımından bazı özel nedenlerle de etkili olamayacağını ileri sürdük. Bu da şundan kaynaklanıyor: Birincisi, ihraç edilen birçok kamu görevlisinin aksine Barış Bildirisi imzacıları ihraç edildiklerinde neden ihraç edildiklerini biliyorlardı. Kanun hükmünde kararnameler ile ihraç edilmelerinin hangi eylemlerinin sonucu olduğunu biliyorlardı. Bu eylem, Barış Bildirisi'ne imza atmaktı. İmzacılar, Barış Bildirisi'ne imza attıkları ve bu metin aracılığıyla devlete yönelttikleri eleştirilerden dolayı ihraç yoluyla cezalandırıldılar. Bu nedenle de ihraç edilmeleri ifade özgürlüklerinin ihlal edilmesi anlamına geliyor. OHAL Komisyonu ise, bu tür şikayetleri -yani bir hak ihlali şikayetini- incelemeye yetkili değil.

Bununla beraber AİHM içtihadı doğrultusunda ifade özgürlüğünün ihlali durumunda etkili bir hukuk yolundan bahsedebilmek için, bu ihlalin devlet tarafından kabul edilmesi ve uygun bir giderimin sağlanması gerekiyor. Dolayısıyla buna dayanarak imzacılar özelinde ayrı bir etkisizlik gerekçesi ileri sürdük ve AİHM'den imzacılar bakımından OHAL Komisyonu'nun etkili bir hukuk yolu olarak kabul edilmemesini ve başvurularımızın bu yolun tüketilmesi beklenmeden esas bakımından incelenmesini istedik. Bu aslında sadece imzacılar için olumlu bir şey olmazdı. Böyle bir şey olabilseydi, en azından iç hukuk yolarının tüketilmesini bekleyen diğer kamu görevlileri için de AİHM'den örnek olarak kullanılabilecek bir karar elde etmiş olurduk. Fakat üç yıl geçti, henüz AİHM'den bir şey duymadık. Bunun dışında başvurularımızda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde (AİHS) düzenlenen bir dizi hakkın ihlal edildiğini ileri sürdük. Bunların da ilki ifade özgürlüğü elbette, ayrıntılarına girmeyeceğim. İkinci olarak özel yaşam hakkımızın ihlal edildiğini ileri sürdük. Çünkü mesleki yaşam, AİHM içtihadında özel yaşamın bir parçası olarak görülüyor. İhraçların yol açtığı bir diğer ihlal ise adil yargılanma hakkı ihlalleri oldu. İhraçlar, adil yargılanma hakkı başlığı altında korunan çeşitli hakların ihlali suretiyle gerçekleştirildi. Örneğin, dinlenme hakkı, savunma hakkı, silahlarda eşitlik gibi, adil yargılanma hakkının kapsamında korunan birçok hak ihlal edilerek ihraç edildik. Belki hepsinden önemlisi şu ki, herhangi bir yargılama yapılmaksızın ceza niteliğindeki bir yaptırıma maruz bırakıldığımız için de adil yargılanmanın bir bütün olarak ihlal edildiğini ileri sürdük.

Bunun haricinde AİHM'in son dönemlerde Türkiye bakımından da kullanmaya başladığı bir madde var, AİHS'in 18. maddesi. Bu maddeye göre, AİHS'in izin verdiği sınırlamaların izin verildiği amaç dışında kullanılması yasağı var. Biz de bu 18. madde

etrafında aslında Barış Bildirisi imzacılarının hükümete yönelik eleştirilerinden dolayı cezalandırılma amacıyla ihraç edildiklerini ve dolayısıyla bunun da AİHS'deki bu yasağı ihlal ettiğini ileri sürdük. Bunların haricinde bu kadar merkezi ağırlıkta olmayan başka ihlal iddialarında da bulunduk. Fakat son olarak belirtmek gerekir ki, AİHS'in 46. maddesinde düzenlenen ve kararların icrasını düzenleyen maddesi etrafında, AİHM'in sadece haklarımızın ihlal edildiğini tespit etmekle sınırlı kalmayıp aynı zamanda göreve iade yönünde karar almasını talep ettik. Bu çok istisnai bir şey. AİHM genelde ihlalleri tespit ediyor ve bir ihlal kararının gereğinin nasıl yerine getirileceğini devletlerin takdirine bırakıyor. Fakat biz bu istisnayı harekete geçirip 46. madde uyarınca göreve iadelere hükmetmesini talep ettik. Peki bu başvurularımız neticesinde AİHM'in tavrı ne oldu? Üç yıllık bir sessizlik oldu aslında. Fakat burada önemli bir noktanın altını çizmek gerek.

AİHM ihraçlarına karşı önüne taşınmış olan başvuruları, OHAL Komisyonunun kurulması üzerine düşürdü. Daha doğrusu böyle yaptığına ilişkin haberler okuduk. Bu haberler, OHAL Komisyonuna başvuru yolunun tüketilmesi gereken bir iç hukuk yolu olduğu gerekçesiyle OHAL sırasında çıkarılan KHK'ler ile ihraç edilmiş bir kamu görevlisine ilişkin başvuru bakımından kabul edilmezlik kararı vermesinin peşinden geldi (bkz. Köksal-Türkiye kabul edilmezlik kararı). Ne var ki Barış Bildirisi imzacılarının çoğunun başvuruları düşürülmedi (bazılarınınkinin hatayla düşürüldüğünü tahmin ediyoruz). AİHM'in önünde duruyor. Dolayısıyla aslında bizim bu davanın kendine özgü niteliklerine dair yaptığımız vurgunun aslında bir karşılığı olduğunu söyleyebiliriz, her ne kadar bu bizim istediğimiz biçimde bir karşılık olmasa bile. Başvurularımız düşürülmedi ve kenarda bekletiliyor. Ama tabi işleme de konmadı, herhangi bir şey yapılmadı bu zamana kadar.

Zeynep Kivilcim: Esra çok teşekkürler. Bu arada zannediyorum ben Esra'ya söz verdiğim sırada bağlantımda bir kopukluk oldu ama soru ümit ediyorum ki duyuldu ki Esra cevap verdi. Tekrardan ben de aranıza döndüm. Şimdi Özgür Bozdoğan hoca ile birlikte İLO önündeki hem Türkiye'deki emekçilerin hem de Barış için Akademisyenler'in mücadelesine dönmek istiyoruz. Özgür hocam uluslararası kamuoyu özellikle Eğitim Enternasyonali, ETUCE ve ILO, Barış Akademisyenleri'ne dönük uygulamaları, gözaltıları, tutuklamaları ve açılan davaları nasıl değerlendirdi? Sadece bireysel hak ihlali düzleminde mi yaklaşıldı soruna yoksa daha büyük bir fotoğrafın parçası olarak mı görüldü? Eğitim-Sen'den ILO önündeki bu süreci takip eden kişi olarak bize neler söylemek istersiniz? Söz sizde.

Özgür Bozdoğan: İyi akşamlar. Tüm izleyenlere de iyi akşamlar dilerim. Önce şunu ifade etmek gerekiyor. Sanırım barış imzacısı arkadaşların yaşadığı sorun ve mağduriyetlerin kendisi tek başına hukuki düzlemde algılanacak ve tek başına hukuki süreçlerle çözülebilecek bir sorun değildi. Biz de başından bu yana zaten yaşananları Türkiye'nin içinden geçmekte olduğu sürecin bir parçası olarak değerlendirdik. Ve özellikle akademiye dönük müdahalelerde sadece Barış İmzacıları ile sınırlı değildi. Bu çok önemli bir adımdı. Gerçekten çok belirleyici bir adımdı ama hala örneğin bu ay bile daha akademiye dönük müdahalelerin devam ettiği, bu alanın iktidarın kendi hegemonyasını kurmak için belirlediği temel alanlardan biri olduğu ve bunun içinde sürekli bir faaliyet içerisinde olduğunun olduğunun farkındayız. Ondan dolayı da

Barış Akademisyenleri'nin yaşadığı sorunun kendisini o büyük fotoğrafın içerisinde anlamlandırmaya çalıştık. İktidarın kurmaya çalıştığı hegemonyanın önünde engel olarak gördüğü bir kesimin üzerinde oluşturacağı baskıyla toplunun geneline çok ciddi bir mesaj vermeye çalıştığının farkındayız. O anlamda da yürütülecek mücadelenin hukuksal boyutu kuşkusuz çok önemliydi. Uluslararası kamuoyunda yaşananları anlatmak çok önemliydi. Türkiye'deki iç kamuoyuna da bu sorunu anlatmak ve iç kamuoyu içinde bu sorunun görünür hale gelmesini sağlamak bizim açımızdan çok önemliydi. Burada esasında bir biçimiyle bir karşı hegemonya inşa etmeye çalıştık. Yapmaya çalıştığımız buydu.

Eğitim-Sen'in üyesi olduğu Eğitim Enternasyonali ve Eğitim Enternasyonali'nin Avrupa'daki sendikalardan oluşan komisyonu ETUCE içerisinde yüksek eğitim, yüksek öğretim ve araştırmacıların bulunduğu HERSC komitesinde ciddi şekilde bu konunun gündeme gelmesini sağlamaya çalıştık. Esasında da burada kısmi olarak başarılı olduk diyebilirim. Aslı hocamın da ifade ettiği gibi davalar başlamadan önce bir kamuoyu oluşturma çabamız vardı. Uluslararası topluma bu konuyu anlatma arayışımız vardı. Yanlış hatırlamıyorsam İstanbul Tabip Odası'nda düzenlediğimiz bir etkinlikte, bir basın toplantısı ve arkasından bir panelle uluslararası katılımcılarla bunu başlattık. Arkasından Eğitim-Sen olarak 6-7 Mart 2019 tarihinde düzenlediğimiz bir uluslararası sempozyumu gerçekleştirdik. Bu uluslararası sempozyuma Eğitim Enternasyonali Genel Sekreteri ETUCE Avrupa Direktörü ile birlikte Amerika, Almanca, İngiltere, Belçika, Fransa çok sayıda ülkeden katılımcı vardı. Burada da konuyu yeniden değerlendirdik ve aynı gün yani 6 Mart akşamı, ILO Türkiye ofisiyle bir toplantı gerçekleştirdik.

ILO Türkiye ofisiyle yaptığımız görüşmede de esasında ILO yetkililerinin de bu konuda çok fazla ellerinden bir şey gelmediğini, çaresiz bir şekilde süreci izlediklerini gördük. Tabi burada şu ayrımı ortaya koymak gerekiyor. Eğitim Enternasyonali ve ETUCE sendikaların kurmuş olduğu, sendikaların üst örgütleri. ILO ise üçlü sistemde çalışan, yani işveren, çalışanlar ve hükümet temsilcilerinin bulunduğu, üçlü bir sistemde çalışan, çok daha karmaşık bir yapıya sahip bir organizasyon. Ondan dolayı da yaşanan hak ihlallerinin ILO'nun gündemine gelmesi ve olması gerektiği gibi tartışılması bizim açımızdan çok önemliydi. 6-7 Mart toplantılarından sonra Eğitim Enternasyonali ile yaptığımız görüşmeler sonucunda 2019 yılındaki ILO konferansına, 10-21 Haziran tarihleri arasında Cenevre'de gerçekleşen 100. Yıl konferansına Eğitim-Sen'in de katılması fikri oluştu. Eğitim-Sen o konferansta Eğitim Enternasyonali'ni temsil etti. Eğitim-Sen orada tüm dünyadaki eğitim ve yüksek öğretim sendikalarını temsilen, ILO da Eğitim Enternasyonali'nin sözcüsü olarak yer aldı. ILO'nun 100. Yıl konferansında Türkiye 87 sayılı sözleşmeden denetime tabi tutuldu bu konferansta. ILO'nun 87 sayılı "Sendika özgürlüğü ve sendikalaşma hakkının ihlaliyle ilgili sözleşmeye" dönük olarak bizim bir yıl öncesinden hazırlamış olduğumuz ana rapor ve arada verdiğimiz ara raporlar da vardı. Bu göndermiş olduğumuz raporlar ILO standartları izleme komitesi tarafından hazırlanan birleştirilmiş raporun içerisine girdi ve Türkiye 87 sayılı ILO sözleşmesinin ihlal iddialarından kaynaklı "kara liste" adı verilen listede yer aldı. Bu listede hangi sözleşmeden o sene denetim yapılıyorsa o sözleşemeye göre en kötü durumda bulunan 10 ülke en alttaki listede görünüyor. Bizim göndermiş olduğumuz rapor, KESK'in göndermiş olduğu rapor ve DİSK'in göndermiş olduğu rapor, burada belirleyici oldu.

10-21 Haziran 2019 tarihleri arasında Cenevre'de gerçekten ILO toplantılarında oldukça çetin müzakereler oldu diyebilirim. Örneğin 11 Haziran tarihinde çalışanlar toplantısı yapıldı. 12 Haziran'da standartları izleme toplantısı öncesinde çalışanlar temsilcileri olarak bir araya gelindi. ILO nezdinde çalışan dediğinizde Türk-İş, Hak-İş, Memur Sen, bunlar da çalışan temsilcisi olarak kabul ediliyor; KESK, DİSK de kabul ediliyor. O gün yaptığımız çalışanlar toplantısında KESK ve DİSK, Türk-İş, Hak-İş ve Kamu Sen ve bizde o toplantıda hazırdık. 11 Haziran toplantısında çalışanların temsilcileri olarak 12 Haziran toplantısına hazırlık yaptık. 12 Haziran tarihinde, Standartları İzleme Komitesi toplantısında gerçekten bizim açımızdan dönüm noktası olan bir toplantı gerçekleşti. Standartları İzleme Komitesi Başkanı tarafından açılış yapıldıktan sonra hükümet tarafına söz verildi. Türkiye hükümetini bir profesör temsil ediyordu ve kendisi elinden geldiğince eleştirilere yanıt vermeye çalıştı. Gerçekten eleştiriler çok ciddi eleştirilerdi. Bu toplantıda Barış Akademisyenlerinin yaşadığı mağduriyetler, KHK'lerle yaşanan ihraçlar, sendikaların önündeki engeller, toplu sözleşmenin artık yapılamaz hale gelen bir mekanizmaya dönüşmüş olması, toplu sözleşmede yaşanan eşitsizlikler, kamu görevlilerinin yaşamış olduğu toplu sözleşme süreçleri gibi birçok konuyu gündeme getirdik. Orada ITUC yani Dünya Sendikalar Konfederasyonu adına KESK konuştu, Eğitim Enternasyonali adına Eğitim-Sen konuştu ve oradaki sorunu esasında bütün boyutlarıyla dünya kamuoyunun gündemine taşımış olduk diyebiliriz. Bu tartışmalar sonucunda ILO Standartları İzleme Komitesi 24 maddelik bir öneriler, tavsiyeler, yapılması gerekenler listesi hazırlıyarak uygulanması için siyasi iktidara verme kararı aldı. Bu 24 maddelik yapılması gerekenler listesi içerisinde bizim açımızdan en önemlisi Kasım 2020 tarihine kadar savunma alınmadan yapılan idari işlemlerin, savunma yapılmadan çalışanlara dönük ihraç başta olmak üzere, telafi edilmesine dönük bir yol haritası istendi. Orada çalışanlar tarafından önerilen tek bir madde kabul edilmedi. Orada kararın çıkması için bir üçlü saç ayağından en az iki tanesinin net olarak kararda evet oyu vermesi gerekiyor.

Son olarak şunu söyleyeyim ben, çok uzatmadan bu bölümde. Özellikle burada Barış Akademisyenleri'nin yaşamış olduğu mağduriyeti ve bu yaşananların unutulmaması için tabi farklı girişimlerimiz oldu. Özellikle az önce size sözünü ettiğim 6-7 Mart 2019 tarihinde yapmış olduğumuz Ankara'da gerçekleştirdiğimiz Uluslararası Sendikal Haklar ve Özgürlükler sempozyumunun bir oturumu yüksek öğretim ve Barış Akademisyenleri ile ilgiliydi. Bu oturumun sonunda Fransa'dan SNESUP-FSU sendikasının çağrısıyla yine aynı yılın Haziran ayı içerisinde Paris'te bir toplantı gerçekleştirdik. Gerçekleştirdiğimiz toplantı sonucunda 10 Şubat tarihini Dünya Akademik Özgürlükler günü olarak kutlanması ya da bir biçimiyle yaşama geçirilmesi, bir farkındalık yaratılmasına dönük çalışma yapılmasına dönük bir uzlaşı oldu, bir fikir ortaya çıktı. Bugünün seçilmesinin nedeni, 10 Şubat'ta Ankara Üniversitesi'nde siyasalda yaşanan kitlesel ihraçlardan bir gün sonra yapılan basın açıklamaları sırasında hocaların cübbelerinin yerlerde çiğnendiği gündü. O fotoğrafın anımsandığını düşünüyorum. Bugünün uluslararası kalıcı bir gün olması be ve farkındalık oluşması için Eğitim Enternasyonali ve ETUCE bünyesinde çalışmalarımız ve görüşmelerimiz devam etmekte.

Zeynep Kivilcim: Özgür hocam çok teşekkür ediyoruz. ILO süreci gerçekten üzerine eğilmemiz gereken önemli bir süreç. Bizler aynı zamanda bir çoğumuz Eğitim-Sen'liyiz. Burada da bazı sendikalara üyeliğimiz devam ediyor. Bu anlamda da uluslararası dayanışma içerisinde de yapılabilecek şeyleri yakından takip etmemiz, sizden dinlediğimiz kadarıyla gerçekten önemli. Şimdi ben tekrardan Aslı Odman'a söz vermek istiyorum. Biraz Barış için Akademisyenler'in birtakım güçlüklerle zorluklarla da olsa yarattığı dayanışmanın genel olarak, sen de söylemiştin artık Türkiye'de bir Çağlayan imgesi var, aslında mücadelelerin devam ettiği diye. Ben Orhan Gazi Ertekin'in bir yazısında okumuştum. Barış İçin Akademisyenler için gerçek bir sivil toplum grubu bir hukuk hareketi yaratmış durumdalar diye değerlendiriyordu Ertekin. Bu davalarda dikkat ederseniz hukuk hareketinin varlığı bazen avukatların varlığının bile önüne geçmiş durumda ve eğer ileride bir yeni hukuk imkânı doğacaksa, Barış Akademisyenleri hukuk hareketinin önemli katkıları olacaktır buna diye değerlendirmiş. Bir yandan bizim Çağlayan mesaimiz söylediğin gibi giderek azalıyor beraat edenlerle birlikte. Ancak Ertekin'in bu değerlendirmesine katılır mısın ve Çağlayan sürecinde ve sonrasında yan yana düştüğümüz, bir nevi Çağlayandaş olduğumuz mücadeleleri de hatırlayarak ileriye dönük olarak önümüzdeki dönem için neler söylemek istersin Aslı?

Aslı Odman: Bu gerçekten beraber konuşmamız gereken bir konu. Başlarken şunu söyledim, bu Webinar serisinin değindiği diğer alanlardaki mücadeleler, iş, özgürlük ve demokrasi mücadelesi, hukuk veya 'hukukla mücadeleden' çok daha karmaşık alanlar. Hukukun sınırları, hukuk aracı ile saldıran iktidar erki tarafından belirlenmiş, tepkiselliği içerisinde dayanışmayı oluşturabileceğimiz tanımı çok daha belli bir alan oluşturdu. Hukukun formalizmi, süre, usul, mekân dayatmaları bu mücadelenin çerçevesini oluşturarak bir belirlilik sağladı. Sürekli tüm bu sürecin, hukuk-dışı olduğunu, hukuki olmadığını ifade ettik süreçte. Öyleydi de ama bu durum mücadeleye belirli bir çerçeve vermesinin önüne geçmedi. Belki de tam tersi. Bu çerçeveyi bu hukuk-dışı, keyfi, siyasi içeriğin sarındığı formel hukuk kisvesi verdi. Evet, keyfi, siyasi bir muktedir kanaatler, granitler, yargı personelleri ve kolluk kuvvetleri bütünü bize üzerinde tartışma gerektirmeyen mücadele çerçevesini sundular. Kafka'nın Şato'sunun bu kadar baskın, baskıcı, her yerde olmasının nedeni, romanın kahramanının fiziksel olarak hep oraya ulaşmaya çalışması ve ulaşamamasıdır ya. Biz de o erişilemez, ulaşılamaz soyut adaletten çok, fiziksel olarak Şato'nun gölgesi olan, granit bir şatoya benzeyen Çağlayan'ın labirentlerinde olmayı, yan yana durmayı, kimsenin yalnız kalmayacağı bir akış kurmayı önemsemişiz.

Ertekin'in yazdıklarını okudum, evet, bu belirlilik içinde oluşmuş olana ise 'hukuk hareketi' diyebilir miyiz, bilmiyorum. Tam emin olamıyorum bundan. Hareket bana daha spontane, daha ucu açık, şeklini daha çok kendi dinamikleriyle bulan, talepler içeren, uzun vadeli bir durumu hatırlatıyor. Barış Akademisyenleri dava takip süreci, tepkiselliği, tanımlılığı ve saldırıya karşı korumaya verdiği önem ile 'hareket' ismini almaya uygun mu, bilemiyorum. Hele ki çekirdek bir gönüllü ekibin deneyimleri içinden bakarken bunu görebilmem daha zor sanırım. Dediğim gibi, gücünü mekânsal fiziki bir arada olmaktan, karşısından gelen saldırıları püskürtmekten alıyordu. Sürecin sadece bu kısmı için söylüyorum. Tabi pek çok şey daha çok taze. Buradan çıkacak hareketlenmelerde kıvılcım rolü oynayacak bazı ilişkiler, içerikler

de oluşmuş olabilir. Küçümsemek için söylemiyorum. AYM'nin ifade özgürlüğü lehine kararını sanırım çok azımız bekliyorduk. Nereye gideceği bilinmeyen, ağırlıkla kara ve kötümser bir tablo içinde, organize bir duruşun özneleri olarak risk alarak, herhangi bir örgütlenmeye sırtını dayamadan, bir hiyerarşi içinde bir üst amaca yönelik taltif almadan, temsiliyet iddia etmeden ve bunun dilini bulmaya çalışarak, faydacı, pragmatik, kariyerist dünya anlayışında bir getirisi olmadan, işin getirdiği bir pratik bir etik gözetilmeye çabalanarak yapılanların yapılmış olmasını çok kıymetli buluyorum. Herkesin bir biri ile dayanışmasını kolaylaştırılacak, iktidarın bölüp yönetme, ezip şekillendirmesine karşı pratikler örmeye çalışmış, herkese aynı mesafede konumlanmaya çalışılmış olması çok kıymetli. Yani 'haklıyız, kazanacağız' kesinliği olmadan, bu şiarı telaffuz etmeden, slogan olarak da atmadan. Bakın bir sene geçti Barış Akademisyenleri açısından olumlu bir karar olan AYM kararının üstünden. Türkiye'de barış ve demokrasi adına çok daha kötüye gidiş var. Genelde işler daha da sarpa sardı. Daha da karardı. Bu deneyimler o yüzden de kıymetli. Sonrasındaki iyice delik deşik, hatta pandemi yüzünden izole hayatımıza belli sosyal birikimlerle, deneyimlerle giriyoruz. Bu arayışların hanesine yazıldı bence Bak Dava Koordinasyonun emekleri.

'Asla yalnız yürümeyeceksin' diyebilmek ve bunun pratiğini, lojistiğini kurmaya çalışmak bu işte. Bu BAK'ı aşan bir öncelik. Bir ilke. Şimdi geriye bakınca BAK Hukuk, BAK Dayanışma, BAK Destek, BAK Uluslararası, BAK Doktora Öğrencileri Dayanışma, BAK Dava Koordinasyon gibi süreçte oluşan dayanışmalarda emek verenler, gönüllülerin kolektif davranabilen, ego kurgular yerine yatay örgütlenmelere meyleden, dayanışabilen, elini taşın altına koyan, yalnızca sözün değil taşın da somut işin de altına elini koyan 'çalışkan' ve anonim kalan insanlar olduğunu düşünüyorum. Akademideki, bilim dünyasındaki varlıklarının da akademinin manasını, toplumsal faydayı, pratikleri içindeyken sorgularken oluştuğunu gözlemliyorum. Yani sıfırdan böyle koordinasyonları kurmak, bunlara insan 'atamak', 'bulmak', 'istihdam' etmek mümkün değil. Bu konjonktürde bu pratik ve etik yaklaşımı benzer olanların birbirini bulmuş olması belirleyici idi. Arka planda beslenilen, bu niteliklerin geliştiği alanlar da var; yani feminist mücadele olabilir, emek alanı, insan hakları mücadeleleri, Kürt meselesi, çevre mücadeleleri, şehir hakkı ile ilgili mücadeleler, hayvan hakkı, eğitim, halk sağlığı hakları... Çoğu zaman bunlardan birkaçı bir arada. Yani sadece akademide varlık gösterilmiş de olabilir, ama bakıyorsun gönüllü arkadaşa, oturmuş ne bileyim, alternatif bir iktisat eğitimi ama bunun örgütlenmesi, müfredatın değişmesi için elini taşın altına almış. Yani bir şeyin yalnızca akademide bugün sık gördüğümüz gibi lafını, kavramını geçirmek, yazmak, tasnif etmek, bir şey hakkında yayın yapmak için temsil etmek için değil, temsil ettiğini iddia ettiği şey, şeyler üzerinden bir paye elde etmek için değil, uğraştığı meselede bir dönüşüm yaratmak, bir fayda yaratmak için elini taşın altına koymak potansiyeli olanların birbirini bulduğunu düşünüyorum. Biraz sahnede olmak ile, kuliste olmak, salonda olmak ile mutfakta olmak arasındaki fark bu bence. Bence kulis ve mutfak, bu koordinasyonun harcı idi.

Çağlayan'a 'yolu düşürülenlerle' planlı ve plansız karşılaşmalar da birlikteliğin oluşmasında etkili oldu kesinlikle. Tutuklu gazeteciler, milletvekilleri, öğrenci, kadın cinayetleri, ekoloji, emek, hayvan davaları, yargısız infaza varan darbe girişimi davaları... O suni olarak havalandırılmış, ağır sunta ahşap kaplamalı, pırıltılı cüppeli,

penceresiz ağır ceza mahkemelerinde hak ihlallerinin, adaletsizliklerin izine veya bizzat kendisine şahit olmak yoğun bir okul oldu benim için. Duruşmalar çoğu zaman düzensiz yerleştirilmiş oluyordu, sabah granit saraya girip akşam çıkıldığı oluyordu. Planlayarak dayanışmaya gittiğimiz duruşmalar dışında, pek çok başka ağır ceza davasına da girdik. Bizim yargılandığımız mahkemelerin çoğu 30 ve üstü ağır ceza mahkemeleri idi. Bunlar 15 Temmuz'dan sonra kurulmuş, özellikle darbe girişimi davalarına bakmak için genişletilmiş mahkemeler. Hani bir yere yürürken amaçlamadığınız kesişimler olur, yola anlam veriri, bir arada ve birikimlerimiz için bu kesişmeler de önemliydi.

Artık bu tepkisellik, geçicilik yerine, Barış Akademisyenleri tarafından süreçte kurulan dernek, kooperatif ve sair oluşumlara yerini bıraktı, KODA, Eskişehir Okulu, ADA, İDA, TİHV Akademi, BiraraDA, Kampüssüzler, Kültürhane, İnsan Hakları Okulu, OffUniversity... Artık bunlar mağduriyet ve risk karşısında ortaklığı aşan kendi iç dinamikleri olan yapılar. 'Bir ortak imzanın' çıktısı değiller yani. Ertekin'in in 'sosyal hareket' olma tespitinin tutarlılığını belki daha fazla burada uygulamalı sormak lazım. Bu örgütlenmeler özellikle akademide, akademik veya bilimsel iş yapmayı yenileyebilen, aynı zamanda yıkıcı ve kurucu hareketler olabilirler mi? Bu imkânı taşıdıkları kesin.

Akademiden bazen uzağa, bazen tam tersine düşen, hatta akademik kurumsallık, ilişkilenme şekilleri ve faaliyetler tarafından görünmez kılınan yakıcı gündemler, toplumsal sorun alanları ile bilginin yeni bir ilişkilenmesi, mümkün mü? Yani gündemleştirmeyi çoğu zaman beceremediğimiz ve o eğri büğrü akademisist, kariyerist formlara sokulmuş olan hayat, anlam ve aktörleri ile yeni bir ilişkilenme. Buna dair uçucu tohumları Çağlayan Akademisinde, yani dava koordinasyonun o kısacık pratiğinde de görüyorum esasında. Barış akademisyenlerinin yaşadığı hak ihlalleri, toplumun bütününde bir yerlere konumlandı çoğu pratikte, o bütün içinde anlamlandırılmaya çalışıldı: İlişkilenmelerde, basın açıklamalarında, mülakatlarda... Mağduriyetlerimizi rölative etmeye de yarıyor bence bu, bir ayna veya bir vitrin rolü vermek bu davaya, bir kamusal fayda yaklaşımı... Sanırım devletin bizi 'terörist', 'hain', 'içteki düşman' olarak adlandırma gücünü azaltan bir yanı var bunun. Bu tanımlama tekeli ile sürekli bizi izole etmeye, bölmeye çalışırken, biz mesleğimizi icra ederken edindiğimiz becerilerle süreci farklı adlandırarak, anlamlandırarak, örerek mücadele etmeye çalıştık. Bununla bir enerji kıvılcımı çıktı mı, çıktı. Kendimizi içerden dayatılan düşman veya mağdur çerçevelerine kapatıp, bir kimlik veya uzmanlık politikası üretmek, etrafımıza 'hocalar toplumun seçkinleri' anlayışı ile seçkinci bir duvar çekmek gibi bir hataya düşmediğimizi de düşünüyorum. Tabi ben kendi deneyimlerim, belirlenimlerim perspektifi ile konuşabiliyorum sadece. KHK'lı, işinden olan veya süreçte hayatını maddi, manevi idame ettirmek için çok daha pratik hayat gaileleri ile uğraşan imzacıların çoğunun başka pratik kaygıları olması çok anlaşılır. Daha fazla da büyütebileceğimize inanmıyorum ama çok.

Mağduriyetimizi de içeren yaşadıklarımızı anlamlandırma sürecinde, devletin bizi indirgediği listelerdeki sayılar olmayı kabul etmedik dedim de. Ama gene de sürecin nasıl örüldüğünü anlamaya yarayacak bazı rakamlar var. Biraz önce dava koordinasyondan arkadaşlar iletti, hatırlattı. Şimdi belediyelerimiz, bakanlıklarımız

gibi 'dönemimiz sırasında 156 kavşaklı yol yaptık, 2,5 milyon ağaç' diktik demeye getirmeyeceğim tabi ki lakırdıyı! Şimdi ben de bu rakamlara şaşkınlıkla baksam da baki kalan his beraber gülebilmek idi, üzülürken bile ellerimizi havaya açıp, şaşırmak, öfkelenmek ve gülmek. Kafka'nın Şato'suna, adalete erişemeden, 313 gün gitmişiz ve burada Aralık 2017-Eylül 2019 arasında onyedi ağır ceza mahkemesi salonu arasında mekik dokuyarak[7] veya bir bu kadar daha İstanbul dışındaki adliyelerdeki davaları uzaktan takip edip toplam 2441 duruşmaya girmişiz. Farklı nedenle tutuklanan Barış Akademisyenleri'nin İstanbul ve başka şehirlerdeki duruşmaları hariç bu. Bu epey absürt, fantastik bir rakam. Burada nicelik başlı başına 'fiziksel birlikteliğin yarattığı ortak dil' hakkında bir şey söylüyor. Bu dönemde iktidar hakkında okunup, yazılacak hiç bir şeyin, iktidarın müşahhas hale geldiği devasa Çağlayan radonlu granit şatosunu arkana alıp, ayaza açık meydanında buluşup basın açıklaması yapmaktan, binanın onlarca farklı ağır ceza mahkemesinin salonlarında, koridorlarında vakit geçirmekten daha öğretici olamayacağına inanıyorum. Bir de o gün orada fiziken olamayan, farklı şehirlerde olup, dosyası Çağlayan'da görülen, fiilen sürgünde yurtdışında olan, psikolojik olarak süreci taşıyamadığından oraya gelemeyen, iş, güç, maişet zorunluluğu olan davadaşlar adına, onların gözleriyle orada olmak da birleştirici bir sorumluluk hissi verdi bize. Bu önemliydi bence. Akademinin hep malul olduğu o soyutluk, o dokunamama, o sağlıksızlığa varan soyutlama kopuşuna aranan deva en azından benim için de bir başka motivasyondu. Tabi benim işimden olmadığımı da tekrar hatırlatayım. Bunları yapabilmek için bir yerlere sırtını dayayabiliyor, belli konularda tam da olmasa belirliliklere sahip olmak elzemdi.

Burada dağınık ve daha çok imkânlar üzerine konuştum. İmkansızlıklar, sorunlar, çatışmalar hakkında derinlemesine konuşmamız lazım. Epeyce heyecanla aktardığımız bu süreç içerisinde BAK Dava koordinasyonun merkeziyetçi işlediğine kadar varan, bilgiyi tekelleştirdiğine, 'herkese aynı hizmeti sunmadığına' dair epey az da olsa, açık eleştiri olarak formüle edilmese de ifade edilen değerlendirmeler oldu. Dayanışmanın karşılıklılığı ve hizmet kavramının dayattığı beklenti dünyası ile farklarını konuşmak lazım. Bu değerlendirmelerine nedenini, nasılını, doğruluk payındaki olgu ve algıları da ayrıca açık yüreklilikle masaya yatırmak lazım. O yoğunlukta içindeyken ben de bunları tam hakkıyla düşünememişimdir, düşünememişizdir muhakkak. Öncelik hep gündelik hayatı çıkarabilmek oldu. Bir de esasında rutin, alışılan eylem repertuarının dışına çıkacak şekilde, bu davayı daha geniş konularla, daha cüretkâr şekillerde birleştirmek gerekliydi, yeteri kadar ufkumuzu geniş tutamadık diye düşünenler de var. Sendikalar, avukatlar, tüm dört yana dağılmış müvekkiller, koordinasyon içindeki ilişkilerde ne kadar dönüştürücü olabildik, sorunların üstüne gidip, açılımlara cesaret edebildik? Pratiklerimizin repertuarı nasıl daha genişleyip, zenginleşebilirdi? Ama bunları yüz yüze bakabildiğimiz masalara bırakalım isterseniz.

Zeynep Kivilcim: Aslı çok teşekkürler. Ben aynı zamanda büyük kısmı hukukçu olmayan bir ekip tarafından muazzam, uzun soluklu ve çok başarılı dava takibinin yapılmasını çok önemli buluyorum. Bir hukukçu olarak özellikle hukukçu olmayanların hukukla ilişkisini büyük bir cesaretle, yoğunlukla ve hayranlıkla…
Aslı Odman: Hukukla ilişki kurmayalım, hukukla ilişki kurduk yani çok.
Zeynep Kıvılcım: İyi ki kurdunuz. İyi hukuku sadece hukukçulara bırakmıyorsunuz,

7 https://docs.google.com/spreadsheets/d/e/2PACX-1vT05GTWUQMDot1iPfMsieJsWLGBorbNlJyLP5IdtvJVEcKRw8C8qMxFXPighYZkz7pf2ENP2bXZ3DMo/pubhtml?gid=1873917137&chrome=false

çok teşekkürler. Şimdi ben tekrardan Reyda ve Berke'ye dönüyorum. Bu Anayasa Mahkemesi kararı ile ilgili olarak, kararın içeriğiyle ilgili bizi bilgilendirdiniz. Bir yandan da bu kararın hepimizin ve Türkiye kamuoyunun izlediği şekliyle çok bıçak sırtı alınmış olduğunu biliyoruz ve burada karşı oy gerekçelerinde de aslında çok politik süreçlerle ilişkisi görülüyor, kararın alınmasının bıçak sırtı olmasının. Türkiye'de yargının genel olarak ifade özgürlüğü ile ilişkilenme biçiminde sıklıkla açığa çıkan yapısal sorunları da dikkate alacak olursak, hukuk ve toplumsal mücadele ya da hukukla toplumsan mücadele konusunda neler söyletiyor ya da gösteriyor bize Anayasa Mahkemesi kararı, bıçak sırtı alınmış olması ve karşı oy gerekçelerindeki çok veciz değinmeler? Söz sizde buyurun.

Berke Özenç: Ben yine ilk sözü daha hukuki teknik kısma dair saptamaları yaparak sonra Reyda'ya bırakacağım. Aslında Reyda zaten akademik özgürlüğe dair bir çerçeve çizdi, kararın içeriğinde buna atfedilen öneme dair. İki tane karşı oy gerekçesi var ve ilki ki aslında kararla beraber çıktı. Çok kısa bir karşı oy gerekçesi vardı ilk karşı oy gerekçesini kaleme alan dört yargıcın. İkincisini görebilmek için kararın resmî gazetede yayınlanmasını beklememiz gerekti. Ama bu iki karşı oy gerekçesi de aslında tam da senin ifade ettin Zeynep bıçak sırtı diye, yani durumun aslında ne kadar vahim olduğunu da ortaya koyuyor. Tabii ki Anayasa Mahkemesinin 1962'den beri çok sorunlu kararları da var. Her zaman oldu. Ama bu kadar bariz bir örnek de artı hukuki argümantasyonun çok çok dışına çıkarak, klasik bazı AİHM içtihatlarından seçmeler yaparak bunu kötüye kullanmanın örneklerini oluşturan, ilginç iki tane karşı oy gerekçesiyle karşı karşıyayız.

İlki zaten çok kısa bir karşı oy gerekçesi, bunun üzerinde özellikle duracağım, çünkü devlete sadakat kavramına dair bir argümantasyonu biz burada görüyoruz. Bu kavram son dönemde çok popüler oldu. Bu kavrama dair Danıştay tarafından toplantılar düzenlendi. İlginç olan husus, bu kadar hedef tahtasına oturtulmasına rağmen, hala daha İHAM içtihatlarından yararlanmaya çalışıldığını görüyoruz. İlk karşı oy gerekçesinde belki de tek bir temel argüman var: Devlete sadakat ilkesiyle bağdaşmayacak sıfat ve isnatların ifade hürriyetiyle karşılanması mümkün değildir. Bu kadar kısa bir ifade.

Bunun dışında ikincisi de bir Langner v. Almanya kararı var İHAM'ın içtihadından. Sadece bu karara atıf yaparak, ayrıntısına dair bir şey söylemeyerek deniyor ki bu karşı oy gerekçesinde, "İHAM içtihadında da genel olarak bakıldığında devlete sadakat yükümlülüğünü ihlal eden görüş açıklamaları ifade özgürlüğü kapsamında koruma görmez". Ama baktığımızda İHAM içtihadının bu saptamayla hiçbir şekilde ilgisi olmadığını görüyoruz. Tam tersine biraz kısaca açıklamaya çalışacağım ve ilk karşı oy gerekçesi aslında genel olarak Türkiye mahkemelerinin bağlam ve içeriğinden kopararak İHAM içtihadını kullanmaya yönelik çabasının açık bir örneğini oluşturuyor. Devlete sadakat kavramı gerçekten İHAM içtihadında geçiyor.

Bir diğeri de ketumluk yükümlülüğü devlet memurlarının. Ama burada devleti eleştirmeme anlamına kesinlikle gelmediğini görüyoruz bu kavramların. Yalnızca çok dar bir çerçevede kullanılan bu kavramların, somut olarak devleti artık yıkmaya yönelik örgütlü faaliyetlerin içinde bulunma anlamında özellikle önem taşıdığını

söyleyebiliriz. Ama bu da Barış Bildirisi imzacılarının durumundan tamamen bağlantısız. Devlete sadakat kesinlikle devlet iktidarını kullanan siyasi bir partinin politikalarına koşulsuz bir bağlılık ya da bu politikaları eleştirme yasağı anlamına gelmiyor. Ketumluk yükümlülüğünden bahsettik. Bu tam da karşı oy gerekçesinde atıf yapılan kararda yer alan bir kavram. Fakat kararda Dresden İmar Müdürlüğü'nde bir alt büroda çalışan birinin aslında bürosunun kaldırılması üzerine temelsiz bir şekilde -sonraki yargılamalarda da bunun ortaya çıktığını görüyoruz- üstlerini eleştirmesinin ifade özgürlüğü koruması kapsamında görülmemesine dair bir örnek. Ama dediğim gibi hiçbir alakası yok Barış Bildirisi süreciyle. Ama daha çarpıcı olan, İnsan Hakları Mahkemesi tam da bu konuyla bağlantılı olarak eğer kamuoyunu ilgilendiren belgelere ulaşılırsa ve bununla ilgili içeriden bir başvuru yoluyla herhangi bir memur başarı elde etme imkânına sahip değilse, gizli belgelerin dahi açıklanabileceğini, bunun ifade özgürlüğü kapsamında korunabileceğini belirtiyor.

Bir diğeri işte çok ünlü bir örnek. Almanya aleyhine bir dava var, bir komünist parti üyesi öğretmen. Öğretmen olması dikkate alınmadan mutlak bir yasağın kesinlikle sözleşmeyle bağdaşmayacağı söyleniyor, İnsan Hakları Mahkemesi tarafından. Dolayısıyla bu kapsamda söylenebilecek en temel husus sadece bazı spesifik meslek gruplarının, İnsan Hakları Mahkemesi içtihadı çerçevesinde devlete sadakat açısından özel bazı hükümlülüklere tabi olabileceği. Diplomatlar, yargıçlar, istihbarat görevlileri, askerler, kolluk güçleri gibi. Ama bunların dahi karşı oy gerekçesinde iddia edilenin aksine mutlak bir şekilde devlete sadakatle yükümlü olduklarını söyleyemiyoruz. Ne diyorlar İnsan Hakları Mahkemesi içtihadında? Siyasi bir konuya dair akademik bir ders sırasında dile getirdiği görüşleri nedeniyle bir yargıcın yaptırıma tutulması ya da takip ettiği medya organı nedeniyle gene bir yargıcın yaptırıma tabi tutulması ifade özgürlüğünü ihlal eder. Ayrıca İHAM kamuoyunu ilgilendiren konulara dair tartışmalar açısından yargıçların dahi ki yargıçlar bağımsızlıkları ve tarafsızlıkları gereği özel olarak ketum kalmak zorunda olan kamu görevlileridir, onların dahi ifade özgürlüğünün somut olay koşulları çerçevesinde korunabileceği örnekler olduğunu söylüyor.

Toparlamak gerekirse sadece bazı gruplar devlet organları içinde özel sadakat yükümlülüklerine tabi tutulabilir. Ama bunlar açısından da kesinlikle mutlak bir yükümlülük söz konusu değil. Dolayısıyla Barış Bildirisi imzacılarının da bu anlamda karşı oy gerekçesinde iddia edilenin aksine zaten böyle bir spesifik grup içinde olmadığı çok açık. Komünist partisi üyesi öğretmen davasında İHAM zaten bunu ortaya koymuş. Dolayısıyla kısaca bunu toparladıktan sonra ikinci karşı oy gerekçesinde de benzer bir husus var. Bu çok daha uzun bir karşı oy gerekçesi. Ama gerekçenin içeriğine baktığımızda sadece çok basit bir şekilde şu söylenebilir: Metnin bütünü şiddet çağrısı içermemesine yani metnin lafzına rağmen, metnin içeriğinin şiddet çağrısı içermediğinin söylenemeyeceği gibi, böyle artık ispat yükünü tersine çeviren bir yaklaşım söz konusu. İkinci olarak da bildiride yer alan tarzda sert eleştirilerin dolaylı olarak şiddete başvurmaya teşvik edebileceğini, bu açıdan açık ve yakın bir tehlike oluşturabileceği söyleniyor bu ikinci karşı oy gerekçesinde. Ama bu argüman da aslında tek bir somut olguya işaret ederek çürütülebilir: Barış Bildirisi imzacılarına yönelik iddianamenin hazırlanması ve kabulü, kamu düzeninin bozulması açısından açık ve yakın tehlike yarattığı ileri sürülen bildirinin kamuoyuyla

paylaşılmasından yaklaşık bir buçuk yıl sonra gerçekleşiyor ve yargılama sürecinde de tıpkı bu ikinci karşı oy gerekçesinde olduğu gibi bu bir buçuk yıllık süreçte kamu düzeninin bozulmasına yol açan tek bir somut vaka zikredilmiyor.
Ben sözü Reyda'ya bırakayım.

Reyda Ergün: Anayasa Mahkemesi kararındaki bu karşı oy gerekçelerini de içerecek şekilde toplumsal mücadeleler ve hukuk ilişkisi kapsamında kısaca bir değerlendirme yapmak gerekirse; Barış İçin Akademisyenler süreci tabii ki bu ilişki çerçevesinde verilebilecek tek örnek değil. Toplumsal mücadeleler içinde, insan hakları mücadelesinde hukukun karşımıza iki şapkasıyla çıktığını görüyoruz aslında. Barış İçin Akademisyenler süreci özelinde konuşmak gerekirse hukuki araçların şekli olarak bir cezalandırma aracına dönüşmesi karşısında yine hukuka dayanarak mücadele vermenin bir güçlüğü var. Özellikle Türkiye gibi yargı tarafsızlığı ve bağımsızlığının son derece sorunlu bir alan olduğu ülkelerde, hukuka dayanarak mücadele vermenin zorluğu daha da ağırlaşıyor. Bunun en büyük sebeplerinden bir tanesi, elbette, politik taleplere ilişkin olarak, ihlal iddialarına ilişkin olarak herhangi bir hukuki başvuru yaptığınızda ya da hukuk mücadelesi yürüttüğünüzde amaçladığınız sonucu almanızı sağlayacak alanın yargı kararları olması. Ve yargının bu kararları alabilecek denli siyasi otoriteden bağımsız olmadığı bir çerçevede hukuka dayanarak mücadele vermenin kendisinin çok zorlu bir süreç haline geldiği de kuşkusuz.

Türkiye'de de yargı tarafsızlığı, bağımsızlığı elbette en sorunlu alanlardan bir tanesi. Berke de bunu hukuk devleti ilkesi çerçevesinde yaşadığımız sorunlar bağlamında dile getirdi. Avrupa Konseyi organlarını eleştiriyoruz haklı olarak, gecikmiş tepkileri ya da vermedikleri tepkiler nedeniyle ama Türkiye'deki yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı çerçevesinde halihazırda görev yapmakta olan Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri'nin Türkiye'de yargının ifade özgürlüğü ihlallerinde oynadığı rolü değerlendirdiği Türkiye raporunda söylediği çok çarpıcı bir şey var: Komiser, selefinin yargı tacizi olarak adlandırdığı, yargıda karşılaştığımız tutum ve tavrın, hiçbir maddi delilin bir kişinin masumiyetini kanıtlamaya yetmeyeceği bir şekilde niyeti yargılamaya dönüşme riskini doğurmuş olduğunu, Türkiye'de hukukun en temel ilkelerinin yargı tarafından göz ardı edilmesinin geldiği seviyenin, siyasi otoriteye yönelik muhalif bir yorum ve eleştirinin savcı ve mahkemeler tarafından suç olarak nitelenip nitelenmeyeceğini objektif olarak kestirebilmeyi neredeyse imkânsız hale getirdiğini söylüyor. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi'nin Barış İçin Akademisyenler kararından önceki süreci hatırlayalım. Hukuki bir değerlendirme yaptığımız zaman, bu kararın ifade özgürlüğünün ihlal edildiği yönünde çıkmaması imkânsızdı aslında. Ama kararın bu yönde çıkıp çıkmayacağını bilmiyorduk. Ve karar Zeynep'in de söylediği gibi 8'e 8 ve başkanın eşitlik halinde iki oy sayılan oyuyla ifade özgürlüğünün ihlal edildiği yönünde çıktı. Karşı oy kullanan yargıçların da hem hukuki argümantasyon anlamında hem de atıfları anlamında son derece tartışmalı olan karşı oy gerekçelerinden Berke bahsetti zaten. Ama şu noktaları da vurgulamak lazım:

Bütünüyle hukuk devleti ilkesi ve insan hakları standartlarına uygun ve aslında AİHM'in ve Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihadını tekrar eden bir karar vermiş olmalarına rağmen, Anayasa Mahkemesi kararında birden fazla paragrafta çoğunluk

görüşüne katılan yargıçların sürekli bildirinin içeriğine katılmadıklarını tekrarlama ihtiyacı hissetmiş olmaları, böylesi bir tedirginlik içinde bulunmaları; üzerine bildirinin içeriğinin toplumun çoğunluğu tarafından nasıl algılanacağına dair yine bir bireysel başvuruya ilişkin kararda gördüğümüzde haklı olarak şaşıracağımız sübjektif değerlendirmelere yer verilmiş olması; karara giden süreçte aslında bireysel başvurunun sevgili Füsun Üstel hocamızın yanlış hatırlamıyorsam 76 günü cezaevinde hükümlü olarak geçirmesini engelleyememiş olan bir zamanlamayla incelenmiş ve karara varılmış olması; karardan sonra karara uymakla yükümlü olan makamların karara uymak konusunda bir direnç göstermeleri, direnç göstermedikleri yerde de açık bir hoşnutsuzluk içinde olmaları ya da kararı uygulamakta gecikmeleri gibi olgular ya da karar çıktıktan sonra karara uyulmaması yönünde rahatlıkla yapılabilen açıklamalar. Karar sonuç olarak hukukun gereği neyse o şekilde çıktı ancak bütün bu saydığım olgular, sürecin Türkiye'de yargı bağımsızlığı, tarafsızlığı ve yargısal süreçlerin siyasi süreçlerden bağımsız olmasını gerektiren ilkelerin dışında işlediğini de ne yazık ki ortaya koyuyor. Bütün bunları düşündüğümüz zaman, hukuka dayanarak mücadele etmek ne anlama gelebilir? Çok kısaca değineceğim, belki soru cevap bölümünde tekrar değinmek de mümkün olur. Aslı'nın aktarmış olduğu, betimlemiş olduğu genel çerçeve, imzacıların savunmaları, gönüllü avukatlarımızın her bir davada, usanmadan, tekrar, inatla hukukun gereğinin ne olduğunu açıklamaları, bütün bunlar hukukla mücadeleyi, tam da hukuki araçlar siyasi olarak kullanıldığı için daha da önemli kılıyor aslında. Yani hukukun gereğinin ne olduğunu inatla sürekli tekrar etmek ve bunun sesini duyurmak bu anlamda hukuki araçlarla bir saldırıyla karşı karşıya olunduğunda hala kıymetlidir ve Barış İçin Akademisyenler süreci de bu anlamda çok iyi bir örnek oluşturuyor diyebiliriz.

Zeynep Kivilcim: Çok teşekkürler Reyda. Şimdi Anayasa Mahkemesi ile ilgili bu bıçak sırtı ve hukuka karşı hukuki mücadeleyi bir yandan düşünürken ve tartışırken, bizim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önündeki aslında bazılarımız için neredeyse dördüncü yılına yaklaşan mücadelemiz de bu açıdan sanıyorum değerlendirilebilir. Sevgili Esra, yakın zamanda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne iletilmek üzere geçtiğimiz üç yıldır yaşanan hukuki gelişmeleri içeren bir ek beyan hazırladığınızı biliyoruz. Bu beyan ekseninde bugün geldiğimiz noktada OHAL Komisyonu önünde üç yıldır bekleyen başvurularımız var, ihracın giderek ağırlaşan maddi ve sosyal sonuçları, pasaport ve seyahat engelleri, bunlar devam ederken Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde göz önüne almasını istediğimiz o ek beyanla, durum tespiti yaparken hususlar ne oldu? Bugün neden böyle bir müdahale gerekti? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne neleri hatırlatıyoruz? Söz sende.

Esra Demir: Az evvel söylemeyi unuttuğum bir şeyle başlayayım: Benim bildiğim kadarıyla, ihraç edilmiş bütün Barış Bildirisi imzacılarının AİHM önünde bir başvurusu yok. Çünkü AİHM'in Türkiye kararıyla OHAL Komisyonunu etkili bir iç hukuk yolu olarak kabul etmesinin ardından, bu karara yakın tarihlerde yayınlanmış KHK'larla ihraç edilen Barış Bildirisi imzacıları, sanırım AİHM'e başvuru yapmadılar. Önce OHAL Komisyonuna başvuru yaptılar. Halbuki daha erken tarihlerde yayınlanan KHK'lar ile ihraç edilen imzacılar bakımından AİHM'e başvurular, OHAL Komisyonunun kurulmasından değil ama çalışmalarına başlamasından önce doluyordu. Dolayısıyla daha önceki tarihlerde yayınlanan KHK'lar ile kamu

görevinden ihraç edilen imzacılarının en azından büyük çoğunun AİHM'e başvurmuş olduğunu biliyoruz. Diğerlerinin üniversite grubu olarak ya da bireysel olarak AİHM'e başvuru yapıp yapmadıklarını bilmiyorum. Fakat yapmış olanlar bakımından – benim bildiklerimin arasında, Yıldız Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi'nden ihraç edilen imzacılar var– AİHM'e başvuruların üzerinden yaklaşık üç yıl geçti. Bu üç yıl içerisinde çok fazla şey oldu.

O ilk dilekçede dile getirilmemiş olan bir dizi gelişme yaşandı. AİHM'e başvuru yapan başvurucuların başvurularıyla ilgili yeni gelişmeler olduğunda bunları AİHM'e bildirme yükümlülüğü var. Biz de bunu düşünerek bir taslak dilekçe oluşturmaya karar verdik. Bir ek dilekçe, yani halihazırda AİHM önünde derdest olan başvurulara eklenecek bir dilekçe. Bu ek dilekçeyle başvuruları yaptıktan sonraki geçen bu üç yıl içerisinde neler olduğunu anlatıp bunların bir değerlendirmesini yapmayı amaçladık. Bu çerçevede ek dilekçede mesela ceza davalarından bahsettik. Çünkü ceza davaları, AİHM başvurularımızı yaptığımız sırada henüz açılmamıştı, henüz bütün imzacılara yönelik bir iddianame hazırlanmamıştı. Haliyle AYM'nin Zübeyde Füsun Üstel ve Diğerleri kararı da henüz yoktu. Bunun yanı sıra, pasaportlara konulan iptal şerhleri ile ilgili birçok gelişme oldu. Bazı imzacıların idari yargıda açtıkları davalar reddedildiler. Yakın bir zamanda beraat gibi durumlarda ihraç edilen kamu görevlilerinin pasaportlarını alabilecekleri yönünde bir hukuki düzenleme yapıldı. Bu tür durumlarda başvurulabilecek yeni bir usul oluşturuldu. Bu yeni usulü kullanarak çok sayıda imzacı nihayet pasaportlarındaki tahdit şerhlerini kaldırtabildiler. Bildiğim kadarıyla, kimilerimiz için bu başvuru ve bekleyiş süreci hala devam ediyor.

Bunun haricinde 685 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 694 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değiştirilerek OHAL Komisyonunun olası bir iade kararı vermesi halinde akademisyen olan kamu görevlilerinin İstanbul, İzmir ve Ankara dışında ve 2006 yılından sonra kurulmuş üniversitelere öncelik verilmek suretiyle üniversitelere yerleştirileceklerine ilişkin bir hüküm eklendi. Yine, Anayasa Mahkemesi kendi önüne taşınmış ihraçlara ilişkin başvuruları OHAL Komisyonunun kurulması üzerine kabul edilebilir olmadıkları kararı vererek reddetti, bu da AİHM'e başvurularımızı yollamamızdan daha sonra oldu. Ayrıca OHAL Komisyonu'na başvurularımızı yaptık, ki bu da diğerleri gibi, bazılarımızın AİHM başvurularından daha sonra yaptığımız bir şey olduğu için, AİHM'e yolladığımız ilk dilekçelerimizde yok. Ek dilekçede bu gelişmeleri özetleyip, bütün bunların neleri gösterdiğini anlatmaya çalıştık. Ek dilekçenin asıl amacı da aslında şu: İlk başvurularımızda, henüz daha OHAL Komisyonu çalışmaya başlamadan önce sadece kağıt üzerinde görünen haliyle Komisyonun etkisizliğine ilişkin olarak ileri sürdüğümüz argümanların, bu üç sene içerisinde doğrulanmış olduğunu göstermek. OHAL Komisyonu'nun Barış Bildirisi imzacıları bakımından hem bu zamana kadarki sessizliği hem de çalışma biçimine ilişkin yazılmış raporların bulguları gerçekten de argümanlarımızı doğruluyor. Zaten o zamanlar da belli olan şeylerdi ama şu an olgusal verilere sahibiz.

Dolayısıyla bu ek dilekçe bunları Mahkeme'nin dikkatine sunmayı amaçlıyor. OHAL Komisyonunun etkisizliği bakımından, imzacılar özelinde, özellikle iki nokta öne çıkıyor: Birincisi bu üç yıllık sessizlik tesadüf mü? Olasılıkla değil. Bu konuda OHAL Komisyonu başkanı Salih Tanrıkulu'nun 2019 yılı sonlarına doğru basına yansıyan

bir açıklaması var. Bu açıklamanın yapıldığı tarihte OHAL Komisyonu önünde hala derdest olan 20 bin küsür başvuru için, Tanrıkulu 'durumu net olmayanların başvuruları' tanımını kullanıyor. Eğer yanılmıyorsam, 2 Temmuz 2020'de, OHAL Komisyonu, incelenen ve henüz incelenmemiş olan dosya sayılarını tekrar güncelledi. Buna göre, Komisyonun önünde yaklaşık 18 bin incelenmemiş başvuru kalmış. Barış Bildirisi imzacılarının da başvuruları bu 18 bin dosya arasında yer alıyor. Dolayısıyla bizim dosyalarımız 'durumu net olmayanlar' arasında kalmış görünüyor. Bu da Anayasa Mahkemesi'nin kararına rağmen, 'durumumuzu netleştiremediklerini' gösteriyor. Elbette ki AYM kararı ceza davalarına ilişkin bir karardı ama karar gerekçesi, Reyda ve Berke'nin bahsettiği gibi, Barış Bildirisi'ne imza atmanın terörle ilişkilendirilebilecek bir suçlamaya konu edilemeyeceğine ilişkin tespitler içeriyordu. Fakat AYM'nin kararının üzerinden bir yıl geçmiş olmasına rağmen, OHAL Komisyonundan henüz olumlu ya da olumsuz bir yanıt alamadık. Ayrıca, OHAL Komisyonu kararları yayınlanmıyor ama avukatlardan ve bireylerden edinilen karar örneklerine dayanılarak yapılmış ayrıntılı iki çalışma var. Biri Af Örgütü'nün, diğeri de Türkiye İnsan Hakları Davaları Destekleme Projesi'nin hazırladığı raporlar. Bu iki raporun bulguları, OHAL Komisyonunun çalışma usullerine ilişkin mevzuata bakılarak tespit edebildiğimiz sorunların pratikte de ortaya çıktığını doğruluyor.

Bu raporların bulguları arasında, Barış Bildirisi imzacılarını özellikle ilgilendirebilecek iki şey var: Birincisi OHAL Komisyonu kendisini ceza davalarının sonuçlarıyla, yani mesela beraat kararlarıyla, ya da savcılıkların verdiği takipsizlik kararlarıyla bağlı hissetmiyor. Bunlara rağmen, mesela sosyal çevre bilgisi ya da gizli tanık ifadesi gibi şeylere dayanarak iade taleplerini reddediyor. Dolayısıyla bizim hakkımızda verilmiş beraat kararlarının OHAL Komisyonu önünde bir ehemmiyeti yok. Bizim dosyalarımız bakımından neye göre karar vereceğini de bilmiyoruz; çünkü bildiriye imza attığı için ihraç edilmiş herhangi bir akademisyen hakkında OHAL Komisyonu tarafından verilmiş bir karar görmediğimiz için imzacılar bakımından bu değerlendirmenin nasıl yapılacağını bilmiyoruz.

İkinci olarak, Reyda ile Berke'nin önemle üstünde durdukları sadakat yükümlülüğü meselesi. OHAL Komisyonu da bir sadakat yükümlülüğü değerlendirmesi yapıyor ve yine bu andığım raporlarda dile getirildiği üzere, sadakat yükümlülüğüne ilişkin değerlendirmesini matbu bir şekilde yapıyor. Hangi fiili merkeze alarak sadakat yükümlülüğü bakımından bir yargıya ulaştığını söylemiyor. Üstelik hangi kamu görevini yürüttüğüne bakmaksızın, yani incelemesini şahsileştirmeksizin, kişi akademisyen mi polis mi yargıç mı savcı mı bu konuda bir fark gözetmeksizin sadakat yükümlülüğü değerlendirmesi yapıyor. Bunlar, Barış Bildirisi imzacılarının dosyaları bakımından da büyük bir öngörülemezlik yaratıyor. Dolayısıyla, Reyda'nın vurguladığı gibi, OHAL Komisyonu da bizim için bir öngörülemezlik kaynağı. Fakat bu olumsuz tabloya rağmen, ben Komisyondan imzacılar hakkında olumsuz bir karar çıkacağından da emin değilim. Çünkü çıkacak karar, şu anki uygulamasından ayrılabilir. Bizi şaşırtabilir. Olumlu da olabilir olumsuz da olabilir; çünkü gerçekten de her şeye hâkim olan şey öngörülemezlik. İşte tam da bu öngörülemezliğin kendisi, OHAL Komisyonunun etkili bir hukuk yolu, adaleti sağlayacak bir hukuk yolu olarak kabul edilemeyeceğini gösteriyor.

Bu arada bu ek dilekçede ya da AİHM'e gönderilecek daha sonraki dilekçelerde yapmamız gereken bir diğer şey de, herkesin kendisi bakımından ihraç edilmesinin sonuçlarını şahsileştirerek anlatması. Hiçbirimiz ihraç edilmiş olmaktan ve yarattığı sonuçlardan eşit bir şekilde etkilenmedik. İhraç edilmek bizi eşitlemedi. Herkesin başına başka başka şeyler geldi, bunları anlatmamız gerekiyor. Son bir şey eklemek istiyorum. AİHM'e yapılmış başvurulardan ne bekleyebiliriz? Hiç emin değilim. Hem AİHM'in nasıl hareket edeceğini kestirmekte güçlük çekiyorum hem de AİHM esas bakımından başvurularımızı incelemeye karar verecek olsa ve lehimize karar alabilecek olsak dahi, bu kararın Türkiye'de uygulanıp uygulanamayacağı şu an öngörülebilir değil ne yazık ki. Burada sözümü bitireyim, çok teşekkürler.

Zeynep Kivilcim: Çok teşekkürler Esra. Şimdi Özgür hocaya dönmek istiyorum ben. Böylece aslında ikinci tur sorularımızın da sonuncusunu yöneltmiş oluyorum. Özgür hocam ILO konferansı başta olmak üzere, Eğitim-Sen hangi girişimlerde bulundu? Aslında bunu ilk soruda söylemiştiniz, belki tamamlamak istersiniz. Özellikle önümüzdeki dönemde ILO nezdinde hangi girişimleri olacak? Bu sürece dair sizin ciddi bir deneyim ve birikiminiz var. Geleceğe dönük olarak ILO'dan beklentileriniz, öngörüleriniz nelerdir?

Özgür Bozdoğan: Teşekkür ederim hocam. Öncelikle Esra hocanın bıraktığı yerden ben de bir katkı yapayım. Özellikle Barış Akademisyenleri'nin OHAL Komisyonu'ndaki dosyaları ile ilgili durumları net değil. Burada bir konuyu açık bir şekilde dile getirmek gerekiyor. Esasında durumu net olmayanlar sadece Barış Akademisyenleri değil. Eğitim-Sen üyelerinin tamamı. Eğitim-Sen'den 1628 ihraç vardı, KESK'ten de 4000'in üzerinde. Şu ana kadar bize ulaşan rakamlar 102-103 civarında kabul yani göreve iade, 130 civarında ret kararının verildiği şeklinde. 1400'e yakın dosyamız OHAL Komisyonu'nda hala bekliyor. Yani %14 civarında dosyalar tamamlandı %86 civarında dosyamız bekliyor. Ama OHAL Komisyonu'ndaki dosyaların da %86'sı şu an tamamlanmış durumda. Doğal olarak burada KESK'e ve özellikle de Eğitim-Sen'e dönük komisyonun özel bir tutumunun olduğunun altının çizilmesi gerekiyor. Biz bu komisyonun kendisinin ne tür bir işlevi olacağı, siyasi iktidardan bağımsız karar verip veremeyeceği, vereceği kararların hukuki mi olacağı yoksa siyasi mi olacağı konusunda düşüncelerimiz zaten çok açık ve net ifade ediyoruz. Ve rakamlar da esasında bizim şu an ortaya koyduğumuz düşünceyi doğruluyor.

Özel bir şekilde arkadaşlarımızın dosyaları sona konulmuş durumda ve bu sona bırakılan dosyalar ile ilgili karar verilmiyor. Bunların iade edilmesinin önünde herhangi bir hukuki engel olmadığı için siyasal bir kararla dosyaların bekletildiğine dair görüşümüz net. Ondan dolayı da biz başta da ifade ettiğim gibi meselenin kendisinin salt hukuki bir mesele, salt hukukla çözülebilecek bir mesele olmadığının farkındayız. Ondan dolayı da burada siyasi iktidar ve karar alıcılar üzerinde ciddi bir baskı oluşturmaya ve dosyaların bir an önce olumlu bir şekilde sonuçlanmasını sağlamaya dair girişimlerimiz var. Bununla ilgili kimi zaman kendi sendikamızın ve konfederasyonun almış olduğu kararla, kimi zaman farklı girişimlerde bulunarak komisyonun dosyalarla ilgili kararını bir an önce vermesini sağlamaya çalışıyoruz. Burada da açık bir şekilde görülen o ki yaptığımız girişimlerden ve yaptığımız

görüşmelerden edindiğimiz bilgi, imzacı arkadaşlar Barış Akademisyenleri başta olmak üzere bizim ihraçlarımızın geri dönmesinin önünde şekli olarak dahi bir engelin olmadığının farkındayız. Bundan dolayı da arkadaşlarımızın dosyalarının özellikle bekletildiğini, özellikle karara bağlanmadığı düşüncesindeyiz. Özellikle Barış Akademisyenleri'nin dosyalarını olası bir ret kararının verilmesinin hukuken mümkün olmaması ve bununda siyasi iktidar tarafından ya da karar vericiler tarafından anlaşılabilir mazur görülebilir bir tarafı olmayacağı kesin. Ondan dolayı bundan sonraki dönemde özellikle bizim açımızdan komisyonun kararlarının olumlu çıkması, komisyonun bir biçimde bu kararları hızlıca vermesi ve bu mağduriyetlerin engellenmesine dönük bir yol haritası görünüyor.

İkinci mesele bizim açımızdan, geriye dönen arkadaşların geriye döndükten sonra yaşadıkları mağduriyetler ciddi şekilde devam ediyor. Kendi üniversitelerinde göreve başlayamıyor arkadaşlar. Tercihte bulunduktan sonra kadroları farklı üniversitelere gönderiliyor. Farklı üniversitelerde göreve başlayan arkadaşlarımızdan başladıktan sonra istifa etmek durumunda kalanlar oldu. Hazırlamaları gereken dosyaları hazırlamak için yeteri zaman ve olanaklar olmadığı için arkadaşlarımız bu yolu seçmek durumunda kaldı. Bununla ilgili bizim önümüzdeki dönem buna dönük bir çalışmamız olacak.

Üçüncü önemli nokta da bugüne kadar sürdürdüğümüz hem iç hem uluslararası faaliyetlere devam edeceğiz. Geçtiğimiz hafta 98 sayılı sözleşme açısından yeniden bir değerlendirme hazırlayarak ILO'ya ulaştırdık. Geçtiğimiz sene 87, bu sene 98'den Türkiye denetime girecek. 98 sayılı sözleşmeye dönük olarak hazırlamış olduğumuz raporun giriş bölümünde uzunca bir bölüm, girişin uzunca bir bölümü Barış Akademisyenleri ve onların yaşadığı mağduriyet, hak kayıplarıyla ilgili temel haklarının ve özgürlüklerinin artık kullanılamaz hale gelmesiyle ilgili. Yine 98 sayılı sözleşmeye dönük olarak ILO'ya göndermiş olduğumuz raporda ayrıntılı bir şekilde buna yer verdik. Eğer uygun olur gidebilirsek tabii ki Kasım ayında yüz yüze yapılacak ILO'nun ara toplantısında da bu faaliyeti orada da sürdüreceğiz. Yani bizim açımızdan üç faaliyet alanı devam ediyor görünüyor. Bir, komisyonla ilgili yapılacak. İki, yüksek öğretim kanununlar, yönetmelikler, mevzuatla ilgili yapılacak düzenlemeler ve geriye döndüğünde arkadaşların mağdur olmamasını sağlayacak, mağduriyetlerini engelleyecek değişikliklerin şimdiden gündeme getirilmesi. Üçüncü başlık da bugüne kadar sürdürdüğümüz hem içerideki hem uluslararası kamuoyundaki yürüttüğümüz faaliyeti sürdüreceğiz. Birinci bölümde de söylemiştim Meksika'da Kasım ayında bir dünya kongresi planlıyor Eğitim Enternasyonali. Eğer bu kongre gerçekleşirse mutlaka Barış Akademisyenleri'nin sorunu, yaşadıkları orada temel gündemlerden biri hale gelecek.

Zeynep Kivilcim: Özgür hocam çok teşekkür ediyoruz. Arada bazen bağlantıda sıkıntılar oldu ama zannediyorum sözünüzü bitirdiniz diye düşünüyorum. Ben tüm arkadaşlara bu kısıtlı süre zarfında çok derli toplu bir şekilde Barış için Akademisyenler'in hukukla mücadelesi gibi netameli bir konuda çok önemli bilgileri bizimle paylaştıkları için teşekkür ediyorum. İzleyicilerden gelen sorular var. Bazı sorular spesifik olarak bazı konuşmacılara yönlendirilmiş. Bazıları da genel sorular. Öncelikle genel olan soruları sizlere okumak istiyorum. Bunlara cevap verdikten sonra da tek tek konuşmacılara gelen sorular var, belki orada yeni sorular da eklenir.

Öncelikle İrfan Eroğlu şöyle sormuş: 'Beraat kararlarından sonra Barış Akademisyenleri'nin hukuk mücadelesi sona erdi mi? Barış Akademisyenleri'nin bundan sonraki barış, özgürlük, adalet mücadelesi sürecek ise bu dayanışma 'asla yalnız yürümeyeceksin' örneğindeki gibi devam edebilecek mi sizce?'

Oğuz Sinemillioglu şöyle sormak istemiş: 'Hukuksal mücadelemizi bireysel olmaktan çıkarıp kolektif yapabilir miyiz?' Hümeyra Doğan 'emekleriniz için teşekkür ederim' demiş ve 'iç hukuk yolu olarak adres gösterilen OHAL Komisyonu'ndan henüz sonuçlanmış bir BAK başvurusu yok. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?' diye sormuş.

Aslında bazı sorular biraz değinilmişti ama belki ek yapmak istersiniz. Zannediyorum şimdi şu anda genel olarak sorulmuş olan sorular bunlar. Bu sorulara cevap vermek isteyenleriniz olursa lütfen söz alırsa sonra da bazı spesifik sorular belli konuşmacılara, onlara yönelteceğim. Kim söz almak ister? Bundan sonraki hukuk mücadelesinde 'asla yalnız yürümeyeceksin' şeklinde beraatlar sonrasında nasıl ilerleyebiliriz, diye sormuş. 'Asla yalnız yürümeyeceksin'i Aslı söylemişti, ben Aslı'ya döneyim o zaman.

Aslı Odman: Esasında hem sevgili İrfan'ın hem de sevgili Mustafa'nın sorusuna dağınık da olsa değinmeye çalıştım. Barış Akademisyenlerinin hukuksal mücadelesinin önündeki ilk büyük mesele, davalar hepimize ayrı ayrı açıldığından, bu bölünmüşlüğü aşacak bütünselleştirici hamleler yapması idi. Buradan bir sosyal hareket çıkar mı? İmza atmak, nasıl bir ortaklığa tekabül etti? Bu soruyu döneme dair genel beklentiler ve idealler üzerinden değil de eldeki malzeme, yani bizlerin matematiğinden yola çıkarak sormalı bence. BAK süreci devam ediyor, ama başta dediğim gibi müstakil bir hareket olarak değil, bir potansiyel, bir nakil hattı, bir balık ağı olarak. Yani imzacıların bu belirleyici deneyimden sonra, hangi somutluk üzerinden hayata dahil oluyorlarsa, alanları, imkânları, ufukları, çevreleri, alet-edevatları ne ise, oradan barış ve adaletin kolektif mücadelesine devam etmelerini umuyorum. Ama bu dönemsel mağduriyet pozisyonunu, ilerde içerikten boş bir iktidar getirici pozisyona tahvil etmeden. Ne akademide ne de akademi dışında.

Biraz önce demiştim ya, tüm süreçte kolektifleşmeye emek verenlerin çoğunun bilgilerini başka mücadele alanları içinde toplumsallaştırma deneyimleri var diye. İşte insan hakları, hapishanedekilerin hakları, Kürt sorununa yol açan Türk meselesi, çocuk hakları, kadın cinayetleri, emek, çevre, hayvan hakkı mücadeleleri gibi. Buralarda somut muhataplarını, müttefiklerini, manasını ve mekânını bulacağına veya buralara ekleneceğine inanıyorum bu deneyimimizin. Bir de sevgili İrfan hocamın çok daha somut bir yanı daha var sorusunun. Beraat ettik, ne oldu, bitti mi, diye anlıyorum bunu. Beraatlar Sonrası Çalışma Grubu'nun kurulduğundan bahsettik. Sevgili Esra, AİHM önünde aşındırılan kapılardan bahsetti. Dayanışma Akademilerinden bahsettik. Bu arada, parantez olarak, Esra'nın sunumunda benim dikkatimi çekti, Kocaeli, Yıldız Teknik, Marmara gibi üniversitelerden AİHM'e başvurular oldu. Burada etkili olan KHK'ya maruz kalma dönemi mi, yoksa üniversite aidiyeti mi, bunu merak ettim ben. Zira Çağlayan sürecinde üniversite aidiyeti bu derece belirleyici olmuyordu diye düşünüyorum. Yani fiziki mekânın sunduğu bir araya gelme, hangi imzacılar ile hangi ağır ceza mahkemesine düştüğün' gibi kendine has bir ortaklaşma folkloru ortaya çıkmıştı diyebilirim.

Ceza Davaları fiziki mekânda, işten çıkarılma süreçlerinden daha eşitleyici bir rol oynadı. Hukuk mücadelesinde avantajımız gerçekten o granitten, radonlu adalet tesisiydi. Yüz yüze bakma, güven ilişkilerinin kurulmasını kolaylaştıran rutinler, müşterekleşmenin, kamusallaşmanın zeminini oluşturdu. Bunun artık olmadığı şartlarda 'asla yalnız yürümeyeceksin' nasıl olabilir? Tabi ki artık çoğu kurumsallaşmış Dayanışma Okullarının dışından bahsediyorum. Süreçte sürekli baskı altında olmanın, riskin, belirsizlik ve kötüsünü beklemenin getirdiği bir tükenmişlik de var. Burada öğrendiklerimizi alıp, toplumsal barış, adalet ve eşitlik gündemini başka yerlere taşımaya inanıyorum ben. Tabi devam eden somut kalemleri dışarıda tutarak söylüyorum bunu, dediğim gibi.

Yaşanan maddi, manevi zararın tazmini, işe iadenin yeniden bir hak ihlali yaratmayacak bir şekilde gerçekleşmesi; biliyorsunuz üç büyük şehir ve uzaklaştırıldığın üniversiteye dönememe ve 2006'dan sonra kurulmuş üniversitelere geri dönme şartı gibi hukuk dışı bir kural koydular; anlatıldığı gibi AİHM ve uluslararası insan hakları ve akademik özgürlükler kurumları ile ilişkileri devam ettirmek, yurtdışında otoriterleşme süreçlerini benzer yaşayan Hindistan, Brezilya, Macaristan, Rusya gibi ülkelerdeki üniversitelerdeki muadillerimizle ilişkiler, metalaşma sürecinde üniversitelerin bir bilim ve eğitim mahalli olarak özerkliğini kaybetmesine, bilimin toplumsal faydadan kopmasına karşı kürenin her yerinde devam eden mücadelelerle ilişkilenme... Bunlar gene tanımlı alanda kalan yalnız değil, beraberce yürüyebileceğimiz, yürümemiz gereken alanlar bence. Bir kısmı açıkça hukuki araçlarla yapılabilir, diğerlerinde benzer deneyimler yaşayan, deneyim ortaklığı olan grup olarak iletişime geçmek, duymak, bağlantı kurmak bile önemli. İçinden geçtiğimiz şartları gerçekçi olarak tartarak, var olan beraberliğe iradi olarak çok fazla mana yükleyip, boğmamak, var olanı maya diye görüp farklı ekmeklerde devam ettirmeye inanıyorum ben. Hangi mücadele alanının öne çıkacağını biraz zaman gösterecek.

Zeynep Kivilcim: Aslı çok teşekkürler. Esra söz istedi.

Esra Demir: Teşekkürler Zeynep. Şimdi hemen önce bir düzeltme yapayım. Üniversite isimleri zikrettim ama bunu yaparken aidiyetle ilgili bir şey ima etmek istemedim. Aslında söylemeye çalışmıştım, bu durum kişilerin ihraç edilme tarihleriyle alakalı ve farklı tarihlerde yayınlanan KHK'lar aracılığıyla kamu görevinden çıkarılmış olmamızdan kaynaklanıyor. Çünkü bazılarımızın durumunda ihraçlar AİHM'in Köksal-Türkiye kararıyla OHAL Komisyonunu tüketilmesi gereken bir hukuk yolu olarak kabul etmesiyle yakın tarihlere denk geldi. Bu şekilde AİHM yolunun kapandığı izlenimi yaratan bu karar ve peşinden gelen haberler, AİHM'e başvuru yapmak bakımından caydırıcı oldu diyebiliriz.

Aslında bir de izleyicilerden gelen bir soruya cevap vermek istiyorum. Diğer hukuki mücadelelerimizi de kolektifleştirebilir miyiz diye sormuşlar. Bu konuda, bana göre hem yapabileceğimiz şeyler hem de yapamayacağımız şeyler var. Bugüne değin çok zor olmamasına rağmen beceremediğimiz bir şey şu: Hem ihraç edilmemizle ilgili ama hem de bunun da ötesinde atanmama kararları, yükseltilmeme kararları, bursların iptali, fonların iptali gibi birçok konuda açtığımız pek çok dava var. Bunların nasıl

sonuçlandığını, çıkan kararları bir yerde toplayıp tasnif etmedik bugüne değin. Çok emek gerektirebilecek bir iş ama koordinasyonu o kadar da zor olmayan bir şey. Belki bunu yapabilirdik, en azından ihtiyaç duyanların açıp baktığında hızlıca çıkmış kararları görebileceği bir sistem geliştirebilirdik, yapamadık. Fakat hala geç değildir belki, hala denenebilir ve daha önemlisi böyle bir şeye hala ihtiyaç var. Çünkü hukuki süreçler hala devam ediyor.

Özellikle de OHAL Komisyonundan çıkacak kararlara erişebilmemiz çok önemli. Barış Bildirisi imzacıları bakımından nasıl bir değerlendirme yapılacağını görmemiz gerek. Bu kararların, kişilerin mahremiyetlerine de riayet ederek, paylaşılmasının bir yolunu bulmamız gerek. Herkese aslında birimizin önünde açılmış ya da kapanmış bir kapıdan diğerlerini haberdar etmenin ne kadar önemli olduğunu anlatmamız gerekiyor. Her ne kadar sonuçlarına yalnız başımıza katlanıyor olsak da hepimizi birlikte etkileyen bir şey var burada. Fakat diğer yandan, yapamayacağımız şeyler de var. Ceza davalarında gösterilen dayanışmayı bütün diğer alanlara taşımak mümkün olmayabilir. Biri daha kolay diğeri daha zor diye demiyorum. Çağlayan dayanışması, çok yoğun emek gerektiren bir çabaydı; adliyelere gitmek, hiçbir duruşmayı kaçırmamak, hiç kimseyi yalnız bırakmamak... Ama dava açmak, dava dilekçesi hazırlamak, AİHM'e, AYM'ye, OHAL Komisyonuna başvurular hazırlamak teknik bilgi gerektiriyor ve bu bilgi herkeste olan bir bilgi değil ve bu da kaçınılmaz olarak az kişinin üzerine düşen bir yüke dönüşüyor. Bu yükü dağıtmak da çok mümkün değil. Yeknesak ya da birbirine benzer, birbirine paralel, birbiriyle çelişmeyen başvurular hazırlamak için yükü çok kişi arasında dağıtmak da belki iyi olmayabilir.

Biz mesela AİHM başvurularımızda daha önceden hazırlanmış bir taslağı esas almayı bu nedenle tercih etmiştik. AİHM önüne giden başvurularımızın mümkün olduğunca birbiriyle örtüşmesinin önemli olduğunu düşündük. O yüzden de ceza davalarında yapılabilenden farklı olarak bu süreçte tam da onun tadını, onun yarattığı duyguyu yaratacak bir koordinasyon, bir örgütlenme oluşturmak bence mümkün değil. Yani birtakım sınırları var. Bunu da hatırımızda tutarak belki hissettiğimiz o yalnızlık duygusuyla biraz barışabiliriz. Çünkü gerçekten özellikle hukukçuların üstüne çok yük bindiren bir şey var hukuki konularda ve Barış Akademisyeni olan hukukçu akademisyenlerin büyük çoğunluğu aynı zamanda ihraç da edildikleri için zaten bir sürü başka dertlerle meşguller. Bunları da akılda tutalım. Ayrıca belirtmek lazım ki, Türkiye'nin şu koşullarında hukukçu olup da yorgun olmayan yok sanırım. Bu yorgunluk sırf fiziksel bir yorgunluk da değil; aynı zamanda yaptığımız şeyin ne işe yarayacağını, nereye götüreceğini, sonucunun ne olacağını; harcadığımız emeğe değip değmeyeceğini bilememenin yarattığı bir yılgınlık. Bence o yüzden biraz bunları akılda tutarak gerçekçi isteklerde bulunalım.

Zeynep Kivilcim: Esra çok teşekkürler. Şimdi bazı konuşmacılara özellikle yönelmiş sorular var. Üç tane bu şekilde soru var. Bunları ben iletmek istiyorum ve sizlere söz vermek istiyorum.

Özgür Bozdoğan hocaya sormuş Emine Sevim. 'Barış Akademisyenleri'nin durumları ulusal ve uluslararası kamuoyunda ifade özgürlüğü çerçevesinde görünür oldu. Fakat KHK ihraçlarından önce vakıf üniversitelerinden başlayarak çalışma hakkımız çok

çeşitli yöntemlerle aslında engelleniyor. Özel olarak çalışma hakkımız konusunda sendikalar aracılığıyla veya dayanışma ağları ile birlikte ne gibi çalışmalar yapabiliriz önümüzdeki dönemde?'

Aslı Odman'a yine Emine Sevim'in sorusu. 'Davaların açılmasında da beraat kararlarında da pasaport başvurularında da pek çok eşitsizlik yaşandı ve OHAL Komisyonu kararlarında da benzer bir süreç işletilmesi ihtimali var. Bu durum mücadeleyi ne şekilde etkiliyor ve tek bir arkadaşımız bile kalmayacak şekilde mücadeleyi nasıl sürdürebiliriz?'

Esra Demir'e sorusu: 'Birleşmiş Milletler ile ilgili süreç konusunda da kısaca bilgi verebilir misiniz? Uluslararası kuruluşlara başvuru yapmak noktasında bir kuruma başvurulduğunda diğerine başvuramama durumu vardı. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?' diye sormuş. Emine'nin soruları bunlar.

Özgür Bozdoğan: Öncelikle şunu söyleyeyim. Tabii ki hocam haklı olarak sadece KESK üyesi ya da Eğitim-Sen üyesi ya da kamu üniversitelerinden devlet üniversitelerinden ihraç edilen ya da imzacı arkadaşlar kamu üniversitelerindeki arkadaşların desteklendiğine dair bir yaklaşım içerisindeler. Öyle değil esasında. ILO toplantılarında da hem geçtiğimiz yıl hem de bu yıl vakıf üniversitelerindeki arkadaşların yaşamakta olduğu tüm sorunlara sahip çıkan ve çözüm üreten bir yaklaşım geliştirmeye çalıştık. Fakat meselenin kendisi belki şöyle bir mesele. Vakıf üniversitelerindeki arkadaşlarımızla kamu üniversitelerindeki arkadaşlarımız aynı sendika içerisinde örgütlü değiller. Bizim açımızdan, yani Eğitim-Sen'in kendi tüzüğü açısından ve kendi sendikal yaklaşımı açısından, vakıf üniversitelerinde ya da özel öğretim kurumlarında çalışan eğitim ve bilim emekçilerinin Eğitim-Sen'e üye olmasını engelleyecek herhangi bir durum söz konusu değil.

Zeynep Kivilcim: Özgür hocam galiba bağlantı ile ilgili bir sorun yaşıyoruz.

Özgür Bozdoğan: Son bir cümleyle o zaman ben özetleyim. Vakıf üniversitelerindeki arkadaşlara kamu üniversiteleri mevzuattan kaynaklı böylesine bir sınırlılık var. Onu da birlikte aşacağımızı ben düşünüyorum. Diyeyim, bu şekilde bitireyim.

Zeynep Kivilcim: Çok teşekkürler. Diğer sorulara cevap vermek ister misiniz? Esra ve Aslı...

Esra Demir: Birleşmiş Milletlerle ilgili soruya cevap vereyim isterseniz. Birleşmiş Milletler başvurusu meselesi, aslında daha önce de küçük gruplar içerisinde konuşuldu. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesine de benzer bir başvuru yapılabilir – AİHM'e yapılana benzeyen aynı şikayetleri dile getiren bir başvuru. Bununla beraber zaten soruda da söylendiği gibi eş zamanlı olarak bu iki kuruluşa başvuru yapılamıyor. Dolayısıyla Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesine başvurabilecek olanlar AİHM'e başvuru yapmamış olanlar. Ya da AİHM'den olası bir olumsuz karar durumunda ve yeni birtakım olguların da eklenmiş olması şartıyla Komiteye başvuru yapmak denenebilir. Ama an itibariyle, Birleşmiş Milletler İnsan

Hakları Komitesi başvurusu yolu AİHM önünde başvurusu olmayanlar bakımından düşünülebilir. Fakat bence bunu iyi düşünmek gerekiyor. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesinin belki biraz daha kısa sürede karar alması ve belki de AİHM'in içinde bulunduğu bir sürü siyasi kriz ve taşıdığı ve altında ezildiği çeşitli siyasi hassasiyetler olmadığı için daha rahat karar vermesi beklenebilir. Ama ben şundan emin değilim: Komiteye bir başvuru yapılacaksa bunun doğru zamanı şu an mıdır? Ya biraz stratejik davranak, aramızda paylaşıp iki koldan da başvurular yapılması düşünülebilir ya da belki AİHM'e ek dilekçeyi de verdikten sonra nasıl bir refleks göstereceğini, nasıl bir cevap vereceğini bekleyip gördükten sonra bu konu üstünde düşünmek daha mantıklı olabilir. Çünkü bu konu, stratejik hareket etmeyi gerektiriyor. Bu nedenle de hem iyice tartışmak hem de Birleşmiş Milletler usulünü iyi bilenlerden görüş alıp nasıl hareket etmenin daha etkili olabileceğini tartışmamız gerekiyor.

Zeynep Kivilcim: Teşekkürler. Aslı sana yönelmiş bir soru vardı, onu cevap vermek istersen.

Aslı Odman: Sanırım İrfan ve Emine'nin soruları paralel geldi, o yüzden büyük kısmına bir önceki cevap denememde değinmiş oldum. Aklıma en son Esra'nın biraz önce söylediğinden ilham almak geliyor. OHAL Komisyonu'nun kararını gördükten sonra, bir o karara, bir de o dönemin şartlarına bakıp önümüzdeki yola düşelim. Özgür'ün söylediği çok çarpıcı idi, belli ki nereye koyacaklarını bilemedikleri Barış Akademisyenleri ve Eğitim-sen üyelerinin başvurularını sona bırakmışlar. Bu arada kararlar çıktığı zaman aniden, zincir halinde hızlı bir çıkış olacak. Buna hazırlıklı olmaya çalışabiliriz. Dört seneye yakın hep cevval, ani reflekslerle tepki vermeye alıştık. Gözaltı olsun, KHK olsun, oda toplamalar, davalar olsun. Bu süreci de bu şekilde devam ettirmek iyi olacaktır. Bir de görevden alınılan, KHK'lanılan üniversiteye geri dönmeme yasağının nasıl bir hak ihlali teşkil ettiğine dair şimdiden bir kampanya düşünülebilir. Pandemi döneminde, rutin Dayanışma Akademileri, Okulları buluşmaları bile online'a taşınmışken, bunu bir hazırlık süreci olarak kullanmak mümkün. Esra'nın hak ihlalleri türleri ve hukuki süreçlerine dair belge veri bankası ihtiyacı olduğuna dair sözü önemliydi. Belki bunu dayanışma okullarından biri yapmayı üzerine alır. TİHV Akademi, İnsan Hakları Okulu veya BirAraDa akademik özgürlükler ile ilgili pek çok, kendi içinde kaynak da yaratarak çok iyi işler yapıyor. Gerek ilk OHAL Komisyonu gerek ilk AİHM kararları, o dışarıdan ivmeyi verecek yakında. Bu süreci buna hazırlık olarak düşünebiliriz.

Zeynep Kivilcim: Evet, şimdi bir soru daha var. Bu da genele dair bir soru. İsteyen konuşmacımız cevaplayabilir. Yine bu eşitsizliklerin aslında bir yandan altını çizen bir şey. 'İstinaf önünde halen bekleyen dosyalar var. Kaç dosya olduğunu biliyor muyuz?' diye sormuş Alper Akyüz. Bir de şey diye sormuş. 'Şapkadan tavşan çıkar mı acaba, istinafta?'

Reyda Ergün: İstinafta bekleyen kaç dosya kaldığını açıkçası bilmiyorum. Şimdi soruyu görünce Barış İçin Akademisyenler web sitesindeki istatistiklere bakmaya çalıştım. O şekilde kategorize edilmemiş ama şu anda hala 1 erteleme ve 12 mahkûmiyet gözüküyor. Eğer onlar istinafta bekleyen dosyalarsa 13 diye

hesaplanabilir diye düşündüm ama tamamen dediğim gibi Barış İçin Akademisyenler sayfasındaki bu şekilde ve bu amaçla kategorize edilmemiş olan sayılar üzerinden akıl yürütmeye çalışıyorum. İstinafta farklı bir karar çıkar mı önümüzdeki süreçte? Hayır çıkmaması gerekir ama Esra'nın da söylediği, daha önce de Berke'nin de benim de belirttiğimiz gibi; hukuki süreçlere ilişkin gerçekten hiçbir şey öngöremiyoruz artık. Meselenin hukukçular olarak bizler için büyük ihtimalle en yürek yorucu taraf da o. Yani hukuken olması gereken bu diyebilmek ama olması gerekenin gerçekleşeceğine dair bir güvence verememek. Bu zaten Türkiye'de hukuk güvenliğinin ne kadar ağır bir şekilde tahrip edilmiş oluğunun en önemli göstergelerinden bir tanesi. Ama şu ana kadarki süreç, gecikmelerle rağmen- mesela neden bütün Barış İçin Akademisyenler dosyalarını önüne alıp bir yanda karar vermiyor mahkeme, bunu da anlamak mümkün değil - istinafta bekleyen dosyalarda bozma kararı verileceği ve yargılamaların ilk derece mahkemelerinde beraat kararıyla sonuçlanacağı yönünde bir öngörüde bulunmamızı sağlıyor. Umuyorum bu şekilde sonuçlanacak kalan davalar da.

Zeynep Kivilcim: Çok teşekkürler. Bu hukukla ilgili olan, yani hukuku merkeze alan bu bir oturumda şapkadan tavşanla ilgili soruların ve de aynı zamanda çok da yerinde olarak sorulması da ayrıca özel ve çok gerçek. Bazı izleyicilerimizden de yorumlar geldi. Soru değil ama yorumlar. Onları da ben sona bırakmıştım. İsterseniz o yorumları da sizlerle paylaşayım. Sonrasında kapanışa doğru gidelim.

Hakan Koçak şöyle söylemiş: 'OHAL Komisyonu yasadışı bir kurum ve Avrupalı beyaz adamın da katkısı var oluşumunda.' Ben de katılıyorum. 'Hele bizim vakada politik emirlerle davranan bir heyet nasıl oluyor da Anayasa Mahkemesi'nin üzerinde olabilir? Bunu ana muhalefet de kabulleniyor. Sanırım sadakat borcu argümanını özellikle bizim için ısıtıyorlar kamuoyuna' demiş Hakan Koçak yorumunda.

Nurcan Özkaplan, Kafka'nın odaları yorumuna aynen katıldığını söylemiş. İrfan Eroğlu, '313 gün duruşmaya gidilmiş ve 2441 duruşmaya fiilen katılmışız. Müthiş.' Demiş ve bu anlamlandırma yapmakla ilgili Aslı'nın değerlendirmesine de katılmış. Bu arada bir KHK ile ihraç olan ancak imza atmadığı halde imzacısın diyerek işini kaybetmiş olan bir kaderdaşımız sıkıntılarını paylaşmış. Bu yorumları da iletmiş olayım.

Şimdi konuşmacılarımıza, eğer bir şey söylemek isterlerse bir iki cümle o sözü vermeden önce bu Webinar dizisini, yani dört tane Webinarın sonuncusunda aslında biz birlikteyiz. Bütün bu seriyi de kapatıyor oluyoruz. Kapatmadan önce Webinarların, Barış için Akademisyenler'deki her çalışmada olduğu gibi bir gönüllülerin emeği ile yürüyen bir mutfak var. Webinar mutfağına, buradaki müthiş emeğe teşekkür etmek istiyorum. Emine Sevim, Serap Sarıtaş, Gül Köksal, Cihan Yapıştıran, Ülker Sözen, Ferda Fahrioğlu, Mine Gencer Bek ve Nazım Dikbaş. Çok teşekkür ediyoruz. Hem Webinarlardan bir tanesinde katılımcıları olarak hem de Barış için Akademisyenler olarak. Anayasa Mahkemesinin birinci yılında bu değerlendirme imkânını müthiş bir emekle bize sağladığınız için teşekkür ediyoruz, diyeyim. Ben konuşmacılara döneyim. Eğer söylemek istediğiniz bir şeyler var ise son birkaç söz, sonrasında da kapatalım oturumu.

Aslı Odman: Aynı sırayla aynı teşekkürlere katılmak istiyorum. Şükran duygusunun fazlası olmaz şiarı ve bir emeği unutuyor olmanın endişesi ile: teyit, istişare, güven ve müşterekleşme ve silsilelerini adım adım örerek, fiziken tüm duruşma salonlarındaki duruşmaları gönüllü olarak takip eden, anlık ve ardıl sosyal medyasını yapan, veri bankasını kuran, enformatiğini yapan, arşivleyen, raporlayan, tercüme eden, kamusallaştıran, diğer barış akademisyenleri, avukatları, destekçi kurum ve bireylerle ilişkileri götüren, enformatiğini yapan, sosyal medyası, hukuki mütalaası, basın açıklaması, afişi, görseli, web sitesiyle, uluslararası ilişkilerle, avukatlarla müvekkiller arasında, avukatlarla diğer müvekkiller arasında ilişkileri kuran arkadaşları; fiziken Çağlayan'da olamayan ama tüm bu işlere yurtdışından veya memleketin diğer köşelerinden el atan, emek veren arkadaşları; tüm baskı altında, işi, hayatı, memleket meseleleri ve akademi ile ilişkisini kurmaya çalışarak savunma yapan, yapamadığı için üzülen barış akademisyenlerini; onlara desteğe gelen dayanışanları; tabi ki tabi ki altını kalın kalın çizerek neredeyse çoğu gönüllü olan yetkin, fedakar avukatlarımızı; hukukla mücadelemizi takip eden bağımsız basın mensubu dostları, her basın açıklamasında megafonu ve afiş ile yanımızda ve zaten içimizden olan Eğitim-Sen İstanbul 6. Üniversiteler şubesi'nden arkadaşları, burada da dava sürecinin her anının her kaydının eksiksiz basında yer almasını sağlayan bianet'den önce Beyza Kural, daha sonra Çağlayandaşımız olan Tansu Pişkin'i, tüm sürece destek veren kurum ve kişileri bir daha analım. Tüm bu insan emek ve bir amaca yönelmiş insan enerjisinin organik bir birleşimi idi, iyisi kötüsü ile bu son 5 yıllık süreç. Webinarımızın ciddiyetini bozmayacaksa, saydıkça özlediğimi de farkettim, özlediklerime de buradan ayrıca sosyal mesafesiz sarılmak istiyorum.

Zeynep Kivilcim: Çok teşekkürler, bilmukabele. Sürgündeki arkadaşlardan da Aslı'ya aynı kucaklaşma isteğiyle. Başka eklemek istediğiniz bir şey var mı acaba?

Reyda Ergün: Müthiş bir dayanışma ve emek süreci, başından beri, Barış İçin Akademisyenler süreci. Aynı dayanışma ve emek de farklı formlar alarak devam edecek, mücadele devam ettikçe. Dolayısıyla emeği geçen herkesin emeklerine sağlık. Ayrıca bu organizasyonu gerçekleştiren herkese -mesela online ortamda teknik hiçbir aksaklık yaşanmadan dört haftadır bu seminerleri gerçekleştirebilmenin ne kadar zor olduğunu ancak tahmin edebilirim- emekleri için çok teşekkür ediyorum ben de kendi adıma ve herkese sevgilerimi yolluyorum.

Özgür Bozdoğan: Ben de isterseniz kısa birkaç şey söyleyeyim. Umarım gelecek sene aynı şekilde Anayasa Mahkemesi'nin kararının ikinci yıldönümünde neredeyiz'i tartışmayız. Bundan sonra başka konuları tartışırız. Belli bir süre daha böyle devam edecek gibi görünüyor. Ama burada en önemli olan konu ısrarlı bir şekilde durduğumuz yeri korumak, savunmak ve ileri doğru sürekli adım atmak. Ben tüm katılımcı arkadaşlara da izleyenlere de mücadelenin içinde yer alan tüm arkadaşlara da selamlarımı saygılarımı iletiyorum. Dayanışmayla devam edeceğiz.

Zeynep Kivilcim: Teşekkürler. Esra'cığım sen bir şey söylemek istiyor muydun?

Esra Demir: Ben de Özgür hocanın dileğine canı gönülden katılıyorum. Emeği geçen herkese çok teşekkürler.

Zeynep Kivilcim: Ben de sizlere teşekkür ediyorum. Bu oturumu kapatacağız ama konuşmacı olarak arkadaşlarımıza bir beş dakika yayını kapattıktan sonra kalmalarını rica ediyoruz. Umarım süreniz müsaittir. Oldu mu? Çok teşekkürler. Sevili Barış için Akademisyen arkadaşları ben de Özgür hocanın gerçekten dileğine katılıyorum. Anayasa Mahkemesi'nin ikinci yıldönümünde daha güzel ve aydınlık konuları konuşmayı diliyorum. Herkese çok sevgiler, sürgünden. Hoşça kalın.

BAK Beraatler Sonrası Çalışma Grubu, 2022

barış için akademisyenler